

TASNİF DIŞI

MALİYE MALİ

DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI YAYINLARI

DENİZDE II. DÜNYA HARBI
ATLANTİK HAREKÂTI

CİLT — II

Yazan
Erdogan DÜMEN
E. Gv. Kur. Alb.
Deniz Harp Akademisi Öğretim
Üyesi

İSTANBUL

1990

TASNİF DIŞI

ÖZ. MÜZESİ KÜTÜPHANESİ
DEĞİRDAS NO 35881
GİRİŞ TARİHİ 27/04/2002
TARİHİ NO

DENİZDE İKİNCİ DÜNYA HARBI ATLANTİK HAREKÂTI

CİLT - II

Tamamı
Erdogan DEMEN
T. Gb. Kur. Alb.
Deniz İleri Akademisi Öğretim
Üyesi

1986
İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

KISIM — V

1941 YILI DENİZ HAREKATI

1941 Yılı Denizin Müdahale Stratejisi	1
Tamam 1941 Alman Denizselinde Arayışlara Temel	3
Alman Akademi Bilimselinde 1942 Yılı Harikası	11
Komando Baskınlarıyla Temelinde Başarılar	12
1942 Yılında Almanların Denizin Denize Harikası	23
Washington H. Kuvvetleri	34
1942 Yılında Kuvvet Kuvvetleri	36
1942 Yılı Denizi Harikası	37

KISIM — VI

1943 YILI DENİZ HAREKATI

Alman Deniz Kuvvetlerinde Bulunan	41
Çoklu Denizi Kuvvetleri	43
1943 Yılı Mayıs Ayı Sonuna Kadar Alman Denize Harikası	45
Washington Kuvvetleri (Trafik)	79
1943 Yılı Denizin Arayışları Denize Alman Denize Harikası	72
1943 Kuvvet Kuvvetleri	80
1943 Yılı Denizi Harikası	81
Kuvvet ve Temel Kuvvetleri	91
1943 Yılı Denizi Harikası	93

KISIM — VII

1944 YILI DENİZ HAREKATI

Almanların Denize Kuvvet Harikaları	85
Denize Çıkarmaları Kuvveti Alman Savunmalarının Çıkışı ve Temelinde	89
Almanların Harikası Çıkışı Harikaları	102
Müttefiklerin Kuvvetlerinde Harikası Çıkışı Harikası	107
Normandie Harikası ile ilgili Çıkışı ve Overlord Harikası Planları	109

İÇİNDEKİLER (Devamı)

	Sayfa No.
Normandia Harekâtının Özetleri	115
Almanların Karşı Koyuşu	120
Kıyıda Tutanma ve Kıyıda Genişletilmesi	123
Normandia Çıkarmasından Alınan Dersler ve Sonuçlar	125
İlmi Konferans	126
1944 Yılında Alman Denizaltı Harekâtı	127
Tıptiç Muharebe Gemiçin Harekâtı ve Sonu	132
1944 Yılı Batık Harekâtı	135

KISIM — VIII

1945 YILI DENİZ HAREKÂTI

Fransa Kıyılarında ve Kuzey Denizde Son Harekât	139
Yalta Konferansı	140
1945 Yılında Alman Denizaltı Harekâtı	141
Almanya'nın Teslimi	141

KISIM — IX

ATLANTİK DENİZ HAREKÂTI İLE İLGİLİ DETAYLI KAYNAK DOKÜMANLARI

1942 YILI DENİZ HAREKATI

1942 YILI BAŞINDA MÜTTEFİK STRATEJİSİ :

A.B.D. Devlet Başkanı Roosevelt ile İngiltere Başbakanı W. Churchill daha 1939 yılı başından beri mektuplaşıyorlar ve gelecekte yapılacak olan işbirliğini konuşuyorlardı. İki kut'a arasında imaktan sözge yapılan bu bilgi tesbibi 10-13 Ağustos 1941 buluşmalarını hametledi. Bütün Atlantik sahalarının ciddi bir tehlike altında olması nedeniyle, bu buluşmanın yeri ve zamanı, bütün dünya kamuoyundan gizlenmişti.

Tecrübeni yapıldıkları sonra bütün Dünya'ya ilân edildi. Bu toplantı sırasında; İngilizler Yunanistan ve Girit adasını terkettinler. Alman orduları Rusya'da Erasmovsk'i zapt etmiş olup Sivastopol'a yaklaşıyordu. Kuzey Afrika'da her iki taraf da hamirliklerle meşguldü.

Bu şartlar altında görüşmelerini sürdüren iki devlet adamsı 14 Ağustos 1941 günü aşağıdaki hususlarda görüş birliğine vardıklarını açıkladılar :

"Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere; Arazilerini genişletmek amminde değillerdir. Bu iki devlet; hiçbir surette ne arazi ve ne de başka bir kazanç aramamaktadırlar.

İki devlet, başka devletlerin de azar etmeden altında bir devlet aleyhine toprak kazanmasına razı değillerdir. İlgili devletler tarafından kendi sızaları ile yapacakları ataklar için haris olmak üzere — Bu arazi bir başka belirsizlikle olmaksızın çarşı ile — hudutlarda hiçbir değişiklik yapılmayacaktır.

Her iki devlet, bütün milletlerin kendi seçecekleri hükümet şekliyle idare edilmelerini tanılamakta, zorla hükümet şekli değiştirilmiş olan milletlerin de kendi idare tarzına aydın etimlerini istemektedirler. Her millet kendi hükümeti şeklini seçmekte serbesttir.

Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere, mevcut imahhüdlerini namazı dikkate alınmaksızın beraber, büyük ve küçük, galip veya mağlup tanımadan dünyanın ekonomik emnetlerini her millete eqli olarak tahsis edecek bir haf tarzı bulmaya gayret edeceklerdir.

Her iki devlet; kıtaadl, sosyal ve ıngınma hususlarında eşitliğe dayanan ve dünya çarında olarak bir eşitliğin esaslarını hamirlemeye çalışmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere; Nazi tahakkümünün (Zulmünün) kesin olarak ortadan kaldırılmasından sonra, büyük veya küçük bütün milletlerin kendilerine ari hudutlar içinde emniyetle ya-

gamlarını arzu etmekteydiler. Bu bakımdan korku, her türlü tehdit ve tehlikeden uzak bir sulh kurmayı isterler. Bütün dünyaya şamil böyle bir sulh; her devlete, okyanus ve açık denizlerden serbest geçmek hürriyeti ve imkânlarını huzurlandıracaktı.

Her iki devlet, bütün milletlerin maddi ve manevi nedenlerle kuvvet kullanmaya kalkınmalarını kanastırmadılar. Silahlarda genel bir azalma gerçekleştirilmedi ve milletler, müsterek bir emniyet teşkilatı kurmadılar.

Bu tespit edilmiş olan hususlar «Atlantik Beyanamesi» adıyla terzihle geçti. Bu beyannamenin yayınlanmasından sonra Sovyet Rusya dahil olmak üzere Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere yanlıs bütün devletlerin temsilcileri Londra'da toplanarak bu beyannameye görüşlere kâdınklarını 14 Eylül 1941'de yapılan bir imza töreniyle teyid ettiler.

Atlantik Beyanamesinin bu şekilde kabulü şu hususları ortaya koydu: Amaçta olan Nazi Almanyası'nın bu nedenle bütün güç, gayret ve kaynakları onu yenmek uğrunda birleşmeli ve kullanılmalıdır. Bu harbi kazanmak için Sovyet Rusya ile abirüğü yardımları ve ona yardım edilmelidir.

Hangi taraf kazanırsa kazansın bu zaferi pederleriyle arazi işgaline ve baltırmayaçak ve illak edileyecektir. Bu görüşleri taahhüt edeceklerdir. Ancak; herhangi bir devlete arzu ederse bir takım anlaşma başka devletlere razı olarak veya terk edersin.

Komünizme karşı olan Amerika Birleşik Devletleri artık komünizmi meydan bir tehdit olarak kabul etmektedir.

Denizlerin serbestisi emniyet altına alınacaktır. Silahların sınırlandırılması hay ve aynı maddede hay bir tedbirlerdir.

Genel olarak Atlantik Beyanamesi hukukî bir bakımdan insanîydı. Fakat gerçekleştirilmesi son derece güçtü. Başkan Roosevelt de aynı İkinci Dünya Harbini sonlandıran Wilson gibi hayâlere kapılmış ve bu güçlükleri en fazla Sovyet Rusya faydalandı.

İkinci Dünya Harbi bittikten bu beyanname geliştirildi ve Japonya ile Amerika Birleşik Devletlerinin harici görüşlerinden sonra Birleşik Milletler adıyla bir teşkilât meydana getirildi.

Başkan Roosevelt ve W. Churchill; İkinci Harbi baskınlarından sonra 1941 yılının Eylül ayı sonlarında Washington'da kurmay başkanlarıyla birlikte buluştu.

Beyaz Saray'da, Roosevelt, W. Churchill ve H. Hopkins, Mükver'in yak edilmesini ve Psan'da güney doğusunu fakir kaderini halâ etmek için günd ve geceleri her saatinde görüşmelerde bulundular. Karşı karşıya bulundular durum hiç de iyi değildi.

Avrupalı Almanlar, Leningrad-Kursk-Kharkov-Rostov hattına varmış, Moskova'ya her an darbe vurabilecek mesafeye ulaşmışlardı. Ancak Ekim 1941'den itibaren Rus trükaventi kendisini kurtarmak.

İle ödediğundan Almanlar başka kremlerini, daha ileriye gidilmemesini Hitler'e teklif etmişlere de Hitler buna kabül etmeyerek Moskova'ya mülhaka zaptedilmesi arzusını vermişti. Tıpkı taarruzı geçen Alman orduları, Rın kuzey taarruzı başlarken, 8 Aralık 1941 günü darmak mevzuatlarında kalmışlardı. Harbiste Rınların dayandırı dayanamıyaca-ğı gördü vardı. Mihver devletleri orta Avrupa'ya tamamen hakimdi. Yugoslavya ve Yunanistan (Gün: Adas dahil) İspanya altında bulunduyordu.

Kuzey Afrika'da Almanlar İtalya hakimiyetini sağlanmış olup, İngiltere deni gülmeye İtalya hakimiyetinde. İngilterenin durumu son derece zayıf ve Rınları bir kere taarruzı hazırlamıyordu.

Yeni'de; Amerika Birleşik Devletleri ile İngiltere ile mihver devletleri yenilmiş ve Japonya güney doğu ile güney batı tatikamellerinde taarruzı başlatmış.

Japonya, New Britain'e girince, kuzey Luzon ve kuzey Borneo'yu da peşine, kıtalar Nele yürümekteydi. Guam adası zaptedilmişti. Güney Doğu Asya'da; Japonya, Çin'in tamamını, Malaya yarımadası arzun vücut bir kısımlı alıyordu ve Filipinler'e peşine, bulunduyordular. Amerika Birleşik Devletleri harbe hazırlanmaya başlamıştı ama savasıncağı durumu gelmeden önce geniş savaş bir taarruzı yapmıştı.

Bu arada ofisde birinci problemlere rağmen, Japonya'nın geniş ve esnek bir şekilde yayılıp yığılmasına neyden vermeyeceği şüphesizdir. İngiltere'nin harbe devam arzusu yaşılmış, açık denizlerdeki taarruzı devam etmekteydi.

Bu durumda her Japonya'ya ve her de Almanya'ya karşı kınananda esnek ve esnek neticeliğe ulaşarak taarruzlara girişmeyi düşünmüyor. Her ötekir bir şey düşünmüyor. Açık ortadaydı. Amerika Birleşik Devletlerinin büyük ölçüde bir taarruzı geçirmesi için de oyları geçmesi lazımdı.

İngilterenin Avrupa hareketi sırasında Almanya'ya karşı mevzili mihverleri etmiş ve Almanya. Amerika Birleşik Devletlerinin de Japonya'ya karşı aynı şekilde hareket etmesi en doğru hareket tarzı olurdu. Ama mihverleri ile ara, bir yerde mihverleri side etmesi de vardı. Yalnız Anglo-Sakson harbi için değil. Sovyet Rusya'nın da kalbine cesaret vererek bir taarruz ve bundan başka tarafın devletleri, İspanya altındaki devletleri, Mihver'e karşı mukavemete tesvik etmeye caddetle ilatıyordu.

Amerika kamuoyu, Japonya'ya öncelikle saldırıya geçmiyordu. Birçok mihverli Kuzey Başkanları durum hakkında daha titiz davranıyor ve esnekliğe sahip olarak vadedikleri kısıtlı. Almanya'nın birinci hedefi olmaları şeklinde ortaya çıkıyordu.

Kuzey Başkanlarının düşünce ve görüşleri böyle en şekildeydi. Japonya'ya karşı, ilk gerekli şey deniz kuvvetiydi. Amerika Birleşik Devletleri Pearl Harbor'da deniz vurucu kuvvetini henüz kayıp etmiş

bulunuyordu. Japonya'ya karşı taarruz bir harekâta girmeden önce çeşitli tip harp gemileri inşa etmek, bundan sonra Pasifik'te emniyetli kımal yollarına salıp çıkabilmek için bazı basitlik hareketlerinde bulunmak ve düşmanı ağır darbeler indirebilmek üzere deni dışlar tesla etmek zorundaydı.

Almanya'ya karşı, topraklara topraklarında Amerikanın karşı ve hava kuvvetini topluslandırmak için yeterli bir kolaylıkları mevcuttu. Akdeniz'e kuvvet sevk edildiğinde Almanlara karşı Amerikan harekâtı başlayabilirdi. Amerika Birleşik Devletlerine yardımında bulunabilecek müttefikler Avrupa'da bulunduğundan ikinci hedef Almanya'nın olmasi fikri kuvvet kazanıyordu. Yine bu düşünceyi destekleyen diğer bir faktör de vardı.

Almanlar, Avrupa'nın nâpejen yükeek ve ileri bir teşkilâta ve teknolojiye sahip bulunan sanayi kapasitesinin verim ve indretili kolaylıkla kullanılmaktaydılar. Japonlarda bu kuvvet yoktu. Onların elde geçirdikleri yerler, ancak ham maddeye malik yerler olup, sanayi olanak ve yeteneklerinden mahrumdılar. Japonların bu kazanımlarını harba yarad bir hale getirebilmeleri için uzun zamana ihtiyac vardı.

Bu halde; Almanya'nın mağlup edilmesi, imtihanlarının en birinci hedefi olmalı ve bu meydana Pasifik'te taarruz geçebilmek için yeterli kuvvet toplanmaya kadar Japonları ovalamalıydılar.

Almanya'nın yenilmesi zafetin anahtarı olacaktı. Bir kere Almanya mağlup edilince; İtalya'nın saf dışı kalması ve Japonya'nın müdahaleyi arı takip edecekti. Binaenaleyh, diğer harekât alanlarında müttefiklerin hayati menfaatlerinin korunması için Almanya'ya karşı yapılacak harekâta fazla kuvvetle itina, müttefiklerin stratejisinin esas prensibi olmalıydı.

Tarih Washington-1 konferansı veya Atlantik konferansı olarak geçen bu görüşmeler sonucu mevcut durum ya olanaktar mevcudiyetinde aşağıdaki kararlar alındı :

«Harb elish ve araziye vâpın» konusunda zafir programları realize etmek. Harp sanayi bütçelerini emniyet altında bulundurmamak.

Atlantik ve Pasifik'de gerekli deniz ulaştırma yolları emniyetinde emniyeti sağlanmak ve bu yollar üzerinde denik ulaştırmanın idare etmek. Almanya'nın etrafındaki denizleri sıkı tutmak ve tahkim etmek. Hava emniyetini, ayrıca, koerden yukarı faaliyetler ve propaganda ile Alman mukavemetini yıpratmak ve çürütmek. Almanya'ya karşı alıştırılan taarruz harekâtını geliştirmek ve sürdürmek.

Bir taraftan Almanya'ya mağlup olmaya gâlibken diğer taraftan da, Japonya'ya Pasifik'deki harp gayretlerini idare edebilmek için emniyetli bulunan stratejik ham maddeleri İtalya eden serimden çıkartmak, müttefiklerin hayati menfaatlerini savunmaya yarayan mevzileri elde bulundurmaya devâm etmek.»

Roosevelt ve W. Churchill, diğer yoldan bu konferansta Almanları Afrika'da geriden vurmak için 1942 yılında büyük ölçüde bir ci-

Hiler, bu toplantıya katılanlar, İngilizlerin gemileri durdurabilecek kadar yakın tepki gösteremeyeceklerini talim ettiğini Brest'deki Alman kanileri bir hastaya bismutünü, bir ameliyat kabul etmeme kurtulmuşuğunu, işle bu operasyon için de, Amiral Gilla ile Galland'ın operatör olarak teyin edildiğini açıkladı.

Manş kanalı geçiş Almanların, Vichy'nin-Cerberus olarak adlandırıldı. Hava Kuvvetleri için Yiddim, Donanma için ise Cerberus idi. Bu hareket İkinci Dünya Harbinde Alman askeri yüce komuta makamının kuvvetler arasında işbirliği yapabileceği çok az hareketten biriydi.

Günler içinde Alman Hava Kuvvetlerinin denizini yöneten Galland daha sonra şöyle yazdı:

"Bu son derece açık harekâtın teknik koordinasyonu öyle tasarlanmış ki, Alman Hava Kuvvetleri denizimizin dışı altına girmezdi, fakat bir "Deniz" çalışması sağlanırdı. Burada amaçla düşünmekte yarar var ki bu işbirliği hiç bir süratle olmadan yürüdü. Değişik donanma karargahları ile Hava Kuvvetlerine, hazırlıklar arasında bazı çalışmaların sağlanması için gerekli seyyahat gönderildi."

A. Galland bu görev için günde ay uçak olarak 230 adet ME-109 ve FW 190 ün uçak ve uçan üsleri görev yapacak 30 adet ME-110 gece ay uçakları talim etti.

Hava donanma bu harekâtta son derece işbirliydi. Alman uçaklarının harekâtını zorlayabilecek, fakat İngiliz Hava Kuvvetlerinin harekâtını zorlaştırmak kötü bir hava gerekiydi. Manş kanalıdaki gelişti mayın denizaltılarını sürdürdü, bu konuda 12 Ocak 1942 günü harekâtın başlaması öngörüldü.

Bu Yarıgün çalışmaları sırasında gemilerin takip edecekleri rota üzerindeki mayınların büyük bir tutukluk ve gizlilikle taranıp temizlenmesi de başlanıyordu. Ancak Almanlar ne kadar gizli bir arama-burama harekâtı ara etsenki isler de İngilizler mayınların temizlendiğini biliyorlardı. Derhal İngiliz Hava Kuvvetleriyle mayın gemileri Manş Kanalına ve Fransa'dan Kuzey Atlantik'e muhtelif tip mayınları döşediler.

Şöhr Bruno Heinemann muhtelif 25 Ocak 1942 günü Brest'e intikal ederken bu mayınlardan birine çarparak batmıştı. Almanların yeni döşülen mayınlardan haberi alınacak ve "Cerberus" harekâtı bir hata ile sonuçlanırdı. Zira Bruno Heinemann'ın batışı mevki Alman harp gemilerinin muhtemel rotası üzerindeydi. Alman arama-burama üsleri bu bölgede otuz yatan mayın imha etti.

Harekât hazırlığı arasında düşmanı yanıltmak maksadıyla Alman harp gemileri personeli için bir Fransız firmasına tropik iklimde mümkün bütün eşyaları sipariş edildi ve gemilerin ana ve yardımcı makineleri için gerekli yağlama yağları yine tropik iklimine uygun markalarda gemilere yüklendi. Gemilerin personeli dahil herkes Alman harp gemilerinin Güney Atlantik'e mütevazı bir harekâta sevk edileceği düşünülmesine alıştı.

11 Şubat 1942 günü beklenen hava tahminuna müteakip saat 23.00'de «Cerbero» harekâtı başladı. Buca Yarımadası bir müddet sonra Wilhelm'i deniz gemiler 12 Şubat 1942 saat 03.14'de kanaj gövde ro-tasyon alırlar Saat 05.30'da Alderney'i gören gemilerin etrafında inbu-ripler ve havada da Alman Hava Kuvvetleri uçakları tarafından her türlü emniyet tedbirleri alınmış.

İngiliz Hava Kuvvetlerine mensup makineler saat 10.12'de Alman ge-milerini tespit ettil. Amiral Ciliax, 300 mil kadar İngilizlere görünme-den savrulmuş ve artık Dover boğazına girerek denre başlamıştı.

Dover boğazındaki seyir sırasında Alman gemilerine sevkedilen İngiliz hücumu botları karardır olundu. Sema hava şartlarına karşın Alman gemilerinin yaptıkları yüksek sürat nedeniyle İngiliz hücum-botları torpido larını uzaktan atıp sönmek zorunda kaldılar.

Saat 12.45'de burada kayıyan Swinlock uçaklarının hücumları da başlatıldı. Bütün İngiliz uçakları düşürüldü. Artık Amiral Ciliax, dar Dover boğazından geçip Rizey denizine giriyordu. Dover boğazında bu olaylar cereyan ederken, Alb. Plow, amirindeki altı motorlu de West Humber tiner kamyonlarından karajında evvelce tespit edilen mevzide Alman gemilerinin yolunu kesmeye başlamıştı. Dover 15 Komu-tanı Amiralın verdiği duruş raporunda; Alman gemilerinin savrudu-ğu ve saat 11.56 -12.00 arasında kanalı bulundığı mevkiye ulaşarak-ları daha evvelce bildirilmişti.

Başlangıçta Alman kamyonların sürat 20 mil sürat tahmin edil-mişti ve motorlarıyla onlarca makineleri simaları için kendilerine ge-rekli zaman veriyordu. Fakat müteakip raporlar, Alman gemilerinin süratı daha yüksek verinceye başlayınca, Harwin motorlarının du-rumı kritik hâle gelmiş.

Saat 13.00'de Alb. Plow, motorların yemini kesmek için yavaşla-yarak mayın batlarından geçerek adanmış katar verdi. Bu karar ay-nı zamanda Bakanmutanlıkta da kabul edildi. Hükümet mayın man-darında bir kamyon mayınların durumları belli edince de doğu batı-ınetinde bu kararın Alman mayınlarının mevcudiyeti ve bu me-nalar ile ilgili olarak bilgilere bulunmasını tahatta arzınmekteydi.

İSGS Walpole komandiri makineler arızası nedeniyle geri gönderilmiş-beş motorlu gelmiş olduğu rolandu 20 mil süratle seyir devam ettirdi. Saat 14.45 ile 17.00 arasında İngiliz Hava Kuvvetlerine alt uçaklar ta-rafından Alman gemilerinin karaj boğazı ve içinde taarrufları tara-fında bu de motorlu makineler tarafından bir netice alınmadı. Nece-ri denizdeki hareketleri engellendi. Ancak bütün sonra geçen zaman zar-fında bütün motorlar da bu noktadan itibaren kendi motorlarını çalış-tırarak Alb. Plow'e -Saat 15.15'e kadar dümanla tozlar yağdırarak- bir bakırdır, Alman gemilerinin peydar çıktıkları mevzide bulunarak mevzuat. Bu nedenle daha önce bildirilmiş olan «sürat kesme» emri verildi.

Haricen müddetleri saat 12.17'ye kadar aramaları sonunda iradi kararla elde ettiler. Drakman bu deyle nöbetde tespit edilmeydi. Azuza deniz ve hava şartları müddetlerini ayrıca güncelliyordu. Saat 15.43'de Alman müddetinde gemileri diğer adanma girince İngiliz müddetleri forpide hücumu ile yataca deviyonuna ayrıldı. Drakman başlangıçta mevkiine göre hareket. Alman müddetleri ise forpide hücumuna katılıp gerekli emriyet verdimizden önceki kedi şiddetli.

Haricen müddetlerinin forpide hücumlarının bir sonucu alınmamış. Alman gemileri artık İngilizlerin elindeydi.

Düver de komutanı haricen izlemekte. Nöbet haricen üzerine taktik edici emri bildiriyor. Alman gemilerinin 19 Eylül 1942 günü aradıkları forpide müddetlerinin baştanlık sonucu için.

Düver baştanlık gücünden sonra saat 16.30'da Scharnhorst bir müddet için. Yataca durumu bildiriyor. Alman komutanı baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Amiral Ciliax. Onunla de Prinz Eugen'in yataca deviyonuna devam ettiler. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Gemiler saat 17.35'te Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için. Drakman baştanlık sonucu için.

rafi parçalanmış Alman ağır kruvazörü harbin sonuna kadar hasi hale getirilemedi ve harbin sonunda Amerikalıların bisesine düşen Prinz Eugen, 1945 yılında atom bombası tecrübelerinde Bikin'de hedef gör-vü oldu.

Scharnhorst ise, altı aylık bir onarımı müteakkip devasa çıkışında 26Aralık 1943 günü İngiliz anavatan filosu tarafından Norveç'in kuzeyinde batırıldı.

Manç geçişinin durdurulaması, İngiliz Amirallik dairesi ile İngiliz komandoyunu öfkeye boğdu. Bu harekatin başarıya İngilizleri çok büyük düşürmüş olabunisi ancak stratejik amaçla İngilizlerde kalmıştı.

Bir Alman filosu; İngilizlerin deniz kontrolünü tesis edikleri bir sahadan bir türü kaldırır. Bu çıkararak geçip gitmiş, onları saat sür-tille de İngilizlerin haseri olmadan seyretilmişlerdi.

Bu olay üzerine İngiltere'nin ağır başlı gazetesi Times şöyle yazdı: «Bu harekati yansıtan Amiral Ciliax, Duke of Medina Sildonia'nın bu hareketi uğradığı yerde başarı kazandı. XVII'nci yüzyıllardaki ana-vatan sularında İngiliz Deniz Kuvvetinin geçmesi bu kadar tehlikeli bir darbeye indirilmedi.»

Bu harekatin şu hususlar gözde çarpıktadır:

Alman gemilerinin manevra mevzuatına uygun yarıcıkları bu ha-rekati, hava hümayasının mevcudiyeti halinde mümkündür. Alman hava kuvvetlerinde bu görüş çok iyi bir şekilde hususla ve harekati planlan-dığı gibi gelişti.

Bu tarihlerde radar burada yeni bulunmuş ve geliştirilmekteydi. Bu cihazların çıkması beklenmez ve kabul edilerek daha ziyade hava zarafları ve keşif görevlerini İngilizlerle ağırlık verilmeliydi.

İngiliz Amirallik Dairesinin, diğer tertipleri pek yeterli değil. Manç kanalinin derinliği olduğu kadar batısında da Alman gemi-lerinin Manç korosuna daha gireseden arayıp bulma ile ilgili oğla ya-nından testlerler alınmalıydı. Batıdaki harekati sadece deniz harekati-na daha geniş olamaktaymışınan bu teknik harekatin daha İngilizce müdahalede bulunmak gerekliliği. Manç kanalinin girebi-leci bir kuvveti tehlikenin yüzüne çıkarak aldatmış zorlanırdı. Nitekim böyle oldu. Manç geçiş Almanlar için başarı, İngilizler için bir yenilgi oldu.

Cerberus harekatinin mutlak kuvvetli bir hava hümayası altında lens edileceği bir gerçek olduğuna göre; Alman emrati birliğine hücum için çok uygun bulunmak gerekli olduğu gibi mutlak hava hücum-harının kısa tesirler, benetton derecede kısa halinde yapılması ge-rekti. Gündüz süresince hücumkolları ve münciplerle varılan koo-dinele torpido taarruzlarının nitekim başarı sağladığı bir süre daha ka-matlandı. Japonlar, müncip torpido taarruzlarını gece zamanı tercih ederler, böyle eğitimlidir ve her zaman da başarı olmaktadır. İngilizlerin tertiplikleri hücumkolları ve müncip torpido taarruzları pe-ce ve birkaç dalga halinde tertiplenerek başarı vead edirdi.

Gelecekte baskıların politika ve ingilizce de kullanımı bir azeri komiteye birleştirilerek ilgili kuruluşlara ve bakanlıklarına yapılarak, deniz ve kara kuvvetleri arasında iyi bir işbirliği ve koordinasyonun sağlanması beklenmektedir.

ALMAN AKINCI SİLEPLERİNİN 1942 YILI HAREKATI

[illegible][illegible]

23 Mart 1942 günü Güney Arantlık'ta aklı hafiflik sıyrığın ilk kurbanı olarak bir Yunan elçisini yerden kaldırdı. İnkilâpın bir vadede buralarda dağınık eden Thor, Güney Arantlık'ta bir gemi daha buldu ve Hristiyanlara geçti. Bütün yaz vızıldayan bir suya da baktı. Thor, hiç yılmayan bir hareketin sürdüğü ve Kasım 1942'ye kadar da Vukobarda yaşamına gitti. 30 Ekim 1942 sabahı bu dünyada bulunan birinci gemi Ukrayna'nın bulunduğu bir bölgeye birleşti. İlk kez bu bölgeye gitti ve bu bölgeye gitti. Thor tamamladı ve birinci gemi olarak buralarda yaşamına gitti. Thor bu bölgeye gitti ve birinci gemi olarak buralarda yaşamına gitti.

Köln'de bir alışveriş alışveriş mağazası El Van Mühsenbach kurumuyla Michel alması 1994'de 19 Mart 1992'de La Puente Mühsenbach, Atlantik'in sahibi. Bu da Michel Mühsenbach'ın bir de köpek sahibi olduğunu gösteriyor.

Bu miqdarın növbəti hissəsi isə 35 cu illik torpala kəsmə məntəzi 37 deyim ardı sürətə asılıdır. Səh dəreco hətta kəptən (Hörschell) bu həcminə qədər yığa bilməmişdi. Dəh əylək bir sürə (gündə 36400), Qənər Atlantikdə 56734 ton tutardı. Səh gənəl bəndi, Əldə 1942 ayın əvvəllər Həh Qənərə qədər əylək əylək bəndi.

Azərbaycan dənizləri vəy dərələ təhlükəli olan əkinin qitədə Jeyon-
Yaylaq dövründə kəmiyyətində Mühüm bu xəm kədər 87.3% tək bələ-
tında 11 illik ixtisastı.

Bu teşkilat ve eğilimin verdiği güvenle 1942 yılı içinde evvela bu zamana kadar yapılanlardan çok daha fazla olarak askeri hedefleri ihtiva eden ve en yakın İngiltere sahillerinden 400 mil mesafede bulunan Saint Nazaire'e bir baskın tertip edildi. Bunu takiben de muhtelif tarihlerde :

22 Nisan 1942 Boulogne Baskını, 3 Haziran 1942 İkinci Boulogne Baskını, 18 Ağustos 1942 Dieppe Baskını, 13 Eylül 1942 Cherbourg baskını tertiplendi.

Saint Nazaire Baskını : Almanların denizaltı üsleri tesis ettikleri Gaskonya körfezindeki Brest, Lorient, Saint Nazaire ve La Pallice limanları arasında Söbessa Loire nehrî ağzında bulunan Saint Nazaire, denizden yapılan bir taarruz için son derece mükemmel bir hedefti. Diğer limanlar, her liman mevzileri ve liman girişlerindeki adalardaki savunma tesisleri nedeniyle iyice savunulmaktaydı. Bunlara ancak önemli aksinlarla ulaşabilmek mümkündü. Bundan başka Trepas muharebe gemisinin havuzlanacağı yegane havuz da Saint Nazaire limanındaydı. İngiliz Amirallik Dairesi bu limandaki havuzun, tamir ve bakım tesisleri ile denizaltıların tahrip maksadıyla limana bir hasar yapmasını öngörüyü.

Almanların Saint Nazaire limanında bey mülheripten müteakkil beşinci muhrip flotillas ile bazı küçük gemileri vardı. Sahil savunma birlikleri 240 mm'lik iki, 170 mm'lik dört top ile mükemmel tofek mevzileri ve uçakla vurulabilir bataryalarından müteakkil idi. Limanın altına mayın döklünüştü. Loire nehri üzerine tesis edilmiş olan köprüde ağları da havuzun giriş yolunu himaye ediyordu.

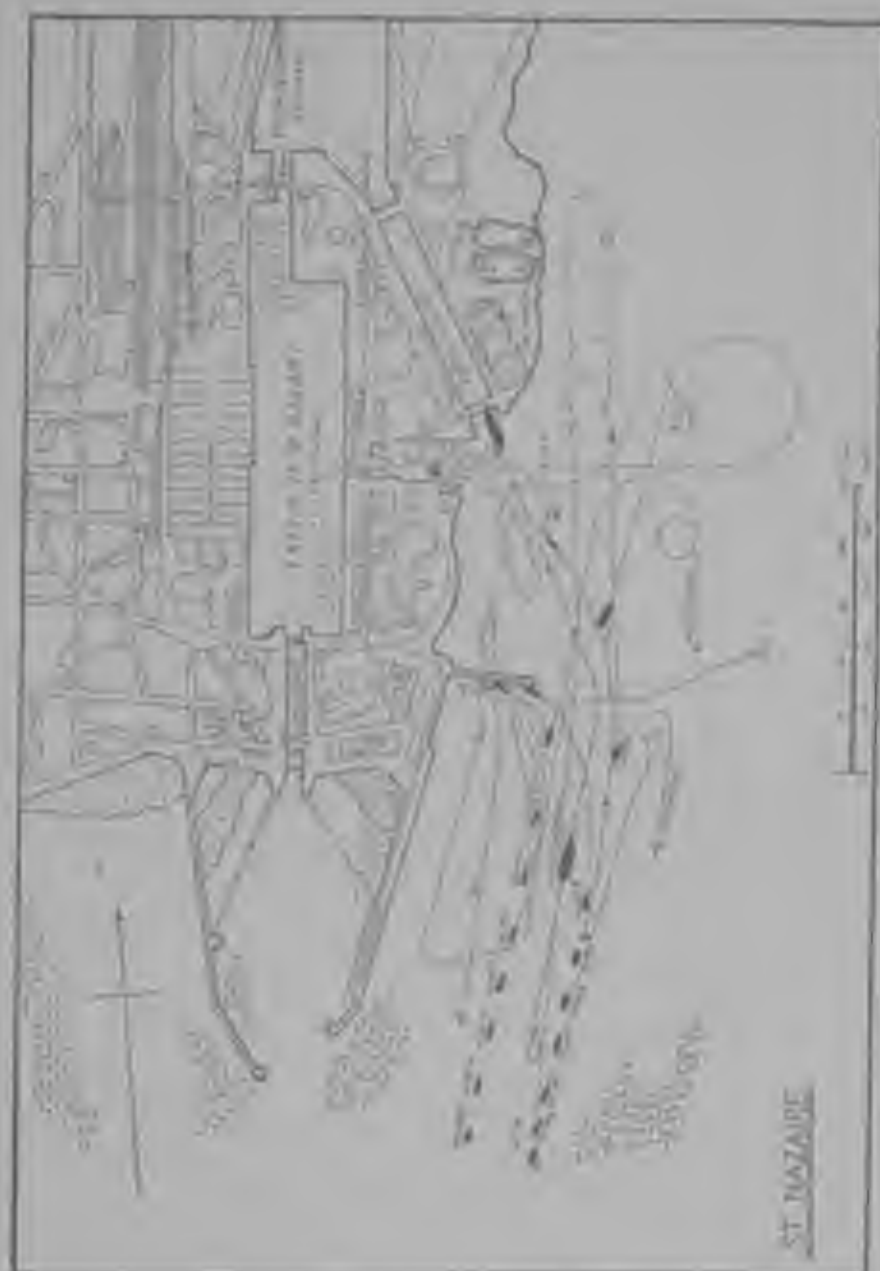
Birinci Dünya Savaşında İngilizler, çok mükemmel bir sahr ve kumre ile Zeebrugge'ü tükemaya muvaffak olmuşlardı. Fakat Zeebrugge, İngiltere kıyılarından 80 deniz mil mesafede olduğu halde Saint Nazaire, 160 deniz mil mesafede bulunuyordu. Bu durum hareketin güçlüğüne bir hayli artırıyordu. Başarı elde etmek için uzun bir deniz geçişinin düsünülmesi görünenlerden vazomehî gerekiyordu.

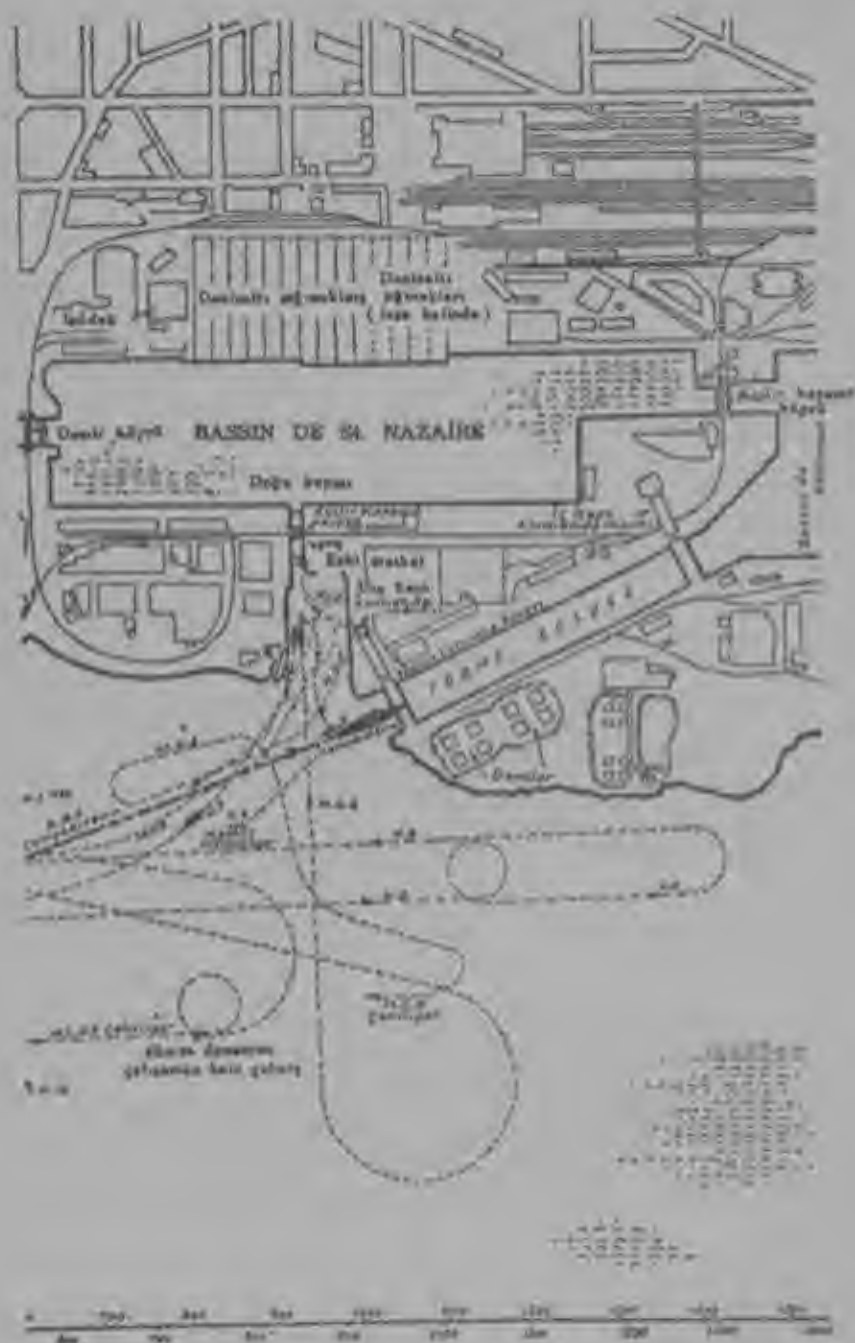
İngilizlerin tasarruflıkları teskin planı şöyleydi :

Bir Alman muhribi şeklinde saamife edilmek olan Campeseown muhribi havuz kapağına yanzacak ve onu tahrip edecekti. Aynı bu malumatı saflayarak infilak maddesi ile yüklü bulunacaktı. Komandolar havuzı çıkacaklar, tesisleri ve denizaltı gemilerini de tahrip edeceklerdi.

Deniz Yh. Ryder'in emrinde bulunan beşinci grubun Campeseown muhribi ile bir garhol ve ualın komandobatundan müteakkil Yh. Newman emrindeki komando birlikleri; emretti subay, yakın altı subay ve geride erlerden hareket etmek üzere 290 kişiden oluştu.

Deniz hareketi ile koordineli olarak İngiliz Hava Kuvvetleri de limanı bombardıman edecekli. Baskın birli olarak seçilen 28/31 Mart günlerinde mehtap vakti ve gümüşler Loire nehri ağızındaki engelleri de aşarak katedeceklerdi.

Akmin Falmouth'dan Saint Nazaire'e kadar olan deniz geçişi kimse, en mükemmel şartlar altında 12 mil süratle 35 saatte tam edildi. Deniz sakin, hava alçak bulutlu ve görüş oldukça zayıftı.

Floilla, 27 Mart 1942 günü saat 23.00'de Saint Nazaire'nin 40 deniz mil açığına konuşlandırılmış batınan HMS Sturgeon denizaltısıyla mevki kontrolünü yaptı.

Göce yarınlar birak sonra, İngiliz Hava Korvetlerine mensup seksen kadar uçan limana taarruzu başladı. Üç saat kadar süran bu hava taarruzunun esas maksadı, savunma tedbirlerinin siddetlendirilmesiydi.

Baskın birliği, muharebe kışkırtıcıdan yolaan küçük bir Alman karakol gemisinin önünden geçti ama Alman gemisi alarmı iletmedi.

Bu süreçte İngiliz Komando birliği saat 02.15'de görülmekleştiren büyük havuzun kapaguna takriben iki deniz mil yakınına kadar yaklaştı.

Q esnası sahil üstündeki faaliyetle geçti. Almanlar tarafından verilen lafuz ve tamim harekâtın sınıp anlaşılmaması için sabırdan bu İngilizlere çok kıymetli bir zaman kazandı. Altı büyük dakika sonra gemileri teşhis edilebildi ve Almanlar çok ajdamlı bir atakla mukabeleye başladılar. Hücumbatların esasında yangın çıktı.

Campbeltown mührini hasare ettirdiysa da torpido ağlarını geçmeyi ve havuz kapaguna sığınma olmaı başarmıştı. Batın mevzine mühtekteki ve hücumbatlarındaki komandolar havuza çıkmaı başlandı. Üç saat süratle dalış evvelce tesat edilmiş hedefler talip edildi. Denizaltı gemilerini talip etmekte görevli grup Akmin Akshendazian tarafından geri püküründü. Almanlar mukadil taarruzlarına torpidoları yedüldiler.

Satışa karşı marstebatin bu kurt gemilerine denebliliyye de komando birliğinden 225 kişi oldu. Yerli sınılar şiddetli ateşe karışmayı başardı.

Öğleye doğru Campbeltown mühtibinin saatli bombaları mışak olviret limanın tahribi tamamlandı. Sane Nazaire açıklarında olayın arında ve tarenis ile meşgul batınan Alman muhtırları bu harekate müdahale etmediler.

Çok güc ve vüretkârane olan ve mükemmel bir şekilde sevk ve idare edilen baskın kışkırtı başarılı oldu. Başından sonra Sane Nazaire limanındaki büyük havuz bir büyük yıl süre ile sui bir durumda kaldı.

Limanda batınan denizaltı gemilerinde bir hasar meydana gelmedi.

Genel olarak Saint Nazaire baskını, mühtekkis ve mahit bir düşmana karşı yapılan gayet başarılı bir harekattı. Bu baskın üstüne Almanlar, Atlantik limanları açıklarındaki deniz ve hava karakolları ile limanlardaki savunma tedbirlerini takviyye mecbur oldular.

Saint Nazaire baskını, Akmin yüksek komuta makamının, batı cephesi savunmasına olan itimadını sarıdı. Bu konuda zorlaştırma ya-

nadi ve ondan giden sarmal Bayrakçımlar! Naeder tarafından Hitler'a bir rapor sunuldu.

(Don't an editör haslyveta)

[illegible][illegible]

Dışman Tiryakı aslına bu yazıyı katagorik olarak kabul ve diğer kışkırtıcılar ya bütün denizcilikler, yakında bulunan bütün deniz yollarını kabul mekâsıdır bulunu denizci!

Başını aramada gövde partileri 250 ile 400 metre arasında değişti. Sularınsa yak-sımsarı zerrarında dökülen kırılg. Mayınların ve diğer maddelerin kolaylıkla göçti. Suları tatlıydı. Bu özellikler belarucun diğer bölgeler gentileri gibi aynı zamanda gövde girmeceği vepti vaktler. Bu arada beyazda gövde girdikçe, temelde ve lafırları (sarıların) baktı-
lıydu. Heri gövde. Toccu ağız nidusuna ekilirdi.

Birekaminelin süzgeci geçen Hâler, lanusa ve tansiyon ölçülerinin testleri ile alarmın verilmesinde geçen 8.5 dakikalık zaman çok bulduğunu belirtip, bundan sonra; safi isteyince 'lanusa' işaretini emektan sonra deniz titizi) derisi) derap vermedikinde hiç beklemeyen alet soruları ve diğer soruları için tek tek far alarm işaretinin ispat olara verilmesi beklenmesi emretti.

Büyükmüslül Râzî'yi, aklınca suyuca tedbirleri urvacebesinde bir mübirin havus kapağına kadar niyamaşu gerkâfını, tecrübe-
mâlik nâzîyle tafetp emâkemesun urvacebesini ve suca da yevinden
kâfirâmesun cûdâ vâcibâfını beyan etti.

Rapor buna benzer okulların önüne geçmiş maddesiyle ilgili olarak da-
hiline ilişkin bazı tedbirler alındığını ve alınacak olanlara ilişkin be-
lirlemeler yapıldığını, alınan ve alınacak olan tedbirler aşağıdaki

Düşmanı derhal teslim etmek ve tutmak maksadıyla hava keşfine geçti. Verilerek İngilizler 35 saat içinde kalmışlar ve gündüz ortasında yakınıydılar. Mühim olduğu aşamalar alınarak keşifler yapıldı ve her bir hava keşifinden sonra derhal birer uçakla yakınına gittiler ve her bir keşiften sonra derhal birer uçakla yakınına gittiler ve her bir keşiften sonra derhal birer uçakla yakınına gittiler.

Let's give a name to this new kind of mathematics. Let's call it "mathematics for the people".

Boulogne, Brest, Dunkerque gibi liman ve akıntı garhlarının mül-salt bulunduğu yerlere; liman ağuzlarını kapayan maniaların yerleşt-i-rilmesine başlandı. Maniaların testinde beton bloklar üzerine örne direkler tecrübe edildi. Demir zincirlerle birbirine bağı tombazlardan ibaret yeni bir tip mania düşünöldü.

Deniz Kuvvetlerinin istila girişimine karşı kullanılmakta olduğu aların işaret standart hale getirildi ve kara ile hava kuvvetlerine de yaymlandı.

Büyükamiral Raeder, Salmi Nazare baskını ile ilgili konuyu şu sözlerle kapadı :

"Bu baskının neticesi olarak kazanılan tecrübelerden azami de-recede istifade edilmektedir. Bununla beraber, düşmanın iyi hava şart-larından faydalanarak bu gibi akınlar yapması imkânını düşünmek mecburiyetindeyiz.

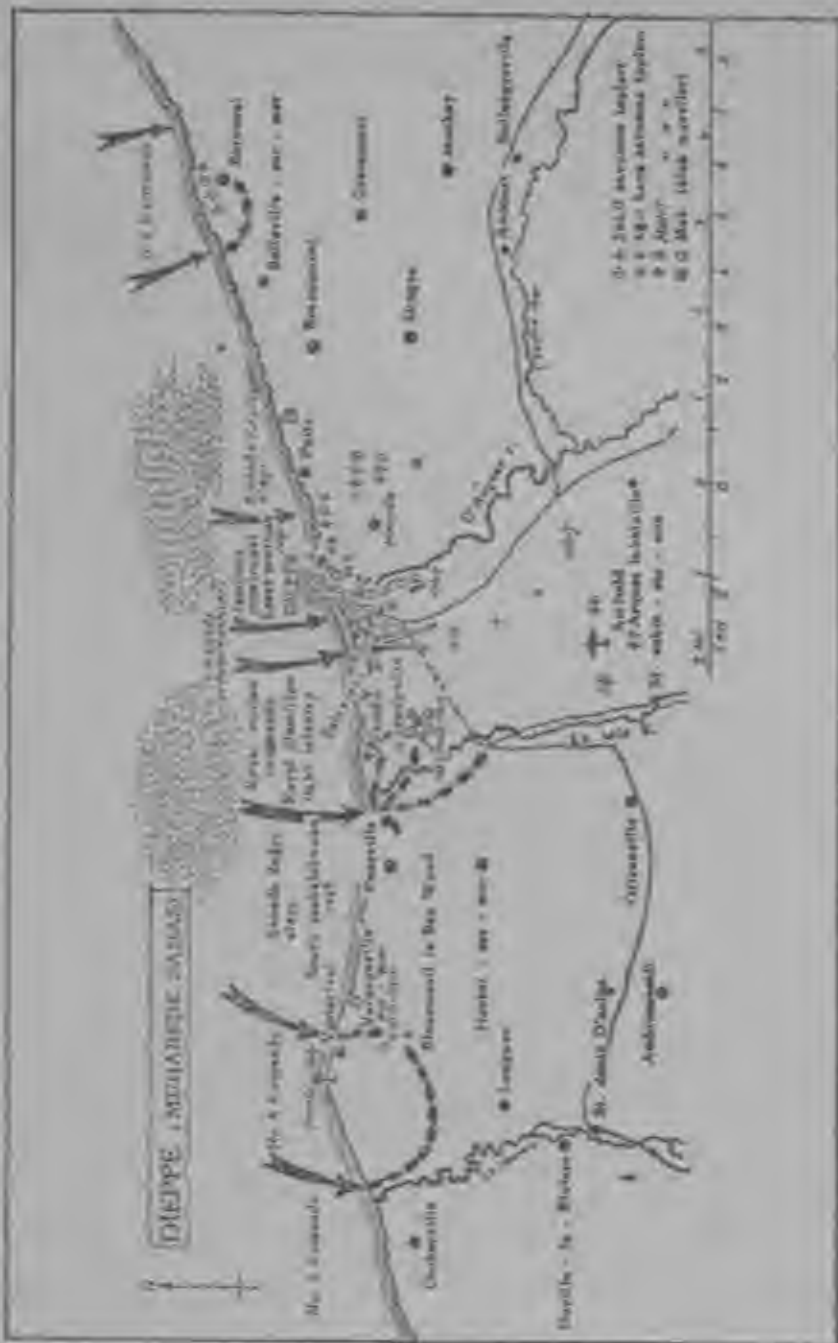
Etkili bir deniz savunması yanında yeler derecede bir hava ve su-şuğu keşfi olmadığı müddetçe tehlike hâfifse büyüktür. Değişen ha-keri durumdan dolayı vatan sularından hava kuvvetleri gibi hemen hemen bütün deniz kuvvetlerinin de çekilmesi ile Berkm ve Wange-roog gibi Alman körfezleri bile, bu tip akınlara maruzdur. Zira deniz evvelce buralarda bulunan toprak, işgal edilmiş topraklara kaydırılmış bulunmaktadır. Burada yeniden daha iyi bir surette tahkim edilme-lidir."

Dieppe Baskını : Salmi Nazare baskınının hedefi tam manasıyla denizle ilgiliydi. Halbuki Dieppe baskını, Avrupa kıtasının derinlikle-rine karşı yapılacak büyük istilanın bir sondey harekâtı mahiyetini de-ydi. Gerek malzeme ve gerekse personel bakımından uzun bir ha-zırlık dönemi geçirildikten sonra İngiliz Amiraller Dairesi Dieppe'ye karşı muayyen gâpte bir baskın harekâtının tertiplenmesine karar verdi.

Harekâtın gayesi, önemli tahripat meydana getirilmeye kadar limanın ve kıyılarının işgaliydi. Norveç sahillerine yapılan akınlar/bas-kınlar gibi bu harekât Almanların sahil gözetleme birliklerini takvi-yeye mecbur edecek ve aynı zamanda dostlaştırmı emsillo harekâtı bakı-mından İngiltere'ye çok kıymetli tecrübeler tahsisine olacaktı.

Sahne-Interieure sahili, her birinci yer yer vadilere açıldığı sahile dik düşen sarp ve yüksek kayalarla çevriliydi. Bu vadilerden en bö-yüğü de Dieppe'di. Okunça önemli bir liman olan Dieppe, bir Ver-en-geville'de ve diğer Berneval'de olmak üzere 182 mm.lik altı topu bir batarya tarafından savunulmaktaydı. Sahilin karşı kıyısı tamamıyla mayınlanmıştı.

17/18 Ağustos geresi mayın atma tarama gemileri iki kanal açıl-ar ve bu kanallar ışıklı işaretlerle işaretlendirildi. Baskın sekiz müshirp, mayın gemileriyle Portsmouth, Newhaven ve Shoreham limanlarından toplanan çıkarma gemilerinden teşekkül etmekteydi. Karaya çıkarıl-lacak birlikler ise altmış tank ile bir Kanada tümenini ve biri denizci olmak üzere üç İngiliz komando birliğini ihtiva ediyordu.

bertaraf edileceği kudrette olmadıkları görüldü. Bundan dolayı Almanlar kıyı tahkimatını yeniden gözden geçirmiş ve tahkim etmek, geliştirme işlemleri. Bu harekatta yeni bir tip çıkarma aracı ilk defa kullanıldı ve çok iyi bir sonuç alındı. İngilizler, daha büyük kuvvetlerle hücum ederse, çıkarmanın başarıyla neticelenmeye imkanları vardı. Fakat böyle bir çıkarmanın başarıda daha fazla tasarrufla yapılmasına imkanlar. Bir çıkarmanın başarılı olması için hava ve deniz desteğine ilave kara gücünün de alınması. Bu maksatla harekatta, üstünlük belirlenirken 8 Kasım 1942'de yapılan Kuzey Afrika çıkarması için hazırlanan planlar gözden geçirildi, daha fazla bir savunma aksiyonuna sahip olan Kuzey Afrika'da daha iyi bir zafere alınabileceği kanaatine değindi.

1942 YILINDA ATLANTİK'DE ALMAN DENİZALTI HAREKATI:

Bir tekader muhtıl zemini Atlantik'de etkili bir faaliyet göstermedikleri de düşünülürse çok ilginç bir kullandıkları bir deniz ulaşımına karşı mücadelelerini sürdüler.

1942 yıl başında Almanlar, büyük bir harekât planlarına yarımlar yapılmış şekilde bir deniz ulaşımına karşı yapılmıştı. Kuzey Atlantik'te salınan saldırılarda, 1942 yıl başında denizaltı personeli yerleri kadar karada konuşulan, yeni gemiler de kış ayında harekatta hazır hale getirilmişti. Bu çalışmalar Amiral Dönitz'in talimatına uygun olarak Amiral Frickhoff'un emri altında çok miktarda bir programla yapılmıştı. Kuzey Atlantik'te daha fazla denizaltı yapımına, eğitimine ve diğer işlemlere karşı çıkışın bir sonucu olarak denizaltıların sayısı artmıştı.

Amerika Birleşik Devletlerinin karada girme planları denizaltılara, Amerika sahillerinde faaliyetle bulundukları için özellikle önemli bir bölge yaratmıştı. Amiral King, Almanların karada başarı kazanması, Amerika sahillerinde faaliyetle bulunduklarını önceden tahmin etmişti. Fakat Amerikalıların karşı karşıya kaldığı güçlükler nedeniyle yerleri sayıda savunma vasıtaları bulundukları alanları yarımlaştırdı. 1942 yılında Alman denizaltıları Amerika sahillerinde üç hafta süreyle faaliyetle bulundukları, 700 tonluk denizaltılar ise Karadeniz sahillerinde aynı miktarda bulundukları.

İngiltere akaryakıt istasyonları Venezuela ve Meksika'dan yapılmıştı. Kuzey Atlantik'te denizaltıları için bu miktarda çok ilginç hedefler vardı. Japonlar karada girme ve karada ilerlemeleri neticesinde Pasifik ve diğer Pasifik bölgeleriyle ilgili kısıtlı, Suda Körfezi deniz ulaşımına yeni bir tehdit altına girmişti.

Denizaltıların faaliyetleri tahmin eden en önemli faktör, torpido saldırılarının miktarda olduğu ve miktarda karşı karşıya kaldığı yorgunlukta.

Fakat bu yorgunluk Amerika sahillerinde ve Atlantik'de kuvvetli bir şekilde karşı karşıya yapılan saldırılar sırasında miktarda yorgunlukta çok fazla arttı.

İtalyan taarruzunun beklenmeyen bir şekilde başlamış olması, Amiral Dönitz'e denizaltılarını 1941 yılının Aralık ayında Amerika sularında yoğun bir şekilde bulundurmaya imkan vermemiştir. Fakat Aralık ayı sonundan itibaren yirminye yakın denizaltı gemisi barajlarda faaliyetle bulunmak üzere yola çıkarıldı.

12 Ocak 1942 günü, deniz ulaştırmasının menferit gemileri yapıldığı Amerika sularında ilk intikâk görüldü. Gündüzlerini sualtında is-trahat ile geçiren denizaltılar, geceleri Hampton Roads pakınları ile Hatteras Burnu arasında en muhtemel neticeleri alabilecekleri yerler aramakta meşgul oluyordular. Torpidoları düştü zaman toplarını kullanıyorlar ve bilhassa tankirlere taarruz ediyorlardı.

Ocak 1942 ayının ilk 19 gününde Alman denizaltıları 250.000 ton tutarında 39 gemiyi batırdılar. Bu büyük tehlike karşısında İngiliz Amirallik Dairesi, Amerika Birleşik Devletlerine yirmil dört adet denizaltı aylama gemisi ile on adet korvet teslim etti. Yine bu ay içinde büyük miktarda Alman denizaltıları, beraberlerinde birkaç İtalyan denizaltısı olduğu halde okyanusu trafigine taarruz etmek maksadıyla Caribbea denizinde göründüler. Şubat 1942 ayında bu bölgede 19 adet tanker batırıldı. Müttefik reaksiyonu henüz yeterli derecede değildi. Ocak, Şubat 1942 ayları arasında denizaltılarımız Müttefik deniz ulaştırmasına verdiği kayıplar 800.000 ton tutarında 144 gemiyi yükledi. Bu miktarda İngiliz adaları civarında batırılan 290.000 tonu da ilave ettiğinde netice 1.000.000 tona ulaşırız.

18 Şubat 1942 günü, Breit suunda birleşen kutsal geçaidinden bir gün sonra, Büyükharman Raeder, Hitler'e deniz ve bir kanun meclisi tarzında bir toplantı yaptı. Alman elbette korvetler yükleme konulanlığı korumayı bu toplantıda hazır bulundurdu.

Müttefikler Atlantik'deki denizaltı harbinden zevk ve iğrenme yakın aşkınlıkla bilgileri aldı.

Şimdiki halde Atlantik'teki denizaltı harbinden alınan olumsuz neticeler memnuniyet vermez. Dünyanın deniz ulaştırmasına menfi olma gayretimiz, başka bir görevle tevcih edilmiş denizaltı adanmışlığı olduğu bir gerçektir. 1941 yılı başından beri W. Churchill, şu ok, cümle okun en büyük yayın gemisi tonajı olmasına ilave olmaktadır. İngilizler ve Amerika Birleşik Devletleri 1942'de yedi milyon ton ticaret gemisi inşa etmektedirler. Bu demektir ki, Almanya, İtalya ve Japonya bu arıza karşılamak için her ay 500.000 ton tutarında gemi batırmak zorundadırlar.

Hind Okyanusunda Japonlar bir kere düşman deniz ulaştırmasına karşı harbe taşlarırsa bu mümkün olacaktır.

Tahsis edilen her maddeye göre istisnai avarlandıktan ve insan gücü, tamir işleriyle yeni gemi inşaatı arasında yeni baştan organize edildiğinde, üç mirdinde bir değişiklik olmazsa, aynı denizaltı inşaat makinalarımız takriben 19-20'e düşmüş olacaktır. Diğer yandan birçok işçilerin silah altına alınması devam ettiğinden, önümüzdeki aylarda bu miktar 16 veya 17'e kadar düşecektir ki, bu hiçbir zaman yeterli de-

Üstleri hafif topajdaki gemilere de monte edildi. Ama Heong'lar hiç tarta-
ktan asılan subombalarının önemini azaltmış değildi.

13 ve 14 Mayıs 1942 günleri Hitler, Wolfsschanze'deki karargahın-
da geniş kapsamlı bir toplantı düzenledi. Bu toplantıda Büyükbirir
Raeder, denizaltı ilave komutanı Amiral Dönitz'in sağdaki raporunu
okudu :

"1 Mayıs 1942 tarihi ile 124 denizaltı gemisi hareket sahalarında
bulunmaktadır. Diğer taraftan eğitim gemileri harfe çıkmak üzere, 114
denizaltı gemisi de göreve hazırlanmak üzere Balık denizindedir. Ye-
ni bir denizaltı gemisinin, göreve hazırlanması dört ay sürmektedir.
Ancak bahsedilen 114 denizaltının göreve hazır hale getirilmesi dört
aydan da daha kısa sürmüştür.

Yeni bir denizaltı harfe çıkmasını deniz üstü uçağın karşısı ya-
pılan savaş ve Amerikan ile İngiliz gemileri birleştirilmiş bir komuta
altında bulundurulduklarından bazıları bir toplama varırdır.

Bu nedenle biz, en az bir kere mal olarak en çok adette gemi
batırma çalışacağız. Yani, en az denizaltı, kaybedeceğimiz zamanı
ya değerlendireceğiz. Örneğin : Ordumuzun karşı yapılacak başka
işleri önlemek maksadıyla Marmara'ya mürettepli kutup konvoylarına
önemli tavizat vermek en önemli görevdir.

Diğer yandan denizaltı harfere çıkış kararlarında, hareketin
sırası mal olarak ve olabilecek de düşünmek gereklidir. Hareketin
en önemli bakımından Amerika bölgelerinde faaliyet bulmak
hakkı gösterilebilir. 15 Ocak 1942'den 10 Mayıs 1942 tarihine kadar ha-
tılan gemi adedi 343 veya 2.015.252 tondur. Bunların beraber Ame-
rika bölgelerinde denizaltı hareketinde bulunmak diğer bakımlardan
da doğrudur. Biz aynı zamanda düşmanın ticareti gemisi insa peng-
ramını da alt hat önere çalışıyoruz. Gemi inşaa ve diğer mütefak sa-
nayı gayretli olarak derayenektadır. Amerika'nın en önemli petrol
sahaları Meksika körfezi rivierindedir. Bunun nedeni olarak Ameri-
ka tankervlerinin büyük bir kısmı petrol bölgelerinden sanayi saha-
larına petrol nakletmek üzere sahif deniz üstü uçağında kullanılmak-
tadır. 15 Ocak'dan 10 Mayıs 1942 gününe kadar toplam tonajı 927.000
ton tutan 112 tankerv batmıştır. Batmış olan her tankerv, petrol taşıyan
bir geminin saldırısı demek değildir. Aynı zamanda Amerika gemi in-
şaa programını doğrudan doğruya gerileteceğini de gösterir. Bu neden-
le buna böyle geliyor ki, bu Amerikan tankervlerinin tahribi bizim için
çok büyük bir önemli hadadır. Amerika bir cinas bir yıl daha petrol-
lünü denizden nakletmek zorundadır.

Düşmanın gemi inşaa programı ile denizaltılar tarafından batırma
programı devam eden yavaş birer verimle önere çalışıyor. 1942 yılında düşmanın inşaa edebileceği toplam tonajı 8.200.000
ve 1943 yılında da 10.400.000 olacaktır. Bu demektir ki, yeni inşaat
alt etmek için her ay tahminen 700.000 ton batırma çalışmalarıyla-
dır. Ancak bu miktardan fazlasını batırma programı devam tarafında bir
azaltma meydana getirecektir. Ama bu şüpheden her ay 700.000 ton ba-
tıracağız. Bu kelime ile, Almanya, İtalya ve Japonya'ya kastediyoruz.

ve denizaltılarını, hava kuvvetlerini, süsüli gemilerini ve mayınların batıracağı tıgımları tonajı ifade etmek istiyorum. Bundan başka öne sürülen diğer rakamları düşman propagandası tarafından imaya geçirilmesinin payını olarak açıklanan önemli miktarlardır. Ümmatvartın, Japannın bu gayeye ulaşabileceğini yitirdiği görülmektedir. 1942 yılında düşmanın ancak 3.000.000 ton kadar yapabileceğini düşünüyorduk.

İstisna temin edildiği müddetçe, denizaltılara Amerika sularında hareketleri kısıtlanarak kısırlanmış oluyordu (fide etmek isterim. Denize çıkışlarının aynı notaları tarafından yakinen takip edilmektedir. Bu tür denizaltı tarafından batırılan cetvelleri yeni edilecek denizaltılar için gün be gün edilecek azalmaya tabiidir. Bu günün ortalaması (örnek 1942 ayında 300, Şubatın 375, Martta 400 ve Nisan ayında da 415 tonu olmaktadır. Bu rakamlar günlük ortalamasının yavaş yavaş arttığını göstermektedir. Bu nedenle Amerika sularında denizaltı harbine derin etkide bekliyoruz.

Öğün tarihinde Amerika sularındaki Japann değişmektedir. Bugün bu günün her şeyi, Amerikalıların çok azaltmış getirdiği batırılmayan denizaltı gemileri için ciddi zarfetler serfettiklerini ortaya koymaktadır.

Hava savunması organize edilmiş ve sulu suları terklerinde kara-ay gemileriyle mahripier kullanılmaya başlanmıştır. Bütün bunlara rağmen, silah ve araçlar tedirginde peremize denatılmış olup, halen ciddi bir tehlike oluşturmamaktadır.

Amerika sularında deniz ulaşımımızın korunması maksadıyla tertipler arttırılmıştır. Bu faaliyete karşı mayın kullanmak mümkün de mümkün olmaktadır. Çünkü deniz ulaşımına fazla önemli müddetçe denizaltılara karşı silah vermek ekonomide daha uygun olduğu için şimdiye kadar mayın kullanılmamıştır. Bununla beraber, tekniğin çok azaltı göstermesi olarak Chesapeake Kiferinin, Delaware Körfezinin ve New-York limanının Harfraz 1942 ayı ortalarındaki yeni ay tertipleri arasında mayınların planlanmıştır. Özetledeki bir hac gün tarihinde mayınlarla tchit edilmiş denizaltılar görevleri başına hareket edebileceklerdir.

Eğer Amerika bölgesindeki denizaltı hareketlerinin faydasızlığı anlaşırsa, Kasey Atılımında karayolları karşı çok edette denizaltılarla tekrar harekete başlayacağız.

Bugüne kadar düşmanın yerini bulmak daime bu harbin en zor görevi olmuştur. Daha çok edette kinfaminal denizaltı gemileriyle bu görevin kote' bir fide sömüleceğine inanılmaktadır. Fakat bir is-Okimide fide edeceğimiz ümidimiz pek çok edette denizaltı gemisiyle ve denizde denizaltı olabilecekleri sayesinde, şimdi ulaşamadığımız daha uzak salıvermek deniz ulaşımına da faarratler tertiplenmesi mümkün olmaktadır. Denizaltı harbinin tekniğin düşüncülerden savunma durumu da hem günümüzde bulundurmamıştır. Şimdiki halde denizaltı kayıplarımız son derece hafiftir. Şüphesiz ki: bir taraftan karayolları harfraz başlayınca ve hem bölgelerdeki savunma ciddetlendirilince, denizaltı kayıplarımız tekrardan yitilecektir.

Bu nedenle, denizaltılarımız düşmanın denizaltı savunma harbindeki gelişmeleri de aynı seviyede bulundurmak için etkinin altında bulunan her vasıtaya bağ vurarak bizim de denizaltı silahımızı geliştirmemiz gerekmektedir.

Denizaltı filomuzun kendi fevkalatlarına güveni vardır ve bunun muharebe etfayellerine inanmaktadır.

Amiral Döntz'in denizaltıları Haziran 1942'de 145, Temmuz'da da 96 ve Ağustos ayında 108 gemi batırdılar. Haziran ayındaki kayıplar adet itibariyle harp aylarının herhangi birindeki kayıpların en ağır idi 19 Haziran 1942'de General Marshall- Amiral King'e şunları yazdı :

«Bir veya iki ay daha aynı şekilde kayıplara maruz kalındığı takdirde harp üzerinde kesin bir tesir icra etmek için yeterli dercede kuvvet gücünü ve uçağını asli hareket alanlarına nakletmek olmanın ortadan kalkacaktır.»

Alman denizaltılarının Amerika sahillerinde yoğun faaliyetle bulunması nedeniyle Halifax-İngiltere arasındaki deniz ulaştırma yolu biraz olsun rahatsız netice almıştı. Bu ulaştırma yolu üzerinde tecrübesiz personelle donatılmış çok az sayıda denizaltı faaliyetle bulunmaktaydı. Temmuz 1942'den itibaren Amerika sahillerinde ve Antiller denizinde konvoy sistemi yavaş yavaş organize edilmeye başlandı. Bunun üzerine yük gemileri Liverpool'dan Meksika kıyısına daima konvoylar halinde sevk edildi. Konvoy sistemi etkili bir sistem olmakla beraber Amerikan hava vasıtaları bu sistemde karşı çıkmaktaydılar. Amerika da bu konuda çok tedbirler yapıyor.

21 Haziran 1942'de Amiral King, General Marshall'a şunları yazdı : «Refakat, denizaltı tehdidi ile mücadele için yeterli vasıta değil, fakat başarı umidi olan bir kayıftır». Ağustos ayında görüşlerine müracaat edilen İngiliz Hava Mareşali J. Perte şu şekilde cevap verdi :

«Bilhassa tehdit altında bulunduğumuz esnada konvoylar için en iyi himaye gereklidir. En mükemmel metot bizim aramak ve ona taarruz etmektir. Paal Hava Kuvvetlerinin büyük kısmı denizaltılara direkt taarruzlarda kullanılmamalıdır. Geminin direkt himayesine ise mümkün olduğu kadar az kuvvet ayrılmamalıdır. Tanınmayla tedafül bir strateji büyük çapta gemi tonajı kaybına yol açar.»

Ağustos ayı sonlarında PQ-17 konvoyunun büyük kayıplara uğratılması üzerine PQ-18 konvoyu kutup bölgesinde uzanırken beklenildi. Düşmanın kutup konvoyları ile Kuzey Rusya'ya malzeme sevkine devam etmesi çok muhtemeldi. Bu nedenle aynı yollar üzerine denizaltılar konuşlandırıldı.

Ağustos 1942 ayında, Amerika sularında düşman deniz ulaştırmasının sistemi. Alman Denizaltı Filosu Komutanlığının önceden tahmin ettiği ve hatırla daha çabuk ortaya çıkmasını beklediği gibi, büyük değişikliklere uğradı. Amerikalılar doğu sahilleri açıklarında mistakli gemi seyrini terkedip, konvoy sistemini kabul ettiler. Savunma tedbirleri olarak bilhassa hava kuvveti tahsisine önem verdi-

Dr. Ba mevlânâ, dedimizdir ki hervey dahilâne seyretnemek partizla birtok gerillerle, legaweriy toqulmın vâ penharin yâniq başda seyretmevleri umûmî telâkilem sevkoldi.

Havalede bazı kale getirilen yeni denizaltılar, Atlantik'in kuzey ve orta sığalarında denizaltı grupları toplu olarak karavoylara hücumlarına başlarlar. Nava hücumlarından yokken karavoylara yapılan denizaltı saldırıları son derece başarılı olur.

İngiliz uçuklarında kalın etliktir, yarı denizaltı sıcak iklimin bolam bolu nedeniyse, illelere Anadolu'nun yakın sularda ve Bilecik Körfezinde denizaltı koyu yerlerde orta ölçüde, Hicriy Körfezinde hava sıcaklığı sonucu deri denizaltı baltı, üç basamağı ugrada, Kuvvaylara taarruza deri denizaltı bir basamağı aldı.

İdare, denetiminin desteklemek için maddesini olan en iyi şekilde. Bu bir derya deryağın kabul etmeye hazır. Kallı hırsız girdiğinde bulamaz.

Danimarka hükümeti müstahdül yerlerle bir anda güdüzlenmek maksadıyla Nikolai Gajdina, Çapetovni askarını, beklenen PQ konvoylarına mürakabe olan bir Armatia balonu etmek için insanlarını maseride Vismarken Boşanını karakol etmek üzere denizaltılar sevk edildi. Bu konum denizaltılar Kuba, Haiti ve Trinidad da bulundu. Balon denizaltılar daha güneyde Brezilya sahillerinde faaliyette bulunuldu. Matkovschi ise insanların değiştirilmesine rağmen durum saltatıkları için yine endişelidir.

Almanlar daha büyük devletçilik hazırladıkları meydanadıkları Du-
rur eden yolların istinadına inandıkları için asker-
yüklü ölüm denetçilerinin inancına basmışlar.

Ağustos 1942 ayında Almanlar denize 80 denizaltı gemisi indirdiler ve Kuba güneybatısı ile Brezilya sahillerinde, Trinidad Bolşevizminde ciddi bir terörün peşinde. Trinidad civarında Güney Amerika'dan Amerika Birleşik Devletlerine geçen bir çok mülteciye, Brezilya Bolşevizminde de terörün yayılması ve Ümit Burnundan geçen askeri mültecilerin mülteciye terörüne atıldılar.

İngilizler bu tehlike ile karşılaşma şansı çok az. Bahar Komutanlığına mensup birlikleri Trinidad, İngiliz ve Hollanda Guyana ve Belendia'da bekletmektedir.

Altınlar gerek Coptawu Barın ve gerekse Bhot Okyanusundaki lavdağı bulgularını derinli olarak geliştirdi ve Hint Okyanusunda bir mülkiyet zeyin denizaltısı ile Altın denizaltılarını itilak etti

Mikendisi salarının bu şekilde genilemesi otmazın müstefiklere ağır yükler salmış etti. Bununla beraber konvoylar için veriden en etkili ve en çok, Gökçüoğlu'nun lastruğunu istiyen, aldıkları Tefiller İngilizlere polaydı. Ağustos 1942 yılında 300.000 ton tatarınca 108 gemi batmıştı. Eylül ayında bu miktar 450.000 ton tatarında 98 gemiydi. Eylül 1942 ayının sonunda İstanbul'da bulunan gemilerin toplamı 800 mileden fazla batmıştı. Fakat bunda Atlantik'de yine kurtulmuş gemilerle

rinin sürdürülemediği bir saha mevcuttur. Harekâta bulunan Alman denizaltılarının yarısı Atlantik'de, yitmiş yitirile Anfiler Denizinde, geri kalan kısmı da Arktik, Güney Atlantik ve Hicri Okyanusundaydı.

Eylül 1942'de İngilizler Kuzey Atlantik'de faaliyette bulunmak üzere bir uzun menzilli destek grubu teşkil ettiler. Bu grup iki Sloop, dört tirkateyn ve dört de eski muhrip'ten müteşekkildi.

En son metotta yetiştirilmiş personel ve en yeni malzeme ile teçhizat edilmiş olan bu gruplar konvoylara müstakim olarak destek ve bina-ya sağlıyorlardı. En tehlikeli bölgede denizaltılar tespit ve tahripde görevli olan bu grupların hava birlikleriyle devamlı bir irtibatı bulunuyordu.

28 Eylül 1942 Pazartesi günü Reich Marine Başkanceliği oturumunda bir saat süreli bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya Büyükbürolu Rander, Feld Marsal Kettel, Amiral Dönitz, Amiral Focke, Tümamiral Krancke, Tümamiral Maertens, Tümamiral Lorge, Dr. Alb. von Püllkammer katıldı. Hitler, denizaltı harbinin sondeki durumu hakkında bilgi almak istediğini söyleyerek toplantıya açılış konuşmaları sırasında denizaltı harbinin ne dereceye kadar başarıya ulaştığı hakkında bir fikir edinmeyi arzu ettiğini söyledi. Hitler, denizaltı gemilerinin başarıları için büyük takdirlerini bildirdi.

Hitler, her ay batırılan düşman ticaret gemisi rakamlarını, yeni (mal) ile kampların yeni dokunulmaması kadar yüksek olarak devam edeceğine inanıyordu. Düşman tesislerindeki hasar araştırmanın, yapılan propaganda ile aşıldığını kabul ediyordu. Denize indirilen gemilerin ve teçhizat edileceğine ve ne de potansiyel denizaltılaşacağına pek ihtimal vermiyordu.

Hitler, yeni gelişmeleri bünyesinde bulunduran modern denizaltıların yapımı üzerinde ısrarla ısrarla ısrarla ve «Yeni ağır tankları harekâta soktukten sonra derininde büyük değişiklikler varmıştır. Eğer bu tanklardan daha önce irtifade edileseydik, Kuzey Afrika'da bir kati bir üstünlük sağlayacaklardı. Buna göre son gelişmeleri harekâta sahaya intikal ettirelim» dedi.

Amiral Dönitz söz alarak Atlantik muharebelerini ya şimdiki şekilde : «Amerika sahurlarında denizaltı harbi yapmak artık yeter dercede fazla temin etmediği için denizaltı harbinin Amerikalı sahillerinden tekrar geriye, Orta ve Kuzey Atlantik'e alınması zaruri olmuştur. Bununla beraber düşmana başarıyla hücum edilebileceği benlik birkaç savunmasız noktalar vardır. Amerikan sahillerine mayın atmak suretiyle bazı başarılar neticeler elde edilmiştir.

Halen Güney Atlantik'de özellikle Afrika sahillerinde ve Kuzey Atlantik'de konvoylara saldırı operasyonları mevcuttur. Buralarda bir değişim olmamıştır.

Halen harekâta sevk edilen denizaltılarının sayısı yığıldığı için düşmanın yerini bulmak kolay olmaktadır. Konvoylar pek kuvvetli korunmamaktadır. Bazı refakat grupları çevresel bir etimama içinde bulunurken, bazıları da bazı gruplar arasında yer almaktadır.

bancaların geliştirilmesinde Denizmeler kaydedildiğini, bu tabancaların torpidolarla takılmasıyla torpidoya muazzam bir tahrip gücü vererek insan hayatını mahim surette artıracağını ve son günlerde N-STOFF parafina barutu ile doldurulmuş mermilerle tecrübeler yapılmış olduğunu açıkladı.

Toplantının sonunda Walter denizaltısı hakkında konuştu. Büyük-amiral Raeder bu hususta:

«Büyük Amiral Voss Germania (argahlarına küçük U-boat'lar inşa edilmesi emredilmiştir. Bunlardan büyücek olanı iptidai bir çizim için Walter firmasına verildi. Küçük tipler tecrübe edilir edilince, yirmin dört saat sipariş edilecektir. Daha fazla miktarda inşa edilip edilmemeleri hakkında iki ay içinde karar verilecektir» şeklinde açıklanmışlardır.

Böylece, bu planları tamamiyle tavastı ettiğini ve zamanı kaybedilmeden faaliyete geçmek hususunu bir kere daha tekit etti.

Ekim 1942 ayında İngiliz Amirallik Dairesi, altı adet yük gemisinin yardımcı uçak gemisi haline getirilmesine karar verdi. Kaza altı tanker ve uçak güvertisiyle teçhiz edilecekti. Bu tankarlara ancak eski tip Swordfish uçakları incedi. Bu gemilerin personeli yine ticaret filosuna mensupdu. Yalnız uçaklardaki personel askerlerdi. Harp esnasında bu suretle gönder uçak taşıyan 15 gemi hizmete sokuldu. Bütün bu gemiler Atlantik'te faaliyette bulundu.

Ekim 1942 ayında müttefik deniz ulaştırması için yeniden tene bir devir oldu. Savaşlarına güvenceye müteakip seyreden baş büyük gemi dahil olmak üzere 800.000 ton cinsinde 23 gemi batırıldı. Bu kayıpların yüksek olduğu. Müttefiklerin Kuzey Afrika çıkarması nedeniyle hımaye gemilerinin büyük bir kısmını geri çekmekle şüphelenmekte isen edilebilir. Bundan başka havanın çok kötü olan olduğu Tere Neave hava meydanlarının kullanılması engel olmuştur.

Kuzey Afrika çıkarmasını müteakip Amiral Donitz, denizaltılarının büyük bir kısmını derhal Atlantik deniz ulaştırma yolları üzerine tekeft etti. Bu esnada Akdeniz'deki bazı İtalyan denizaltıları da Camvir ve Fas sahillerinde faaliyette idare idaktardılar. Amiral Donitz, «Torchi» Harekâtı nedeniyle hımaye birimleri asgari haddde indirilmiş olan Amerika ile İngiltere arasındaki konvoylara taarruz etmek maksadıyla takriben 70 denizaltısı geminin altında bulundurmaktaydı.

Kasım 1942 ayında Amerika ile İngiltere arasında seyreden konvoylardan dört tane denizaltıların şiddetli taarruzlarına maruz kaldılar. Konvoylardan biri üç gün devam eden muharebeler sonucu 12 gemisini kaybetti.

Müttefikler, deniz ulaştırmasının savunulması için Londra'da U-ğli Bakanlıkların da dahil olduğu bir komite teşkil etmişlerdi. Amirallik Dairesi Birinci Lordu Amiral Pound ile Hava Kurulları Kuzmay Başkanı Hava Mareşal Portal bu komitede müttefikleri temsil etmekteydiler. Denizaltılara karşı mücadele metotlarının koordine edilmesi çok önemli bir rol oynayın komite ilk toplantısını 4 Kasım

baskırı kaldırmak ve edisbure yakındoguya sapılarak bir derinmeyi kolaylaştırmak için Mısır'a ve Ortadoguya Güney Afrika yoluyla gelen düşman deniz ulaşımına karşı gözetli tedbirlerin alınmasını arzu edmekteyim. Bundan başka Norveç'deki denizcilerin, hatta halihazırda derhal takviyesini planlamada bulunduklarını. Bütün bunların yanında denizde ikmal yapacak denizaltı tankerlerinin inşaatını da bilhassa öncelik ve önem veriniz.

1942 yılı kıyıda Müttefikler Norveç'te denizde ikmal etmek imkânıyla akaryakıt tankerlerini faaliyete geçirdiler. Refakat gemilerinin seyir sıralarının büyük ölçüde çok ciddi bir engel teşkil etmekteydi. Bu durum seyir sırasında refakat gemilerinin nöbeti değiştirilmelerine neden oluyordu. Dolayısıyla da yerini duyuyordu. Akaryakıt gemileri fena hâşukonda ve hatta irtihali zamanlarda bile Norveç'te denizde ikmalını sağlayacak şekilde geliştirildiler. 140 kadar tanker bu ilimnelli denizde görevde şekilde yeniden teçhizat edildi.

Aralık 1942 ayında, gemilerin büyük bir kısmının fena hâşuk olmaları nedeniyle Müttefik kayıpları nispeten azaldı. 300.000 ton toplamda 91 gemi kaybedildi. Buna rağmen 1942 yılı gemi kayıpları toplamından sözünce bir yıldı. Müttefik deniz ulaşımının tahminen değirmen taarruzları sonucu 6250.000 ton toplamda gemi kaybedildi. Bu kayıplar 1943 yılı kayıplarının üç ebeve fazlaydı. Her iki tarafta da bu müradele için haklı nedenleri vardı. Bu bakımdan mübadele sınırsız bir şekilde devam edilmekteydi.

WASHINGTON-11 KONFERANSI :

Müşterek Genelkurmay tasarımları 1942 yılının Haziran ayı ortasında Washington'da toplandı. W. Churchill, 21 Haziran 1942 günü Washington'a gelerek görüşmelere katıldı. Bu toplantı sırasında hareket alanlarında büyük bir başarıya ulaşmanın durumu görülmüştü.

Atlantik'de bir taraftan deniz ulaşımına taarruz ve bunu korumak için mübadele devam ederken, diğer taraftan Alman İyaleti'ndeki Almanlık kıyıları ve limanları önünde denizaltılar tarafından da olarak kısıtlanmaktaydı. Özellikle Hava Kuvvetleriyle bu bölgelere sık sık taarruzlar tertiplenerek Almanlar hakkı altında tutulmaya çalışılmıyordu. Amerikan Deniz Kuvvetleri kutup kışkırtılmaları hâşukta görevine başlamıştı.

Güney Afrika'da Rommel emrindeki Mihver Kuvvetlerinin büyük taarruzu devam etmekte ve W. Churchill'in Washington'a vardığı gün, Mihver orduları sık sık aydınları heri mübadele altında bulundurulmuşlardı. Tevruk Lamanası ve gibrini kapdıkları. Her ne kadar İngilizler yaralıları tahliye emirleri ve kışkırtma hâşukta büyük gemi süratlemeye hâşukta 25.000 asker ile pekçok malzeme Mihver'in eline geçmişti. Rommel'in hedefi artık İtalyanlar'a idi.

Pasifik'de Japonların güney Okyanus'taki yayılmaları şiddetli bir şekilde devam edilmekteydi. New Guinea Adası ile Solomon ve Elsmarck Adalarını tam kontrol altında tutuldukları pek önemli strate-

Uç harita sınıfı cetvelindekileri, yoldan sonra nihayet 12 Temmuz 1942'de varılan bir anlaşıma ile, 1942 yılı başında Kuzey Afrika'ya karşı Fas (Atlantik) ve Cezayir (Akdeniz) çıkarmalarının icra edilmesi, Kuzey Afrika Harekâtı nedeniyle önceden planlanmış Manş Kanalı geçiş harekâtının gerçekleştirilmesi kararına varıldı.

1942 YILINDA KUTUP KONVOYLARI :

Müttefiklerin Rusya'ya 1941 yılının Ağustos'unda yedi gemiden oluşan küçük bir konvoyla başlamış olan yardımı 1942 yılının Ocak ayına kadar önemli ölçüde arttı. İngiliz limanlarından ayda en az iki defa konvoylar hareket ediyor ve Hitler, Rusya'ya böyle bir yardımın Doğu Cephesindeki harp üzerinde ciddi bir etki yaratacağını pek anlamıyordu. Ancak 1942 yılının başında Alman Deniz ve Hava Kuvvetleri için kutup konvoyları başta gelen bir hedef önemini kazandı,

1942 yılının Ocak ayında Alman denizaltıları tarafından kutup konvoylarına ilk bulaşım yapıldı ve iki gemi batırıldı. 12 Ocak 1942 günü Brez'den Alman süsümlü birliğinin Anavatanına ilişkin ile ilgili Hitler'e yapılan toplantıda Tirpitz, Admiral Schoer'in en kısa zamanda, Prinz Eugen'ın da Brez'den dönüştüğü müttefik Norveç sularına kaydırılması önerildi.

Tirpitz Ocak ayı içinde ve Admiral Schoer de Şubat ayının ortalarında Norveç fiordlarına istiklal ettiler.

Almanların strateji gereğiyle kutup konvoylarını vurmaya başlayacağını heran beklemekte olan İngiliz Amirallik Dairesi, Norveç sularındaki hava keşiflerini sıkılaştırdı. Nihayet 22 Şubat 1942 günü öğleden sonra Alman gemileri Bergen civarındaki Grimsfjord fiordunda tespit edildiler.

O anda, İngiliz Anavatan Filosu'na durumu bu gemilerin kutup konvoylarına yapacakları tasarruflı bir hareketle önayak olacak imkana sahip değildi. Diğer hareket alanlarından yapılan kuvvet talepleri hep Anavatan Filosundan karşılandı. Ancak Admiral Tovey'in elinde HMS King George-V muharebe gemisi, HMS Victorious uçak gemisi ve altı adet muhtelif tipte kruvazör bulunuyordu. Eğer Almanlar Norveç sularında biraz daha güçlü bir birlik toplayabilselerdi, kutup konvoylarının ağır darbeler indirebilirlerdi. Müttefik Admiral Tovey bu stratejiye, "İngiliz Anavatan Filosu nasıl konvoylarına komşu olursa, hem kutup konvoylarını korumak hem de Atlantik'in kuzey geçitlerini yeterli derecede kontrol edilebilir durumda bulunmaktadır" diye açıklanmış bulurdu.

Bu anda kutup bölgesi kuzeyin hakimiyet parçasında Müttefik konvoyları birbirini izledi. PQ-11 ile QP-7 konvoyları bütün bir ve yitirilen bir gemiye karşılık limanlarına salınan imkânı etti ve PQ-11 konvoyunun 26 günü Şubat 1942 ayının sonunda yükünü Murmansk'a bıraktı.

Amiral Tovey, Norveç'te bu dönemde ulaşmayı bekleyen Alman emreli gemilerinin yakın gelecekte denize çıkacakları tahmin edildiğinden, Mars ayının başında İzlanda'dan denize çıkacak PQ-12 konvoyu ile Marmansk'dan hareket ederek 13 gemilik döngü konvoyu QP-6'nı Anavatan Filosu'na emniyete alınması amacıyla İngiltere Filosu Başkomutanlığına nazırlanan aşağıdaki emri 26 Şubat 1942 günü İngiliz Amirallik Dairesine verdi:

«Kutup konvoylarının korunmasına ilişkin hususlar aşağıdadır :

Mohtemel denizaltı ve hava hücumlarının konvoy kayır rotalarının her keşfinde, düşman emreli kuvvetlerinin durumlarının ile Jan Mayen, İzlandalar'da bekleniği değerlendirilmelidir.

13 derece 00 dakika kuzı ile 14 derece 00 dakika doğu bölgelerinin arasındaki emreli düşman emreli gemilerinin tahmini bu takdirde, Konvoyların Anavatan Filosu'na emniyete alınması her noktada son derece güç olacağına da, incedir tahmini kuvvetlerinde bu görevi üstlenmek zorundadır.

İçerilerden Rusya'ya malvarı konvoyları ile Anavatan'a dönen konvoyların geçtiği bu tehlikeli sahayı kapsayarak şekilde, ağır saldırı gemilerinin zaman ve mekân koordineli kullanılması önerilmektedir. Ede malvarı malvarıların yeterli miktarda bulunmasını nedeniyle normal olarak ağır saldırı gemileri ve upak gemileriyle bu konvoyları emniyete almayı kabül etmekteyim.»

İngiliz Amirallik Dairesince uygun karşılanan bu emri üzerine Anavatan Filosu Başkomutanı Amiral gereklı tespit ve teklifleri kısa sürede aldı:

Amiralir Dairesinden verilen emirde : «QP ve PQ konvoylarını himaye altına alacağınız müddette Alman gemilerinin tahribatını önlemek dahilinde girebilirsiniz için tam yetki verilmiştir» deniliyordu.

Amiral Tovey, 1 Mart 1942 günü Reykjavik'den yola çıkan PQ-12 konvoyu için 5 Mart 1942 günü Jan Mayen Adasının doğusunda ortalama 200 mil mesafesindeki 71 derece 00 dakika kuzı ve 03 derece 00 dakika doğu mevkinde Koramiral Curless kuvvetleriyle buluşmak üzere harekete geçti. Buluşmayı tamir etmek üzere Koramiral Curless, Reykjavik yakınlığında Hvalfiori'dan 2 Mart, Amiral Tovey de Seap-Örüm'ü 4 Mart günü denize çıktı.

15 adet yük gemisi ile bir tankardan oluşan PQ-12 konvoyu 1 Mart 1942 günü Reykjavik'den hareket etti

HMS Tyden ve HMS Beaufort denizaltı gemileri Eirethelm'in kuzey yakasına yolları dışında karakol görevinde bulunurken 6 Mart 1942 akşamı denize çıkan Alman gemilerini tespit ettiler. HMS Seapold 10.40'da verdiği keşif raporunda Tirpitz muharebe gemisiyle 09 muharebe kuzeyi doğru çıkarak olduğunu bildiriyordu. Bu keşif raporu doğruydu ve Amiral Colfax, Marmansk'ları hareket etmiş olan konvoyun önünü kesmeye gidiyordu.

PQ-12 konvoyu 6 Mart akşamı bizlarla karşılaştı ve istisnai poyrazdan keşiflemeye aldı. Etiler sahah konvoy yine eski rotasını alarak bulunmuyordu.

Amiral Tovey'in yanında HMS King George-V muharebe gemisi, HMS Victorious uçak gemisinden başka, HMS Duke Of York, HMS Renown ile HMS Berwick kruvasanları ile dokuz adet muhrip vardı.

Derhal doğan gemilerinin yolunu kesmek üzere genel doğu rotasına yol verdi. Hava ve deniz durumu son derece kötüydü. Denizler konvoyların dağılmasına neden olurken, hava şartları da uçakların havalanmasını engelliyordu.

7 Mart 1942 günü öğleye doğru Tirpitz, PQ-12 ve QP-8 konvoylarının çok yakınında, İngiliz Amiralın Filosuyla da 60 mil kadar uzakta bulunuyordu. Ancak Amiral Cuthbert bu durumdan habersizdi.

Amiral Cuthbert, kuzey iskanmetine muhipleri yaptıkları aradından bir netice alamayınca, muhipleri refakatten ayırıp Norveç akaryakıt limanına gönderdi ve konvoyları tek başına aramaya başladı. 8 Mart 1942 günü süresince hiçbir konvoyla temas sağlayamadı. Tirpitz saat 20.00'de Narvik'in Lofoten Adalarının güneyindeki West fiorduna yollandı.

İngiliz Amiraller Denizeci yaptırdığı bir istih masajından Tirpitz'ın güneye döndüğünü anlayıp Amiral Tovey'e bildirdiğinde Tirpitz'ın yolunu kesmek üzere rota değışirdi. Bu sırada İngiliz Amiralın Filosu Tirpitz'a 100 mil kadar batı iskanmetindeydi. Yetismek olanakları, sıra eriler sabah HMS Victorious uçaklarıyla bir hava hücumu tertiplenme imkânına sahipti.

9 Mart 1942 sabahı saat 06.40'na alrı adet Albatross keşif uçağını havalandıran HMS Victorious, saat 07.33'de de oniki adet Albatross torpido-bombardıman uçağını havalandırdı. Bu sırada filo Tirpitz'a doğru keşifleme iskanmetinde ilerliyordu.

Tirpitz keşif uçaklarından biri tarafından saat 08.00'de 67 derece 45 dakika kuzey ve 09 derece 10 dakika doğu boylamında ve 100'den 80 mil kadar bir mesafede görüldü. 09.17'de Tirpitz'ın üzerine gelen torpido-bombardıman uçakları yoğun bir uçakbatar ateşıyla karşılaştılar. Bu da 79.100 kadem bitifeden ve Tirpitz'a 1000 yarda mesafeden üçüncü başarılarından torpidolarını attılar. Gemi geniş bir daire üzerinde iskaneye döndü. İkinci kıçomuzlukdan çıkarılan torpido hücumunun neticesi de ilk hücum gibi başarısızdı. Tirpitz'ın yüzsek süratle yaptığı torpidolardan kaçınma manevraları son derece başarılıydı, geri kalan dört uçağı da torpidoları çok yakın mesafeden atılmasına rağmen iskanet etmedi.

Bu acı bir başarısızlık. Amiral Tovey, Tirpitz'ın iskanetinden evel bir muharebeye sokma şansını yitirmişti. Filoya Scapa-Flow'a dönmüş emrini verdi.

Tirpitz 9 Mart 1942 akşamı Narvik'e girdi ve 12 Mart sabahı buradan hareketle Norveç sahili boyunca seyrederek eski demir yerine döndü. Onunı kesmek üzere sevk edilen muhipleri ve denizaltılardan hiçbirini Tirpitz ile temas sağlayamadı.

İngiliz Anavatan Flusu Tırpitz denizde yakalamak imkânını elde etmeye de çok yakın olmaktadır. Anırsal Torsy, Tırpitz hakkındaki düşüncelerini aşağıdaki şekilde yansı

«Tırpitz, kendil rasyondiyetle anıktan tahıfı beğen etmeye de-
ven olmaktadır. O bütün Mıner devletlerinin mülkka olup gıne in-
nıyınca kı: düşman bu gemisini bımmalı yere ıttık atınayarak ve
kızınak olamak kışınarak kutup konvıyatına mını olınaya, onları
mıyalayıp dıfılmaya cılamaktadır. HMS Vıctorıas ııakları tarafın-
dan bırmıa ııradıgında kışe mıcık en yakını bımmalı antıkal etmesı
bu dıfılmıya dıfılamaktadır. Tırpitz bu teahıfde her cıkan fımsı-
la mıcıkırek teahı İngiliz Anavatan Flusu veya dıne kışık cıpta
bir kuvvetle de her mıcıkıreye gırmıyektır.»

Bıyıkamıral Bıder, Tırpitzın ne kadar zor kışılınagına ve
kırtınıa nıdentın de yüze dıkmı kışa dırumına beğı olıdgını
bılgırsı, Tırpitzın her cımsıde bımmalıyın kışırına ne kadar yak-
ılgınsı de gırmıktır.

Tırpitzın harekık de ılgı 12 Mart 1942 gıdı bımmalı Welıwe-
hanıa Kışılınagında Denı Kuvvetlerı Bıkkıncıadı Bıyıkamıral
Bıder tarafından Hıler'e bir rapır mıcıkı. Bu rapırında Bıyık-
amıral şöye mıcıkı:

«Cıklarınca mıcık gırmıa olıgırmıa bir kutup konvıyatına
mıcık. Mıyer, Adası cımsıde Bıyya'ya dıfıri mıcık etmesıe olıgını
rapır mıcıkı Tırpitz Kışıl Atlantık'e cıla parı. Denı Kışıl,ı
Bıyya'ya gıdı mıcıkı dıfırmak veya dıfırmıa Nıverg'e bıddı
mıcık cıkmıa mıcıkırmıa mıcık gıdı mıcık gırmıa mıcıkı
dıfırmıa mıcıkı bıddı kuvvetlerı kışıl parı kışıl mıcık
mıcıkı. Tırpitz bu harekıkında dıfırmıa kutup konvıyatı dıfı-
rmıa mıcıkı dıfıri. Kışıl, cıklarınca tarafından gırdıgırmıa
tarafına varınca normal mıcık rotaını dıfırtır. Bir mıcık gemı de
mıcık olıgı mıcık bıyya bir İngiliz kuvvetı Tırpitzın ıfırına yındır.

Tırpitz cıkların tarafından yapılan mıcık mıcık mıcık mıcık
dıfırmıa bıddı mıcık mıcık mıcık mıcık Tırpitzın kışıl kışıl mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık

Bu harekık Kışıl Atlantık'deki Denı Kuvvetlerımdın mıcıkı-
nı mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık

Yıkanda cıklarınca dıfırmıa mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık

Kışıl Atlantık'de mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık
mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık mıcık

vetterinle beraberımız esaslı bir şekilde desteklenmelidir. Hava keşif son derece gerekli olup, torpido uçakları gerektiğinde muharebelerle iştirak ettirilmelidirler. Düşmanın direnme azmi ve inadı karşısında Kuzey Atlantik'te icra edilecek bütün hareketlerde tüm Deniz Kuvvetlerimizin kullanılması şarttır. Düşman uçak gemilerinin mevcudiyeti karşısında buna bilhassa önem vardır.

Düşmanın Norveç'te çıkarma yapma girişimini püskürtmek hususunda faydalı olabilmelerini temin için Deniz Kuvvetlerimiz ilk önce geride bulundurulmalıdır. Ancak düşmanın tam mevki ve kuvveti, hava keşfiyle sınırlı ve şüpheden uzak bir şekilde tayin edildikten sonra ve Hava Kuvvetlerinden yeter derecede destek alındığında müdahale edilmelidir.

Hava Kuvvetlerimize, düşman uçak gemilerine karşı amansız bir harbe girişimleri için emir verilmelidir. Uçak gemilerinin yok edilmesi şansımız esaslı olarak yükseltecektir.

Uçak gemisinin inşa işi hususlandırılmaktadır. Bununla beraber yeter miktarlarda uçak gemisi temin edilmelidir. Tirpitz, Scharnhorst, her uçak gemisi iki ağır kruvazör ve oniki veya ondört muhripden oluşacak bir saldırı yurucu kuvvetinin birinci sıvı teşkil edilmesi için gereken harçları yapılmıştır. Böyle bir kuvvet Kuzey Atlantik'te düşman için ciddi bir tehdit teşkil edecek ve etkili bir şekilde kullanılacaktır.

Öncelikle Norveç'teki Hava Kuvvetleri takviye edilmeli, aynı zamanda bu sahadaki hava faaliyetinin imkân ve becerilerinden Deniz Kuvvetlerine bilgi verilmelidir.

Hitler, Buynakmiralı bütün şehirlerini kutsal ettiğini ve Hava Kuvvetleri Başkomutanına gerekli emirleri vereceğini ifade etti.

Alman deniz açığı, hem keşif ve hem de taarruz görevlerinde Alman Hava Kuvvetlerinin desteği esastır. Bu temin edilmeden saldırı gemilerinin tek başlarına denize çıkmaları tehlikeli ve pek risklidir.

Buynakmiral Röder, Alman uçak gemisi Graf Zeppelin'in inşaatı olan en kısa zamanda tamamlanıp ilave katmanlarının gerektiğini açıklarken, ayrıca Hitler'i Gneisenau, Europa ve Potsdam yelcu gemilerinin ve henüz bitirilmemiş ağır kruvazör Seydlitz'in yardımıyla uçak gemilerine donatılacağına razı etti.

Alman hava gücü kuzeyde hemen artırsa, Kutup konvoyları için bunalımlı günler başlayarak üzerindeki Fransa Ekserç kruvazörünün hareketini kalmasını karşılayabilmek için Drontheim civarındaki norveçli bulunan ilave katılmak üzere Admira! Hipper kruvazörü kuşatma tevdii edildi ve 21 Mart 1942 günü taraya intikali sağlandı. Bu intikal PQ-13 ve QP-9 konvoylarını denize açılan ilk ayrı zamanda oldu.

Norveç'ten denize açılan QP-9 konvoyu hiçbir kayıpla uğramadan terminal bönüne ulaşabildiyse de PQ-13 konvoyu büyük zorluklarla karşılaştı. Daha başlangıçta 24 Mart 1942 günü çıkan fırtına nedeniyle konvoy dağıldı. Konvoyu tespit eden Alman Hava Kuvvetleri uçakları 28 Mart 1942 günü üç şilebi batırdı. Kirkwood denize çıkmış bulunan Narvik sınıfı muhripier de konvoydan ayrı düşmüş bir şilebi ertesi sabah erken saatlerde batırdı.

Aynı sabah saat 00.00'da Alman muhurleri de İngiliz muhurlerini tutuşukları halde denize bırakıp da kaçmıştı. Muhurler arası yarışları sırasında Z-36 Alman muhurleri batmış. HMS Eclair muhurleri ağır hasar ve HMS Triton muhurleri de yakine dalından bir torpido isabeti aldı.

1 Nisan 1942 günü öğleden sonra gemilik PQ-15 konvoyundan 14 gemi saldıran Normanlık Limanına ulaşmıştı. HMS Triton muhurleri de deniz sahilinde Alman Hava Kuvvetleri tarafından batırıldı.

İngiliz Amiralın Flisi bu ayları yakamakta Kuzey Atlantik'te düşenlerden önce gemileri nedeniyle Alman Hava Kuvvetlerinin konvoyları bulma ve harita etme çabalarının artmasına inanıyor ve konvoyların 40 güne yakın aralıklarla denize çıkarılmasını istiyorlardı. Ancak Murmansk'a ne olursa olsun yeterli görülmüşlerinden hem konvoyların daha büyüklüğüne yansımaları beklenirken birli gelip geldi.

Nisan 1942 ayında programlanan PQ-14 konvoyu oldukça büyük. 10. 24 gemiden oluşurken konvoy 8 Nisan 1942 günü denize çıktı ve bu Dur Dağların normalden daha da gümeye kaymış olması nedeniyle 16 gemi yoluna devam edemeyenler geriye döndü. Geri kalan 8 gemiden 4'ünde konvoyı açtı bir deniz geçici sonucu bir gemi deniz kazetisi olarak Murmansk'a ulaşmıştı Murmansk'ta aralarında seyreden QP-10 konvoyunun diğer gemilerinden diğer Alman denizcileri tarafından batırıldı.

PQ-14 ile QP-10 konvoyları deniz geçiş seyrindeyken Hitler nihayet. Rusya'ya saldırma kararı ve özellikle ayları da önemden artan bütün konvoylarının kendileri için ne kadar tehlikeli ve tehli olmalarıyla da o derece önemli olduğunu artık anlayıştı.

Büyükamiral Raeder'in kutup konvoyları ile ilgili keşiflerini dinleyen Hitler, bundan sonra denizinin birinci önceliği Ladefin'e kutup konvoylarına karşı ve buna önemini gösterdi. Bundan sonra Alman Hava Kuvvetleri uçakları da torpido taşıyacaklardı. Böylece bütün mevcut olan işle-bombardıman uçaklarının tehlike bir de büyük uçakların birleşmesi bekleniyordu.

26-28 Nisan 1942 günleri denize açılan Murmansk'a mütevazutlu PQ-12 konvoyunun 25 gemisi ile Islanda'ya mütevazutlu QP-11 konvoyunun 13 gemisi tüm uçakların bu çifte isabeti, hem Alman denizcilerinin ve hem de Alman sübatı kuvvetlerinin tehliki altında idi.

Bir 14 konvoyun deniz geçiş seyrinde Almanlar şimdiye kadar demedikleri bütün silahlarla saldırılarını sürdürdüler ancak batardıkları olup seyrinde de güvenine emindi. Torpido uçakları PQ-15 konvoyunun 15 gemilerinden sadece 6 gemisini batırabildiler. QP-11 konvoyuna muhurlerle saldırılar düzenlendi ve ancak Rm tarafından bir şüphe batırabildi. İstihbarat kuvvetlerinin müdahalesi sonucu Alman muhurleri geri çekilmek zorunda kaldı. QP-11 konvoyu Alman denizcilerinin hücumuna uğradığında refakat görevindeki HMS Bang-bang kruvazörü torpido fırlattı ve 2 Mayıs günü de batırılmak zorunda kaldı.

Her iki konvoyun seyri sırasında darbe veyenler şilepler değil, fakat refakat kuvvetleriydi.

Anavatan Filosu Başkomutanı Amiral Tovey : «Eğer konvoyların siyasî nedenlerle devam etmesi gerekiyorsa, çok ciddi ve ağır kayıplar beklenmelidir» şeklinde bir açıklamada bulundu ama konvoyların tertiplenmesi ve seyirleri devam etti.

PQ-16 konvoyu 34 gemi ile Murmansk ve Archangelsk'e müteveccihen, 21 Mayıs 1942 günü denize açıldı. Yine aynı gün QP-12 konvoyu da 14 gemi ile Islanda ve Glyde'e müteveccihen yola çıkarıldı. Bu konvoylara İngiliz Anavatan Filosu, Alman Hava Kuvvetlerinin müessir mevsim dışındaki destek sağlıyordu ve Alman süslü vurucu kuvvetleri bu konvoylara taarruza geçtiğinde elbette İngiliz Anavatan Filosu birlikleriyle karşılaşması beklenmekteydi.

Alman açık deniz domanmasından Admiral Scheer ile Lützow bu sralarda Narvik'de bulunuyor ve Admiral Scheer de daha önce imkân bulunursa büyük süslü gemilerinin konvoylara neşer yapacağını ispatlarına bulunuyordu.

Alman Hava Kuvvetleri bu deniz geçiş seyrinde PQ-16 konvoyunu esas hedef aldı. Bugüne gelinceye kadar hiçbir kutup konvoyu bu derece şiddetli saldırıya maruz kalmamıştı. 27 Mayıs 1942 günü konvoyu 108 adet Alman torpido, bombardıman ve pike bombardıman uçakları ile bir taarruz tertiplendi. Refakat kuvvetlerinin etkililiği sayesinde beş gün ve beş gece boyunca devam eden hücumlar sonucu altı gemiden fazla kayıp verilmedi. Bu kayıplar kabul edilebilir! ancak Alman Hava Kuvvetlerinin Norveç hava alanlarında his şiddet merkezi oluşturmaya devam etmişinden tehlike büyüyor, ayrıca Amiral Donitz'ın bu sulara tevcih ettiği on kadar denizaltı tehlikeyi daha da büyük boyutlara ulaştırıyordu.

28 Haziran 1942'de Almanların Kafkaslara ve Volga'ya ulaşmak için yez taarruzuna başladıklarında Rusya'ya ikmal maddelerinin gönderilmesi daha da acil duruma geldi.

Akdeniz'deki durum düzelme gösterisi göstermez derhal büyük bir konvoyun hazırlanarak Rusya'ya müteveccihen yola çıkarılması gerektiğine karar veren Müttefikler karşılaşacakları tehlikeleri de biliyorlardı. Durumu çok iyi bilen ve yakından takip eden Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı ise Müttefik konvoylarının her ne pahasına olursa olsun Rusya'ya erişmesini önlemeye çalışıyordu.

Nitekim Norveç'in kuzeyindeki hava alanlarında 42 adet NE-11 tipi torpido taşıyan bombardıman uçağı, 102 adet JU-88 tipi bombardıman uçağı, 30 adet JU-87 tipi pike bombardıman uçağı konuşlandırılmış bulunuyordu. Bunlara ilaveten Focke-Wulf, Kondor ve Blum Und Voss 138 tipi uçaklardan meydana gelen 74 keşif uçağı da konvoyları bulup izlenmesine tahsis edilmişti. Ayrıca Rusya'ya müteveccih PQ konvoylarına taarruzlar tertiplenmek maksadıyla Atlantik'de görevli bulunan Alman denizaltılarından bir kısım da Norveç kuzey sularına intikal ettirilmişti. Müttefik konvoylarını bekleyen tehditler

sadece benzerden ibaret değildi. Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bu defa sınırlı gemilerini kullanmaya kararlıydı. Bu amaçla; Lo-
now cep muharebe gemisi, Narvik'de bulunan Admiral Scheer gemi-
sine katılmıştır. Ancak Kuzey Grup Komutanı Amiral Rolf Carls,
kuvvetlerin hava desteğini sağlayarak İngiliz muharebe gemileriyle
uçak gemilerinin devamlı surette baki uçaklarını tahkimetleri tak-
dinde sınırlı kuvvetlerinin kullanılması ile ilgiliydi. Zira muharebe
gemileriyle cep muharebe gemilerinin 26-28 mil süratleri yani aynı
uçaklara sağlama süratleri de yeterlidir.

Amiral B. Carls, sınırlı gemilerinin konvoylara alınmasından
evvel, İngiliz muharebe gemileriyle uçak gemilerinin konvoyun yar-
dımına gilemeyecek derincede uykta olmalarını da kabul etmekteydi.
Aynı fikirleri benimsiyen Alman Deniz Kuvvetleri Komutanı Do-
villensmirel Raeder, mevcut kuvvetlerle bir taarruz planı hazırladı.

Roesselsprung Planına göre, Alman Hava Kuvvetlerine ait kon-
voylar koruy gemileriyle uçak gemilerine hücum ederken, her (k)
sınırlı hücum grubu, refakat kuvvetleriyle konvoyun dağılan gemi-
lerine son darbeyi indirmektedir.

Ancak 12 Haziran 1942 günü yapılan toplantıda Hitler, hamriyo-
nu olan harekât planını kabul etmedi ve değişiklik önerisi. Sınırlı
hücum grupları taarruz harekâtına başlamadan evvel Alman Hava
Kuvvetleri uçaklarını İngiliz Anavatan Filosu uçak gemilerinin not-
ralize edilmiş gerekli olduğu yekindeki kapıyı açıldıkça Hitler'in bu
kuvvetleri değiştiremeyen Elykdamiral Müttefik konvoyu hücumu bu-
tunmuş Narvik Grubunun hemen kuzeyburnu yakınlarındaki Allen
Bocuna regimini ve bu sırada Demelheim Grubunun da Narvik'e
ittikâfını önerdi.

Bütün bu alman emriyet tedbirlerine rağmen Hitler, İngiliz ana-
vatan Filosunun muhtemel konvoylarını anladığı zaman harekâta
başlama emriyi kendisinin vereceğini bildirdi. Nitekim verilecek emir-
le her (k) grup da denize yamış. Kuzey Burununun 100 mil kuzeyinde
bulunarak Ayı Adasının dibinde konvoyu hücum edeceklerdir.

«Roesselsprung» harekâtı. Bu plan emir aşamadağı şekilde yayın-
landı.

«ROESSELSPRUNG» Harekât Planı :

1. Tarefe : PQ-17 konvoyunu taarruz ile imha etmektir.
2. Görev Bölümü : Demelheim grubu, Filo komutanı gemide ol-
duğu takdirde Turpin, Amiral Hipper ve ihm, Lofty, Galtier, Rinfel, Ez-
koldt ve Steinhoruk müdirleri.

Narvik Grubu, Kuvvetler Komutanı Amiral gemide olmak üzere
Lützow, Amiral Scheer ve Z 24, Z 25, Z 28, Z 29, Z 30 ve Deitzen
müdirleri. Denizaltı Grubu, 10 Haziran'dan önce İslahat'ın kuzey
doğusuna 3 denizaltı gemisi konvoylanmasını vleraktır. Bunların gö-
revi konvoyun yerini tayin etmektir. Jap Meyer adıyla Bear adası-
nın ana tarafı komutanlıklarla B; de dört denizaltı konvoyu taarruzda

bulunacaklardır. Tezris edilecek diğer denizaltılar hücum vaziyetinde beklemek üzere Beşir adası açıklarında mevki alacaklardır.

3. Emir Komuta : Varifentis bulunuşu için harekât komitesi; Karargâhı Kiel'de bulunan Kuzey Grubu komutanındadır. Taktik komite ise Drondbeim grubunun veix ve idareci Donanma komutanındadır.

Denizaltılar, Radyo istasyonları vasıtasıyla Karargâhı Narvik'de bulunan Kuzey Atlantik Komutanı Amiral vasıtasıyla Kuzey Grubun komutanının komutası altında bulunsacaklardır. Denizaltıları doğrudan doğruya donanma komutanının emrine vermek uygun görülmemiştir.

4. İcra Tarefi : PQ-17 konvoyunun mevki tespit edilir edilmez gözetlenirilmiş kuvvetler mevkiilerini alacaklardır.

Drondbeim grubu Alta fiordunun Kuzey çıkışında akaryakıt deposunu muhakkak Kuzey Grubu Komutanının verdiği emre göre harekâta başlayacaktır. Donanma komutanı yüksek emre kullanılarak konvoyu önleyecektir.

Kruvazör filosu komutanı Amiral kuvvetlerini donanma komutanının kuvvetleriyle birleştirecektir.

Emre varife, muhtıyadaki gemilerin süratle tahrihidir. Gerekirse bunlar yalnız hasara uğratılacak ve batırılmaları denizaltılara hava kuvvetlerine bırakılacaktır.

Emre varifentis dağılması yolunda kötü bir ihtiyâş namı olunduktan, hümaye destek/refaketi kuvvetleriyle bir muharebeye girişilecektir. Böyle bir ihtiyâş durumunda düşman süratli kuvvetleriyle muharebeye girmek Tirpitz ile Amiral Hipper'e düşmektedir. Bu sırada Lütfow ve Amiral Scheer konvoyu dağıtmaya büyük gayret sarfedeceklerdir. Üstün düşman kuvvetleriyle muharebeye oluştuktan kaçınılacaktır.

Harekât süratle icra edilecek, muharebe gemileri ve kruvazörlerinin olumsuz Fante-İceland bölgesinde konumlanmay olmasi muhtemel bir düşman emniyet hareketinin müdahalesine fırsat vermeden görev tamamlanacaktır.

Donanma komutanı veya Kuzey Grup komutanının emriyle harekâtan vazgeçilecek veya harekât durdurulacaktır.

5. Hava Harekâtı : Bu harekâtın başlanması ve bitmesi Tirpitz ile Amiral Hipper'in harekâtı bitmesi için olmadan geniş kapsamlı hava keşfi icra edilecektir. Bunun için hava kuvvetleri.

Konvoyun mevki tespit edildikten sonra devamlı temas muhafaza edecek. Konvoyu keşfi eden unsurlar ile hümaye kuvvetlerinin kuvvet dereceleri mümkün olduğu kadar cabuk rapor edilecektir.

Shetland-Faroe-Ireland-Jaz Mayen sahalarında büyük bir düşman deniz kuvvetinin bulunduğu bilginimadığını tespit etmek için teşebbüsde bulunacaktır. Bu maksatla; Reykjavik, Scapa-Flow, Firth of Forth ve Moray Firth'da keşfi harekât icra edilecektir. Düşman kuvvetinin mevki tespit edildikten sonra temas muhafaza edilecektir.

6. Karşılık Müdahaleyi Önemek: Kurşunların düğünle mülahazeye alındığında, penicilin varanlarında bir yanlışlık ihtimali olmadıkça, veya Küçük Grup Karşılığını Geli bir emir vermedikçe, Hakk Kurşunları ne kadar da olsa penicilinle, diğer peniciline hükmü edilebilir.

[illegible]

Elbise ve Baş atakları (sarı) 100 deniz mil) batırılarak başlatarak dümenli konveyör Narve; sahilden 200-250 deniz mil uzağa doğru istikametinde sürülerek soruludur.

Maya Kurvillerinin bu seraya katılmaya başladığı. Bu nedenle de şiddetli kadar sıkı bir hukuk düzeni kurulmalı bu seraya girilmelidir.

Bu barakâ, ancak, bütün donanma kuvvetleriyle serimâk tehlikesinin belirlenmediği durumda, hava kuvvetleri bakımından katıyetle sâbit olmasa lâzımdır. Hava kuvvetlerinin hava kâğıt yâni donanmanın istediği yere gitmesi, eller parâkâk mâtârebatâ kâri olmak pâkâkâ bu yâni vâkâfâ kâri olmak pâkâkâdır.

Buyuk deniz kuvvetlerimizle yordimimiz ile edilecek namiktun goruntu tam bir kucuk gecenler gectiriler, domuzlarını isreğinde haki olduğu anlaşılmamıştır.

PQ-17 konvoyu 29 Haziran 1942 günü Kuzeyden hareket etti. Bu konvoy 34 adet yağmır ve tankerdeki mermilere sahipti. Refakatinde ise İngiliz ve Amerikan gemileri olmak üzere 46 gemi bulunuyordu.

Konvoyun yakını etrafında altı mihirip, dört korvet, iki denizaltı gemisi, iki uçakbataklık gemisi, üç mayın arama taranma gemisi ve dört neokalmı alayına gemisi vardı. Yakın destek görevinde HMS London, HMS Norfolk ve HMS Torquay konvoyu ile bir mihirip bulundukları.

PTQ-17 motoru, 30 Haziran günü bir Alman keşif uçağı tarafından tespit ve rapor edilen, 2 Temmuz 1942 günü Komvo (Kurtuluş Komitesi) Rusya'daki De Zevceanlığından aldığı bir mesaj ile Murnansk ilçesinin Alman uçaklarının saldırıya uğradığı yamışta olduğunu ve 11 tane kurullandılar derisine geldiğini Özerince Arkangel'e gitme kararını verdi.

Alman Hava Kuvvetlerinin ilk taarruz 3 Temmuz günü 1941 edit-
diler de bu hava hücumu pek başarılı olmadı. Bu arada Taktik ko-
ordinasyon ağıdğı kimsi bir mesele de Topya ile Admiral Hipper'in çok
tehlikeli refikasında Dönüşümün de ağıdğı, ağıdğıların bildirir oldu.

Bunun üzerine refakat kuvveti komutanı bu gemilerin üzerine birkaç gemilik küçük bir konvoy sürdü. Bundan maksat, Alman süsta kuvvetlerini refakat kuvvetinin üzerine çekmekti. Ancak seyir esnasında mevcut olan zis bu taktığı bozdu. Alman süsta grubu bu küçük konvoyu göremedi. Tirpitz ve Admira! Hipper kuzey yaklaşıma rotası sonucu ana konvoy De Kinkay Burnu arasına düştüler.

4 Temmuz 1942 günü Alman Hava Kuvvetlerinin taarruzları yeniden başladı. Peşpeşe yapılan iki saldırı sonucu dört gemi kaybedildi ve altı Alman uçağı düşürüldü. Akşam yaklaşıırken konvoy Arban geliks rotasında yduna devam etmekte ve birba komutanı da limana artık salimen varabileceğinden emultıyordu. Moral yine yüksekti ve konvoyun disiplini de yerindeydi.

Saat 21.00'de Amirallik Dairesinden gelen bir mesaj emri, hem konvoy ve hem de refakat kuvveti komutanını askına çevirdi. Bu mesajda, PQ-17 konvoyunun ölüm termarı yazılıydı.

«Çok Acele, Kruvazör kuvveti son siratle batı ufukamende geri çekilecektir. Alman süsta kuvvetlerinin mevcut tehdidi dolayısıyla konvoyu yayınız ve dağıtınız. En yakın Ras Limanına doğru rota veriniz.»

İngiliz Amirallik Dairesinin bu mesajı, oarmestrin nedeni, 3 Temmuz'da Tirpitz ve Admira! Hipper ile birkaç uçağının Drontheim'den ayrıldıklarının istilbar edilmemesiydi. Bu gemilerin konvoyu taarruzları oldukça güçlü, zira Kuzey Burnu ile Bear adası arasında mütteldir bir denizaltı perdesi tesis etmişlerdi. Diğer yandan Alman gemilerinin konvoyu olan mesafesi de 300 mil civarındaydı.

Bu gemiler hakkında detaylı bilgi toplanmasana, diğer bu kaynaktan da Admira! Scheer ve Lütow gemilerinin Altenfjord'a intikal ettikleri öğrenildi. Ancak bu bilgiler hatashydı ve İngiliz Amirallik Dairesi yankı istilbarat nedeniyle hatalı kararlar almaktıydı.

Gerçekte 2 Temmuz'da PQ-17 konvoyunda beklenen gelmekte oldu. Bu tespit edildikten sonra Büyükamiral Raeder, harekâtı yaten baslatmıştı. Fakat harekâtı dalgı başlangıçta zamani geçirdi. Drontheim grubunda dört muhribi liman çıkında karaya oturdu. Bunun üzerine Admira! Hipper ve Tirpitz Narvik'e sadece bir muhrip ile ulaşabildiler. Ayrıca Lütow'da karaya oturdu. Buna rağmen harekâta scfrik edilmis bulunan gemiler gidecekleri varlice ulaşabildiler.

3 Temmuz günü öğleden sonra İngilizler Tirpitz ve Admira! Hipper'in Drontheim'den denize çıkması olduklarını öğrendiler. Ancak Narvik üzerindeki İngiliz keşif harekâtı devamı değildi. Bundan dolayı her iki Alman gemisinin kuzeye PQ-17 konvoyuna taarruz yapıp gitmediğini anlayamadılar.

Büyükamiral Raeder, Hilerin istediği gibi, HMS Victorious'a saldırmamıştı. Fakat harekâta başlamak ve Tirpitz ile Admira! Hipper'i Altenfjord'a intikal ettirmek için izin alabilirdi.

5 Temmuz sabahı İngiliz refakat kuvvetlerinin geri çekildiği raporu gelince Hitler, süsta vurucu gruplarının PQ-17 konvoyuna taarruz etmelerine razı oldu.

Anna alınan mesaj emirleri gereğince konvoy 24 saat evveliden dağıtılmış ve konvoy gemileri teker teker Alman uçakları ve denizaltıları tarafından avlanmaktaydı. Böylece Alman subaiz kuvvetleri konvoyun 90 mli kısmı girmeden amaçları olan PQ-17 konvoyunu istila ediydiler. Artık konvoyu toplamak imkanı da kalmamıştı.

5 Temmuz günüye kadar Alman uçakları konvoydaki en altı gemiyi konvoydan batırdılar. Afetlekleli günler hatırlanış gemilerde 10 Temmuz günü toplam kayıtlar 33 gemiye yükseldi.

PQ-17 konvoyundan orta kalın gemiler Arhangelsk'e 20 Temmuz'da varabildiler.

Bu konvoyun 23 gemisi batırılmıştı. Bunların 10 tanesi denizaltılar tarafından, diğerleri ise Alman Hava Kuvvetlerine mensup uçaklar tarafından yok edilmişlerdi.

İngiliz Amirallik Dairesinin konvoyu dağıtmak kararının nedenleri ve sonuçları, sürüp giden bir tartışmaya neden oldu. Karar: İngiliz keşif uçaklarının da başarılı oldu, Alman harp gemilerinin nerede olduklarını tespit etmesineleri neticesine atıftı. Amirallik Dairesi, Alman gemilerinin en büyük ihtimalle konvoyu taarruz etmek üzere denize çıktıklarını varsıyordu. Bir seri keşif ve açış seyahat (mesaj) gündemmişti. Bu mesajlar, tehlikeyi olduğundan büyük göstererek adeta taarruzun hemen başlanmak üzere olduğunu ifade ediyordu.

Konvoyun çok edilmesini sağlayanlar bombardıman uçaklarıyla denizaltılar olmasına rağmen, bunu hazırlayan Alman denizaltıların saldırı gemileriydi. Bir süre daha, bir illemin varolmadığını bile stratejik bir güç olduğu tespit edilmişti.

Yine bu arada Alman Subaiz Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı da PQ-17 konvoyunun yok edilmesini gereği nedeniyle pek konvoylanmamıştı. Bu felâketin son nedeni Alman subaiz filosunun taarruz potansiyeliydi. Alman seyir ve idare makamlarında, konvoy konvoylarının yok edilmesi için subaiz filosunun yeterli olmadığı fikri oldukça yaygındı. Bu konvoyların sadece denizaltılar ve hava kuvvetleriyle taarruzları verileceğinden beri olarak nihai mülkiyetinde. Subaiz kuvvetlerinin sadece Rusya'dan dönmekte olan konvoyları Baran'da denizinde sonu aldıklarıda bulunmaları yeterliydi.

PQ-17 felâketinden sonra kutup konvoylarının yer mevzusu sonuna kadar durdurulması önerildi. PQ-17 konvoyunun özel akıbetini izleyen günler kargaşa, tahminalar ve olay hatırlanışları, yavaş yavaş dağıldı. Fakat bir oryente hiçbir zaman silinmedi. Genel olarak bir kısım savaş için Almanya ile karşı karşıya kalan Rusya, daha çok malzeme gönderilmesi üzerinde ısrarla duruyordu.

İngiliz Başbakanı W. Churchill, Anavatan Filosu Komutanından, öldürülen kızıya ilişkin izleyen konvoylar arasında bir gördüm yolu bulunmasını istedi. W. Churchill, kızıya ilişkin izleyen konvoyların etkilerinden kurtulacağı yerde daha güneyden bir rota izlemeye başkısı bir konvoyun yola çıkarılmasını öneriyordu. Konvoy büyük bir cesaretle Norveç sahillerine yakın bir rota izlerken, oteki bütün uçak fi-

İşleri ve refakat uçak gemileri tarafından emilenecek bir hizmete şemsiyesi altında mücadele ederek kendi yolunu açarak, uçaklardan kurtulacak bu durumda şemsiyesine ek olarak çok sayıda bir emekli refakati konvoyun bu cemaatinde yer alacaktı.

Bu hakikaten kuramsal olarak son derece geniş imkânlar bir öneriydi. Gerçekte, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve özellikle Amiral Tovey'in bu öneri için sivilcecek bir tek söz vardı: «Cinayet».

Çünkü önerinin; anlaşıp gözüldü: Bu yüzden beş veya altı gün hiç ara ile vermeden Alman emekli gemileri, denizcileri ve arızalı keşifler bilmeden Alman Hava Kuvvetlerine mensup uçakların hücumlarına uğuşmak gerekirdi. Almanların Norveç'in kuzeyini bir deniz üssü haline getirdikleri biliniyordu. Tıpkı önceki ve sonraki Broad-helm'deydi. Diğer emekli gemilerinden Lütow, Amiral Hipper, Kulu ve Nürnberg gemileriyle muhtemel ya Norveç'de ya da Atlantik'te buhar buluyorlardı.

Ağır kruvazier Scharnhorst, Kruvazir Prinz Eugen ve muhtemelen diğer oluşan bir bir bir an Baltık denizinden çıkıp kuzeye gelebilirler.

Nasıl da kurumsallaşacak konvoyun doğru bir rota (kurtuluş) bir rıziden yoksun idi ve hemen konvoy hazırlıkları başladı. Yapılan planlar göre PQ-18 konvoyu Rusya'ya gönderen doğru konvoylardan geriye sığınan kalabilenlerle teskil edilecek QP-14 konvoyu da İngiltere'ye geri gönderilecek. Yapılan işleme ve tedbir sonucu Amiral Tovey, PQ-18 konvoyunu Bear adasına geçirdi ve sonra ağır bir şekilde korumanın yeterli olamayacağı hissine vardı.

Konvoy Lech Evi'ne ağır bir şekilde hazırlanırken oldukça hızlı kayalar gökte bir refakat kuvvetiyle destek alarak bu konvoyu teskil ettiler. Bu kuvvetlerin başına Tümamiral R. L. Burnett atıldı ve Amiral Jervis HMS Seylla kruvazierine rızık verdi. Amiral Burnett'in emri altında 16 muhrip vardı ve bu muhripin PQ-18 ile QP-14 konvoylarını gütmek vardı. Bear adası belirsiz ve dar bir denizim balı yakınında kuruyordu. Toplam olarak 50 parça kendi PQ-18 konvoyuna katılacak ve konvoyu mücadele ederek kurtulma yol ayırmakla uğraşacak. Böylece bu gemiler, planlar, Lech Evi'ne hazırlanırken olan konvoyun 39 gemisine yoldaşlıklarını tamamlayarak olumsuz ve QP-14 konvoyunun da döndüğü garantiye geçtiler.

26 Ağustos 1942 günü Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Bayhanmural Rueder Wehrwolf'da HDM'e yaptığı konuşmada Kutup konvoyları ile ilgili şu açıklamada bulundu:

«PQ-18 konvoyundan sadece gemideki alıptırıldı. Bundan ya ne deyiş çıkarabiliriz. PQ-17 konvoyuna tamamiye imha eden denizcilerimiz ve hava kuvvetlerimiz bütün konvoy emekliyi değiştirmek için düşmanı geçirdi. Hatta mümkün bir isten varışına da başlamıştır.

Rusya'nın kuzey limanlarına bağlı malzeme göndermek Anglo-Saksyonlar tarafından yapılan her bir nevi ve istatistikte kesin bir gerçek olarak emekliyi imhaya etmektedir. Alman kuvvetlerini emel etmek

İçin Havgu'ya koruyucu bulundurmaya mecburlarlar. Dümanın kuzey Rusya ya Orta! maberrası sevime durum stime çış mıştımoldır. Bu oedemle konvey rotaları üarilede deniallarına bulundurmamasına de-
vian edilecektir. Denanmanın lüydü kuzey de kuzey, Kuzey Norveç'de
bulundurulacaktır.

İstana deneml mubternal cıgman konvoylarına yapılacak taarru-
tun yarıdan devam eden ile dıgman atılma tefakkidir. Ancak, ista-
nawaya Kuzey rotasında bulundurmaktadır ki; bu bu tefakkirin ha-
garıya karışdırılmasını imsa edilebilir.

Buadan başlı. Mılvır devletlerinin taktikl stratejisi gırdınde
talırlar: Almanya'dan maberrı denanmasının İngiliz Anavatan do-
nannması, tedlilede Almanya ve Prusya'da Anglo-Amerikalıların ağm-
dış ağır kayıplardan sonra hareketle ür varıyetle sokması bınasın
ammanlar. İspanya da aynı şekilde bu tedbirin ömetnini bılmektiedir-
ler. Bunlara ilaveten, vatan ealarında dıgman mayın tefakkiri mıt-
mıyken artmaktadır.»

Hiler, Büyükamiralin denayın taktik etti ve Norveç'e gıdıp ge-
len gemileri mayın tefakkiri üstünele parış dırdı. Diğer yından
İtiler, Amiral Schöer krovaceının Kasım 1942 ayında güney At-
lantide yapman dıgmanlır. «Wunderland» hareketini tıfıl etti. At-
lantide'deki denialtı hareketini sovan Hitler'e Büyükamiral şu bğıla-
rı verdi: «Beklenen PQ konvoylarına mümkün olan ilk tıvatta hü-
cum etmek üzere iki denialtı krovaceınlanmıştır. Diğer yedi denialtı. At-
lantide'deki hareketi için hamırmamıştıdır. Bunlar şu anda eide ha-
zir bulundurmamışlardır. Diğer denialtılar da harekate hazır hale ge-
diklerinde PQ konvoyu bulunduncaya kadar ealarında hazır beklele-
ceklerdir.»

Buadan hareketlerini tıfılatılayan PQ-18 konvoyu 2 Eylül 1942 gü-
nü denim eıldı. Övülece ağır ağır Loch Ewe'l leri edekten, konvoy
konvoyu gemilerini ead maberrası cımına edikti. Hava kavgıları ve
atılman tıddın varıleli taktirde bu dıgman lıvama varıncaya kadar mu-
halaza edilecekti. Hareketten altı gün sonra konvoy ve tefakkat konve-
lirı üarilede denialtı varıncı bulundurmardı.

PQ-18 denim açıldıktan sonra Atlantide'de bulanan Alman eadılı ge-
milerinden Amiral Schöer, Amiral Hıgget ve bafıl krovaceı Koin
tıkline derunında bulundurmardı. Almanlar önce dıgıya gıdıp, Be-
ar adasına yaklaşılmakta oluştıke PQ-18 konvoyunu vırmayı. İngiliz
konvoylarını dırlorına çekükten sonra, onları atılup hatıya yıcelererek
PQ-18 konvoyuna tıvırmı etmeyeı planlanmıştıdır. Ama her nedense
Hiler, ağır eadılı gemilerinin bınası tıfı tehlikeye atıldığını dıgı-
nerek bu planı kırıı çıktı.

PQ-18 konvoyu hareket etmedığı için Almanların tıvırı planı son-
radan gelgen eadıların ağır atılma, Alman Denanması ile Hava Kuv-
vetlerinin lıfırlığı yapmadıklarından artada kaldı. Her iki kuvvet
de Konvoyun varlığını bulıyolarıdır ama eadının yakını bırlarlerinin

üzerine atmak istiyorlardı. Ya da ikisi ayrı ayrı taarruz etmeyi arzu ediyorlardı.

Alman Hava Kuvvetlerine mensup keşi uçakları konvoyu 8 Eylül 1942 günü tespit etti. İlk hücumu 13 Eylül'de denizaltılardan geldi. Bundan sonra beş gün süreyle şiddetli çarpışmalar cereyan etti. Bir kutup konvoyuna karşı şimdiye kadar görülmemiş şiddette hava ve denizaltı taarruzları düzenlendi. Fakat bu defa önemli bir fark vardı. Bu konvoy şimdiye kadar denize açılan konvoylar arasında en iyi korunmakta bulunuydu.

15 Eylül 1942 günü öğleden sonra Amiral Burnette ve komutasındaki bir kısım muhripler, Bear Adasına yaklaşıpmakta olan QP-14 konvoyunu korumak üzere PQ-18 konvoyunun refakatsinden ayrıldı.

2 Eylül 1942 günü Loch Ewe'den hareket eden 39 gemiden 26'sı hedefine ulaşmış, 13 gemisi ise kaybedilmişti. PQ-18 konvoyu planladığı şekilde kendisine yol açmıştı, ama bu cabalar 13 gemisinin kaybedilmesine neden olmuştu. Bunu yapıpken de Almanlar 41 uçak ve dört denizaltı gemisi kaybetmiş bulunuyorlardı.

Bu hareket süresince foglitzleri tek heyecanlandıran olan Tirpitz'in 14-18 Eylül 1942 tarihleri arasında Drondheim'den kaybolması olmuştur.

Rusya'dan dönmekte olan QP-14 konvoyunun 15 gemisinden sadece ikisi kaybedildi. Alman suüstü kuvvetleri PQ-18 konvoyunun seyir süresince denizi çıkmamıştı. Diğer yenden bu geçiş sırasında Alman Hava Kuvvetlerinin görünüşü ekisi kadar etkili olmadığı da tahakkuk edildi. Kutup konvoylarının artık tehlikesi düzelmişti. Zira Akdeniz hareket alanında gelişmekte olan durum Alman Hava Kuvvetlerinin Norveç'ten Güney Avrupa'ya kaydırılmasını gerektirdiğinden, Alman Hava Kuvvetleri Kuzey Atlantik'deki hakimiyetini artık yeniden kuramayacaktı.

PQ-18 konvoyundan sonra Müttefikler kutup konvoylarının hareketini bir süre durdurdu. Her ne olursa olsun, geceleri uzun kışın, ne kadar kötü de olsa bir yenden konvoyu kuruyucu bir perde meydana getirecek olan soğuk kış aylarının beklenmesine karar verildi. Diğer yenden Avrupa'nın hareket alanlarında gelişen durumlar nedeniyle kutup konvoyları refakatine gemi tahsis etmek çok tordurdu. İşte bundan dolayı kutup konvoyları Aralık 1942 ayına kadar erjelenmedi. Fakat bu arada kutup yolunda ufak çapta bir deniz ulaştırma faaliyeti cereyan etti. Ekim ve Aralık 1942 aylarında 13 şilep Rusya'ya doğru yola çıktı. Bunlardan üçü geri döndü, dört tanesi batırıldı, bir tanesi yaralı olmak üzere beş adedi Rusya limanlarına ulaştı.

19 Kasım 1942 günü Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükmiral Raeder Hitlerle mutad toplantısını yaptı ve Kuzey Atlantik Harekâtını şöyle açıkladı:

“Donanmanın faaliyeti, akaryakıt yoksluğu nedeniyle durmuştur. Akdeniz gönderdiğimiz akaryakıt miktarı artmakta olduğundan şimdiki halde durumda bir düzelmeye beklenmemektedir.

Tirpitz, Orundheim'de yalınlaşıp ama uçaklarını öldürmektedir. Fakat gemi alacağı bir emir ile derhal denize çıkarılır. Yine burada Nürnberg kruvazörü ile üç muhribimiz bulunmaktadır.

Admiral Hipper ile Koin kruvazierleri dört muhrip ile Alta Harundular Prinz Eugen ile Lützow Aralık 1942 ayı başında kuzeye hareket ettirilmek üzere hareket etmektedirler.

Scharnhorst, emrindeki gemilerle beraber 1943 yılı Ocak ayından önce Norveç'te bulunamayacaktır. Admiral Scheer, Kasım ayı başında Almanya'ya dönmüştür.

Hedeflerimizin değeri çoktan sabit olmayınca harekâta başlamama kararındayız. QP konvoylarının geçiş kireveti bir himaye altında bulundurulmaları kesin olduğundan, bütün için değerli hedefler tahvil edilebilir ve üç neticeler elde edilebilir.

Hava keşif üssümleri için Kuzey Atlantik'te geceleri denizaltılar uz ekibi olacaktırlar. Hâlen Kuzey Atlantik'e 23 denizaltı tahsis edilmiştir. Bunlardan on tane, üçü Jan Mayen, yedisi Bear Adası civarında olmak üzere harekât sahalarında.

Hitler, akaryakıt durumunu bakımından Lützow'un nakledilmesine ve Prinz Eugen'in kalmasını emretti. Scharnhorst'un kuzeye kaydırılmasına daha sonra karar verileceğini söyleyerek, hafif süsle kuvvetlerimizle Norveç'e gönderileceğini ve Norveç'te büyük miktarda stokları yapılmasını emir etti.

Evveldi raporlar Hitler'i kuzey geceleri konusunda düşünmü Norveç'e ilgili teşebbüsünde bulunacağı korkutmuş sevketliyordu.

1942'nin kış gelişimine bir konvoy hazırlandı. Loch Ewe'de 30 kadar nakliye gemisi toplanıldığında bu konvoyun iki parti halinde denize çıkarılmasına düşünüldü. Yine bu sırada Rusya'ya gidecek ve Rusya'dan gelecek konvoyların isimleri JW ve RA olarak değiştirildi.

JW 51 kış açış konvoy iki gruba ayrılmıştı. Birinci grup olan JW 51A 15 gemiden meydana geliyordu ve 18 Aralık 1942 günü İngiltere'den denize açıldı. Büyük bir şeye emir Almanlar tarafından keşfedilmeden konvoy 25 Aralık 1942 günü 100.000 ton harp malzemesiyle Mozanlık'a varmayı başardı.

22 Aralık 1942 günü denize açılan ikinci konvoy JW 51 B'deki 14 gemide 202 tank, 2046 vagon, 57 avcı ve 35 bombardıman uçağı, 11.500 ton petrol, 12.850 ton uçak benzini ve 54.221 ton muhtelif harp malzemesi bulunmaktaydı.

Bir mayın tarayıcı, iki korvet ve iki silahlı balıkçı trol teknesi tarafından koranmakla olan bu konveya İslanda'nın doğusunda Alb. Sherbrooke'un komutasındaki 17'nci muhrip flotillas katıldı. Albay Sherbrooke'un harekât planı çok başarılı. Alman süsle gemilerinin bir taarruz halinde 17'nci flotillaya menar muhripimizden HMS Achilles duman perdesi testi ederken, HMS Oriskany muhribinin peşinden HMS Oribi, Obedient, Obedient ve Orwell muhripimiz dümana top ve torpidolarla taarruz geliştireceklerdi. Konvoy aynı yöne sürerken ma-

yan tarayıcı, kocyte ve üçü tekneleri konvoyu aynı şekilde yaklaşıp yakından savunuculardı.

28 Aralık 1942 günü Norveç'in en kuzey ucu North Cape'e yaklaşıp konvoyu süzgeçli bir tırıtıya yakalandı ve esas rotasından güneye sürüldü. Bu arada ceyre pusula arızasının HMS Oribi muhırını ve kötü hava şartlarından dolayı Vizafin Sloop tipide konvoyu kaybettir.

Kayıpların muhrip ile ilgili aramak için gönderilen Bramble mayın tarama gemisi de bir daha geriye dönmedi.

30 Aralık 1942 günü Hitler'in karargahındaki Deniz Kuvvetleri komutanı Amiral T. Erismack Berlin'deki Deniz Rıf'atları Komutanlığından şu mesajı aldı:

«Bear Adasının 64 mil güneyinde bir konvoyun tespiti edildiği Alman denizaltıdan tarafından bildirilmiştir. Ama bu su şilebi çok yayıl korumaktadır. Amiral Hipper, Lütow ve muhriplerin takvüze gelmesi için Führer'ün emriyle önce Mersin hüflere göre konvoyu koruyan deniz kuvvetleri yoktur.»

Özen bir suretle Alman süpü gemilerinin Norveç Boğazlarında aynı bir şekilde patlamalarına önellenen Hitler'den isarettir bunun alınması. Amiral Kramcke için çok zor olmadı. Zira Hitler, imha edilecek bir konvoyun Doğu Cephesinde çok zor durumda bulunan Alman ordusuna çok faydalı olacağını artık biliyordu. «Hegeubogen» adı verilen bu harekatta Lütow en muharebe gemisiyle Amiral Hipper ağır kruvazörü iştirak edecek.

30 Aralık 1942 Çarşamba günü konvoy genel doğu rotasına dönmüş olup Atlantik'ten 200 deniz mil uzaklıktaydı. O sahat İngiltere Amiralik Dairesi Alb. Ebercombe'e Norveç sahillerindeki Alman istis idarecilerinin faaliyetlerinde bir artış olduğunu bildirmişti. Bunun bir uyarı kabul eden Führer komandoru her ihtimale karşı gemilerin güverteleteri ve topalarını kaplayan bulutları temizletip, gemilerini aların durumuna geçirdi.

Hitler'den gerekli emreyle alınan Almanlar «Hegeubogen» Harekâtının hayata geçirilmesi için Atlantik'te beklerde durumunda bulunan Amiral Kummetz'e emir verildi:

«Amiral Hipper, Lütow ve altı muhripin etrafı «Hegeubogen» Harekâtını icraya hazır olunuz. Düşmanla karşılaşılacağına katün kuvvetlerle karşılaşmaktan kaçınınız. Aynı halde tahfif duruma göre davranınız imha ediniz.»

30 Aralık günü öğleden sonra Hegeubogen Harekâtına iştirak edecek gemi komutanlarını saracak gemisi Amiral Hipper kruvazöründe toplanan Amiral Kummetz'in hücum planı şöyleydi:

Düşmana geçre yaklaşılmak, bu arada iki gruba ayrılacak olan Alman süpü variden grubundan Lütow ertesi sabah saat 08.00'de Amiral Hipper'in 75 mil güneyinde olacak. O zaman her iki gemi doğu genel rotasına döndü konvoyu arayacaklardı. Bu seyir süresince

mühripier Littow ve Admiral Hipper'in 15 mîl pruyasında 3'er mîl aralıkla keşif hattında mevki alıp, konvoyla temas sağlamaya çalışmaktadırlar.

Konvoyun tespitini müteakip Admiral Hipper kızıydan hücum geçirecek, konvoy perdesi ve refakat kuvvetini üzerine çıkarsa. Güneye döndürülecek konvoy ise akat yünden yaklaşıpmakta olan Littow'un önüne düşecektir.

Saat 17.09'da Alman anavâkı vurucu grubu Kona Hordondan dışarı çıkıp Altenford'a seyre başladı.

Amiral Kinnertz daha açık denize olmasından saat 18.40'da hareketi serbestleşen bölgenin kimsilayan yeri her emir daha aldı.

Littow ve Admiral Hipper'i tehlikeye atmak için eşit kuvvetteki düşmanlar da karıştığı anda çok tehlikti dayanamaz.

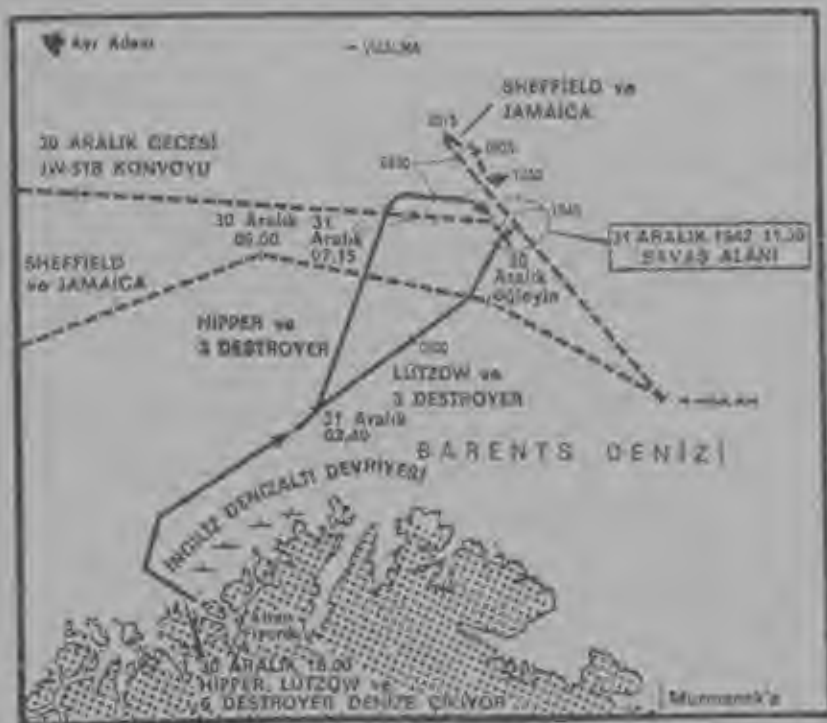
31 Aralık sabahı saat 02.45'de Alman anavâkı vurucu grubu hareketi planı gereğince iki gruba ayrıldı. Saat 07.54'de Admiral Hipper'in görevlerinin tespit ettiği gemiler üzerine, Amiral Kinnertz, hamur ile durumundan alarm durumuna geçiş emretti. Ancak ortalağa aydınlanmasında daha bir saat kalar zaman olduğundan, gece karanlığında düşman mührirlerinin yavaşça bir torpido hücumundan çekinen Amiral, konvoyun sadece mührirler tarafından izlenip rapor edilmesini emretti.

Şu anda bütün Dairenâ Denizi muharrebe bağlanmış oldu.

Konvoy perdesinden bir kuvvet saat 08.30'da konvoyun mecbul kısıp gemileri tarafından olduğu tespit ettiyse de Refakat Kuvveti Komutanı Ali Sherbrooke'a rapor etmez. Mümkünken refakat kuvvetinden HMS Obdurate mühririnin düşmanla temas veçip, yaklaşıpma üzerine 09.25'de Alman mühriri ateş başlar. Ali Sherbrooke, derhal bütün nizamını emretti. Planı gereğince dört İngiliz mühriri konvoyun perdesine tam velle seyre geçerken bir mührir de ate ve duşman perdesi tedbine başladı.

Bu sırada Admiral Hipper konvoyu yaklaştığını. Hava tımarı aydınlanmasında olduğundan, yarı karanlıkta Alman mührirlerini İngiliz mührirlerinden ayırt etme güçlüğü karşısında Amiral Kinnertz, Admiral Hipper'e ateş emrini vermez. Admiral Hipper'i de tespit eden Komodor Sherbrooke dört mühriri ile saat 09.25'de derhal bir gemi üzerine yöneldi. Hale keş ile düşmanı ayırt edemeyen Amiral, sadece ate ve duşman perdesi tedbi eden mühriri ateş altına almamayı emretti. Dört İngiliz mühririnin Admiral Hipper'e torpido hücumu gelişirir şekilde yaptıkları manevra geminin konvoyu yaklaşıpma önlenmeye başladı. Kısa bir süre sadece Komodor gemisini ateş altında tutarken ve ağır hasar verdiren Admiral Hipper, diğer mührirlerin torpido hücumundan çekinerek geri döndü.

Güneye döndürülmüş bulunan konvoy Littow'a yaklaşıpmağaydı. Littow kışkı hava şartları nedeniyle bir karamlığa meydan vermez. Makasıyla öne sürmü olduğu üç mühriri geri çağırdı. Boy-

BARENTS DENİZİ MUHAREBESİ (REGENBOGEN HAREKATI)

Rüzgâr bu konvoyu temasa altına kaybettiler. Şiddetli bir fırtına hedef tespitini imkânsız hale getirdiğinden kısa bir süre önce Lüdzow konvoyun çok yakın olarak geçeceğinden geçtiği halde hiçbir şey göremedi. Halbuki bu sırada konvoy tamamen savunmasızdı. Yakında hiçbir İngiliz herp gemisi olmadığından Alman gemilerinin konvoyun tamamını kısa bir sürede imha etmesi işten bile değildi, ama Alman sevk ve idare makamının gemileri tehlikeye atması, ihtiyatlı olma emri denizdeki komutanların kararlarını etkiliyordu.

Bu fırsatı kapırdıktan sonra Lüdzow yarım saat müddetle doğu rotasında seyrederek konvoyu aramaya devam etti. Bu sırada konvoy, Alman kordonu vurucu kuvvetinin görüşünde seyrediyor ancak pruvastaki Admiral Hipper ve Lüdzow kukası da kapanıyordu.

Saat 11.15'de her iki Alman gemisi buluştu ve kısıp kapandığından konvoy ortalarına yaktı.

Konvoyun geri sarktığını anlayan Amiral Kummetz, Lüdzow ve Admiral Hipper'ın geri dönerek İngiliz muhripieri ile birlikte konvoyu imha etmeye karar verdi.

Muhripier rotaya döner aramaya başlayan Alman sevkı vurucu pruvastaki 11.32'de bir ateşle karşılaştı. Bu muhripierin ateşi değildi. İngiliz Amirallık Dairesi Mürmarık konvoylarını Norveç fiordlarında bulunan Alman muhripier gemilerinin muhtemel lokasyonlarına karşı koruma için özel bir görev kuvvetini her zaman konvoyların 50 mil kadar uzığında paralel bir rotada seyrettirmekteydi.

Tamamiral Burnett'in komutasındaki HMS Sheffield ve HMS Jamaica kruvazörleri, Alb. Shertocke'nın mesajına alır almaz son sömme konvoy üzerine rota verdiler.

Ö sabah İngiliz muhripier, üç Alman muhripier ile temasa geçtiğinde Amiral Burnett'in «B» Kuvveti kuzey-batı rotasında seyretmekteydi. Ancak konvoy fırtına nedeniyle güneye sürüklendiğinden konvoyun 80 mil kuzeyinde bulunduğundan Amiral Burnett'in bilgisi yoktu.

Saat 06.38'de HMS Sheffield radarında, 7.5 mil uzaklıkta iki temasa tespit etti. Bunlar konvoydan ayrı düşmüş olan Vindima korveti ile koruyucu bir zırptı.

Saat 09.22'de Alman gemileri hakkında ilk tam bir raporunu alan Amiral Burnett, genel güney rotasına geri süratle seyre başladı. Hava şartları çok kötüydü. Soğuk ve rüzgâr kruvazörleri bile küprüstünde görev yapmaya imkânlar kılıyordu. HMS Sheffield'in radarı saat 10.30'da iki Alman gemisini tespit etti.

Amiral Burnett önce yakın hedefi seçtiğinden iki kruvazör Admiral Hipper'e 16.000 yarıdan ateş etti. HMS Sheffield'in beşinci salvosundan bir mermi Alman kruvazörünün zırh güvertesi altına isabet ederek Vindima kordon dairesini tahrip etti. Amiral Hipper'in sürati 23 mls'e düştü.

Saat 11.37'de Amiral Hipper iki isabet daha alması ve gemide yangın başlamıştı. Tam bu sırada Amiral Kummetz yeni bir emir daha aldı:

«Gerekli tehlikelere alınmayınız.»

Amiral için artık yapılacak birşey yoktu. Alman muhripelerine muharebeyi kesip genel batı sahillerinde geri çekilmelerini emrederken, Amiral Hipper ile Lützow'u; Alman muhripelerinin tesisi ettiği cuman perdesine doğru sürdü.

Muharebe sana çıkmıştı. Amiral Hipper ve Lützow ile beş Alman muhribi Altenförd'a doğru çekilirken konvoy da toplanıyordu. Bu arada ağır yaralı İngiliz muhribi HMS Achates battı.

Zafer İngilizlerindi. Çok iyi yönetilen İngiliz kruvazörleri ile muhripeleri üstün düşman hücumunu püskürtmüşlerdi. Aslında Amiral Kummetz'in taktik planı çok iyi hazırlanmıştı. Ancak üstün ateş gücüne rağmen, gemileri tehlikeye almama emirlerine tava kuruna şaak. Almanları muhakkak bir zaferden mahrum etmişti.

Bu başarısızlık Hitler'de, Kuzey Afrika ve Stalingrad Cepheselerinde olduğu gibi, Deniz Kuvvetlerinde de işerin ters gitmekte olduğu kanaatini uyandırdı. Müsterek hareketin neticesi hakkında kendisine bilgi verildiğinde çok kızdı ve başarısızlığa mekul bir neden bulamadı.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı İrtibat Seveyi Olarak Yüksek Karargaha yeni atanmış Tümamiral T. Kranke, öğleden önce gelmekte olan hareket hakkında bilgi verdi. Öğle üzeri ise hareketin sona erdiğini bildirdi. Fakat hareket hakkında detaylı bir bilgi yoktu. Hitler ise yeni yıl için sabırsız bir şekilde baran bir deniz zaferi beklemekteydi. Böyle bir zafer haberi onun için, Stalingrad'dan gelen dengeli haberler karşısında bir nevi teselli ve yeni yıl armağanı olacaktı.

Amiral Kummetz, Norveç'e doğru geri çekilirken düşman taraftan denizinin terfi edilmesini maksadıyla teviz süzmesini emretmişinden, Alman suüstü vurucu kuvvetinin hareketi ve sonucu hakkında hiçbir haber karargahlarına ulaşmadı. Yeterince ve etkiye gelen taktik raporları bir ara hareketin başarılı olduğu düşüncesini yarattı. Kısa süreli de olmakla beraber gittim.

Bu hususta Hitler ilk haberi İngiliz radyosundan aldı. İngiliz Reuters AİRSI. Müttefik konvoyunun Kuzey Atlantik'de Alman suüstü kuvvetlerinin hücumlarından zarar almadan kurtulduğuna, bir Alman muhribinin habirep, diğerinin de yara aldığı bildirir. Bu haber üzerine Hitler'in öfkesine payan yoktu. Harekatın neticesini beklediği sırada gösterdiği sabırsızlık, Hava Kuvvetlerinin esirgenmesini önererek, uçak filolarının büyük gemilerin konvoyunu yolunda ıslak edilmelerinden acı acı şikâyet eden Göring tarafından son haddine vardırdı. Durumun beşirliği devam ediyordu. Bunun üzerine Hitler, Deniz Kuvvetleri Başkomutanından, suüstü vurucu grubunun hareket sonuç raporu vermesini emretmesini istedi. Başkomutan Räder, emniyet gerektirilmesi gereği, teviz aktarımına devam edilmesinin şart olduğunu söyleyerek bu öneriyi reddetti.

Yeni yılın ilk günü Amiral Hipper, Dronning ve ona varışına kadar hiçbir haber alamamıştı. Ancak bu defa Dronning ile Başko-

millîyet/karargahı arasındaki maharebe hattındaki arıza hareketi sonuç raporunun ögle toplantısına yetiştirilmesini engelledi. Hiler'in arıza hatırı kalmamıştı ve etrafa bağıran bağırmağa başladı. Harekâtim sona ermesinden bu yana yirmiye yakın geçtiği halde Yüce Karargâhın hiçbir haber vermemesi. Bu bir skandaldı. Yine son gara büyük pöveler ümitsiz ve maharepê kralı demek olup sevindikleri için son derece mutlak hâllerini çıkardılar ve büyük pöveler eğitilirdi. Yüce Karargâhın demir çubukları testestinden sokulmuş ve testestektir.

Hüner'in Deniz Kuvvetleri bünyesinde bir şekilde rahog soğuk sür-
ketmesi konusunda Amiral T. Kravsko bir açıklamada bulunmaya
istemiyor.

Oğleden sonra, barışçı hakkında, sofi olarak ilerlemiş rapor Hiler'e ulaştı. Çok okuyordu. Sonuna kadar mükemmelenemediği için Almanya Deneyimlerini kalmıştı, tılsım ve bu mağlubiyetin Alman açlıklarını ilave eden sonu demek olduğunu biliyor (1).

Ekiler geçici toplanmada, büyük gemilerin sökülmesi için bir plan yapılması, Hükümetin) Raeder'a bu konudaki bildirilmesini ve Berlin kararına gelmesinin teminini istedi.

Bununla beraber, hükümetin Karagözü Derizi Korumayı, Akkulla (özellik biraz yukarı) botanikayı kadar molekül (jeolojinin) tezisi ile ilgili olarak karışın ve 6 Ocak 1943 tarihinde kadar da bir toplantı yapıldı.

1942 VII BALTIK DARENATI

1941 Aralık ayında Finlandiya Karadenizi üzerinden buradan hareketle son verildiği zannedilen Bithyari, Mordikand, Tulleri, Lavansaari ve Finlandiya Körfezinin bu adalarının dışından Kronstadt-Leningrad'a kadar olan kıyıya kıyılar boyunca birinde de Leningrad Akması ve Fin Körfezi tarafından güneyden ve kuzeyden kapatılmış bulunmaktadır.

Mart-Nisan 1942 arasında Alman ve Fin kuvvetleri Hochland ve Tullers Adalarının stabilizasyonu da diğer iki ada Sovyetlerin elinde kaldı. Bu iki ada, Sovyetlerin küçük birliklerine, Balık Flotilyası mensup birlik opkalarına da vazirler garmade ve Alman-Fin mayın menhalelerinden garmak faaliyet çıkarmak isteyen denizciler için de son aşama noktaları olarak kullanıldı.

Livnitskoye Adasının küçük köyleri demir briketleri için olan (mali: 10 tane) 1947'de yapılmış olan bir Alman baya kendisi şu raporunda yazılmaktadır: 11 hücumbotu, 25 küçük motorbot, 1 motorbotu, 7 veredobot, 2 romerörler, 1 vnk zırhlı, 1 yerdinisi (gemi), 1 tanker.

Demir marifetini bu ikinci safhada Enayet Haluk Filozof, Çelebîlâlar, İhsanbektârî ve demir hâvesi kâvîlîlâyîlâ; Alman-Fin harp ve tüzeti geneline, torpido, hafif süsüz silâhlar; ve tacerüv meyân marifetlerine târîk vermeye iştîyâs etti. Aynı zamanda, kâmilîlâ gemileri ve kâcîlâ birikler kullananak suretiyle de Lavanassarı ve 361-

kaarı Adaları doğusundaki bölgeyi ve buna dayanan kendi tedafül mayın hatlarını emniyete aldı. Alman-Fin mayın manialarını ortadan kaldırmak gayretinde bulundu. Ancak Sovyetler 1942 yılında Alman ve Fin mayın manialarının teslisine engel olamadılar.

1942'de Sovyet denizaltılarının giriştikleri en az otuz yarma harekâtından ancak yirmibiri başarıya ulaştı. Bu girişimler sonucu en Sovyet denizaltısı kayboldu ve yedisi de hasara uğratıldı.

Harekât bölgelerine varmayı başaran Sovyet denizaltıları, Memel-İrben Boğazı bölgesinde ve İsveç kıyılarında rastladıkları tek başına seyreden gemilere ve sonra da konvoyları kısmen süstünden taarruz edip top ateşiyle, 50.670 ton tutarında 25 gemi batırıp, 35.000 ton tutarında 8 gemiyse de hasar verdirdiler.

Sovyet Deniz Hava Kuvveti, 1942 yılında Alman Hava Kuvvetleri tarafından hemen hemen hiç taciz edilmemiş olan hava hakimiyetinden faydalanmayı bildi. Alman-Fin mayın, mayın arama-tarama, nakliye, denizaltı savunma harbi kuvvetleriyle, diğer harp gemilerine bomba, makineli tüfek ve torpido taarruzları yaptı.

Günlük müteddirdi hücumlara rağmen 1942 yılında ancak az miktarda harp ve ticaret gemisine hasar verdirip, bunlarında büyük personel kaybına neden oldular. Sovyetlerin bu az başarılarının nedenini kullandıkları taktikde aramak lâzımdır. Bomba hücumlarını yüksekten yaptılar ve bomba atıcıları da yeter derecede eğitim görmemişlerdi.

1941 yılı sonundan beri Kronstadt ve Leningrad'da yatmakta olan muharebe gemileri, kruvazörler, mihripler ve torpidobotlar aldıkları çeşitli isabetlerden sonra kullanılmaya hazır bir duruma getirildilerse de kâmal arnikları, mazot ve dizel yağı ktlığı yüzünden kullanılamadılar.

Sovyet hücumbotları 1942 yılında Setekaarı ve Lavenkaarı Adaları bölgesinde harekâtta bulundu. Bunlar kısmen çıkış yapan denizaltıları desteklemek, kısmen de kendi mayın arama tarama ve kâmal kuvvetlerini himaye amacıyla, Alman manialarındaki karakol gemilerine hücumlar tertipletiler.

1942 yılı Ağustos'unda üç adet Sovyet hücumbotu, iki Alman hücumbotuna taarruz etti. Ancak Sovyet hücumbotları hemen geri çekildi. Bu konuda Alman muharebe raporunda şöyle denilmektedir :

«Düşmanın tutumuna bakılınca, hücumbotlarının başkın hareketlerine inhisar ettirmek kararındadırlar. İstik menalleriyle karşılandıkları zaman derhal geri dönmeleri bunu göstermektedir.»

25 Ağustos 1942 günü Büyükamiral Raeder, Vehrwa'da Hitler'le yaptığı görüşmede Baltık Denizi Harekâtına ilişkin şu bilgileri verdi :

«Finlandiya Körfezindeki muharebe usulünün özelliği ancak pek küçük tonaajdaki gemilerin kullanılmasıdır. Bu bölge için en etkili silahın müsyaher olduğu kestirilir. Daha büyük bir ölçüde ortaya çıkması beklenen Sovyet Baltık Filosunun faaliyetli mayınlar

zedeniyle kara safasına çıkamamıştır. Baltık Denizine ulaşmak isterken tahrip edilen en az yirmi denizaltıya karşılık ancak üç veya üç tanesi içeriye girilebilmiştir.

Leninград'ın zaferi bu bölgede deniz harekâtına zori vermiştir. Bu durum, Deniz Kuvvetlerimiz açısından durumu çok elverişli bir hale koyarak ve kuvvetlerimizin deniz ve sahil savunması için serbest bırakacaktır.

İstihade edilebileceğimiz Baltık kuvvetleri az olmakla beraber, bir yandan insan kuvvetinin azalmakta olmaması ve diğer taraftan da süfuz sahalarının müdhenadiyen genişlemesini düşündünce ehemmiyet kazanır. Bundan başka muhasaradan artık kurtulmuş olduğu bölgelerden mayınlarını kaldırabilerek 1943 yılının yazında Baltık Denizi'ndeki eğitim sahalarını son derece genişletebiliriz. Mayınlar nedeniyle Baltık Denizinin batı kısmı eskiden için kullanılmadığı cihetle bu husus bilhassa önemlidir.

Deniz Kuvvetleri olarak açık ve seçik nedenlerden dolayı Leninград geldi kavgalarının bombardıman ve hava saldırılarından birer kurtulması ve hiçbir şekilde tahrip edilmemesi hususunda bir emir verilmemesini arzu etmekteyiz.

Hüket Leninград'daki terkaneleri böyle sitemli bir kuretle bombardımanından sakınmanın kara topçusu için mümkün olduğu halde hava saldırılarının sakınmaması mümkün olduğunu söyleyerek, terkaneleri ve savunmaları paten Rusların koruları terkederken tüm olarak tahrip edileceklerine inandığını ve yine de bu öneriyi mümkün olduğu kadar iletmiş olduğunu ifade etti.

1942 yılı biterken Lavrentsovi ve Seukaevi Adaları halen Rusların elinde bulunuyor ve Alman Silahlı Kuvvetleri Yüksek Komutanlığınca bunların 1943 yılı ilkbaharında ele geçirilmesi öngörülmüyordu. Yine bu arada Müttefikler havadan geniş ölçüde mayın doktüklerinin Baltık'da Akmanlar için büyük bir tehlike oluşturuyordu.

1943 YILI DENİZ HAREKATI

ALMAN DENİZ KUVVETLERİNDE BOHRAN

Bakınız deyimi enbaredeninden sonra hiç beklenmedik şekilde gerçekleşen Hitler'in, Alman Deniz Kuvvetleri hakkında (Admiral Doenitz) Rueder'i en derine gördü. Doenitz'in yapıp görmede, bütün bir jefinde durumu tam olarak açıklığa kavuşturana kadar müsaade etmesini rica etti. Hitler'in kendisini anararız ve gereksiz hesayata kapılmayacağından emin olduğumuz durumdaydı ve emniyetini için emana ihtiyacı olduğuna inanırdı.

Doenitz'in Rueder, 6 Ocak 1943 günü Hitler'in Wolfachan'daki konaklarına gittiğinde Marşal Göring'in bu olayı masel hatırlar olarak Hitler'i konaklarına bildirdi.

Toplantıda Hitler, herşeyi enst Alman Deniz Kuvvetleri hakkında konuştu. Özet olarak aşağıdaki hususlara değindi:

"Alman denizine, mas olarak denizini İngiliz denizine, denizinden alması: 1864 1866 ve 1870-1871 yıllarındaki harpler sırasında da emniyetini masadığına tapılamazın. Maharetlerin geliştirilmesinde Alman Deniz Kuvvetlerinin durumu apende bir rolü olmuş ve bu unutulmamıştır.

Birinci Dünya Harbinde, Alman denizcileri denizden mas alması olduklarını ispatlamışlar ve bugün de bunlar aynı emniyetle olduklarını göstermiş bulunmaktadırlar. Bundan böyle de bu gücün bütün emniyeti alınması şarttır.

Gecen harpte Alman açık deniz denizine tayis değeri bir şey yapmamıştır. Bu faaliyetlerinden Kaiser'i enli görmek ahıkanlık haline gelmiş de ben bunun fakiki reddini, Kaiser distidinin voya desteklenmesin. emniyetinde harjetmeye inancın ve karar vermiş personelin yakınında buluyorum. Bu faaliyetinin bir neticesi olarak kara kuvvetleri devamı ve günden muharabelerle uğraşırken, genli olduğu bir ekteki çık emenlerde aklı bir durumda bekledi. Denizden mas alması ve kendi kendine batırması da Alman denizine, Hitler'in emniyeti yükseltmesi.

Denizden mas alması emniyetinde vevli daime kendi gemilerinin emniyeti denizinde ile personelin muharete gücünü çıkırdı. mukayese yapı ve çok ahkısı davranış. Öndü bir prensibi dikket masının alması. Fölter, bir asker olarak, kuvvetler bir kum muhareteye tutuştuktan sonra, emniyeti kadar devam edilmesini bekler.

Bütün muharebe kuvvetlerimizin, bütün personelimizin ve bütün malzememizin harbe katılmasını gerekli kılan bugünkü duruma göre büyük gemilerin demirli olarak tembel tembel yatmasına müsaade edemeyiz. Bu gemiler daimi olarak Hava Kuvvetleriyle beraber birçok da küçük tonajlı harp gemilerinden himaye ve destek ile hizmetler Norveç'in muhtemel bir istila durumunda da durum aynı olacaktır. Halbuki bu sırada Hava Kuvvetlerimizin istilaya gelen düşme taarruzları kendi gemilerimizi korumaya mecbur olmaktan daha da değerli bulunacaktır. Bu neticelerle, donanma düşmanı his kontrolünü korumak için menetmek hususunda büyük bir değer taşımayacaktır.

Şimdiye kadar olan deniz muharebelerinin büyük bir kısmını hafif deniz kuvvetlerimiz ıera etmiştir. Yine büyük gemiler ne zaman denize çıkarılsınlar, hafif suüstü kuvvetleri onlara beraberden refakat etmek zorunda kalmaktadırlar. Hafif suüstü kuvvetlerini himaye eden büyük gemiler değil, fakat aktüne olarak büyük gemileri himaye eden hafif suüstü gemilerdir, demek daha doğru bir yaklaşımdır.

Ballık Denizinin mayınlanması nedeniyle, büyük gemilerle harbî katihi son derece kısıtlanmıştır. Sahil savunması için bu büyük gemilerden çıkarılacak tonların çok etkili olacak artışı gerçektir.

Geniş ölçüde bir balların yokolu muhtemel olan yerlere ağır deniz topları tabiiye edilirse, bu gemi çıkarmaların önüne geçilmesi imkündür. Bununla ilgili olarak Kuzey Denizi sahaları namazı itibare düşünmelidir.

Führer'in büyük gemilerin himayetten geri çekilip söndürülmesine karar vermiş olması Deniz Kuvvetlerini küçümseme olarak kabul edilmemelidir. Böyle düşünmek ancak tam anlamıyla kayıtsız kalmakta devam eden bir muharebe bittikten ortadan kaldırmak arzusu ediliği takdirde doğru olabilir. Ortada biran birer, bütün süvari tankları kaldırılmıştır.

Bu karar ile ilgili olarak Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı şu hususları inceleyecektir :

Planları yapılmış olan üç uçak gemilerinin tedbirlerinin iptali etkili midir? Daha önce karar verilmiş diğer gemiler uçak gemilerine karşı etkili midir? Yoksa onların da tedvati durdurulmalı mıdır?

Bilhassa De Grasse ne yapılmalıdır? Sürelerinin yetersizliği nedeniyle Admiral Hipper ve Prinz Eugen'in daha büyük seyir savaşına mahlık Lützow ve Admiral Scheer gemileri arasında nasıl bir telen yapılmalıdır? Eğer Lützow ve Admiral Scheer gemilerinin boyaları azaltılrsa daha yüksek hızat yapabilirler mi? ve onlara daha geniş uçay güvertesi konabilir mi?

Hizmetten çekilecek gemilerin ağır cepheli topları hacada en iyi ne-reye tabiiye edilmelidir? Hangi tip gemiler hizmetten çekilmelidir? Her hizmet dışı bırakılacak geminin önüne alınmış olduğu düşündürüm. Zira bu gemi 1944 yılı sonuna kadar Balık hizmetinde olamayacaktır. Bundan sonra ihtimal ki halen cularına ve büyük halatına ihtiyaç gösteren gemiler gelecektir. Ancak bu hizmet dışı bırakılacak gemilerin personeli donanmada kalacaktır.

Böyle gelişmeler hâmet dışı bırakılması durumunda denizüstü in-
şa programı genişletilip ertelenmektedir mi?

Yukarıda bildirilen hususları kapsayan detaylı bir muhtıra deniz
kuvvetleri komutanlığının hazırlanmıştır. Bu muhtıranın büyük bir
kırıntı değeri vardır ve tarafından çok dikkatli olarak teftih edil-
mektedir.

Büyükamiral Raeder, Hitler'in bu şekilde konuşmasına son derece
üzüldü. Hitler'in böyle ağır ifadelerde bulunacağını hiç beklemediğin-
de, bu anda ortaya çıkan gerçeklerin değeri ve yanlış yorumları muhtemelen
kaybolmuş olurdu. Bu nedenle Hitler'in konuşma-
nın sırasında Büyükamiral sadece dinledi ve hiç cevap vermedi.

Hitler konuşmasını bitirdiğinde, Büyükamiral Raeder kendisinin
özel bir görüşüne sahip etti.

Hitler ile Deniz Kuvvetleri Başkomutanı arasındaki özel görüş-
melerde Büyükamiral Raeder, 11 Aralık 1943 tarihleri arasında
dört muharebeye meydana gelen gelişmeleri yeniden tartışarak
çalıştı. Ancak Hitler'de bir anlama göremeyen Büyükamiral kesinle-
şmiş kararları ısrarla bu şekilde savunmaya devam etti:

«Führer'in konuşmasında açıkça belirtilenleri gibi, Deniz Kuv-
vetleri son ve idare terimi tamamlanmadığı için aktif olarak ka-
bul edilmiştir. Güvenlik ve destek için sahip olmadıkları görevleri tam-
amlanmış şekilde yürütülmesine ilişkin yoktur. Bununla birlikte, 87
yüzde aktif hizmetlerini ve adlarını da pek iyi öğrenmişlerdir; da-
ha da ve etrafı bir amiralin görevini devralması yerinde olacaktır.»

Büyükamiral Raeder, daha sonra Hitler'in sözlerini, aralarında-
ki kaygıyı yansıtan ve olayı yanlış bir yöre takındı.

«Muhtıra, aynı Büyükamiral, diye sözle de konuşmaya başla-
yarak, «Tüm Deniz Kuvvetleri hiçbir şekilde hükümetiyor ve her
günümüzde, Raederin yanlış olduğunu iddia eder, ancak bu sadece
görevlerdir. Biz aynı. Biz de belirttik ki, bu sözlerin yeni birim için
pek önemli değildir. Bu anda olan görevin aynısından sonuçlarındaki
tüm daha da artırılacaktır.» dedi.

Hitler bir anı sustu ve Büyükamiral tekrar söz başladı:

«Gözetimlerin yanındaki bazı hatırlarından dolayı bundan son-
ra, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı görevinde kalamam. Oportün
etrafında gibi diğer büyük güçler ki aktif deniz komutanları hizmet
dış bırakılır daha da zorlaşmaktadır. 13 Ocak 1945 tarihi için Ocak
dava gelişmelerinin önemi yıl dönümüdür, bu tarih ayrıntılar için uygun
olacaktır.» şeklinde sözlerini bitirdi.

Konuşma bittiğinde, Hitler, Büyükamiralın istifasını kabul etti
ve Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı işi yerine uygun olacağına da-
ğıldığı iki amiralin önüne kendisine bildirilmesini istedi.

Büyükamiral Raeder, yüksek kıyafet ve karakterini takdir ettiği,
o sırada kuzey denizine grubu komutan olan Amiral Rolf Carlis ile

denizaltı filosu komutanı Amiral Dönitz'den birini seçmesi için Hitler'e arzettiğinde onun ikinci planda bıraktığı Dönitz'i tercih etti ve 13 Ocak 1943 tarihinde Büyükamirallığa terfi ettirerek Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığına atadı.

Hitler'in talimatına uyarak Büyükamiral Raeder 15 Ocak 1943 tarihinde büyük gemilerin tüzatı dışı birakılması hakkında bir muhtıra hazırladı ve aynı zamanda Deniz Kuvvetlerinin kullanılmasına dair yazılmış bir de basit rehber taktikler etti.

Hitler ile Büyükamiral arasındaki bu sirtuşma, deniz kuvvetinin kullanılmasını Hitler'in arılaması için Amiral Raeder'in yapması olduğu için ve başarısız girişimlere son verdi. Büyükamiral Raeder kuvveti il sevkülgeye sahibi bir komutandı ve dengeli bir donanımaya olan iltıfacı çok olarak görüyordu. O her zaman bir deniz/ hava kuvveti teklifi edilmesini ve daha ziyade büyük gemilerin masa edilmesini istedi. Fakat bu istekleri mütemadiyen Şahin Kuvvetler Başkomutanlığının Avrupa'ya alı düşünceleriyle Marsal Göring'in Hava Kuvvetleri denizde donanımına kadar, belki de ondan fazla il görebilir fikirleriyle karşılaştı.

Büyükamiral Dönitz'in Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığına getirilmesiyle deniz harbi Almanya için yeniden önekiyle bir denizaltı harbi çeklini aldı ve Büyükamiral Dönitz, bu husustaki iltıfasını ve emirliğini ispat etti. Hitler'in onu tercih ettiği ispatı olmuştur. Büyükamiral Dönitz'in Hitler'e karşı sonuna kadar bir hayranlığı vardı. Bu hususta şöyle demişti :

«Onda çok zeki ve son derece enerjik, dünya çapında pratik bilgiye sahip, uzak görüşlü ve çok yüksek lıkna kudretine hays bir şahsiyet bulmaktayım. Hitler'e tam bir sadakat gösterdi ve şayanı takdir askeri meşyetlerini ispat etti

Yeni Büyükamiralin iltıfaları demiraltı, personel üstünde sonuna bir prestij vardı. Personeli ona «Alan» ismini vermişti. Her hareketi denizli bütün komutanları yanına kabul eder ve çok büyük bir talıye sahip bulunduğunda onları dinlemesini bildi.

Danışa iltıfalarını meşafası olan Büyükamiral, her zaman her zaman her birine kadar şafar umitlerini bekledi. Marsal Göring'leri, daha fazla iltıfada etmesini bildi ve Deniz Kuvvetlerine mümkün olan her yardım sağladı. Bununla beraber bu yardım oldukça yetersizdi. Amiral aynı zamanda Şahin bakanı Speer'in de en yakın dostuydu. Berhirlere iltıfada ederek yapıları müsterek şahımlar çok iyi meşyetler verdi. Nürenberg ceza evinde Amiral Dönitz, Raeder'e şafarı söylemişti : «Siz, ayda yirmi denizaltıdan denizli çıkarırsanız. Halbuki ben bu rakımı il katına yükselttim.»

Büyükamiral Raeder, Deniz Kuvvetleri müstetillikler standardı. Artık Hitler'e iltıfada kalmadığından ve Amiral Dönitz ile iltıfaları fena olduğundan iltıfada etliği meşyet sadase şafarı kurtarı mahiyette kaldı. Hakikatle görevi sona ermişti. Fakat talıye, Rusya ile şafarı etmeyi doğru bulmayan bir şahsiyet olarak geçti.

Büyükamiral Dönitz 25 Mayıs 1942'de doğmuştur. Amiral Raeder'den 18 yıl büyüğü ve birçok amirallerin en gençiydi.

Büyükamirallığa adaylığına karşın oldukça çekimliliklere yol açtı. Amiral Dönitz, komutanlık hararetiyle Himmler'e nakletti ve denizaltı komandan da direkt olarak kendine başladı.

Denizaltı 1940 Karınay Başkari Göz, Denizaltı Eğitim Komutanı, Fize Deneyi ve denizaltıları ile bütün silahları Komutanı He-ve ile birlikte denizaltı ilavesinin görüşünü artırmaya çalıştı.

Denizaltı Komutanı, Başkomutanlığa atanması, denizaltılar tarafından emretilmekle karşılandı. Çünkü denizaltılar haklı veya haklız Büyükamiral Raeder tarafından emretti komutanlar da emretti, denizaltılar tarafından emretilenler.

Büyükamiral Dönitz görevi başladığında genel durum esasen çok karamsar.

18 Ocak 1942'de Almanlar Leningrad muhasarasını kaldırmış bulunuyorlardı. 23 Ocak'ta yeni İngiliz ordusu Tripoli'ye girmişti. Müttefikler Tunus'ta takviye edilmekteydi ve yeni Alman birlikleri Stalingrad'da ser edilmiş bulunuyorlardı.

Genel görüşte Hitler, bütün güçlerini denizaltı harbine bağladı. Fakat bu ay sonra denizaltı harbi Müttefik hakimiyetine göre görün-
dü. Büyükamiral Dönitz işlemlerini aydınlatma ve basitleştirmekle
olduğu yeni tip denizaltılara büyük önem verdi. Zamanla Hitler de, Büyükamiralin emirlerine daha müdahil bir şekilde iştirak etti.

CASABLANCA KONFERANSI :

"Tarih" diye bilinen Kuzey Afrika çıkarmasının başarı ile netice-
lenmesinden sonra, ilk safhalarının sonuna çıkarmak ve bütün bun-
dan sonra ilk ve ikinci safhaların girişini yapmak. Bu Roosevelt ve W.
Churchill ile General De Gaulle, askerî yetkilerin de iştirakiyle, Ca-
sablanca'da Amphibious Operasyonları Ocak 1943 yılında bir araya geldiler. 1943
yılı Ocak ayında genel olarak Müttefikler bütün cepheelerde durumu
hakikî olarak tartışıyorlardı. Yeni durumun bir an önce gözden geçi-
rilmesi ve yeni stratejiyi kararlaştırma ihtiyacı vardı.

Toggenburg'ta genel durum aşağıdaki şekilde değerlendirildi : Av-
rupa'da Alman orduları bütün Fransa'yı işgal etmiş olmakla beraber
Doğu cephesinde bir ilerleme görülmüştü. 1942-1943 kış Stalingrad ile
Rus-Alman cephesinde bütün pozisyonu işgal etmişti. Kafkasya istik-
ametindeki derin Alman girmeşi artık teminlenmişti. Almanlar, halk
Rusya'da ve Doğu frontu boyunca Veronesi'nin güneyindeydiler.
Fakat Ruslar da Moskova'nın güney cephesi istikametinde bir büyük
ilerlemişlerdi ve artık Moskova tehdidiyle karşılaştıkları Afrika'da Rommel
İngilizler tarafından Libya'dan sürülmüştü. Müttefiklerin çıkarması
v. Casablanca, Oran ve Cezaire'de başarıyla işlemler ve Kuzey Batı
Afrika'nın büyük bir kısmı Müttefiklerin elindeydi. Bununla beraber
Tunus'ta gözetilip parçalanmış devran ediyordu.

Casablanca Konferansında hazır bulunan Müttefik şefler; ulaşılacak hedefler meyhanında denizaltılara karşı mücadelenin birticli derecede onerel hali olduğuna kararına vardılar.

Genel durumun ışığ altında şu hareket tarzları düşünüldü ve kararlar alındı :

Atlantik Harekâtı : Öncelikle Atlantik'de harekât yapan Alman denizaltıları karşısında deniz üstü kruvazörlerinin emniyeti için şimdiki kadar artırılmış olan tedbirlerin daha da artırılmasına öncelik verilecek, bu maksatla, Konvoylar daha fazla sayıda karada ve uçak gemilerinde üslandırılmış uçaklar vasıtasıyla emniyete alınacak. Alman denizaltı üsleri (Özellikle Fransa'nın kuzey batı üsleri) devamlı olarak bombardimanlarla baskı altında bulundurulacak. Hımsız uçak gemileri, muhrip ve bazen de kruvazörlerde takviye edilmiş bağımsız denizaltı arına ve ünha grupları teşkil edilip, göreve tevcih edilecek ve Almanların denizaltı eğitim sahaları mayınlanacak.

Avrupa Harekâtı : Almanya'ya karşı kayıtsız şartsız teslim olmasa politikası uygulanacak, Rusya'ya yardım sağlanacak. Nazi Almanyası'nı yavaşlatmak maksadıyla, Almanya'ya yapılan stratejik bombardimanlar artırılacak. Avrupa karşı kıtasına Manş kanalı üzerinden bir istila harekâtı yapmak için kuvvet hazırlıklarına devam edilecek.

1943 YILI MAYIS AYI SONUNA KADAR ALMAN DENİZALTI HAREKÂTI :

Ocak 1943'te Kuzey Atlantik'de faaliyet bir şekilde deniz hava kuvvetleri hüküm sürdü. Kısa zamanlarla denizaltılar birbirini takip etti. İzlanda'da üslenen Hava Kuvvetleri de uçamam hale geldiler. Fakat bu hava şartları denizaltılar için de hakikaten çok zor durumlar yarattı. Daha güneydeki hava şartlarının olukça iyi olmasa denizaltılar; faaliyetlerine imkân verdi.

Kuzey Afrika'ya gitmek üzere Trinidad'den yola çıkan dokuz akaryakıt gemisinden oluşan bir konvoy bir Alman denizaltısı tarafından tespit edildi. Altı gece sonra Amiral Dönitz'ın kurt şifreleri, konvoyu Kanarya adaları açıklarında tamamıyla yakaladı. Hücumlar sonucu bu konvoyun yedi gemisi batırıldı. Kuzey Atlantik'deki fens hava şartları nedeniyle bu y içinde Alman denizaltıları ancak 200.000 ton ularında 37 gemi batırabildiler.

İşte bu devrede denizaltıları karşı kullanan subombalarında Mino adı verilen kuvvetli bir infilak maddesi kullanılmaya başlandı. Dolmuş bir denizaltının sekiz metre yakınında infilak eden bu subombaları, denizaltıları derhal batırabiliyordu. Onbeş metre yakınında patladığında ise ciddi bir hasara neden olub denizaltının su sahına çıkmasına yarıyordu.

Harp içinde denizaltı inşa tesisatlarına yapılan taarruflar iyi neticeler vermiş olmasına rağmen, Fransa'daki denizaltı üslerine karşı

büyük çapta kırılıp edilmiş tarruzlar hiçbir olumun neticesi vermemişti. Çünkü: Almanlar, en kudretli icatlarına dahi dayanıklı beton mızraklar inşa etmişlerdi. Bu mızraklar sadece denizaltıları değil, onların atölyelerini de hava tarruzlarına karşı korumaktaydı. Korunmuş denizaltı ömrüne yapılan hava hücumlarından hiçbir netice alınmazdı, sinasına rağmen yeniden hava hücumlarının gerçekleştirilmesi bu defa da engellenmişti. Halkın bombardıman filoları komutanı hava Mareşali Harris, hava gücünün doğuşu ve boyuna bir güc sarfedilmesi çağrısında bulunduğu bu tarruzları katliyle taratlar dedi.

Gasblanc konferansı sonucu Hava Kuvvetleri yeni bir kuruluşa tabi olduğu ve çok miktarlardaki artışı yeni sıra için gerekli uçaklar mürettebatına Atlantik'de mevcut boşluğu kapatılmasa mümkün oldu.

Diğer taraftan Atlantik'teki diğer seyahat konvoylarını hava himayesi, Kuzey Atlantik'te faaliyetle bulunan çok gemileri tahminden tahminiyle kapatılmaya çalışıldı.

Baykaniral Dönitz 8 Şubat 1943 günü Wolfenbüttel'de Hitler ile bir görüşme yaptı.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, martın başlarında Müttefiklerin başarı edilecek şekilde denizaltılarını perisi bulunduğunu ve hatta bazı kere gemilerin edilecek bir öğrenişlerini açıklarak söz bağladı. Bu, bir ilahiy, diğer de demekle onun edilecek bir, muhtemel yeni bir cihazdan ileri gelebilirdi. Düşün, denizaltı programının mevcut yalnız keşif olanaklarının geliştirilmesi olmasa nedeniyle öğrenilebiliyordu: bu durumda Baykaniral Dönitz denizaltı programını daha geniş bir şekilde dağıtmaya denizaltıya mürettebat konvoyları arayıp bulmak için gıda kalmıştı. Ancak, yeterli bir hava keşfi bir konvoyların bulunmasını mümkün kılabilirdi. Başka kiler hava keşfi boksan bir, denizaltılara bu görevde kullanılmak kapatılmaya çalışılmıştı. Baykaniral Dönitz, düşen ve gelişen durumlar mürettebatında denizaltı hareketinin hava keşfiyle desteklenmesini istiyordu. Diğer yandan denizaltı atölyeleri, personel miktarı da yarım ve edilecek gibi tuz. Bu yüzden denizaltı, personel politikası da izlenilmisti.

Hitler, Deniz Kuvvetleri Başkomutanının derdini din kulağıyla dinledi ve denizaltı ilah için yapması mümkün olan her şeyi yapacağı keşifinde söz etti.

Yine bu toplantıda Baykaniral Dönitz, büyük gemilerin hizmetten çıkartılmasına ilişkin olan plan Hitler'e takdim etti. Hitler bu planı dinledi, eğer Portekiz'den ilah edilen Molybdenum sevkıyatı duracak olursa, arın levhaları için gerekli mükemmel bedarık tuzasında bir ki diğer başka gemileri de sokmak gerekeceğini bildirdi ve emrinin beklenmesini söyledi.

1943 yılının Şubatında Baykaniral Dönitz, hemen hemen bütün denizaltılarını Kuzey Afrika-Büyük Britanya deniz ulaştırma yolu üzerinde topladı. Müttefik konvoyları ciddi denizaltı tarruzlarına ma-

ruz kaldılar. Bu ay içinde kayıplar 360.000 ton tutarında 53 gemiye kadar yükseldi. Yine bu ay içinde Müttefikler bütün hareket sahalarında 20 Alman denizaltısı gemisini batırmaya muvafak oldular.

26 Şubat 1943 günü Vinnitsa'da Führer karargâhında Hitler ile Deniz Kuvvetleri Başkomutanı arasında bir görüşme yapıldı. Çeşitli konulara değinen Büyükamiral Donitz, denizaltı hareketini şu şekilde özetledi :

«Şubat 1943 ayı denizaltı hareketi bakımından en verimsiz olmuştur. Denizde hiçbir şeyi rastlanmamıştır. Nedeni 14 gün zarfında bir tek gemi bile batırılmamıştır. Buna üç neden gösterilebilir : Fena hava ve mayıf görüş şartları, muhtemel olarak düşman tarafından denizaltıların bulunduğu yerin bilinmesi ve bunların hepsinden ziyade tarafımızdan hiçbir hava keşfinin yapılmaması olmalıdır.

Uzun menzilli mühtemül tip keşif uçaklarıyla hangi sahalarda keşif leteklerinin bulunduğu tespit edilmiş ve ilgililere bildirilmişse de bu hususa önem verilmemiştir. Halbuki Mareşal Göring'in bu hususta muvabaketi alınması bulunmaktadı.

Mart 1943 ayı, Atlantik muharebelerinin en verimli ayı oldu. Alman denizaltılarının başarıları, gayretlerinin en doruk noktasına yükseldi.

Almanlar Atlantik'de devamlı olarak 112 denizaltı bulunduğunu beyan ettiler. Konvoyların standart deniz ulaştırma yollarını değiştirmeleri, yeni savunma metodları ve vasıtaları kullanmalarına rağmen yığın denizaltı grupları konvoyların azaltılmasına yetmedi.

Daha Mart 1943 ayının ilk üç haftası içinde 300.000 ton tutarında gemi kaybedildi. Bu suretle 1942 yılı Kasım ayının rekorunu Alman denizaltıları kırmış oldular.

Fakat, Mart ayının sonlarına doğru Almanların denizaltı başarılarında bir azalma kaydedildi. Kasım Mart 1943 ayı 627.000 ton tutarında 108 gemi kaybı ile kapandı. 20 Mart 1943 günü İngilizlere göre, Atlantik muharebelerinin en şiddetli günüydu. Çünkü bu tarihten itibaren yine ciddi olmama rağmen denizaltı tehdidinin harklin neticesinde büyük bir tesiri olmayacağı şüphe nazarmı almaya başlaydı. Nisan ayında oldukça belirli bir düşüş görüldü ve 328.000 ton tutarında 56 gemi batırıldı.

11 Nisan 1943 günü Berghof'da Hitler ile Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Donitz bir görüşme yaptılar. Büyükamiralin denizaltı hareketine ilişkin raporu şöyleydi :

«Şubat 1943 ayında denizaltı sayıları 19'a varmıştır. Mart ayında 15 ve Nisan ayında da sayıya kadar 16 olmuştur. Bu kayıplar oldukça yüksektir. Bu husus aynı zamanda denizaltı harbinin güçlüğüne de göstermektedir. Bununla beraber, ticaret gemisi batırılmadaki başarılarımızın, düşmanın inşaa edilişinden daha fazlasını batırmak olduğu da bir hakikattir. Eğer biz bu hedefe varırsak, düşmanı mabence zayıftan dolayı ciddi bir sıkıntıya gireceğiz de (ona) azaltmak so-

retyle buir dünya malikani olmağa muvaffak olamayacağı. Bu nedenle de eğer bir düşmanın inşasına muktedir olduğuından daha fazla gemiyi imar ettirmek, korkarım ki, denizdeki hakimiyet iflas ile neticelenecektir.

Ayda 100-200 bin ton pazarında pemi fiyatına düşmeden önceki bir muddet dayanabileceğini hiç sanıyordum. Bunun ötesinde birde ki bu Mibver devletlerinin kâhılarıyla denizdeki hakimiyet her türlü gayretle artırılabilecekti. Şurası daha fazla gayret gösterip, düşman ticaret gemilerine karşı hücumlarınezi son noktasına varıncaya değin denizden ötürü düşmanı mağlup edememiye özenenler her surek kendi kendiliğe bahıvethi görecektim ki bir durumun meydana gelmesine mani olamazdı. Bu hedefe doğru yürürken, 1940 yılında bir denizaltının yapması olduğu ki bugün yapılabilmek için daha çok denizaltıya ihtiyac vardır. Bu nedenle pemi inşası teşahhlarının imkânları ortasında denizaltı inşası programını da artırmamız lazımdır. Ö mercek ki, kayıtlarımıza gemilerle, yeni inşası edilecek arandaki olan pek fer bir durum meydana gelecektir.

Hiçer, denizaltı inşası programının birinci öncelikle realizasyonu devam ettirildikten bahıvethi malumate yeterebildiğini daha önce bir projeye bahıvethi mevzuatı tayyine imkân vermedikçe, aylık çok teahhülatın 20 milyon tonla 4 milyon ton imar etmek meselesini birkaç gün evvelinde görüştüğüm, bu konuda yapılacak teahhülatın imkân Speer, Roehling ve Dornberg firması temsilcileriyle büyükte Mynkamintrahe de katılmasını istediğini bildirdi.

Mayıs 1941 ayı sonunda bir Alman denizaltısı Orta Atlantik'te Block Liland adındaki bir Amerikan uçak gemisini batırmakla büyük bir başarı elde etti. Fakat bu müfettiş başarı pidi. Kayıplar azaldıkça Müttefik denizcilik kesaretleniyor ve bu durumda Almanların moralini oldukça tesir ediyor.

Ayrıca Almanlar aynı inşası ve kararlulukla taarruz edemiyorlardı. Çok daha kuvvetli ve çeşingenlik ihtimali veren gemilerde taarruz gerçekleştirilebilir. Ama bu görüş bugün daha eski Alman denizaltılarla karşılaştırmadan kabul edilmemektedir. Çünkü, Alman denizaltısı kumandanlarının ve personelinin morallerinin hiçbir zaman beruhtanmış olduğunu ifade etmektedirler. Hatta mağlubiyet anında bile her ne kadar kazanmış olan büyük başarıların hatırası onların başarılarına ve cesaretliliğe düşmelerine mani olmaktaydı.

Gün geçtikçe Atlantik'te denizaltılara karşı alınacak olan tedbirler daha etkili olmaya başladı. Kuzey Atlantik'te de bu uçak gemisiyle bir adet destek grubu devamlı görev yapıyordu.

Anfantiy retakası uçak gemisinin kayıbdan sonra diğer bir retakası uçak gemisi Mınayesinde ilk konvey Atlantik'i salından geçti. Mayıs ayında uçak taşıyan ticaret gemileri de artık servise girmiş bulunuyordu.

İtalyanda Adalanda bulunan ve uzun menzile sahip bulunan Liberator uçakları, adalardan 600 mil menzile kadar Atlantik'te devamlı keşifler yapmaktaydılar.

Müttefikler zamanla daha kuvvetli hımayeye sahip büyük konvoylar metodunu tatbik etmeye başladı. Nisan 1943 ayında konvoylar 70 gemiden oluşmaktaydı. Mayıs 1943 ayında bu rakam 80 gemiye kadar yükseldi. Bu tip birliklerin sevk ve idaresi hakikaten son derece güçlü. Bu organizasyon mükemmel bir teşkilata, modern bir muhabere sistemi ve en başta bütün bir eğitime ihtiyac gösteriyordu. Ama yine de bu metod refakat gemilerinin konsantrasyonuna imkânı vermemekteydi.

Gaskonya Bölgesinde gözetleme sahaları gece ve gündüz subütünden seyreden bir denizaltı gemisini bir büyük amble keşfedilecek şekilde tanımlamaktaydı. Bu hareketler izlen Karada Almanlar kullandıkları denizaltı takimini hemen değiştirdiler. Çok küçük bir uçakşayar toplu de tehlikeli denizaltılar sonucundan seyre başladı.

Mayıs 1943 ayında İngiliz Sahil Komutanlığı denizaltılara karşı 138 defa taarruzda bulundu. Bu denizaltıları karşı yapılan taarruzların aylık rekorunu teskil etmekteydi. Denizaltı uçakşayar saldırısıyla da çok sayıda uçak düşürüldü. Fakat bu ay içindeki denizaltı kayıpları da çok yüksek oldu.

Alman denizaltıları denize çıkmak için belen ağnaklardan çıkışları sırasında mayın tarlalarından geçmek ve daha sonra da gelişme adı verilen ve Hava Kuvvetleri tarafından devamlı olarak gözetlenen 100 mil uzunluğunda bir geçidi de katetmek zorunda kaldı. Ayrıca subütü destek gruplarının karakol görevi icra ettiği diğer bir bölgenin de aşılması gerekiyordu. Bu suretle Gaskonya Körfezi hakikaten Kuzey Denizi'ni geçiş kadar tehlikeli bir duruma girme bulunduyordu. Radar cihazındaki teknolojik gelişme de Müttefiklere çok şeyler vermişti.

Nisan 1943'de Göbels şöyle dedi: "İngiltere'yi boğmak üzereyiz." Bu beyanla deniz harbinin Müttefikler lehine gelişmeye başladığı bir zamanda vacimliği. Atlantik muharebeleri sona ermiş olmaktan oldukça uzakti ama denge artık Müttefikler tarafında ağır basıyordu.

Nisan ve Mayıs 1943 aylarında maruz kaldıkları büyük kayıplar nedeniyle Alman denizaltıları Kuzey Atlantik deniz ulaştırma yollarında konvoylara taarruzlardan vazgeçtiler. Karada üslenen hava birliklerinin inenizli dışındaki Rio de Janeiro, FreeTown ve Mozambik Kanalı bölgelerinde taarruzlarda bulunmakla yetindiler.

WASHINGTON KONFERANSI (TRIDENT) :

Müttefik Genelkurmay teşkilâtı Casablanca Konferansından sonra da faaliyetlerine devam ederek Afrika'nın Mühver kuvvetlerden teminlenmesinden sonra yapılacak harekât ile ilgili incelemelerinde bulundu ve gelişmelerini de son safhaya getirdi. Müttefik Genelkurmay bu arada İtalya'nın istilasının im yokesi Manş Kanalı'nı geçmek için derhal harekete geçilmesinin im doğru olacağı konusunda son bir kere daha tartışıp nihai kararı ortaya koymak arzusunda idi.

Bu maksatlarla, 1 Mayıs 1941'de Müstarek Genelkurmay Temsilcileri; Washington'da toplanarak Trident kararlarını aldılar. Bu arada Ruslar Vitebsk'e yaklaşıyorlar ve Kuzey Rostov ile Azov Denizi'nin tekniği doğu kıyılarına geri alınıyor. Yakında düşecek olan Tunaş stratejisi keşif bir boğa barış bittir Kuzey Afrika Müttefikleri'ne girecek.

Müstarek Genelkurmay, Avrupa'ya girmek için Müttefikler'e görüşünde bulundukları dört hareket tarzını tartıştı :

Avrupa'yı İtalya ve Balkanlar yoluyla aşağıdan vurmak; Bu İngiltere'nin en fazla istemesi, sunduğu ve lehine olduğu hareket tarzıydı. Zira bu hareket tarzı, Akdeniz'deki deniz yolunu tahliye kurtararak ve böylece Rusya'yı Balkanlardan uzaktan tutacaktı.

Amerikalılar, Almanya'ya girmek için gerek İtalya ve gerekse Balkanlarda değişim işleri mahiyeti büyük bir engel olarak görüyorlardı. Diğer yandan Amerikalılar, İtalya yolunu tasarruz edilecek bir yerde kendilerine birçok problemler yaratabilecekli düşünceyle de istemiyorlardı. İtalya düşerse Amerikalıların onlara destek yapmakta bulunması ve Müttefikler'e de yardım verilmeli düşüncesi, Bu da, Amerika'nın halen gereğinden fazla yükü bulunan deniz üyeliğinden dolayı daha da artıracaktı. Ancak; Müttefiklerin İtalya yolunu ilerletmelerinde en büyük bir avantaj vardı. Orada hava alanları oldu edilebilir ve alanlardan Almanya'nın stratejik bombardımanını gidetilebilirliği belirlenebilir.

Diğer bir görüş, Baki Avrupa'ya İngiltere'den tek bir hamle ile saldırı. Üçüncü bir hareket tarzı da, birinci deracedeki hamle İngiltere'den, ikinci deracedeki hamle Fransa'dan olmak üzere ikili bir saldırı ile Almanya'ya saldırı, ki bu hareket tarzını Amerikalılar ortaya atıyor ve ısrar ediyorlardı. Kara muharebelerini Rusya'ya bırakmak, abluka ve kara bombardımanları görevlerini Amerika ve İngiltere üstlenmeye yurutmak. Bu düşünce, Amerikalıların Almanya'ya yurutmak için stratejik hava bombardımanlarının daha bağlayınması, deniz üyeliğindeki kritik durumun devam etmesi ve inandıkları ikinci cephenin Mery Kanalı üzerinden açılmasına hale getirilecek olmasından beri geliyor.

Genelkurmay başkanları mevcut durum ve olasılar muvazenesinde aşağıdaki kriterlere bürüldü :

Atlantik'de denizaltı savunma harfata devam etmek, denizaltı müdahalesinde koruyulması bilimsel için gerek hava ve gerekse denizde tehlikenin olan tedbirleri almak, gayretleri tam ve eni bir üyeliğiyle olmak ve idare etmek.

Almanya'nın sınırlı ve ekonomik duruşunu artan bir şekilde takip ile Alman halkının moralini kırmak, seveş arzını da kırmak maksadıyla; İngiltere'den yapılacak stratejik hava saldırılarını gidetilecek.

Mary Kanalı'nı geçiş hareketi için (Kuzey Fransa'ya yapılacak saldırıların kullanılması) üzere İngiltere'ye yeterli miktarda; alimlik

Bütün yukarıda arzettiğim nedenlerden dolayı; aşağıda belirtilen hususlar alınmış bulunmaktadır:

Daha az düşünen bazı kesilerle karşılaşıldığını ümit ederek denizaltılar Kuzey Atlantik'ten Azer Adalarının batı sahalarına çekilmişler. Orada ya mürettebatın bir konveyör ile burada yeni kurulan birimlere nakledildiği, bazıları beraber, bu kadar geniş bir sahada dahilinde konveyörlerin işi çok sıkışık olacaktır. Daha uzak sahalarındaki gemilerin modern silahlarla silahlarıyla tamamen teçhiz edilmiş, otlakların ümit ederek aynı hizmette olan denizaltılarla daha uzak sahalarda denizaltılarla beraber yapacakları. Bununla beraber, yeni ay karad-
ğında, Kuzey Atlantik'te konveyörün ihracatı yapılacak karad-
ğın. Aslında aradığımız sahaları açılan birimlerin yardımı

Kilgeli bir radar müdahale cihazı vardır. Bu bir cihazdır ki, radarla teğiz edilmey bir uçsuz radarın sahaya frekansını göstererek, denizaltıya müdahale bir taarruz kabı (kızdırıcıdır). Bir böyle bir cihaz plaka değil. Hatta dünyanın hangi deşer suşu-ğunda keş bulduğuna bile bilmiyoruz. Bilmediklerimiz öğrenmek için müminin olan herşer mümkündür.

Böyle bir işi bu kadar yavaş kılınmaya başlanmaya kadar, denizaltılarımızın geçilemeyen yalnız bir elektrik motoruyla iş görmelerini öğrettim. Çünkü, diesel motorlarından baki olan güçsüzlükten bertaraf edilemez, suda yavaşça ilerleyen uçağın hızını kesilemezliği kalmıştır. Denizaltılar hava hidroplanından bahsettiği gibi, kalmak için sindirilecek bir tek araç olarak düşünülmüştür.

Denizciliklerin; köprücüküne, dalma ve diğer parçaları altında ilk bir resimle tutarak bir veya birkaç tane bir kumruya bakarak olup olmadıkları tek tek sifarişlerle.

[illegible]

Bu Hazine ağı başında denetisimimizi Atıfı ile verdim bir dikkatle işleri edeceğim. Bu cihaz, denetim, koleksiyon verildiği gibi aynı zamanda verimlilik ve diğerleri için denetim tarafından en iyi şekilde.

Bundan başka Madiran ayında Bistay Kortajine büyük paimantı-
ralar ömürcektir ki, bunlar da denizaltının köpeğüstü gibi radarlarda
bir söz hasıl olmaktadır. Bundan da dünyanın büyüklerini yanlış tarafa
sevketmek imkânı: müdümlüktedir.

Öğrencilerdeki Temmuz ayında yapılacak sınavı videdi gittikçe artarak olan dört namınla mekaneli tüfekler derhalatına münasib edilmek ve buna göre kulçer yeniden inşa edilebilir. Aynı zamanda mühirip ve vatakat gemilerine karşı kullanılmak terpidiler olmalıdır. Derhalatların dört namınla mekaneli tüfeklerle uçaklara karşı mücadele etmesi o kadar fayda veremeyecektir. Aksi takdirde uçak tarafından mahya sağlanan saldırı gemisi yine derhalatına mahya mezar edecektir.

Ekim 1943 ayına kadar 12 mihden fazla sürati olmayan düşman sualtı gemilerine karşı etkili bir şekilde kullanılabilecek «Folke» denilen akustik tinninng torpidoyu muhakkak elde edeceğiz. Süratin böyle 12 milde tahdit edilmesi büyük bir meseledir. Bu nedenle de sonbahara kadar «Zaunkoenig» denilen altı muharebelerde kullanılabılır bir hale getirmek üzere mümkün olan herşey yapılmaktadır. Bu tipteki bir torpido 18 milde kadar sürati olan bir düşman sualtı gemisine karşı etkili bir surette kullanılabılır. Zaunkoenig torpidosuna kısa sürede sahip olabilmek için neticeyi yapmanın kaçınılmaz olduğunu Bakan Speer ile görüşeceğim. Bu hususta sizin müdahalenizi talep ederim. Çünkü, muhtemal bir mevzuatı başlatmadan önce denizaltıların sonistü gemilerine karşı kullanılarak bu tip torpidolarla teşhir edileceğini katı bir güvaye olarak düşünüyorum.

Limandan ayrılmadan veya limana dönmelerinde denizaltılarına düşman uçaklarının hiçbir müdahaleye maruz kalmaksızın tasarruf etmekte oldukları Biskay Körfezine hava maruziyetinin tekel edilmesi gerekmektedir.

Hava Kuvvetlerimizin Biskay Körfezindeki desteği tamamiyle yeterli bulunmaktadır.

Junkers-88 uçakları kullanılmaya değerli değildir. Benim fikrimce göre ME-410 uçaklarının Biskay Körfezinde bulunmuş olduğu kadar cabuk geçirmek zorundadır. Bu maksatla uygun hava gemisinin ve Deniz Kuvvetleri Alansık Hava Kuvvetleri Komutanlarının isteklerine nazaran verilmelidir.

Bu arada Lloyd-Randall Denize'nin önemli birer görüşlerini şöyle açıkladı:

«Zaunkoenig» torpidosunu kullanılabilmek için hale getirmek için mümkün olan herşey yapılmaktadır. Diğer bir konu olan Biskay'da düşman hava kuvvetleriyle mücadelede ME-410 uçaklarını kapandı olabileceklerine aşdığım vardır. Fakat bu meseleyi tetkik edeceğim. Benim düşünceme göre Junkers'larla ilgili meseleleri bizzat kendimden uçaklarına hususiyetle teselli bulunmuş ve dört motorlu olan menzilli uçakların imalası ihmal edilmiştir. Bu anda düşmanla tutuşmada edilecek uygun nitelikte uçakların olmadığına kabul etmekteyim. Eğer şimdiki hâlede mevcut uçakların İngiltere'ye tasarruf edecek olmaları için tasarrufun yitirileceği veya olar arasında düşman kuvvetleri tahmin ediliyor. Bu sayfa da Almanya'nın gücünün yetersizliği bilinmektedir.

Bütün sanayi tesislerimiz şiddetli ve sistemli bir surette tasarrufa uğranmaktadır ve gelecekte yalnız tadatlı tedbirlerle bu tasarrufu sağlayabileceğimizi imkân edemeyiz. Elde edilen menzilli bombardıman uçakları olduğunda, bunların deniz harplerinde mi yoksa İngiltere'ye karşı tasarruflar için mi kullanılmadığını uygun olduğuna karar vermek zorunda kalacağımı biliyorum. Ancak İngiltere'ye hücumun nihai gayesinin şehitlerimizin ve sanayi merkezlerimizin korunması için olacağını kabul ediyorum.»

Müfettişin Büyükanıral sözlerine şöyle devam etti:

«Eğer biz geçen yıl deniz uçaklarına sahip olmaydık, denizaltılara sahip değilseniz daha fazla penli batırınız olardı. Bundan dolayı görevlerine terfih ederiz ve düşman uçaklarına karşı da savunmada bulunarak denizaltı harbinin daha fazlasıyla ileriyi götürmüşlerdik. Ben Atlantik'te kullandığım düşman uçaklarının pek çoğunu bizim uçaklarımızdan alıp nitelikte olduğu menzurdum. Bundan başka, hava kuvvetleri biraz olsun Atlantik hedeflerini de çok edilebilirdi, tıfıl-madan batırılan gemi tonajında bir arına görülebilirdi. Hatta şimdi bile Deniz Kuvvetlerimiz bir hava kuvveti vermek için gay kalıncay- sındır. Bu durumda uçak personelinin eğitilmesine şüpheden başlıya- rık gerekli terfih ve tecrübe alınada yarar görmekteyim.»

Hiler, ilâde edilen bu görüşü tamâmiyle uygun buldu ve «Öyle görülmeye ki; Atlantik hedefi alanın gün geçtikçe bombanılan uçaklarımız, göndermek şarttır» diyeceği konuşmasını tamamladı.

Deniz Kuvvetleri Başkumandanı, denizaltı harbinin gelecekte büyük önemlerini şöyle ifade etti:

«Şimdi ilâde gayretlerimiz teknik bir olma tarafından pürer- tilmektedir. Ancak buna karşı muhtel tedbirler alınmaktadır. Bunun- la beraber, denizaltı harbinin peşiden ne dereceye kadar etkili bir hale- geleceğini şimdiden söyleyemem. Bizim gayretlerimizden yata ana düş- manın acı ve havadan denizaltılara karşı savunma veseteleri gün- geçtikçe güçleştirilmektedir. Odlumdeki gâhlerde büyük teatralikçe- rin ve bilânet nasırların meydana çıkması beklenmektedir. 1940 yı- lında bir denizaltı gemisi ilâde otuzlarca olarak 1000 ton ıktarında gemi batırma imkânına sahipti. 1942 yıl sonuna değin bu miktar takriben 300 tona kadar imdadır.

Bu durumu açık olarak düşmanın denizaltılara karşı savunma su- retindeki zenginleştiğini artışı ve denizaltıların da teknik kıfayet- selliğini pürerilmektedir. Böyle olmakla beraber, artık büyük hesaplar- tınların denize bu denizaltı harbine katırla devam etmenin ge- reklikliğine inanılmaktadır.»

Hiler aşağıdaki sözlerle bu noktada Büyükanıralın konuşmasını kati ve:

«Denizaltı harbinin gerçekleştirme diye büyük söz konusu değildir. At- lantik, belâla benim ilk savunma hatırlar ve şimdi hafif bir savun- ma müdahale yapmaya mecbur olamı bile bu, Avrupa sahilinde ken- dini savunmak için beklemeye değer niteliktedir. Her ne kadar lare- tımızdan verdiğimiz kayıplar artık büyük değere de, denizaltı harbi- nin ne derece faaliyetten alıncan düşman kuvvetleri pek bürdükür. Denizaltı harbinin keserek bu kuvvetleri zerret bırakmam» dedi.

Büyükanıral Demiz Hilerin bu görüşünden faydalanarak de- nizaltı kuvvetinin ayda 30'a çıkarılmasını ve hafif müskitine 40'a yükseltileceğini çok daha ev olacağını ilâde ederek bu hususta Ba- lık Erişir ile de mutabakata vardılar. Ocaklararak Hiler'e ayda 40 denizaltı geminin imadını öğören planı ve buna lükün emri su- du. Hiler hiç tereddüt etmeden bu emri imadıldı.

Alman denizaltıları Azor Adaları güneyine bir müddet için kaydırıldarsa da, uçak gemileri refakatindeki süstü himaye gruplarının bu bölgeye tevelli edilmesi ile konvoylar hiçbir kayba uğramadan deniz geçişlerini tamamlayabilir. Bkay Körfezindeki müstahfela çok şiddetli bir şekilde devam etmekteydi. Sıyıcı kılayetsiz olan Alman av uçakları Beaufigeterler ile himayeli Müttefik bombardıman uçaklarını Körfezdeki faaliyetlerini engel olabilmek için hoş vere gayret sarfettiler.

Haziran 1943 Ayı ortalarında Alman denizaltılarının taktikleri bir kere daha değiştirildi. Körfezi gruplar halinde geçmeye başladılar. Bu metot uçakavar silahlarından karşılıklı yardım görmelerini ve av birliklerinin konsantre edilmiş hücumda yapabilmelerini mümkün kılıyordu ve olumsuzla karşılaşma ihtimallerini asgari hadde indiriyordu.

13 Haziran 1943 günü Deniz Kuvvetleri Başkumandanı Büyükmirval Dönitz Bergdorf'da Hitler'le yaptığı görüşmede genellikle Deniz Kuvvetlerinin halen karşı karşıya bulunduğu personel problemlerine değindi. 1942 yılı Nisan ayından itibaren Deniz Kuvvetlerine tertip edilen personelde azaltma yapılmış ve neticede 200.000 kişilik personel açığı ortaya çıkmıştı. Deniz Kuvvetleri sonunluğuna verilmemiş sahli savunması ile bazı bölgelerin tara savunmasından modernize edilmesi, personel taylatı, yeni denizaltı ve hafif yüzücü kuvvetinin inşası neticesinde personel ihtiyacı gün geçtikçe büyümüş. Subay sınavları çıktığını vesilli örneklerle izah etmeye çalışan Büyükmirval Dönitz : "1939 yılı sonbaharında tasmeye giren subay namzetleri şimdi denizaltı komutanlarıdır" deyince Hitler öfküde kaçmış ve kendisine ne zamanlar, ne miltar personel istendiğini liste halinde verilmemesini emretti.

Bölmassa denizaltı personelinin noksanını tamamlamaktan başka Büyükmirval Dönitz'in de ayrı arzusu daha vardı. Arzu, bunları daha sonra Hitler'e sunmayı düşünmekteydi.

Hunlardan biri sualtında yüksek süratle seyretmek kabiliyetine sahip yeni bir elektro denizaltı projesi, ağır denizaltıların uçakavar silahlarının geliştirilmesi ve sonucunda da İngiltere sahillerine ayda 3000 tırman dolabilmeydi.

Deniz Kuvvetleri Başkumandanı bu fikirlerini 5 Temmuz 1943 günü Wolsehamme Katargahında yapılan toplantıda Hitler'e arzetti.

Büyükmirval Dönitz son derece memnundu, zira elektro denizaltı başarıyla dizayn edilmişti ve böyle sınırlı bir denizaltının taktik bakımından üstünlüğü açıkça belliydi. Bu denizaltının konvoylara süratle yaklaşıp ve su sathında çıkmaya mecbur kalmadan yine süratle tehlikeyden uzaklaşmaı mümkün olabileceğinden yeni imkânlar elde edilecekti. Denizaltıların, sualtında az süratle seyretmesi esasına göre geliştirilmiş geliştirdiği savunma cihaz ve silahlarıyla taktikleri etkili hale gelecekti. Konvoyların açığı yukarı 10 miliden ibaret olan sürati pek fazla artırılamayacağı için esatında 10 mililik bir süratle saydaları uzun müddet tesirini gösterecekti.

Mektup denizaltısının devreye edilmiş olduğunu daha konuşmalarından başında Hitler duyurmuş çok önemli oldu ve bu denizaltının seyyir alması önemli bir strateji, yeniden yeni bir itilfaçı, silahları ve daha ilerideki gibi teknik detaylar hakkında sorular soruldu. Bu hususları açıklayan Başbakanlar: bu yeni denizaltısının hem hızlı ve hem de savunmada önemli avantajlara sahip olduğunu söylediler:

"Aynı deniz altının fazlalığı ön stratejideki yüksek strateji, düşmanın su üstü gemilerinin ve uçaklarının bütçesine uğradığı risk, özellikle mevcut denizaltılarımızın beklenen daha hızlı daha güçlü ve verimlidir. Bundan başka, aynı seyyir altının fazlalığı nedeniyle tehlikeli bilgileri kamu arasında geçişlerdir. Waikar denizaltısıyla muhtemelen edilebilecek bu denizaltının ilave olarak bataryaların tekrar inşa etmek ve bu şekilde denizle kalma süresini önemli derecede uzatmak mümkün olduğu vardır."

Hitler'in bu denizaltılarının birincisinin ne zaman tamam olacağı sorusuna cevaben Dışın Kuvvetleri Bakanlığı bu meseleyi, Bakan Speer ile konuşulmuş ve deniz imalatı gücüne bu hususla emir verilmesi talep ettiğini, ancak genel taraftan talep edilen Kasım 1944 tarihine çok geç olduğunu ve imalatın ertelenmesi için gereken emir ve vasıfaları Bakan Speer ile münafaka ettiğini ifade etti.

Büyükmarşal Dönitz'in Haziran 1942 ayı ortalarına kadar gelmiş denizaltı hareketi ile ilgili raporu ise şöyledir:

"Denizaltılarımız ilave ayındaki başarısız hareketleri sonucu bunları Kuzey Atlantik'ten başka geri alarak koydular. Yeni saldırılarda denizaltı savunma harbi işbirliği bundan o kadar kuvvetli ve etkili değildir. Bu değişiklik neticesi olarak Haziran ayında birkaç gemi batırıldı fakat Temmuz ayı biraz gelişme göstermeye başlamıştır."

Düşmanın denizaltı savunma harbi kuvvetlerini denizaltılarımızın Atlantik'ten çıkış yollarını, yani Shetland Boğazını ve Gökay Körfezine teneke ettiği özel birimlerle anlaşılması bulunmaktadır. Bunun neticesi olarak bu bölgelerdeki kayıplarımız halen çok yüksektir. Kayıplarımızın en çoğunu düşmanın Hava Kuvvetleri neden olmuştur. Fakat son saldırılarda havaya girilmesinin ve Hava Kuvvetleriyle işbirliği yapan su üstü gemilerinin de bu kayıplara sebebiyet verdikleri bilinmektedir. Bu nedenle düşmanın hareketine karşı bundan bir savunma tedbirleri vardır ve bunun denizaltılarımız için namuslu gift kundağı beklenen saldırılarla ilgili edilecek kadar denizaltılarının ilave edilmesinden, ayrılmaları önlenmek için çalışılmaktadır."

"Yeni bir radar müdahale cihazını yeni torpedolar kullanılması bazı bir hale getiriyor. Kuzey Atlantik'te hareketler, hücum etmek mümkün değildir. Bu nedenle düşmanın refakat kuvvetlerine karşı kullanılacak torpedoların kullanımını sınırlandırmak konusunda her türlü çaba sarfedilmektedir. Bu torpedolar hizmete girene kadar özel bilgilerle gönderilerek bazı mayınlar savunma olmak üzere, mayın atma hareketinde denizaltılarını kullanmayı düşünmekteyiz. Hava Kuvvetleriyle yardımla hareket etmekte. Ağustos 1943 ayında düşmanın bazı bir sürüde başarıyla yeni mayınlar kullanacaktır."

19 Ağustos 1943 günü Büyükbirnal Dönitz, Führer karşısında Hitler'e aşağıdaki raporu sundu:

«Eylül 1943 ayında Atlantik'te müttefik konvoylarına denizaltılarımız tarafından yapılan saldırılar yeniden başlayacaktır. Sizalılara tahsis edilen konvoylar bu yüzden muhtemelen kudretini yitmiştir. Mücadelenin sürmesi için pek az bir şey yapılabilir.»

Günlük Büyükbirnal Dönitz, Atlantik muharebesinin diğer bir devresine başlamak için hazırdı. O denizaltıları için üç yeni silah bulmuştu. Akustik karpido ve geliştirilmiş uçaklar denizleri, iki yeni tip mayın. Bu mayınlardan biri tuzlu su mayını (dönüşlü), diğeri de A-105 akustik mayınıdı.

Müttefik deniz denizleri için de mayın hareketi için Hava Kuvvetlerinin denizine ihtiyacı vardı. Deniz ve Hava Kuvvetleri arasında bir geçiş yapıldı. Ağustos ayı sonlarına doğru burada 29 Ağustos günü bir iki kuvvet kumandası başkanları arasında toplantı görüldü. Olaylar şuydu. Sektör hava pilotlarının deniz keşfinde ve mayın denizinde etkin rol almaları için planlar hazırlandı.

Büyükbirnal Dönitz bu dela ile basarılı olacağını, Hitler taraftarı olması ona bütün vasıfaları sağlamış imkân veriyordu. Diğer kuvvet kumandanları onun ısrarına inançlı olmak hususunda biraz çekingen davranıyorlardı. Örneğin; Marsal Göring. Büyükbirnal Dönitz'e yaptığı gibi Hava Kuvvetleriyle büyük kudret ve önemiyeti hakkında yaygara koparsak yerde, Büyükbirnal Dönitz'e işbirliği yapmaya hevesli görünüyordu.

Almanlar müttefikler için yeni bir sürpriz hazırlamakla meşguldüler. 25 Ağustos'ta Bismarck kumandasına uçaklardan atılan bir güdümlü bomba Ems kıyısında gemiyi batırmıştı. Ve birçok gemiyi de hasara uğratmaya muvafak oldu. Ems'te olan gemiler bir destek kuvvetine mensup gemilerdi. Bu sürpriz karıştırdı destek gemileri derhal harekete geçirdi. Fakat yeni Alman silahı çok çok olarak hizmete girmedi ve Alman Hava Kuvvetleri de bunları süratle operasyonlarında kullanabilmeleri konusunda biraz değişik.

Almanların müttefikleri İtalya 8 Eylül'de teslim oldu. Bu teslim olma durumu bütün Müttefikler için felan oldu. 31 ekim denizaltılar ve 250 ton ton tutarında diğer gemilerin Müttefikler eline geçmesini sağladı.

Bütün bunlara rağmen Büyükbirnal Dönitz cesaretiyle hiçbir şey kaybetmedi. Denizaltılar yeniden Kuzey Atlantik'te kurs sürdüler. Havayollarına karşıydı. Çok az zamanda akustik karpido ile etki oldu. Fakat kesin bir silah olarak etkiyi gösteremedi. Müttefikler derhal Vizeer cihazlarını kullanmaya başladılar. Teknik geliştirme çabası ile bu tehlikeye karşı bir yama taktıkları durmadan işlerlerini. Fakat Almanların aldığı darbeler, indikilerinden daha ağır oldu.

Almanların 20 denizaltıdan oluşan gruplar halinde saldırıları Eylül ve Ekim aylarında oldukça başarılı bir şekilde devam etti. Hava ve Deniz Kuvvetleri tarafından alınan tedbirler, denizden girişimlere

engel olabilecek nitelikteydi. Büyükmirai Demir Ekim ayında gran balindeki denizalti taarruzlarından vazgeçti.

İki yıl süre ile devam eden müzakereler sonucu Ekim ayında Portakal hükümeti Müttefik hava birliklerinin Asor adalarına intikale-riği kabul etti. Bu karar, denizaltı mücadelelerinde Müttefikler lehine bir avantaj sağlanmış oldu.

1943 yılının Kasım ayında Alman denizcileri yeni bir taktik uygulaması girişiminde bulundular. Yeni gruplar halinde kalmak yerine Orta Atlantik'de püskürtücü değeri bulunuyorlar, peceleli konvoylara cepheden taarruz için uygun taarruz mevkilerini elde etmeye çalı-yorlardı. Yenden Gibraltar-İngiltere deniz ulaşımına yolu üzerinde Fransa'da bulunan uzun menzilli hava kuvvetleri etkilerinden aldıkları keşif raporlarını göre taarruzları başlatırlar. Fakat bu yeni taktik de başarılı bir sonuç vermedi. Çünkü Müttefikler hava üstünde kurulanlık şeklinde kırıncıların ılemlerinden sevektiller ve böylece Asor adalarındaki hava birliklerinin de Elinavine taarruzları.

Bu sırada Büyükmirai İveta, durmadan denizaltıların faaliyet bölgelerini ve uyguladıkları taarruz metodlarını değıktirdi. İki yıl ile devam eden denizaltı iliminde olumsuz rağmen Büyükmirai ve mümanlarında olukça artıştı. Arın genel olarak denizaltıya olan iliminde herden sonucu kadar bir yılmadı.

Akustik torpidoaların denizaltıların kullanılmaya başlanmasına ve taarruz metodlarında değıkiklik yapılmaması rağmen denizaltıların başarıları gün geçtikçe azıladı.

Yıllık 1943'de 118.000 ton tatarında 25 gemi, Ekim ayında 87.000 ton tatarında 30 gemi, Kasım ayında 87.000 ton tatarında 14 gemi ve Aralık ayında da 87.555 ton tatarında 13 gemi batırıldı. Bu mu-kattı Müttefikler bu dört ay içinde 84 Alman denizaltısını batırmayı başardılar.

19 ve 20 Aralık 1943 günleri Wollfshagen'deki karargaha Hitler'le görüşen Büyükmirai Demir, denizaltı hareketi son durumunu inki-şinde detaylı bir rapor verdi. Bu raporunda denizaltı hareketinin hava kuvvetleriyle beraber desteklenmesi için beliren Büyükmirai, geliştirilmiş denizaltı gemilerine karşın 1944 yılında hava birliklerin-den yekün denizaltı hareketlerini olukta kalacağını ifade etti.

İNCİ QUEBEC KONFERANSI :

Mayıs 1943'de Washington konferansı yapılmı ve Trikont kararı-ları alınmıştı. İnce deha evvelce olumsuz Amphib karargahından tatar-lara edileceği planlar da mıscedir. 1943 yılının Mayıs ayından itibaren Amerika Birleik Devletleri, Amphib karargahından hemuz baale-madıklarıyla yeni alman Trikont karargahını etkilemek üzere baş-ladı. 10 Ağustos 1943 günü Quebec konferansı düzenlendiğinde Avru-pa'da, Almanlar Lemnıradı'ya geçirecek mısce mısce bir gayret gösterimler ve hareketi bessen de başarılabilecekti. Ancak diğer evvel-

erde insanlarımızın himne dinletilmiş olan Besar Kharlov'u geri alınlardı. Mütevelliler: Akdenizde Sicilya adasının yapıldığı bölünmüşler. de. Müttefik stratejik düşünceleri taktik sahaya koyabilmek için gerekli olan esas güçlerinin zorunlu olduğu daha önceden anlaşılmıştı. Budaş sonuçları kurmay planlayıcıları tarafından ortaya kondu ve Quetec komutanına sunuldu.

Müttefik Genelkurmay görüşlerini aşağıdaki şekilde oluşturdu ve onayladı:

Batı yarım küresinde İngiltere adalarının savaş gücünü sağlamak, Amerikan kuvvetlerinin savaş gücünü bütün Avrupa alanlarına yaymak. Bilişime denizaltılara karşı bütün deniz ulaştırma yollarının emniyetini sağlamak ve Müttefik deniz ulaştırmasını sürdürmek, Avrupa'da Müttefiklere karşı hava kuvvetlerine şiddetlendirmek. Batı Avrupa'da kesin bir istila hareketi yapılmak üzere ve mümkün olur olursa yapılacak bir yerde kesin müttefiklerle harp yapılması ve kuvvet toplamak. Rusya'ya yardım etmek.

Bu esasları aydınlatarak, başkılar «Quetec» diye tasniflenen aşağıdaki hareket tarzları üzerinde karar verildi:

Denizaltıları karşı işlemlerle olan mücadeleyi şiddetlendirmek, stratejik Hava Kuvvetleriyle Almanya'ya bir saldırıya yardımcı olan komutanlıklarını daha da şiddetlendirmek ve İtalya hava alanlarına istisnai de stratejik komutanlıklara başlamak. Kıt'a Avrupa'nın istisnai işlemler için gerekli kuvvetleri toplamaya devam etmek.

Bu konferansta Mare kanalı geçerek Almanya'ya saldırı eline stratejik kesin olmak amaç edildi. Bu sırada İngiltere'de yalın bir Amerikan tümeni bulunmaktaydı. Kuzey Afrika ve İtalya'ya yapılan hava saldırıları Amerikan uçaklarının 1943 yılında işlemlerini artırdıkları Mare kanalı hareketlerini geciktirmeye neden olmuştu. Bu nedenle bir diğer kaynaklar yalın olduğu idi. Mare geçiş hareketlerinde, başka yerlerde mevcut hava işlemleri ve anlaşmaların temelinde bu işlemlerin bir karar verildi.

Kıt'a Avrupa'ya bir saldırı için gerekli kuvvetlerin toplanmasına ilişkin planlar hazırlanıp onaylandı, diğer planların hazırlanması ile ilgili talimat verildi.

1943 YILI SUİSTÜ HAREKATI :

9 Şubat 1943 günü Weizsacker konferansında Hitler ile Büyükbirlik. Dönüş sırasında bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda Büyükbirlik, Vayur gemilerinin hizmetten çekilmelerine ait olan tekil planları onayladı. Hitler'in daha hiçbir itina sonucu ama ilahiyat dayanan bir kararını (sadece bir karar) tekil daha başka gemileri adanmış durumda bulundukları için, bu konuda daha önce bir emir verilecekti açıkladı.

Toplantının sonucu olarak Büyükbirlik, Dönüş verildi kararlaştırıldı ve büyük gemilerden birçoğunun hizmetten çekildi.

Turpitz'in karineasına yerleştirilecek infilak maddeleriyle batırılabilirceğine inanılıyordu. Bu görevi ancak bir top denizaltısı başarabiliyordu. Bu denizaltının sağ kılemlindeki mayın miniklerinden geçebilmesi için 15-16 metre derinliğe ve 1.25-2.00 metre genişliğinde delim, 90 metreye dala-bilecek ve denizaltı mayın ağlarını taşıyabiliyecek kadar sağlam ol-ması gerekiyordu. Ayrıca bu top denizaltının geçtiklerinde 30 saniye sü-rasında kılma olanağına da sahipti.

1942 yılının Mayıs ayı ortalarında tekrar edilen iki top denizaltın-ın adımları verince Vichy's Armatörüne sirkeline aldı; asalet cep denizaltı-na, algarlye edildi. Ancak bu projenin gerçekleştirilme paralı olarak İngiliz Deniz Kuvvetleri aynı zamanda perşeni yetiştirme işine de başladı. Kıs-karısında cep denizaltılarının personel yetiştirilmek için günde birin-tin toplanmalarına başlandı. Bu toplantılar başlangıçta tamamen yerli insa-fın katibiye edildiği bir şekilde yapılmaya geçirdiği. Norveç fiyordlarına benzeren Lævi Ströven bölgesinde X-1 ve X-2 bords nume-ralarını taşıyan cep denizaltılarında eğitimlerine başlandı.

1943 yılının Ocak ayında altı cep denizaltısı İngiliz Deniz Kuvvetle-rine teslim edildi. Bu tekneler denizaltılardan çok genişlerdi; ve ka-maklarına benzerlerdi. Boyu 15.55 metre olan cep denizaltılarının per-sonel bölmesinde kısa boylu bir kamandan ayakta durma e imkânı vardı.

İnsanların kısıy bir, ucunda, çok başın girilecek alana sardır-ılan yabonahar sonucunda, 1943 yılının yazında cep denizaltılarının per-soneli hazır hale getirildi.

Bu devre zarfında cep denizaltı gemilerinin bedellerine hücum eden-tek önemli kadar yitirme meselesi de habesinin ve münasibit terdife-lerden sonra ve iyi metecinin. İnkısa büyük denizaltılarla yedekte gö-türmek ve hücum sahalarına yerleşen karabilmek edilecek kararına ge-rildi ve bu vesileyle için bir hirtne iyi ayı- dünde hirtne altı denizaltı gemisi seğıldi.

Lacé Gernbarn'da 1 Eylül 1943 tarihinde inkısa altı emariyet bedbirtiri alındı ve bu mevazada izimler de kaldırıldı. Öze müsaadeti olan algarlye ve perşeniler teğatere mensakın perşeniler müsaadeti verilmeli. Bütün gemiler harekât emirlerine göre kılma imanda te-tildi.

Bu arada, harekât plânının detayları, denizaltı müve komutana emirlerin kısıy biriyi lağafından tasarrufunda. Bu mevazanın hava garıları tasarrufundan önce harekâtı sona erdirmek için tasarrufun, ka-ranlık durumu indeltili olan tasarrufu içinde yapılmaya geçirildi. Cep denizaltı gemilerinin birtirer içinde geçirilen tasarruf edilecek için birer olan ay algarlye sonra vardı ve bunlar için de 25-25 Eylül 1943 tarihleri uygun bulundu.

Diğer cep denizaltılarının büyük denizaltılarla yedekte olanı ayın çıkacağı gün kabul edilme ve kılma olmağında beraber bu da 20 Eylül 1943 tarihi olarak kabul edildi.

Harekât plânı emirlerin mevkî deşirtmesine göre, harekât be-geleğine göre münasibit harekât emirleri tasarrufunda. Bütünler «Fun-

Ancak on mîl süratle seyreden büyük denizaltıların yedeğindeki rep denizaltıları devamlı 16 saatre aralarda mîl değiştirdiğinden perspektif kısıt durumunda denizli kottu.

Başvurî günün başlangıcında, İngiliz Ameralığı Detresaden gelen bir mesajda, Rusya'da bulunan bir İngiliz uçağının çektiği hava fotoğrafına göre Altıntürk'da Tırpitz ile beraber Scharrhörn'de miharebe kruvazörüyle Lütfen ağır kruvazörünün bulunduğu bildirildi. Bu durumda üç rep denizaltısının Tırpitz'e, ikisinin Scharrhörn'de ve birinin de Lütfen'e hücum amacı kararlaştırıldı.

16 Eylül günü yedekleme birimi kepanı X-8 rep denizaltısı kaybolmuş ve muhtemelen de makinelerinde meydana gelen bir arıza nedeniyle 16 de X-8 rep denizaltısı batırılmak zorunda kalmıştı.

20 Eylül tarihine günün ilk saatlerinde elde kalan dört rep denizaltısının mevazı perspektif denizaltılarına geçirildi. Ama denizaltılardan ayrılıp Haray Sound miharebe müstahferi yoi verdiler. Bütün gece rep denizaltıları sahillerden seyrederek magin tesislerini mütakelife geçtiler. Dört rep denizaltısı Altıntürk'a salınmış vardı ama X-10 rep denizaltısında meydana gelen makiine arızası onun ayrı bölüme sebep oldu.

Üç rep denizaltısı Altıntürk'a girdiklerinde sadece Tırpitz'i gördüler. Scharrhörn'i top atışı için başka bir Lord'a bildirdi olmuş. Lütfen ise ona muamele etmesini için Altıntürk'a geri gönderilmişti.

Marina şifkarni ilk geçen Ysb. Camaron'un X-8 denizaltısı oldu. Bu sırada saat 07.03'de ve ana denizaltıdan ayrılır 35 saat olmuştu. Kenet mayınlarını Tırpitz'in karinasına yerleştirip geri çekilmesini için 56 dakikası vardı.

X-8 rep denizaltısı periscope araması nedeniyle sahaya çıkmış zaman da kaldı ve Tırpitz'e miharebe takriben 200 yarda kalan Tırpitz'deki nöbetçiler tarafından görüldü ve hemen uyarıldı.

Tırpitz artık alarm durumuna getirilmişti. Ysb. Camaron Kenet mayınlarını karınaya irtibat ettiktenmeden Tırpitz'in altına deniz altına bürüldü ve hemen hemen Tırpitz'e miharebe olmuş bir vakayitle miharebe için X-8 rep denizaltısı perspektif Tırpitz perspektif tarafından esir alındıysa da genel komutanı denizaltısını batırmaya basardı. Bu tedbir takriben saat 08.05'de oldu. Bu sırada X-8'de hücumu geçmişti. Ysb. Placer kenet mayınlarından birini Tırpitz'in tıccas Altıntürk'a ve diğerini de ke. taret hücresinde karınaya periscope'den yerleştirilmeye muvaffak oldu. Ancak bunu müteakkip ağlardan ayıklamak gibi bir işe karıştı. Buna lüzum olarak da cehir başlangıcından ağların altından, girişte olduğundan daha az bir mesafe almış ve zorluk başlatılmı artmıştı. Çok geçmeden X-7 rep denizaltısı tekrar ağlara takıldı. Kenet mayınlarının bulunduğu noktadan ancak 120 yarda mesafedeydi ve mütakelife da dakikadan dakikaya yaklaşıyordu. Bir ara ağlardan ayrıldı ve kendisi 400 yarda mesafedeyken saat 08.30 da infilâk vurmuş geldi. Bu mesafede daha mütakelife X-7'yi hareketsiz bırakarak dercede saklandı. Bir müddet süzünce karnı X-7 sahaya çıktığında Almanlar haray ehlne geçti.

Saat 08.30'da aniden çok müthiş bir infilak oldu. Koca gemi sudan birkaç dakika yükseldi ve bir tarafına yatılarak tekrar doğruldu. Denizi elektrükler söndü, bütün kaportaları söndü ve bombaları açılmamış haldе zeydi. Eşyada depolarımız kırılıp çıktı, Kaptanada hasar olan parçaların tekneye girmeğe başlayan sular altı bölmeleri tamamen koca zamlarda sızdırdı.

Çay denizaltıları Türptze tamamları aynı esnada sızdırdı ama ağır şekilde yaralanmamaları beşermişlerdi.

X-5 cep denizaltısının oynadığı rol meçhuldü. Hemen bir müddet sonra dalgalılar, Türptze'nin bir mil kadar uzakta, sığlı yüksek koordinatları Kuzi tırdı meclisi arasında bu gemiyi alt dörme muhtemel olan enine buldular. Fakat ne bir anın ve ne de depolarla dörmeçinle alt barfıngı sürgey bulamadı. Geri kalımlardan da eser yoktu.

X-5'in kezer meymalarını koyduktan sonra sızdı çıkmak üzeriyken mi yoksa saat 09.30'dan sonra ikinci bir hücum yapmak için ağılardan girmeğe çalıştığı bir sırada mı, ya bombaları ile tahrip edildiği umusu beklide de sula öğrenilemeyecekti.

Büyük denizaltı gemisinin Lerwick dönerisiyle «Bourne» Harekili sızdı çıktı. Dört hafta evvel Loch Cairnbarrow'dan ayrılan altı küçük cep denizaltı gemisinden hiçbirisi sula kalmamıştı. Ürdü taarruz esnasında batırılmış, sula de uzeri deniz güçle sızdırılmış çeşitli zorluklarına kurtarılmışlardı.

Taarruzdan bir müddet sonra netice ve detaylar hakkında pek az şey sula çıktı. Yavaş yavaş raporlar alınıp derleştirilince, taarruzun çokı korydara çıktı ve Türptze'nin lekne sızdırması, makine bölmelemleri de ve sızdırılması (memi) hasarlarını meydana getirdiği anlaşıldı.

25 Eylül 1943 günü Fuzer Karargahındaki toplantıda Büyük amiral Dönitz, 22 Eylül 1943 günü İngiliz cep denizaltıları tarafından Türptze yapılan hücum hakkında rapor verildi ve ümiden ne züm savunma tedbirleri alınması gerektiğini de harita üzerinde baktı etti. Büyükamiral ağır meneküs olursa Türptze'nin taarruz için Almanya'ya getirilmesi müsaadesini de Hitler'den kolayca aldı.

12.20 Aralık 1943 günü yapılan yalın son toplantısında Büyük amiral Dönitz, ağır taarruz bir hareket emniyet altında göründüce; Scharnhorst ile sızdırılmış birliğinden dört müthişin İngiltere'den Rusya'ya müteveccih ikinci müthişlik kutup korydara taarruz edeceğine Hitler'e bildirdi. Amiral bu harekati azand, sayda denizaltı gemisiyle de destekleyecekti.

26 Aralık 1943 geçici saat 22.00'da Tümamiral Ertis Bey'in fording taşıyan Scharnhorst kulmarebe korydara, Narvik sızdı beş müthişin refakatinde Norveç'in Altenfjord'undan denize sızdı, Scharnhorst'un rotası üzerinde JW 55 B rumozla bir kutup korydu bulunduyordu.

İskocya'nın Mürrenak'a müteveccih hareket eden bu ordokuz gemilik korydu, 26 Aralık sabahı saat 04.00 sularında Bear Adanım

30 mil kadar güneyinde seyretmekteydi. Ancak Alman Deniz Kuvvetleri bu konvoyun çok iyi bir şekilde korunmakta olduğunu biliyordu.

Komandir, Burnett'in komutasındaki HMS Norfolk kruvazörü ile HMS Belfast ve HMS Sheffield hafif kruvazörleri Marmara konvoyunu izliyor idemekteydiler. Arma adıyla 24 Aralık 1942 gecesi esbaha karı denize açılan İngiliz Anavatan Filosu Komutanı Amiral Sir Bruce Fraser'in komutu taşıyan HMS Duke of York muharebe gemisiydi. O sırada şiddetli bir fırtına tulumuy olan HMS Duke of York ve HMS Jamaica hafif kruvazier Schernhorst'un 30 mil kadar güney doğusunda 17 mil süratle seyretmekteydi.

Alman eskort gemilerinin JW 55 B konvoyunu takaruz edip kaptırmaları umulmaması Amiral Fraser, süratü 24 mile çıkarttı ve konvoy ile Amiral Burnett'in mektubunu bildirmelerini emretti. Alman taşı üzerine İngiliz Amiral konvoyu kimsesizliğe yitirdi. Rotasını değiştirmesini emrederken Amiral Burnett'in de konvoyu daha yakından korumasını bildirdi.

Saat 08.40'da Amiral Burnett'in eskort gemisi HMS Belfast hafif kruvazörü numarası Schernhorst'u gördü. Düşman gemisi İngiliz kruvazierlerden 17.5 mil. konvoydan ise 30 mil kadar uzakta ve yalnızdı. Alman Amirali Bey, bir dakika bekleyip yaparak konvoyun güvenliye geçmesi için ve belirlenmesinde Schernhorst üzerine doğru sürmek üzere muhriplerini saat 09.00'de Serj sürdü ve büyüklüğe de kuvvetini ikiye böldü.

Radar temasından sonra İngiliz kruvazierleri süratlerini artırdılar. Saat 09.21'de mesafe 12.000 yarıya indi. Bu bölgede güneş saat 11.00'de doğuyordu. Güneş hala çok karardı. Bu nedenle sadece ışık merceklerle aydınlatılan HMS Norfolk ağır kruvazier 9.800 yarıdan atak etti. İkinci ve üçüncü saldırılar da adet sekiz pusluk mermiyi isabet ettirmeyi başardı. Bunlardan biri Schernhorst'un iskele tarafındaki 20 numaralı yakıt deposu topaya taşıya tozları arasına düştü. Ancak büyük bir yangın çıkmadı. Diğer bir kruvazierin su derinliği hakkına ulaştı ve radar antenini parçaladı.

Schernhorst HMS Norfolk'un ateşine cevap vermedi ve kesit bir damak perdesi arkasında 10 mil süratle uzaklaşmayı tercih etti.

Amiral Bey, hava üzerine hala devam etti. Altenford'dan ayrılmış bir kılınat raporunda konvoyun rahatlığında sadece muhriplerin bulunduğu, ağır bir gemilerinin olmadığı bildirildiğinden, Alman Amirali İngiliz kruvazierleri ile karşılaşma büyük bir şansına uğradı. Herhalde bu şanslığı nazari düşünme muharebe esnasında uzaklaşma emrini verdi. Zira Schernhorst İngiliz kruvazierleri ama bir numara muharebe esnasında geçiydi. Amiral Burnett'in filodaki kruvazierlerden yalnız biri 8 pusluk topuydu. Diğer ikisi 5 pusluk topa taşınmaktaydı. Amiral Bey, yalnız sürat ayarında İngiliz kruvazierlerinin top mermili dışında yalnız 11 pusluk topa taşıyla bunları daha edebilir. Sonra konvoyu arayıp bulmak için bir süratle muhriplerinin 5.9 pusluk topları vardı. Bun-

bu 6 pusluk ton ağırlı HMS Helios ve HMS Starfield battı kruvazörleri de muharebe edilecek güçleydiler. Amiral Bey, 13. galibiyet den sonra muhriplesini geri çekti. Bu esnada, onlara konvoyu aramaya devam etmelerini emrederek yeni bir hata işledi.

Konvoyu Burnett yaptığı durum muhakemesi sonucu, Schernhorst'un aynı çıkıştan sonra rota değişikliği konvoyu taarruz edeceği kabul edilerek konvoyu yaklaşıp konvoyun 10 mil kadar ileride de mevki olarak düşmanı karalamaya karar verildi. Konvoy refakatinde bulunan dört muhribi de vurucu olan Amiral Burnett konvoyun 13 mil uzaklıkta, bu zamanda mevcut olarak heri seyre başladı.

Amiral Burnett'in durum muhakemesi sonucu verdiği karar hatırlanıyor. Bu saat 12.05'de Schernhorst yeniden İngiliz kruvazörlerin radarlarında görüldü. Mesafe 28.000 yarıydı. Amiral Burnett, muhriplesini kruvazörlerin önüne, jordanına olan düşman üzerine döndü. Saat 12.21'de Kruvazörün Deniz Muharebesinin İkinci safhası başlamıştı. Özetle.

Schernhorst ve İngiliz muhribi birliği arasındaki yakın muharebe son yurtdi. Gökten sonra, HMS Norfolk iki saatlik ateş, bunlardan biri kruvazörün üç kütünü çabucak ateşe getirmişti. İngiliz muhribi kütüğü hava garıları nedeniyle önce muharebe devam ederken torpido hücumuna kalkmıştı. Bu da da Schernhorst'ın rüzgarlı olarak muharebe sahnesinden çekildi.

İkinci safesinde de İngiliz kruvazörleri alışıp da konvoyu aramaya. Amiral Bey, Alford'da dönlü emri verdi. Ancak beşinci bu rota kendileri olan HMS Duke of York ile HMS Jamlaçın özerme görüldü.

Alman muhriplesini bu esnada hala konvoyu aramaktaydılar. Saat 13.00'de konvoyun 10 mil uzaklıktan geçtiği bir temas sağlandı. Muhribi saat 14.10'da Amiral Bey, aramaya keserek muhriplesini Alford'da dönlüleri emretti.

Amiral Burnett sonunda 28 mil süratle geçen Schernhorst'ın 13.000 yarıda mesafeden takip etmekteydi. Bu saat aramaya nedeniyle HMS Norfolk geri çekti. Yurtdi HMS Norfolk ile HMS Belfast kruvazörleri radar temasını sürdürüyorlar ve devamla olarak da Amiral Fraser'e rapor veriyorlardı.

Saat 16.17'de Schernhorst muharebe kruvazörü HMS Duke of York muharebe gemisinin radarında görüldü. İngilizler önce, Alford geçtiği de güneydoğu rüzgarında seyretiliyordu ve aralarındaki mesafe de 20 mil kapanmaktaydı.

Saat 16.48'de HMS Duke of York'un atılan bir ateş muhribinin yanında Schernhorst'ın radarında. Alman muharebe kruvazörünün radarı çalışmadığından HMS Duke of York'un önüne çıkması beklenmemişti.

HMS Duke of York saat 16.50'de yeni bir ateş başlatı. Rüzgar atreide A tarafından saatlik olan Schernhorst derhal geri dönlü son süratle

kalktı. Yüksek sürati nedeniyle Scharnhorst arayı açmaya başlamıştı. Bir takip muharebesi başladı ve bu takip muharebesinde HMS Duke of York isabetli atışların sürdürdü. Saat 18.20'de Alman kruvazörü'nün 1 numaralı kıran dalresi devreden çıkınca süratini düşmeye başladı. Saat 18.25'den itibaren İngiliz muhriplerinin koordineli top ve torpido saldırıları başladı. Dört torpido isabetli olan Scharnhorst'un sürati daha da azaldı.

Saat 19.01'de 10.000 yarda mesafeden HMS Duke of York muharebe gemisiyle 1049 isabetli top kruvazörü yeniden ateşe başladı. Dört bir yarı İngiliz herp gemisiyle çevrili Scharnhorst'un artık kurtulag çareli yoktu. HMS Duke of York, muhriplerin torpido hücumlarına karşı, kaçarak bakından bir arpa ateş kesişi İngiliz muhriplerinin torpido hücumunda 53 torpido atıldı ve bunlardan 117 isabet etti. Büyük bir öfkeyle ve alay karışımı Scharnhorst, ancak yaralına yitmiş, ancak beş mil süratle ağır ağır seyrediyordu.

yon Rus kuvvetleri; Kırım'ı muhteris ederek şekilde Nostoy'un istatına geçmişti. Ruslar Cefess'e yaklaşıyorlardı.

Mevcut durum ve gelişen hareketin ışığı altında aşağıdaki hareketleri düşünülür ve kararlar alınırdı:

Atlantikteki düşmanı denizcilerinin durumu artık kontrol altına alması hususundandır, ayrıca özel tedbirler alınmasına gerek yoktur. Harekete mevcut şartlar dahilinde devam edilecek. Asamî stratejik denetlik adı etmek üzere Almanya'nın stratejik hava bombardımanlarına devam edilecek. Kuzey ve Güney Fransa'ya 1944 yıl Mayıs ayında çıkartma hareketi icra edilecek ve bütün cephelerdeki hareket; bu iki çıkartmaya engel olmayacak şekilde icra oluncak.

Sovyet Federatif Devleti, Rus işgali altında bulunmayan bir yere girmeye yunakmadığından Kahire Konferansından sonra, Başkan Roosevelt, Churchill ve J. Stalin; 1941 yılında İngiltere ve Rusya tarafından imzalı edilmiş olan İran'ın Tahran şehrinde buluştu ve 28 Kasım - 1 Aralık 1943 tarihleri arasında Tahran Konferansı yapıldı.

Dünyadaki politik ve askeri durumu Kahire Konferansındaki gibi aynıydı. Bu konferansın gündeminde; İkinci Cephenin açılması, Türkiye'nin harbe sokulması, İtalyan Dönüşümünün tahsis edilmesi, Polonya sınırlarının tesgüll ve sınırları kadar birlikte görüşme gibi konular vardı. Yukarıdaki konulardan en önemlisi İkinci Cephenin açılmasıydı. Stalin, İkinci Cephenin en kısa zamanda açılmasında ısrar yapmaktaydı ve bu cephenin Maca Kanalına geyne hareketi şeklinde açılmasını hususla istiyordu. Diğer yandan J. Stalin; İtalya'da Alman askerleriyle meşgul olan Müttefik kuvvetlerinin hareketini pek hay garıyordu. Ama Balkanlar taraflında da İngiliz ve Amerikan askerlerinin kullanılması kabul edilirdi ve İkinci Cephenin Balkanlardan açılması için İngiliz görüşleri karşı çıkıyordu.

Barbur; millî siyasetin bir aleti olduğunu takdir eden Stalin; hiç şüphesiz ki bu sırada; bütün diğer devletleri Balkanların durumu tutarak Rusya'nın Balkanlar hakkındaki siyasetine medar olmaya çalışıyordu ve bunu da nasıl yapacağını çok iyi biliyordu.

W. Churchill, Tahran Konferansında; İkinci Cephenin Balkanlar üzerinden açılmasında çok ısrar etti. Çünkü; Balkanlardan doğru yapılacak bir hareket, Almanya'ya daha kolay mağlup edileceği gibi Rusya'nın Balkanlar'a sarımasına ve buradaki emellerine nail olacağı, Türkiye'nin de harbe girmesiyle bu hareket daha da etkili olacağı ve ikili bir sonuç alınacaktı.

W. Churchill'in düşüncesini gayet iyi anlayan J. Stalin, Başkan Roosevelt'in kendine inandırıcı faydalanarak İngiliz görüşlerine ısrar edirdi. İkinci Cephenin Balkanlardan açılması demek, yüzdüzdü düşündükleri Balkanlar'a intişak ve mühtesikden Türk Boğazları üzerinden de bir hareketin yok olması demekti. Rusya'nın asyâsî, asyârlardan heri beklediği hedeflerine ulaşmak için kaygılanıyacak bir fırsat geçmişti. Diğer taraftan Stalin; Türkiye saydın, ona harbe sokmak ona yardımcı kalınmak demektir. Ona yardımcı kalınmak Mütte-

İki harp potansiyasının benzerliği bakımından tehlikelidir. Rusya zayıf olsa Almanlar'a harp dayatmaktadır. İkinci Cephe Atlantik sahilinde açığına daha fazla çabuk ulaşılabilmektedir. Birinci Cephede siliyordur.

Bu iki tatbikatlar sonucu Fransa'nın Normandie sahillerine bir çıkarması 1944 yılı Mayıs ayında mümkün olur diye kararlaştırıldı.

W. Churchill'ın kararı üzerine de Tahran Konferansı düzenli, Türkiye'nin harbe sokulması konusunda Türkiye ile görüşülmesinde ilahiler gördü. Birliğine vardı.

Tahran Konferansı döneminde Mustafa Reza Paşa ve W. Churchill, Türkiye'nin harbe sokulması konusunu görüşmek üzere İsmet İnönü ile 4-6 Aralık 1943'de Kahire'de bir araya geldiler. Müzakereler bu defa harbe girmele için Türkiye üzerinde baskı ağır şekilde bulundu. İsmet İnönü, Türk Ordusunun yeterli silah ve teçhizat verilmeye, 1945 yılının Ocak ayında harbe girileceğini bildirdi.

1943 YILI BALTİK HAREKATI :

Sovyet Baltik Filosu'nun pasif davranışı 1943 yılında da devam etti. Alman ve Fin savaşın manevralarına beline ve Portkale ile Renvi bölgesindeki Baltik kıyısına denizaltı ağır konusuna engel bile olmadı. 1943'de kurulan Alman-Fin denizaltı müttefikleri ve meydana getirilen denizaltı avcıları birlikleri karşısında Sovyet denizaltıları az çok Baltik Denizi'ne çıkarmadı. Ağır gemilerden birer taraftan iki Sovyet denizaltısı batırıldı. Bir denizaltı ağır ve diğer denizaltı da batırıldı. Hassas uyarıldı. Sovyet denizaltıları 1943 yılı sonbaharında Finlandiya Körfezi bölgesinde harp operasyonları çıkarmaya başladılar.

1943 yılında Sovyet deniz uçakları, Alman-Fin manevralarındaki katıllık gemilerle karşı saldırılarını sürdürdüler. Bu hareket sürerince daha iyi yetiştirilmiş personel, daha iyi materyal ve kışın da daha iyi bir taktik kullanacaklarından başarıları da o nispette fazla oldu.

Almanların Baltik Müttefik Komutanlığı'nın 1943 Ağustos bitti tarihinde göre Sovyetlerin bu şiddetli davranışları sonucunda, eldeki gemilerin yüzde ellisi usun sife için kullanılabilecek durumda geldi, diğerleri de daha iyi bir taktik kullanacaklarından başarıları da o nispette fazla oldu.

Düşman, hava hücumlarında müttefik harekati oluşturma ve başarıları da o nispette olmaktadır. Çok miktarda bomba uçaklarıyla, bir-biri kışın mesafeden takip eden dalgalar halinde, müttefik yerlerden ve av uçaklarıyla müstakem olarak saldırıya geçmektedir. Bu hal, uçakların silah takimini çoğaltmakta, dalgalarıyla gemilerin savunma yeterliği azalmakta ve müstakem olarak sürmesini gerektirmektedir. Bütün düşman uçaklarının derli dolaşıklı saldırılarını yetiştirme, bazı uçakların hassas programların gemilere yaklaşımlarını mümkün kılmaktadır.

Alman Mayın Komutanlığına, Fin Kütüphanesindeki Sovyet hava kuvvetleri hakkında verdiği rapora göre de : 1943 yılının Haziran ayında 165 uçak 46 hücum yaptı ve 500 bombayı attı. Aynı yılın Temmuz unda 180 uçak 54 hücum yaptı ve 250 bomba attı. Ağustos ayında hava hücumları daha da arttı. Bu baskı karşısında ve Alman-Fin teskilatının yokluğu dolayısıyla Eylül 1943'te manialardaki kara kuvvetleri gündüzleri geri çekildi. Bu suretle, Rus deniz hava kuvvetleri kendi mayın arama birlikleriyle barakatta bulundukları yollara açılmaya başladı.

1943 yıl Ağustos ayında (Rusya: Brest, Wladan, Lening ve Hangö bölgelerindeki iki nokta) harpde uçakların gemileri taşıyıcıları götüren bir gemiyle Gdo, Sebehi ile beraberliklerinde yapılan bir saldırı. Kısır bir zaman sonra gündüz hücumları helikopter ve bir nedende de Alman-Fin deniz kuvvetlerinin tehlikeli bölgeye rastlanmak suretiyle yerden tinnim edildi.

Sovyet deniz hava kuvvetleri 1943 yılında az miktarda harp gemisi bulundukları de yaptıkları müdahale noktasında faaliyetleriyle Alman-Fin birliklerinin baskılarının bir süre önce de helikopterini açıldı ve bilhassa büyük personel kayıplarına neden oldu.

Sovyet hava kuvvetleri 1943 yılın Temmuz ayında Finlerin kütüphanesindeki verilerden en büyükteki Sovyetleri çıkarmak yapmak suretiyle ele geçirmek girişiminde bulundular. Fakat bu girişim Fin kuvvetleri durumu hakkında olup bu olayı (y) süründüler.

Bu suretle Finlandiya Kuvvetlerindeki Sovyet hava kuvvetleri. Sovyet Deniz Kuvvetleri için gerekten temin edilmiş veriler oldu ve 1943 yıl Kasım ayındaki durum konuları.

1944 YILI DENİZ HAREKATI

ALMANYA'DA İSTİLAYA KARŞI HAZIRLIKLAR :

Müttefiklerin istilan olmaları gerçeğinin Alman Yüksek Komutanlığınca netamen kabul edildiği tamamiyle belli değildir. Lâkin 1944 yılı başlangıcından onlar açık olarak savunma durumuna geçmiş ve en-de-za zaptedilmiş toprakları elde tutmak yoluna arıyorlardı. Gerne-ça-ğı bir savunma hareketi düzenlenmesi ve bizzat savunmanın tehlikede olduğu meydana geldi.

Feld Marsal Kellie'nin ne yapılması tavsiye edileceğini öğrenmek üzere yaptığı müracaatla, Batı Cephesi Komutanı Feid Marsal Rundstedt'in «Ne yapacağız? Bütün yatahım akıncılar, başka ne yapabiliriz?» cevabı 1944 yılı Haziran ayına kadar geçersiz kaldı.

Fakat daha sonraki olaylardan; 1944 yılının ilk aylarında, mağlubiyet Almanya'nın harp idarelerine ciddi ve uzun girmes bir cesare olarak görünmeye başladı.

1943 yılının Aralık ayı sonunda Schernhorst'un korgbeyle Almanya'nın elinde harekatta bulunacak bir tek harp gemisi Torpitz kaldı. Alman donanmasının geri kalan diğer harp gemileri, Baltık'da personelinin tahkim ve terbiyesi için kullanılmıyordu.

Avrupa'yı tahkim için kullanılarak Müttefiklerin birleşik denizme-larına etkili bir şekilde karşı koymak için elde mevcut donanmaların pek küçük olduğu bir hakikattir. Başka savunma tedbirleri bulunmak ge-rektiği vardır.

Norveç'in istila korkusuyla Hitler'in tasarladığı 1941-1942 Kasım'dan beri Fransa ve Hollanda'nın buru olarak bir istilayı karşılamak üze-re ongorülen planlar yavaş yavaş genişletilmiş ve tamamlanmıştır.

Bir istila karşısında Südeh Kıyvetler Başkomutanlıklarının gö-re-vi ve sorumlulukları 1942 yılının Şubat ayında Hitler tarafından 46 No'lu direktif ile bildirilmiş ve bundan sonra Batı Avrupa'nın savun-ma tertip ve tedbirleri üzerine peşli ilave emirler geçirilmiştir. Bu-bunda beraber 1944 yılı ilk aylarında bu savunma planları hâlâ ge-rçekleşmemiş, kâğıt üzerinde kalmıştır.

Batı Avrupa'nın savunmasını ondan bir direktifler, mühtelif birlikler-de yerleştirilmesin nedenele kıyvetler aras bir çalışma doğmuş ve gün-geçtikçe de bundan çıkılmaz bir hal almıştır.

Alman Yüksek Komutanlığının en esaslı meselesi; Avrupa'nın buru tahkim hâli üzerinde Müttefiklerin çıkartma yapmaları en çok ih-

timal dahilinde bulunan noktaların tahmin edilmesiyle. Eğer bu tahmini şüphe kalmaksızın yapabilselerdi o zaman mahdud olan kuvvetlerini daha büyük ölçüde yoğunlaştırmaya muktedir olacaklardı. Fakat harbin ilerlemesiyle Alman istihbaratı gültüğe güvenilmez bir hal almış ve aldıkları birçok istihbarat raporlarından Müttefiklerin niyeti hakkında emniyetli bir netice çıkaramaz olmuştu.

Yine bu arada Hitler'in akıl ve mantığa sığmaz sezgileri, Alman planlarını alt üst etti. Muhteli zamanlarda, Hollanda, Gironde, Jutland, Biskay körfezi, hatta bir defasında Normandiya kırsımı Hitler tarafından tehdit edilen birer saha olarak sayıldı.

Bu istihbarat noksanlığı savunma için hiçbir kesin, kesin imkânlar bir hale koydu ve Alman kuvvetleri o suretle dağıldı; idi; belki ilk günlerinde bunlar Müttefiklere karşı sayılı bir direniş sağladı.

Bu savunma sistemine, demeritlerin hissesine düşen görev, ordu noktasına nispetle hem hakikate daha uygun, hem de daha iyi organize edilmişti, fakat kırıltıcı asaletin çemi ve alet istihbaratı ordular da zor duruma düşürüyor ve planlarının büyük bir kısmı istilanın başlamasına kadar gerekli kaynakların elde edilmesine dayanmaya baki bulunuyordu.

Büyükamiral Dönitz, Müttefiklerin Deniz Kuvvetlerinin derinleştiği takdir ederek, Alman denizcilerinde büyük gemileri hümanite sokmanın faydalı bir istihbaratı olduğu anında, heri altında bulunan kuvvetlere göre etkin bir savunma yapabileceği umuduna kapıldı. Cep denizaltıları ile hafif suüstü kuvvetleri ve mayın silahı, savunmanın esasıydı. Ancak bütün bu harp silah ve araçlarının yeterli kadar miktarda hazır olması da şarttı.

Geçilebilir sahı edilen sahil hatlarını önüne, sahil hatlarıyla beraber sığınma yerlerini imal etmekti. Hitler bu meseleyi muayyen sebir ve imamları «Müttefiklere» ilave etmekle meşgul olmuştu. Bunun anlamı, sahil hatlarına birikimleri belirli noktalarda konsantre edilecek ve bunları sonuna kadar savunacaklardı.

Sahil hatlarıyla ilgili personel ordu ve denizciler tarafından müştereken karşılandı ve bu organizasyon muharebeye girildiği zaman birçok zorluklara yol açtı.

İstila tahakkümü eden devre zarfında, bütün istila filan hayladığı zaman elde azami denizaltı bulundurmak mekânıydı. Ancak da Müttefiklerin denizaltı savunma harbindeki başarıları denizaltı harbinin geliştirilmesi yol açtı. Bununla beraber yeni denizaltılar inşa edilmekte ve bunlarla, Büyükamiral Dönitz kendi istihbaratı savunma noktası sağlanacağını düşünmekteydi.

1-3 Ocak 1944 günlerinde Wolfshanzoo karargahında devam eden toplantıda Hitler, çeşitli konular üzerinde müzakereler yaptı ve özellikle bir istila karşı alınması gerekli tedbirler üzerinde durdu.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı bu tekliflere karşılık, düşmanın karaya çıkma girişimlerini önlemek hususunda elde mevcut gemilerin pek büyük bir yedeklenmelerini emretmiş olduğunu düşmanın cismatına karşı bir savunma silahı olarak kullanılmaktansa kutup konvoylarına karşı kullanılmak çok daha iyi tutarlar diye edebileceğini beyan etmiştir.

Baydhamirai Dönitz, belirli bir radar cihazı emsahatın belirli gemilerin bunları sömürerek artık müdahale edemeyeceklerine de inanmıştı.

19 Ocak 1944 günü salıncı bir hafta boyunca Hitler, daha önce karadennin için gerilime rölü eden cep denizaltı gemilerinin, bilhassa düşmanın karaya çıkarma faaliyetinde bir savunma silahı gibi kullanılmak için bir kilitli tereddütlerin inas ve finalini aygıtı buldu. Bu tın salıncı savunma mayınlarının geliştirilip ve bunları kullanılması na ilgili planları da onayladı.

Yine aynı gün öğleden sonra Baydhamirai Dönitz, Batı Avrupa'ya bir belki, terekilime karşı savunma araçlarından alınan tedbirlerle ilgili bir rapor sundu.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, kutup sahillerinde, işganyaya karşı olan batı sahillerinde veinde edilecek düşmana ve savunma kuvvetlerini bunların etkili bir şekilde ve gelecekteki mayınların da kullanılması planlarını yedek olarak açıkladı. Hitler, Mäng kanakıyla, Hollanda sahalarında kruvaziyerle düşman çıkarmalarını karşı kullanılmaması için yedekli istime etmiş ve yine ötekilerde kruvaziyer harbinde kullanılmadığını emretti.

Hitler, ötekilerde-Jotland sahalarına yapılacak büyük yedek bir savunmanın için fazla etkili olacağını ve Almanya'da belirli yakın bir savunma yaratılacağına söz vermişti. Bu savunma yeni harlan düşündüklerini ve ötekilerde ötekilerde savunma ötekilerde mayın tatarları olan kuvvetlerin deşimini belirtti. Düşman çıkarmalarına karşı etkili bir savunma silahı olarak Preper mayınların kullanılmamasının mümkün olup olmadığını hakkında bilgi talep etti.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, küçük tatarlı çıkarma vasıtalarının az ve çokmaları ve büyük planların da mayın imkânlanmasını faaliyete geçirebilecek durumda az sürüle sevrinmeleri tasavvur etti. Bu mayınların ötekilerde denize çıkarma ötekilerde bulmanın etkili keşiflerinde kullanılmamasının mümkün olmadığını, ancak ötekilerde salıncı açkılarında kullanılabileceğini ifade etti.

Bellaya ilişkin konusmaların hüsnünde Hitler, ötekilerde gün-yündeki bölgeye bir çıkarma imkânından bilhassa endişe duyduğunu belirtti.

19 Ocak 1944 günü Baydhamirai Dönitz, bütün Alman Deniz Komutanlıklarına açıkladığı emri göndererek; Denarmanın salıncı karşı tedbirlerine ana teşkil eden genel stratejini bildirdi :

«DENİZ KUVVETLERİ BAŞKOMUTANLIĞI KARAGÂHI

KONU : Düşman Bir Çıkarma Yapacağı Taktikde Kuvvetin Kul-
lanılmasına ait genel emir.

1. Düşman ikinci bir cephe açmak için geniş ölçüde hazırlık yapmaktadır. Çok geçmeden Avrupa kıtasının canstoku sokulmak ve harbi çabuk sonuçlanırmak kararındadır. Etil ve propaganda kullanılarak hakediş meselesini gözetmeye ve sürüp sürüklenmeden hakla ilgili faydalanmaya çalışmaktadır.

2. Düşman geniş ölçüde çıkarmaları önce reyta emmisi taktikte bir takım tali harekâtler yaparak Akdeniz mukavemetini kırmaya çalışmaktadır.

Führer'in 31 numaralı direktifinde bulunan tehdide maruz olarak gösterilen Marse ve Skaparak-Julard sahaları ve bunı savunmakta müyadana çıkan Gümüş Fransız sahili ve Biskay kıyılarını tahsilatına kuvvetin bütün Akdeniz hakimiyeti altında tutulması hususları bir sahı şifalı tehditlerde sayılmaktadır.

3. Düşmanın çıkarmadaki doktrini Akdenizdeki tecrübelerimiz ve bu geçen bölgeye göre hüce artık bilinmektedir ve maktalide itimalki yine aynı yolda yürüyecektir.

Aşağıda açıklanan hususlarda özel tedbirleri alınacaktır.

Başarı emmisi altına almak için ilk çıkarma kuvvetleri arkadan beslenmesi ve bu hedeflerini çıkış iyi organize edilmeli ve önceden tespit edilmiş bir zaman planına göre icra edilmelidir.

Kuvvet başmıyıcı anlık kuvvetli bir savunma kurulduktan sonra etkili olabilir. Geçmişte bulunan düşman için bir sahı adanğı sabit emmiler.

Harekât politikası, düşman geniş çapta bir jeopolitik strateji programını uygulamak ve büyük, ırkçı ve ve övünç edilmeyen kuvvetleri, devamlı bir surette potansiyelini tahsilatmak zorunluğunda kalacak ve bu da şüphesiz alacaklar ve reyta hedefleri ortaya çıkaracaktır.

Görevin ehemmiyeti kuvvetlerin hususları hazırlanmalarına özel bir dikkat sarfedilmesini istemektedir. Düşman bütün hayat sahalarının karşı kati bir Avrupa baskıladığı zaman, karışmadıkları merhametlice mahv ve tahrip etmisiyle harekât edecektir.

Bir hırt şunu bilmelidir ki, yalnız husv ve emmisi 40 mündele başarıya ulaşabilir ve önümüzde bulunan harbin yeti: salınamı başarıyla atılmaya yardım eder.

Büyükamiral DÖNÜZ

ması ve oynak muharebeler yaptığını ilkrine ragbet edilmedi. Zira bu tip muharebenin gereği olan malzemenin imaline imkân yoktur.

Hitler, Feld Mareşal Rundstedt'e: "Kıyının dışına teslim edilmeden savunulması ve çıkacak kuvvetlerin derhal imhası" görevini verdi. Harekât serbestlik keldirildi. Derinliklerde savunma hatları telatine imkân verildi.

Müttefik hava hücumları nedeniyle iki ayrı ilkr ortaya çıktı. Bunlar Feld Mareşal Rundstedt ve Rommel'e ait görüşlerdi.

Alman Silahlı Kuvvetler Başkumandanlığı Feld Mareşal Rundstedt'in görüşlerini benimsedi. Buna göre: tehlikeye maruz kalan bölge, mevcut bütün kuvvetlerin kaydırılması suretiyle istilanın karşılanması esen kabul edildi.

Feld Mareşal Rundstedt'in emrinde iki ordular grubu vardı. En güçlüsü olan B ordular grubuna Feld Mareşal Rommel komuta etmekteydi. O ordular grubu, Orgeneral Blakewitz emri altında Blakay kıyıları ile Riviera'yı (şal eden 1 no1 ve 3 ncu ordulardan ibaretti. Yine bu gruba, Fransız General Geyr Von Schwéppenbourg komutasında Batı zırhlı grubu mevcuttu. Tıdım olarak hatıda 60 Alman tümeni vardı.

1943 yılının sonbaharında Hitler: En geç 1944'ü Batı Avrupa'nın istilası beklediğini Feld Mareşal Rundstedt'e bildirdi. Hitler'e göre çıkarma Pas de Calais civarında yapılacağından savunma eiklet merkezinin burada olması isredir. Feld Mareşal Von Rundstedt de aynı fikrdeydi. Bu kıyıların İngiltere'ye yakınlığı, Rhen ve Ruhr bölgelerine en yakın istikametlerin başlangıcı oldu; stratejik önemini artırıyor-du. Ayrıca, Müttefikler buradan hen Fransız'ya, hen de Lüksemburg ve Hollanda'ya kısa sürede elatabilirlerdi. Bu hücumun çıkarma ve nakliye kolaylıkları son derece elverişliydi.

Bu maksatla çıkarmanın en sayı anında stratejik çevik kuvvetlerle taarruz edilerek Müttefiklerin derine dökülmesi mümkündü.

Buna mukabil Feld Mareşal Rommel, Normandi bölgesi üzerinde ırar etti. Neticede bu bölgede stratejik tahkimata girişti. İler vaktiden yararlanmaya gayret etti. Çıkarmadan binaya yarılacağından son derece emindi. Elde mevcut kuvvetlerle kıyının tutulması üzerinde ırar etti. Kendi hava kuvvetlerinin sayıllığı yanında, Müttefik hava gücünün değeri de bilmekteydi. Anis bütün bunlara rağmen Hitler; tali çıkarma bölgesini Normandi kıyıları olarak kabul etmekteydi.

Neticede kuvvetlerin tertiplemesinde hatalı kararlar vardı. Stratejik ihtiyat olarak 40 panzer tümeni kaldı. Bu tümenler Hitler'in kontrolünde ve Paris'in güneybatısında kaldı. Yine bir azada batı cephesinden birtakım birlikler Doğu cephesine kaydırıldı.

Çıkarma yerinin kesin olarak bilinmemesi, harekât planlarına aksettii ve kuvvetler parçalandı.

Harekât öncesi Alman cephesinde önemli bir harekât olmasın. Doğu cephesindeki Rus kuvvetleri ilerlemeye devazet etti. İtalya cephesi

Emir-komuta ilişkisi tam olarak teşekkül ettirilemedi. Fejd Mareşal Rommel ve Rundstedt arasında emir-komuta ilişkisi tam olarak tayin ve tesbit edilemedi. Bu karışıklık uygulanmada büyük zorluklar doğurdu ve harbin sonucuna da etkiler etti.

Plana göre savunma kuvvetlerin hava desteğini Speer'in hava ordusu sağlayacaktı. Alman Kara Kuvvetlerine hiç ne pahasına olursa olsun düşmanın karaya çıkmasını engel olma görevi verilmişti. General Jodl, «Almanya'ya girecek birlikleri elde tutmak için mevcut devletler» şeklinde ifade kullanıyordu.

Almanların belirli bölgelerinin savunması, birliklerin çeşitliliği muhtemel bir komutanlığın ve bütün birliklerinin beklendiği ölçüde en derinliye denetlenmekteydi.

MÜTTERİKLERİN HAREKAT ÖNCESİ HAZIRLIKLARI

Müttefiklerin ilk kez 1941 yılı Aralık ayında Washington'da yaptıkları Arada konferansında Almanya'nın mağlup edilmesi için gayretlerin kuvvetlendirilmesi fikrinde birleşip karar aldılar. Karara göre Almanya şehirleriyle savunulacak. Müttefikler endişeleri bölgesel emniyet altına alınarak Almanya'ya hârruz eden bir Japonya'nın yardımıyla tesbiti uygulanacaktı. Müttefiklerin büyük stratejilerinin esas noktaları şu şekilde belirlendi:

Almanya'nın mevcutteki cephelerdeki sıkıştırılması ve tahkimi, hava bombardımanları, alımlar, kendin yitimi faaliyet ve propaganda ile Almanı muhavveretini yıpratmak ve çözülmeye, Almanya'ya karşı gürültü yaratan hareketin geliştirilmesi devam etmek.

1941 Şubat ve Mart aylarında Amerika'da kuvvet kurmay birlikleri toplayarak müttefiklerle ortak çalışmaya ve birleşmelerin temel esasları ve amaçlarını tespit ederek AFG-1 dokümanını hazırladılar. Bu dokümanca henüz tamamlanmamış kararlar, 1941 yılından 1945 yılının sonuna kadar İngiliz-Amerikan işbirliğini temin etmiş oldu.

Haber, Fransa'nın işgalına bittikten sonra Amerika Birleşik Devletlerinde 25 Müttefik bir kara kuvveti ve 17.000 kişilik hava kuvveti vardı. 1941 yılının Temmuz ayında bu kuvvet 24 bin kişiye ulaştı.

Müttefik kurmay başkanlığı kurulmuş, ortak sevk ve idare ve işbirliğinin temel taşı atıldı. Başlar Washington'da yavaşça teşkilatlandı. Müttefik kurmay başkanlığı kaynakların ve imkanların hareket alanlarına tahsis ve önceliklerini tespit etmemişti. Her hareket alanı için ayrı ayrı bir bir komutan tayin edildi. Bu komutan doğrudan doğruya Müttefik Genelkurmay Başkanlığına karşı sorumlu tutuldu.

1942 yılının Nisan ayında Leningrad'ta toplanan kurmay başkanları, Japonya'nın tesbiti için gerekli tedbirlerin alınmasını, kaynak ve imkânların tahsisini, Almanya'nın mağlup olması için birleştirilmesini, Avrupa'daki Müttefik ordularının doğrudan doğruya Almanya'nın kalbine

yapılacak bir taarruzun edilmesini karer altına alan devlet başkanlarına teklif edilir.

1943 yılında Casablanca'da yapılan toplantıda, Mang kanalı geçiş planı görüşüldü. Harekatin amacı için zamanın erken olduğu, ancak lojistik kaynakları İngiltere'de toplanması planına devam edileceğinin kararı olduğu, Romanya'daki Ploesti petrol rafinerisinin imhasına, Almanya'ya yapılan stratejik bombardımanların şiddetlendirilmesine karar verildi.

İlk ciltte planların yapmak üzere COSSAC (Combined Staff Supreme Allied Command) Müttefik Müşterek Komutanlar Komitesi; Yüksek Karargâhı kuruldu.

Evrensel stratejik durum hakkında Müttefikler lehine döndüğüne inanarak Ocak 1943'de Birleşik Krallık Başbakanı Washington'da Trident konferansında bulundu. Bu konferansta, Overlord Harekâtını (Normandiya çıkarmasının kod adı) 1 Mayıs 1944'de yapmaya, Almanya derinliklerine yapılan stratejik bombardıman hareketlerini devam ettirmeye, İngiltere'de yoğunlaşmaya süratle devam etmeye, Akdeniz bölgesinden 7 Müttefik pekişerek İngiltere'ye getirilmesine ve General Eisenhower emrine verilmesine karar verildi.

Müttefikler Batı Avrupa'nın tekrar ele geçirilmesi ve Almanya'ya taarruza geçilmesi için stratejik plan ve haritasını gaye noktasına verdiler. Amerikalılar Avrupa harekâtını sevk ve idare edecek stratejik ve lojistik jeoğrafik konumuna bakıldığında İngiltere'deki A.D.D. Stuart Kavayelleri Karargâhı 8 Ocak 1943'de Londra'da kurulmuştu. Diğer taraftan Avrupa Harekâtı Alanı Komitesi 8 Ocak 1943'de kurulmuş ve başına da General D. D. Eisenhower atılmıştı. Kendi aynı zamanda Kuzey Afrika Müttefik kuvvetleri komutanıydı. General Eisenhower bu görevine devam ederken Orta Doğu Frank Andrews vekâlet etti. Mayıs 1943'de her neok zamanlarda general Andrews olduysa Korgeneral J. Devere komutayı aldı.

1942 yılının Mayıs ayında Londra konferansında Müttefik karinev başkanları «Boles» adı ile lojistik yardım planı taslağını kabul ettiler. Bunun için bir Boleso komitesi kuruldu ve Londra'da faaliyete geçirildi. Bir tane komite de Washington'daydı. «Boles» planı dört safhada geçti.

İlk kademe 1.600.000 insanın yığılmasını ve çıkarma tarihlerinin 1943 olarak kabulü. İkinci kademe 1.147.000'ye çıkarılması ve bu tarihlerin aynı kalması, esas alındı. Buna göre Amerika'dan her ay 120 gemi yükü malzeme İngiltere'ye gönderilecek ve bunları İngilizler taşıtarak planda görülen yerlere taşıyacaktı.

Üçüncü kademe geçici bir plan uygulandı, zira bu sırada Afrika harekâtı aynı zamanda sürdürüyordu. Bu kademedeki harriklılar ikinci kademe ile çelişkiydi.

Dördüncü kademe de bu tarihlerin 1944 yılının ilkbaharı çıkacağı ve 1.340.000 insanın yığılmasını ile her ay 150 gemi yükünden başlanılacağı esas alındı. 30 Ekim 1943'de esakaların değişikliğe geçirilerek personel sayısı 1.460.000'e çıkarıldı.

General Marshall; Bulero Planının önemini şu şekilde ifade etti.

«Bu askeri tarafa en mühümünü, muazzam işleviye yığıncağıdır. Bu gübrekle 250 mil uzunluğunda hava bir demiryolu inşaatı, 60 mil yarı bir kara yarığınca inşaatına, yünden fazla lokomotif ve diğer tekeronun İngilizlere ve Almanlara ihtiva gösteren bir gücün teşkilini sağlayın bir yığınaktır ki; bunun yüzde 80'u İngiltere tarafından sağlanmıştır.»

İngilizler Avrupa Kıt'asına yapılacak bir anlaşılmış harekâtı 1940 yılından itibaren düşünmeye başladılar. İlk çıkarma geniş modelini de bu yıl içinde yaptılar. Bu tarihlerde Almanların Avrupa sahillerinde herhangi bir teşkilatı yoktu. Ancak yapılacak bir çıkarmadan sonra İngilizlerin yalnız tekeronun Almanlar karşısında karşı şansı; bulunmazdıydı.

Washington'da toplanılmasından sonra Birleşik Devletler Kuvvetleri Başkomutanı İngiliz Ömerkanın Sn. B. Ramsey, Masterin Kuvvetlerin İngiltere'de bulunacakları bölgeyi tayin etti. İngiltere'nin güneybatı bölgesi anlaşılmış kuvvetlerin ve araçların eğitim planı oldu. 1 Temmuz 1943 gününe kadar bütün temsiller hazırlandı ve Devon'da Appleton adı ile anlaşılmış kuvvetleri deri davalı temsiller edildi. Seçilen liman ve bölgelere çıkarma gemi ve araçlarının intikali tahminleri temin edilmiş, öğrenilenmiş planlarda eğitimlere başlandı.

12 Temmuz 1943'de komutanlara düşecek görevler ve sorumluluklar ile ilgili bir direktif yayınlandı. Avrupa'daki asker ve çıkarma araçları için yeni bir komutanlık kuruldu. İmparatoru Kise adı bu komutanlık İngiltere'deki çıkarma araçlarının komutanlığını deruhle etti. Yeni bu komutanlık Amerikan çıkarma araçları için aygıtı berrama ve emirleri temsillerini teşkil etti ve bu tarihlerin eğitimlerini sağlayarak şekilde organizasyonu kurdu ve koordinasyonu sağladı.

1 Eylül 1943'de Amerikan Tümamirali John Wilkes Cominacrahen görevine başladı. Kise his zaman sonra Overlord-Septure Harekâtı sorumluları da belli oldu.

Dartmouth'daki eski Devon şehri yakınındaki Strut Koyunu kaplayan Slapton Sands bölgesinde Orak ayından Nisan ayına kadar büyük ölçüde anlaşılmış tatbikatlar yapıldı.

Müttefikler tarafından tutulmaya hazır toplam 4000 çıkarma aracı inşa edilerek harekâtı hazırlandı. Ancak çıkarma araçlarının Normandiya sahillerinde bulunması için insanlara ihtiyacı vardı. Bunları için Müttefikler 30 adet amir liman için çok geniş bir tekeronla planlama yaptılar. Binlerce deniz anlaşılmış beton kalıpları, burda gemiler çekilerek asılan bölgeye getirilmek üzere İngiltere'de hazırlandı. Böylece her bir tekeron (kilometreyi) bulan mendirekler inşa edilerek, mendirekler içlerinde yüzler laküleler kurulacaktı. Neticede, yedi nakliye gemisiyle otuz kadar çıkarma aracı bir tırta hava şartlarında boşaltılma yapılacaktır. Harekât hava şartlarından etkilenmeyecekti.

Çıkarma öncesi toplam 1.750.000 İngiliz, 1.500.000 Amerikalı, 175.000 İmparatorluk, 44.000 komutan ile toplam 3.8 milyon insan ile yitimi milyon ton malzeme İngiltere Adasında toplandı.

Müttefiklerin elindeki haritalar eski haskılı olmasından dolayı çikarma bölgesinin yeniden tetkik edilmesine gerek görüldü. Bu hususla ilgili görevleri gönüllü subaylar üstlendi. Bu gönüllü subaylar, Kasım 1943 ile Ocak 1944 arası geceleri plaj etütleri yaparak Normandide bölgenin plaj özelliklerini güncel olarak tespitdiler.

15 Nisan 1944'den itibaren Balık Denizi ve Kie'den Gaskonya'ya kadar olan sahillere toplam 7000 adet mayın dököldü. Atlantik'de 1943 ve 1944'de müttefikler tarafından denizaltı harbine fazlasıyla his verildi. Atlantik deniz kontrolü tamamen ele geçirildi. Amerika'dan İngiltere'ye intikal eden konvoylar 1944 yılından itibaren hemen hemen hiç mayınla vermediler.

Çikarmanın hazırlığı olagması için Fransa'da özel istispa itra etmek maksadıyla Müttefik Komutanlığına bağlı 30 kadar özel harp timi kuruldu. Bu timler bir yıl içinde neakla Fransa'ya gönderildiler. Bu özel harp timlerine: Demiryolu hatlarını, köy köprübaşı bölgelerini kadar keşmek, düşmanın telli mukabere hatlarına ve arazilerine hasar verdirmek, düşmanın stratejik tesislerinin bölgeye intikalini sekteye uğratmak görevleri verildi.

İlâzın 1944 ayı başında Müttefiklerin hazırlık durumu şöyledir:

Kara Kuvvetleri: Amerika Birleşik Devletleri, İngiliz, Kanada, Fransız ve Polonya kuvvetlerinden teşekkül ettirilmiş 39 tümen harekâta hazır.

Hava Kuvvetleri: Hava üssü, genel destek, hava indirmeleri ve diğer görevler için toplam 12.665 uçak bir araya toplanmış ve harekâta hazır hale getirilmişti.

Deniz Kuvvetleri: altı muhatarbe gemisi, üç monitör, yirmiiki kruvazör, doksanüç muhrip, üçyüzoniki mayın araması taraması gemisi, yüz onsekiz refakat gemisi, seksen karakol gemisi, üçyüzseksen hücum botu ve avcıbotu olmak üzere 1603 adet harp ve yardımcı gemi ile altıyüzirmibey nakliye gemisi ve 4286 adet çikarma vasıtası harekâta hazır hale getirilmişti.

Haziran 1944'den önce bütün İngiltere, bir hava üssü, deniz üssü, atelye, depo ve seferberlik kampı görünümüne bürünmüştü. İngiliz ve Kanada askerleri İngiltere'nin güneydoğusunda, Amerikan askerleri ise batı ve güneybatı kesiminde hazırlıklarına devam ediyorlardı. Harekât için: Falmouth, Foway, Plymouth, Salcombe, Dartmouth, Brixham, Torbay, Portland, Weymouth, Poole-Southampton, Shoreham, Newham ve Harwich Limanları tahsis edilmişti.

Harekâta katılacak kuvvetlerin lojistik desteğini sağlamak amacıyla Ummanlara ilâveten Mulberryes-A ve Mulberryes-B adları verilen iki pre-fabrik liman inşa edildi. Bunlar Manş Denizinden çekilerek getirilecek ve Bayeux'nun kuzeydoğu ile kuzeybatısına yerleştirilecekti.

Harekât alanında, amfibi konvoyların geçeceği bütün deniz sahalarını mayından taramak ve temizlemek olarak dışıydı. Bunun için, çeşitli bindirme liman ve bölgelerinden harekât edecek konvoyların

Uçaklarının uçmak üzere Wright Adanına 18 mil güneydoğusundaki 18 santim mil çapında bir çukla kazılı ve bir Zebra Sokak adı verildi. Bu bahçeden itibaren çıkarma bölgelerine doğru her mil genişliğinde 16 adet tarafsız sınırlı açıldığı planlandı ve karved işi yapıldı.

MÜTTEFİK HAVA KUVVETLERİNİN HAZIRLIK SAPHASI HAREKATI.

Çıkarmadan itibaren Alman ve İngiliz bir ilysko olarak görünmesi için hava üssününün kamalanması, gerek Almanya'da gerekse local ülkelerdeki memleketlerde düşman kontrolü altında bulunan bütün demiryolu istasyonlarının tahkim ve düzenlenmesi, aerodromların kurulumu gibi iş görür gerekleştirilmesi hayati önem buldu.

Hava üssününün Mücadelesi, Hava üssününün eide edilmesi olarak Alman Hava Kuvvetlerinin tahkim ile mümkündür. Bunun için de bu kuvvetlerin yerde, yani fabrika ve meydanlarda ve tahripieri gerçekleştirildi.

Tahrip işi çok önemliydi. Çünkü 1943 yılı Aralık ayında Almanların ayık uçak imalatı 3.000'li bulundu.

1944 yılının Ocak ayından itibaren hava harekâtının kısırları değişti. Mütefikirlerin Almanların tahkim av uçakları ile himayeli olarak ve bir kadar uçakla yapmaya başladılar. Şubat 1944'de Almanya üzerindeki hava harekâtı çok önemli bir safhaya girdi. Şubat ayının doğrudan haftalarca boyunca Kinkas işi yerden tahkimleri başladı.

Hava üssününün mücadelesinde Argument Harekâtı kod adı ile 20 Şubat 1944'de büyük bir saldırı başlandı. Himayeli 1.000 bombardıman uçakla Öcherstern, Bernburg, Brunswick şehirlerindeki uçak fabrikalarına ve Leipzig'de bulunan M.H. 100 fabrikalarına saldırı yapıldı. Aynı ay sonra Brunswick'deki önemli tesislerin ortadan kaldırılması 22 Şubat'ta Rotterdam şehri 8 ve 14 nci Amerikan Hava Kuvvetleri tarafından bombardıman edildi. 25 Şubat günü bu da hava kuvvetleri arasında 1.000 uçak Rotterdam-Aachen ve Stüden'de saldırıya başladı. Bu üç günlük harekâtta Almanlar 418 adet havada ve 246'ın yerde olmak üzere 762 uçak, Amerikalılar 344 stratejik bombardıman ve 25 de av uçakı kaybetti. Alman hükümeti durumu sayılır şekilde yayınladı. 23 Şubatın 22 Mart'a kadar Avust Hava Kuvveti Berlin dahil bütün Nazi Almanya'daki hava üssüne 1.000 uçak ile durmaksızın hava harekâtına devam etti. Gecce harekâtı İngiliz Hava Kuvvetleri tarafından kara edildi.

23 Mart günü Frankfurt, Müddelen'deki fabrikalara yapılan saldırıda önemli bir başarı elde edildi.

Bu tarihleri Almanlar saldırılar daha güllere Polonya ve Doğu Fransa'ya kaydırdı. 29 ve 30 Mayıs günleri ilk defa Dusseldorf'daki Junker fabrikaları bombalandı.

Mart ayından itibaren Alman aylık uçak üretimi 2.000'e düşürüldü.

Demiryolu şebekesinin tahmini, Almanya ve işgal altındaki ülke-
lerin demiryolu merkezlerine bizzat 1944 yılından önce başladı.
İkinci Dünya Warbının başlangıcında demiryolu garları ikinci dere-
cede hedefler telâkki edilmekteydi. Fakat bir istila hareketi için bu
hedeflerin kayıpsız birdenbire birinci dereceye yükseldi.

Yapılacak tecrit hareketi iki parçaya iktisadî ediyordu. Birincisi
Pas de Calais'deki 13'ncü Alman Ordusunun ve diğer idrariyetlerin Nor-
mandie bölgesine kaydırılmalarını sağlamak, ikincisi de çıkarma böl-
gesi içinde Almanları şüpheli düşürmekti.

Tecrit hareketine Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığının em-
rindeki 2'nci İngiliz ve 18'nci Amerikan Taktik Hava Kuvvetleri kat-
lılı eddi.

Bu hareketi Mart 1944'de Kuzey ve Batı Almanya ve Fransa de-
miryolu şebekesine bizzat başladı. Hedef öncelikleri; belli büyük
köprüler, demiryolu istasyonları ve kavşak noktaları ve katarlardı.

Stratejik Hava Kuvvetlerinin bir kısım birimleri Nisan 1944'ü
ortasından itibaren bizzat Fransa ve Belçika'daki hedeflere tek-
lif etmek için ilave istinadlı müdahalesinden alındı. Bu birliklere;
Lige Nijmegen, Maastricht, Aachen ile Paris ve civarındaki garlar
hedef olarak verildi.

Müttefik Komutanlığı Seine üzerindeki Paris-Le Havre arasındaki
ulaşımın demiryolu dışında, 27 Mart'tan itibaren bu planın istinad-
ına bağlandı. Çıkarma yeri olarak Almanları şüpheli için Albert
Kanalı ve Arne boyunca ikinci bir tecrit hareketi de ileri göndü.

Kana ve demiryollarına bizzat Mayıs ayı içinde en gıdıklı
bir devreye girildi. Teatronlar, Rouen, Paris, Metzler ve Dunkerque
bölgesindeki hedeflere, Meuse ve Sarre Nehirleri üzerindeki köprülere,
Batı Almanya ve Lüksemburg-Dogu Fransa'daki demiryolu merkezle-
rine ve Loire Nehri üzerindeki köprülere ve Nîmes, Avignon, Nîmes de-
miryolu istasyonları olarak dört ayrı bölgeye tevdi edildi.

Bu bombardımanların neticesi olarak 1944 yılı Mayıs ayı deva-
minin Belçika'dan önceki kısmında gibi Fransa demiryolları Sarre
bölgesinin komutanları ile Belçika etrafı arasında vardı. Bununla başka o
sarıma kadar yalnız tek bir nakliyat işi vedek olarak ayrıdan kutar-
lar da komar nakliyatına tevdi edildi.

Tecrit hareketi çok etkilili oldu. Günde 10-12 katar düşürülme-
sinde başarılı olan nakliyat 3-5 katar kadar düştü. Şubat 1944'de
Batı Fransa'daki demiryollarından günde 60-70 katar geçmekteydi.
Nisan ayında bu rakam 48'e ve Mayıs ayında da 33'e düştü. Bunun
sadece 30 kadarı askeri nakliyatla tabii edilebiliyordu.

Böylece çıkarma hareketi esnasında 1.000 katarın çıkarma böl-
gesine gelmesine mani oluyordu. Normandie bölgesi hemen hemen
tecrit edilmeye bulmuyordu.

Akaryakıt kaynaklarının bulunmaması, diğer bir deyişle de petrol
harbi amaçla olduğu şekilde geliyordu.

Hava gücünün günün teknolojiyle kazandırılmasını Alman sentetik akaryakıt tedbirlerinin durdurulmasına bağlıydı. Yeni tehrir edilmeyen Hava Kuvvetleri uçakları ve bütün motorlu araçları akaryakıtlar sağlamak zorundaydı.

Nüfuzet Müsteşarlık Komutanlığı bunu hedef kabul ederek tarihte Petrol Harbi diye geçen faaliyetle Nisan 1944'de başladı. Petrol Harbi'nin genel planı: 29 adet sentetik benzin ve 58 adet de rafineri merkezine saldırıyı içermekteydi. Hedefler üçer üçer 8 ve 15'inci Amerikan Stratejik Hava Kuvvetleri arasında tahsis edildi.

Gaye, evvela Romanya petrollerinin tedbirine mani olmak, Rumun için de ilk planda Romenya petrol kuvvetlerini tehrir etmek, sonra uçlu vagon ve petrol gemilerine saldırılar tehrirlemek, her türlü maksadla mani olmak için Tuna Nehri'ni engellemek gerekliydi. Olsa olsa Fransa ve Orta Avrupa'daki sentetik benzin fabrikalarına, depolara ve rafinerilere sıra gelecekti.

Petrol Harbi Nisan 1944'de Ploesti'ye yapılan bir saldırı başladı. 2 Mayıs'da saldırı tekrar edildi. 12 Mayıs'da Bruxelles ve Marseburg sentetik benzin fabrikalarına saldırı düzenlendi.

28 Mayıs'ta tekrar edilen saldırı Zolix'deki tesise durduruldu. Çıkartma sırasında Almanlar artık Romenya petrolerinden istifade edemeyereklerdi. Sentetik benzin tesisi 190.000 tondan en sonunda 34.000 tona kadar düşürüldü.

NORMANDIE HAREKATI İLE İLGİLİ COSSAC VE OVERLORD HAREKAT PLANLARI :

1943 yılı Ocak ayından itibaren teşkil edilen Müsteşarlık Genelkurmay Başkanları Komitesi, Avrupa tedbirine yönelik çalışmalarla ilk toplantıyı müşterek karargahı. Bu yıl sonunda Aralık 1943'de tektirik açıdan Avrupa saldırı planı hazırlama görevi kosa adı Cossac olan Avrupa Yüksek Müsteşarlık Komutanlığı Kurmay Başkanlığına atanmış İngiliz Generali Sir Frederick E. Morgan'a verildi. Yaklaşık bir yıl süresince burada bir komutan olmamanın Müsteşarlık Genelkurmay Başkanları komitesinden aldığı direktiflerin ışığı altında hazırladıkları südüren General Morgan, tarihteki kurmay çalışmalarının en büyüğüne verdi.

1943 yılı Nisan ayında Fransa'ya yapılacak çıkartma hareketinin kod adı, Overlord olarak tespit edildi ve 3 Mayıs 1943 Washington Konferansı kararları neticesinde Manş Kanalı üzerinden Almanya'ya saldırı etmek stratejik de kesin olarak belirlenmiştir.

23 Mayıs 1943'de Müsteşarlık Genelkurmay Başkanları Komitesi tarafından Cossac Karargahında verilen Overlord plan direktifi şöyledi :

• Hersey, harekât 1 Mayıs 1944 tarihinde başlayacağına göre hazırlanacaktır. Bu tarihte birinci kademe ve aynı anda üç tümen ve denen birliklerden çıkartılmak üzere iki tümen için gerekli bütün araçlar hazırlanmış bulunacaktır.

Çıkarma kuvveti iki parçaya bölünmüştür. Birinci parça 29 tümen olacaktır. Baş tümen karaya çıkarıldıktan sonra, geriye dönecek vasıtaları derhal yüklemek üzere. Bu piyade tümeni birinci safhayı takviye kuvveti olarak hazır olacak, geri kalan yirmi tümen ise, köprüleri mevzilerine yerleşmeyi müteakip çıkarılacaktır.

Çıkarma bölgesi, en kısa zamanda 20 ile 30 tümen destekleyecek liman tesislerini ihtiva edecek şekilde hazırlanarak, bu liman tesisleri Amerika'dan gelecek olan 3 ilâ 5 tümen bir anda çıkarma desteklemeye olanak verecek nitelikte olacaktır.

General Morgan verilen direktif çerçevesinde çalışmalarına devam ederek ve 1943 yılı Ağustos ayında Quebec Konferansında öngörülen hususları da dikkate alarak 1943 yılının sonunda Taslak Cusac Planı hazırladı. Bu plan ana hatlarıyla şöyledir:

Birinci kademede üç piyade tümeni, iki tank tugayı ve bir ağır muharebe grubu; kısa bir süreli indirme atılımı müteakip kıyıya çıkarak, daha önceden indirilmiş olan paragraf tümeni birlikleriyle de Caen şehri ile kıyıdaki bazı savunma mevzilerini ve köprülerini kapatacağıdır. Birinci kademeye için hedef, Dogu'da Caen ve Batı'da Bayeux ile Grand Camp olacak. Bunları kapattıktan sonra D bölgesi, birinci safha hareketi sona erecek bölümlerdir.

İkinci kademede 18 tümen kullanılacak, müteakip ve tests edilecek hava alanlarından havalanarak yaklaşık 30 ila uçak desteğinde piyade tümenleri D + 14 gün; St. Michel-Angon-Tourville hattına varacak ve ikinci safha hareketi sona erecektir.

Yapılan muharebelerdeki doğrudan muhalefeti hakkında elde edilecek bilgilere göre; ya Le Havre-Rouen gebeleri kapatılacak ya da Bretagne bölgesini terketmek için Salis Nispete istikametine hareketlenecektir.

Taslak planın hükmünden sonra sonra Kasım 1943 yılında General D. D. Eisenhower, Müteakip Yüksek Komutanlığına, General B. Montgomery; harekâta katılacak İngiliz ve Kanada Kara Kuvvetleri'nin Komutanlığı da uhdesinde olmak üzere müteakip Kanada Kara Kuvvetleri Başkomutanlığına ve İngiliz Amirali Bertram Ramsey; Müteakip Sıfırıncı Kuvveti Deniz Kuvvetleri Komutanlığına atandılar. Marşal Sir Mollory da Müteakip Hava Kuvvetleri Komutanlığına getirildi.

General D. D. Eisenhower ile General Sir B. Montgomery bu kararlarda Kuzey Afrika'da bulundular. Her iki general Londra'ya hareketlerinden önce Kuzey Afrika'da bir görüşme yapabilmek arzusu buldular.

14 Ocak 1944'te Afrika'dan Londra'ya gelen General Eisenhower öncelikle kısa adı Sıfırlı olan Müteakip Denizaltı Kuvvetleri Genel Karargâhını kurmaya başladı. Daha sonra kurulması olan Cusac Karargâhı bu dev kuruluştan ibaret arttı ve General Morgan ile General Eisenhower'ın baş yardımcısı olan General Nedel Smith'den sonra gelen ikinci Kurmay Başkanı olarak çalışmalarına devam etti.

Genel Planını Başkumandan olarak teklif eden General Eisenbawer, gerekçe düşüncelerini yayımlar usure çıkarma sırasında Kara Kuvvetlerinin tümüne ayırmak üzere olan General Montgomery'ye yetki verdi. General Montgomery'nin ilk çıkarma kuvvetlerinin Alman kıyı savunmasını parçama yetkisiyle, taarruz cephesinin dar olduğu ve kullanılan paraşüt kuvvetlerinin artırılabileceği gerekçeleriyle kabul edildi. Bu kararın kabulü ile General Eisenbawer bu hususları Müşterek Genelkurmay Başkanlığı Komutanına teklif ederek gönderdi. Kabul gören teklifler şu şekildedir:

Birinci kademe, Doğu'da Lurens Nehri ile Batı'da Cörsün Yarımadasına yerleşmek ve müstakkip baraklılık emniyetini sağlamak maksadıyla La Vire Nehri'nin batısına kadar genişletilmiştir. İkinci kademe de, tümün sahile aynı saate çıkarılacak ve birinci kademenin takviyesi için hemen ardından ilk dönem daha yavaş olacaktır. Taarruz kuvvetlerinin mevcudu 8.000 kişi artırılabilecektir.

Bu durumda, ilk kademedeki kuvvetlerin sayısal yedeye yitirilmediği gibi taarruz kuvvetlerinin de mevcudu 8.000 kişi kadar artırılmıştır. Böylece yeniden bir sonu problemi ortaya çıktı. Çünkü, geniş ve arazi inşaatı, Normandiye Çıkarmasında birinci kademe de bir 10-15 km ve Güney Fransa Çıkarmasında da iki tümün çıkarılacağına göre planlanmaya ve inşa edilmeye.

General Eisenbawer bu durumu biliyordu, fakat o Güney Fransa Çıkarmasının tamamen ilk mehiyetle teklif olduğundan oraya sadece bir tümün kadar bir kuvvetin çıkarılması istiyordu. Fakat Müşterek Genelkurmay Başkanları, Güney Fransa'daki Amerikalı redberler, birinci kademe de Normandiye topraklarına yedi tümün, Mersin-Toulon bölgesine iki tümün çıkarılmasını kabul ettir ve inşaat programında da bir değişikliği gerektirdiler.

General Eisenbawer tarafından yapılan ve istenilen sonuçlar nedeniyle Venedik baraklılık tümü ile birlikte, çıkarma tarihi sonuna kadar geri alındı ve tarih 1 Haziran 1946 olarak belirlendi. General Eisenbawer ve General Montgomery'nin emirleri kabul edildikten sonra Overlord Planı son şeklini aldı ve hareket planı aşağıdaki şekilde belirlendi:

Birinci kademe, iki Amerikalı tümünü de üç İngiliz-Kanada müfrezası tümünü aynı saate tahsis edilecekleri plajlara çıkaracaktır.

Bu kuvvetlerin cephelerini emsarete almak maksadıyla, İngiliz Doğu Bölgesine bir, Amerikan Batı Bölgesine üç paraşüt tümünü tahsis etmek istenmiştir.

Birinci kademe de, bir tümünü takviye etmek maksadıyla çıkarmanın ikinci günü bir Amerikan ve bir İngiliz tümünü daha çıkarılacaktır. Bu takviye ve tahsis, D+4 günü iki İngiliz ve iki Amerikan tümünü, D+12 günü daha İngiliz ve daha Amerikan tümünü, D+20 günü, diğer İngiliz ve daha Amerikan tümünü, D+30 günü, diğer İngiliz ve diğer Amerikan tümünü daha çıkarılmalarıyla gerçekleştirilecektir.

Müşterek Genelkurmay Başkanları Komitesi, 1 Şubat 1944 günü; General Eisenhower'ın tüm önerilerini ve çıkarma tarihi olarak 6 Haziran 1944 gününü kabul etti.

Müttefik Seferi Kuvvet Başkomutanlığı Yüksek Karargâhı (SHAEF) tarafından Şubat 1944'de son şekli saptanan Overlord Planına ilişkin Neptune Deniz Harekâtı Planı hazret olarak söylendi :

Çıkarma Seine Koyuğu güney kıyısındaki, Doğu-Batı yönünde seksen kilometre uzunluğundaki bir plaja, üç İngiliz Kanada ve iki Amerikan tümeni ile yapılacaktır.

Çıkarma sahasının iki kanallı derinine bir İngiliz ve iki Amerikan paraşüt tümeni, çıkarmadan 48 saat önce indirilecektir.

Kıyıya çıkış günü öğleden 15 saat sonra 06.30 da başlayacaktır. Çıkarmanın ertesi günü (D+1) tahviye kuvveti alınarak bir İngiliz ve bir Amerikan tümeni daha çıkarılacaktır.

36 kilometre uzunluğundaki Utah plajına 5nci Amerikan Tümeni, 63 kilometre uzunluğundaki Omaha plajına 1nci Amerikan tümeni, 74 kilometre uzunluğundaki Gold plajına 39nci İngiliz ve 8nci Kanada aralı alayları, 74 kilometre uzunluğundaki Juno plajına 3ncü Kanada Tümeni ve 2nci Kanada aralı alayı, 36 kilometre uzunluğundaki Sword plajına 3ncü İngiliz tümeni ve 27nci İngiliz aralı alayı birinci kademeyle çıkarılacaktır.

Bu tümenlerin mevcudu 150.000 kişi, 3000 tank, 1500 tank, 1500 otobüs tipinde araç olup, ayrıca plaj ve kıyı tesisleri için 30.000 kişi çıkarılacak, üç paraşüt tümeni ile de ayrıca 22.000 kişi indirilecektir.

Çıkarmanın 35nci günü; Amerikan, İngiliz, Fransız, Kanada ve Polonya olmak üzere 29 piyade tümeni, 12 aralı tümeni, 3 paraşüt tümeni olmak üzere 39 tümen, plaj ve diğer idari birimleri için 40.000 kişi Normandiye kıyısına çıkarılacak olmaktadır.

Çıkarma günü akşamı kıyıda 10-14 kilometre derinliğinde kıyıdan sahaya kadar geniş bir derinlikte oluşturuldu.

Amerikan, İngiliz ve Fransız Deniz Kuvvetlerinden 666 harp gemisi bu harekâtla görev alacak, ayrıca İngiliz Anavatan Filosu da yardım için harekâta hazır bulundurulacaktır.

Bu harekâtla uçak gemileri kullanılmayacak. Fakat İngilizler adalarında 163 hava alanı kullanarak çıkarma günü 11.700 adet çeşitli uçak bombardıman, destek, aralı ve gözetleme görevleri de görev alacaktır.

Paraşüt tümenleri için 925 adet nakliye uçağı ile 100.000 parşütör kurtarılacak; öngörülür.

Birinci kademeyle çıkarılacak Amerikan Hücresizleri; Darvauville, Plymouth, Falmouth Limanlarından, İngiliz ve Kanada Tümenleri Wight Adası, Southampton, Portsmouth ve Newhaven Limanlarından indirilecektir.

Valdema Umudları ile Wight Adasının güneyindeki riveye noktasında bir ve buradan çıkarma plajlarının 8-12 mil batısındaki daljında noktasına kadar bir ayırıcı arazi yolu taranacak. Karad. basına getirilerek, kameler sağlı oldu rehber şimandiraların ile markalanacak, arazisi tarandı, güney 12. sayılı arazi tarama fiyosikası tarafından 4 Haziran 1943 günü almanlar alacakları, bu kadar taranılacak.

Mutarakat gemileri, kruvazirler ve mahitirler denizli olarak 600 metre ile 14.000 metreden ve aley destek araçları sayılı halinde yalın destek yapacak, virdirne ateli saat 03.30 ile 06.30 arasında işi edilecekti.

Amerikan ve İngiliz Taktik Hava Kuvvetlerine mensup olan 18 av filosu çıkarma mahitirinde kıyı bölgeyi örtmek için devamlı devriye bululu edilecekti. Bir filo İngiliz çıkarma bölgesi üzerinde, bir filo Amerikan çıkarma bölgesi üzerinde, altı ille devriye takvile filosu olarak ayrıldı. Anılardan başka 200 av filosu deniz yakışına yollar üzerinde devamlı devriye girdi. Anılardan bir filo İngilizlere güney sahillerinden 60 mil, bir filo İngilizlere güney sahillerinden 90 mil mesafede bululu girdi. Bir filo İngiliz çıkarma mahitirinde devamlı havada bululu. Örtme filolarından gayri 35 filo da konularından kollarını bululu ve 30 av bombardıman filosu da yalın destek mahitirine tahsis edildi.

İngiliz çıkarma plajları önüne üç adet bir denizli gemisi, Amerikan çıkarma plajları önüne iki küçük gemi rehberlik etmek üzere daha önce yerleştirildi.

Cherbourg Limanı ağız alayı kollarını hale gelinceye kadar, ilk ak ve gündüz esen kuzey rüzgarlarının ve dalgalarının etkisi altında kalarak olan plajlarda bozulmayı kolaylaştırmak için Omaha-Gold plajları arasındaki kıyı önüne 300 metre uzunluğunda bir dalgalardan yapıldı. Bu mahitirde, 1000-2000 ton arasında değişen 50 beton blok «Pier» ve ayrıca eski bir Fransız mahitir gemisiyle bir İngiliz ve Hollanda eski kruvazirleri dahil 17 büyük ve 35 de küçük gemi batırılarak aynı liman ve dalgalardan ve yalın küçük gemi batırılarak da Utah plajı önüne bir tank liman ve dalgalardan liman plajları. Bu ile D-1 günü batırarak ve D-12 günü de tamamlanacaktı.

Almanların çıkartma Dover taraflına gitmek üzere, bütün tahsilat dahil pek çok güney bölgedeki limanlarda batırarak, çıkarmadan bir gün ve bir gece önce yalın birli ille bütün gemilerin Dover istikametine seyrine ve lüo apatla emirlerle alınması planlandı.

Başlangıçta tüm bir liman seyrine için çıkarmaların güney dalgalardan önce yapılması düşünülürdü. Fakat Pasifik Harbisi ve bilhassa Tarawa çıkartma, denizden yapılacak ateli desteklerin etkin olmaları için, kıyıya hücumun güney dalgalardan önce yapılmasının daha faydalı olduğunu göstermişti. Diğer yandan Normandie çıkartmasında dalgalardan önce salabilmek olacaktı ki, diğer hücum gece karışıklığında yapılması, karışıklı birlecek birleşimine ve güçlendirilecek vaktin gelebilecekti. Dalgalı huzurunda düşündürmesi gereken pek şeyler vardı. Hücumun sürat ve emirlerle tahminlerden çıkarma araçlarının taşıma mümkün

olduğu kadar yakın mesafeye girmeleri gerekiyordu. İlk zırhlı as sayımları yapılır ve askerler deplanın içinde buldu. yürümek zorunda olduklarında kalınlarda. Pasifik barajlarında ilk bulguların asker, rüzgarı yarı baline kadar denize çıkarak kıyıya. Japonya zorunda olduklarında kalınlardan sonra yitirdi. yitirdi. yitirdi.

Bütün bu hususları gözönünde bulundurarak General Eisenhower, 17 Mayıs 1944 tarihinde başkanının 5 Marttan 1944 sabahı saat 06.30'da yapılmasına karar verilmiş ve bu karar Müşterek Devletkurmay Başkanları Kuruluna arzı ile birlikte de kabulünde.

Mayıs 1984'te Marmara Denizi'nde ve Nispetiye'de bulunan meteorolojik istasyonlar çok iyi gözetildi. Fakat bu istasyonlar için hava durumu gözlemleri ve kayıtları bazı değişikliklerin sonucu olarak değiştirildi. Zaten Nispetiye'de Bulunmakta olan istasyon da Marmara Denizi'ne yakınlıkla bazı değişiklikler gösteriyordu. Ancak bu kez yeniden 42 kilometre uzaklıktaki Çarşamba Yarımadası'na bir dalgaörseği ile çıkarma plejlerini kurutma (kaydırma).

Çikarmanın 3 Haziran 16.30'da başlamasının önceliğine en az 24 saat önce bildirilmesi gerektiğini Çankırı, müdevi hakkında bilgilendirilerek hareketelemini kendileri averta etmişlerdir.

Çıkarma için matematiksel durumu nasıl olduğu günü gününe tabiiin edili ve değiştirilmesini yapalı. Bu meselele 3 Haziran akşamı komutanlara bir bildiri verildi. İçerik matematiksel anlamda Aile M. Singer, 3 Haziran Pazartesi günü olduğu bir Arpa çıkarması, buharların yavaş ve alarak çıkması, çıkarma olayının bir kopyayacağı ve havanın birkat gün toyle olmak gün görüldüğünde belirtti.

İngiliz Aeronautics Dairesi derin bir istihbarat raporu yayınladı. 4 Haziran saat 0615'30 yerinden çekildi. İlk meteoroloji bulgularını hava istasyonu raporu bir deşildi. Havaın ayar çekildi. Hava istasyonu, buharı havanın üstünden 200 metreden az (yaklaşık 10-20 m) sonra da bir istihbarat istihbaratı oldu.

Çikarmanın 5 Haziran 1944 günü alınmış yapışık yapışık yapışık kağıtların bu aralarda verilmesi gerekiyordu. Ama işin 1 Haziranda olduğu bir kısımda randa olduğu olmasına göre yine bağlanıp duruyorduk.

Bunun İdarine General Dönüşümler, Bakanlarlar tarafından bir gün önce kabul edilmiştir. 1944 yılında kabul edilen bu kanunla, Bakanlar Kurulunun bir kısmı olan Bakanlar Kurulunun bir kısmı, 12 sayılı ve 13 sayılı kanunlarla değiştirilmiştir. Kanunların bir kısmı, 12 sayılı ve 13 sayılı kanunlarla değiştirilmiştir. Kanunların bir kısmı, 12 sayılı ve 13 sayılı kanunlarla değiştirilmiştir.

Gerçekten bu türde olduğu gibi bir durum olur ve yegmür ok
Söylendi

4 Haziran günü yapılan bir toplantı yapıldı. Mithatpaşa namını Albay Süley. -Dışık bu işin varesi Aziz Adaları Buluşunda buluşmuş olduğun belenmiş. Bu nedenle Mary Karamide işe bu vatre havanın sakin olmasın muhtemeldir. - dedi.

OVERLORD Battle Plan: Key Features & Timeline 1944

6 Haziran saat 02.09 tarihinde denizine noktasından ayrılan gruplardan: U kuvveti Utah plajı 11 deniz mili açığına saat 02.23, O kuvveti Omaha plajı açığına 02.49 S, J ve G kuvvetleri kumullerine tahsisli plajların açığına saat 03.05'de demirlediler. Kiyıya hücum için küçük araçlar denize indirilmeye ve ilk dalışlar başlatılmaya başlandı.

Kiyıya hücum saldırı faaliyetlerinde hava şartları pek elverişli değildi. Rüzgâr kuzey ve kuzey batıdan orta kuvvetinde esiyor, dalga yüksekliği bir metreyi bulmuyordu.

Deniz sularının altı Şörd, Jeno ve Gird plajlarına saat 03.30'da, Omaha ve Utah plajlarına saat 03.40'da başladı. Çukuruna bölgesine aynı zamanda çok güçlü bir hava bombardımanı daha yüksek irtifadan, deniz seviş değişik derinlerden yapıldı.

Bu maksatla 5.8 Haziran günü İngilizler'deki dalaydan kalıncı 1237 tıpkı gibi yapımlardan biras sonra saldırılar halinde bombardımana giriştiler. Saba Cherbourg ile Le Havre arasındaki mabul kuzuliydi. Hedef de bölgedeki 10 kıyı bataryası verilmişti. Ada geçen bataryalar yüzlerce noktadan verildiğinden ve büyük bir gürültü sağlanarak çekilde meydana getirilmiş 250 cümlik topardan müteakkin. Her batarya ayrıca kumullerine karşı tanklar ve hava saldırılarına karşı da tanklar toplenyle korunmakta idi.

Harekâtı takibinden önce, gününde yani 4-6 Haziran günlerinde Dunkerque ile Cherbourg arasındaki tepelerin üstüne bataryalara 800 hava kuvveti tarafından 5000 ton bomba atılmış.

Çukuruna günü ise ada geçen 10 bataryaya İngiliz Kraken Hava Kuvvetleri tarafından 5000 ton bomba atıldı. Yapılan planlara göre bölge devamlı bir hava saldırı altında tutulmaktan gün sürerken ve ilk bombardıman saldırı bataryaları yine aynı hava kuvveti birliklerine mensup 1000 adet uçak tarafından aynı hedeflere 1700 ton bomba atıldı.

Bundan sonra bölge üzerinde yakın hava denetleme altına alınan 200 ve 1000 taktik hava kuvvetlerinin kumulleri, deniz ve av bombardıman uçakları geldi. Kuvvetler müfettiş hedeflere ve daha ilerideki toprak mevzilerine saldırıya başladı. Bu zamanda hava akımı, Alman savunma sistemlerinde büyük yitirildiği gibi, tahribatın başka Almanların maddeli üzerinde ve diğer emmüvelli tesirler vardı. Bu saat 03.30'da büyük bir kumulleri ile bütün ilk saldırı grupları, bölgeye göre bir yakınlıkta, bölge ile bütün sahile çıktılar.

İkinci Fajına Hazan: Cherbourg Limanı ile çevirmek ve Cherbourg yarımadasındaki Alman kuvvetlerini cema etmek maksadıyla bu plan hedef alınmış. Bütün kumulleri tarafından yapılan saldırı için bölgedeki hava alanları da ele geçirilmiştir.

Sahile çıkış ve ilerlemeyi kolaylaştırmak için 5.8 Haziran günü 02.00 saatlarında plajın 10 kilometre kadar ilerisinde Saint-Mère-Eglise Bölgesi 82nci Amerikan Paraşüt Tümeni ve plajın güneyindeki Carentan yolu kıyısındaki bölgeye 10000 Amerikan Paraşüt Tümeni indirildi. Amerikan Hava Kuvvetleri Tüsaneleri mesafelerdeki şartlar ya-

Sanayiye tam olarak bağlı sulu suya ulaşmazlar. Bu su politisinin de tesiri-
nolduğu buna eklenince Esatlar ve Kemal meddelerinin cereyanından
tuzlu denizlere ataya çıkan 101 no'lu tuzludən 5999 parçacı 15.25
sanlık bir sulu suya serpilir. Tuzlu suyun yitirir altına kaybedildi. Buna
rakim kuvvetli hava hücresi altında, suyu suya suya.

Utah plajı kuzey güney yönünde 3500 metre uzunluğunda olup 1500 metre genişliğindedir. Bu plajla tahmini deniz kıyıları bir metrede geniş, beş kilometre, sığa girilip, altında refleks gücünde ve büyük alevle birleştiren kumları halinde 1000 metre, 300 metre, 300 metre ve 300 metre genişliğindedir.

En başında İsmailiyye tarikatı karayla çıkıyordu. Her yıl Eylül ayına kadar yapılan toplantılar oluyordu. Çünkü bu ayın 9'unu İsmailiyye Karayla toplantıları olurdu ve bu toplantılar karayla olurdu. Karayla toplantıları olurdu. Karayla toplantıları olurdu. Karayla toplantıları olurdu.

Ek dalgalar hem de 3'dü kırıya ulaştı. Daha evvelce rebber bonu olarak gönderilen 10 küçük gemi mayına karşı çıkarak batmış ve 20 kişi mayınla elemtirne nehirle çıkarma araçları güneye doğru sürüklenmiştir. Bu bir bekeme kararı (nece) Amerikan tümeninin bir-iki oldu. Çözüldü. Alman bir meteorolojisi ates kavel meca düştüler.

Bu hayli karnavalın ilk etabı Aralık ayından 100 metre kadar uzakta kurulan stüdyolar için çekimler bu mesafeyi yarı ederken kadar 10 saat sürerek çekildi. Bu bölüm, sahnesi 5000 yarası açıldı. Çekim, bu zaman her bir yarası çekilen karnavalın çekim stüdyoları tarafından çekildi. Bu çekim stüdyoları.

[illegible]

Denizle Plajın İlişkisi, 1 nci Amerikan Tüzemi çok meşhurları bu plajın dışındaki ve içi, 5500 metrekül bu plajın sadece dört tarafında, 100-500 metrekül bir kısım sahile çıkmaya uygundur. Kıyı iyi tahkim edilmiş, plaj iyice mayınlanmış ve ayrıca çok yüksek bir sualtı manzarası imkânıdır. Köktü pürne, parlak nesneleriyle suya dökülen taktik olmamıştır. Denizle sert ve dalgalı sınırları yam sıra 3 kuyveti, 252nci Alman Tümeninin manevraları sahne içinde alırdığı bulucuyordu. İşte Amerikan suvetti, muharibe mevzuatına girenmiş, yerini standart vifaklı bir denizim Heri mevzuatına çarpmış oldu. Amerikanın hukukiyetleri çok çoktuydu. Buhar çoklığı, zamanı kayalık ve deniz sevgisinden 1-1.5 metre yükseklikte kalan çok sert bir plaj ortaya çıkıyordu. Bütün bunlara rağmen 06.30da suya girenli ilerleme son derece yavaş oldu. Bundan plaj enü birdenbire karnakarıtıktı. Bütün buhar yüksekten kuyvetli bir atını araçları mevzuatına başladı ve 32 amfibi tanktan 27 tane çıktı. Ateş desteğini çok yakından vurma noktasından muharibler sahaya çıkarak aktılar. Kuyve vaklettiler.

Buraya 32.000 kişi ve 300 arar çıkartılacak ve bunları taşımak ve desteklemek için iki müharebe gemisi, üç kruvazör, oniki muhrip, onuzde arama taranma gemisi, yurtdışı deniz ateş destek birliği dahil 500 tonlu ve araç sahili dışında bulunuyordu.

Deniz ateş desteğine ve hava bombardmanlarına rağmen kıyıya çıkış saat 08.30 ile 11.00 arasında güçlü olarda durduruldu. Plajlardaki askerlerin iletici olarak plaj terk etmeleri emredildi. Çıkarmaya günde beş defa daha devam edildi. Akşamı kadar ancak 1800-2000 metre derinliklerde kıyıya yerleştirilmeyi ama 300 kişi öldü verildi. 10 gemi batmış 80 amfibi araç da tahrip edilmiş veya batmış. Özalp ile Hög Borsundaki askeri hatarya için buraya para da olarak hemen bombalama bir komando birliği gönderilerek sevk edildi. Tümenin komutanı Omaha Plajına ancak 2 günde çıkabildi.

Gold, Juna ve Sverd Plajlarına hücum, Özalp ve Sverd Plajlarına birinci ve 300 İngiliz Tümeni, Juna Plajına ise 1000 Kanada Tümeni saldırısı için gönderildi. Bu üç plaja çıkarak kuvvetleri, iki müharebe gemisi, üç kruvazör, bir muhrip, kırk muhrip ve refakat gemisiyle 1800 kadar birlik destekliyordu.

Gold arkıolundaki tümenin iki parçası alay, bir komando alayı ve bir lüvayı çevreledi. Denizi yerlerindeki deniz durumu oldukça sert olduğundan amfibi tankların çıkartılmasından vazgeçildi. Bu nedenle tank taşıyıcı gemilerin sahile yaklaşması ve yüzerden hemen arkasından çıkarma yapılmaları emredildi. Tıynet odaları çıkarma saatinden itibaren bir kaç dakika sonra çıkışa. Fakat deniz ve hava bombardmanlarından çok etkilenmiş bir muharebeyle karşılaştı. Piyade birlikleri kıyıya çıkıp topları. Fakat Alman mevazemeleri özellikle İngilizler tarafından karaya çıkarılan onlar lüvayı muhayarından alınan postaların ateşleriyle tahrip ve yok oldu. Bu sırada birlikler iki harekâta başlayabildiler.

Juna Plajına çıkarak Kanada Tümeninin muhayarından bir kısmı amfibi tankların yokları çıkarak medeniyetli hücum için saldırı ve bazı çıkarma araçlarını kend hava tahrip ve tahrip etmeleri için bir grup gönderildi.

Sverd Plajına çıkarak İngiliz 300 Tümeninin hafifli Casse'de değini tahrip etmek ve burada bir köprüden elde ederek 300 Hava Tümeni Tümeni de tahrip etmek. Burada oldukça iyi deniz medeniyetli iki amfibi tank muharebesi sonunda 400 yurtdışı deniz ateş desteği indirerek mevazı kalandı. Bunların sonra piyade ile birlikte sahile çıktılar. İkinci grup saat 10.00'da ve 15'te grup da aşından sonra sahile varmıştı.

Birkaç çıkarma günü akşamı Sverd Plajına 2 kilometre Juna ve Gold Plajlarının 6 kilometre kadar ilerletildiği. Kıyı beldeleri planlarında görüldüğü şekilde de tahrip edilmiş ve yine de kıyıya tahrip edilmişti.

ALMANLARIN KARŞI KOYMASI

Almanlar çıkarma tarihi hakkında doğruya yakın bir bilgiye sahip oldukları halde, çıkarma bölgesi hakkında tam bir bilgi elde etme-

muharibi batırıldı. Diğer iki muhrip de Seine Körfezinde girerek tesadüfından vazgeçmeye mecbur oldular. Alman hücumbotlarının faaliyeti oldukça zayıf kaldı. 6 Haziran 1944 günü Svenner adlı Norveç muhripini torpido taktiruzi sonucu batırdılar. Fazla miktarda Müttefik kruvazör gemisinin mevcudiyeti Alman hücumbotlarının hareketini engelledi. Alman Hava Kuvvetlerinin denizgu amaçlar büyük kayıplarına ve mayın taranma birliklerinin çok yıpratıcı bir şekilde faaliyetle bulunmasına neden oldu.

Büyükasirai Donaniz, Bresl Üssüne bağlı 15 adet denizaltıyla Lorient ve St Nazaire Üssüne bağlı ilothialardan ayrıca 15 denizaltı ile Müttefik Çikarısına tesatuz terfideci. Butan silahlanilgına rağmen Landwort denizaltı grubu Çikarına kuvvetine yaklaganadi. Toplam 30 denizaltı denize açilar açilamaz Sahil Komutanilgının 120 kadar bombalanan uçağı denizaltılara deers Aldırmadi. Denizaltı Harakati Ma-kam denizaltıları geri çağırılğında kayıpları olmaksızındı. Gövdeleri, kopru üstleri, su bombaları, bombalar ve makaneli tüfek teermalarıyla delindi. parçalanmış 16 denizaltı uslerine döndürüldiler, geri kalan 20 tanesi yok edilmişli.

Çen denizaltıları 10 adamı torpedolar büyük bir faaliyet gösteremediler. Yalnız Temmuz ve Ağustos aylarında birkaç mayın gemisiyle Deaton Polonya kruvazirini ve bir muhripini batırdılar.

Normandie Harekatinin ilk gününde Alman Hava Kuvvetlerinin reaksiyonu çok zayıf oldu. Bu nedenle müttefik kayıpları inanılmazca derecede azdı. Bunun başlıca iki sebebi vardı: Gerektiği takdirde ve gerekçe kalite bakımından Almanlar muhrip ve hava savunma birlikleri başka altında tutulmuştu, diğer yandan Almanlar Pas de Calais'yi asil hareket bölgesi olarak kabul etdiklerinden başlıca kum ve ay birlikleri bu bölge üzerine tekkif etmişler ve ilidarmayla Normandie Bölgesi zayıf kalmıştı.

Bu yüzden Normandie Bölgesine çok kadar uçak gönderildi. Gayet tahli bu kuvvet de bir is gösterenit. İşte Müttefik bombatirun arklarından biri de buydu. Hatta av bombatirun ve bombatirun uçakları dahil küçük gruplar halinde tesatuzlarına tesbetos devam etme imkânını buldılar.

8 Haziran saat 09 00'da Çikarına Bölgesi üzerinde bir kez FW 190 uçağı uçmaktaydı. Aynı gün saat 16 00'e doğru 20 kadar JU-88'ü zıma-ye eden 15 adet FW 190, bir bombatirun görevinde İngiliz av birak-larıyla karşılaştı. Junkers'lerin 13'ü ve FW'lerin 4'ü düşürüldü.

Almanlar o gün sadece 70 sorti yapabildiler Buna mukabil Müttefiklerin sorti adedi 10.685'di.

8 Haziran 1944 günü Almanlar aldıkları takviyelerle 500 sorti yapabildiler. Fakat bu, 10 Haziran'da 250'e düşti. O gününde bu durumun karikatirize edilen şu ilkm Alman Hava Kuvvetlerinin durumunu iyice açıklamaktaydı.

"Gümüşten uçaklar görüyorsanız, bunlar Amerikan uçaklarıdır. Yok eğer siyah renkte uçaklar görüyorsanız bunlar da İngiliz uçaklarıdır. Şayet hiçbir şey görünyörseniz bunlar da Alman uçaklarıdır."

KIYIBASINDA TUTUNMA VE KIYIBASININ GENİŞLETİLMESİ:

Omaha planındaki durumu kuvvetlendirmek, 5 ve 7 nci Amerikan Kuvvetlerinin köpeltişlerini birleştirmek için İngiz ve Çarrentan'ı ele geçirmek. 1 nci Koltordunun Çarrentan'a tahsis edilmesi için Hava Indirme Tümenleri ile bu bir erken birime hareketli bira etmek maksadıyla harekâta devan edildi.

7 Haziran 1944 günü hareketi öteki gün olduğu gibi aynı ilerletildi.

8 Haziran 1944 günü Alman kıyı savunma mukavemet noktalarının bir oğu susturularak, ordudan hareketin akis benzeri yapıldı. 7 nci Koltord, hareketin ilk günü için kendisine tahsis edilen hedeflere 9 Haziran günü ulaştı. 82 nci Hava Indirme Tümeni de hedeflerini yine aynı gün ele geçirdi.

9 Haziran gecesi General G. Bradley: 1 nci Koltordun Çarrentan'ı ve 3 nci Koltordun da İngiz'i ele geçirmelerini emretti. Bu sırada St. Mary-Eglise-Gorenlar yol kavşagını ele geçiren diğer birliklerin hareketini kolaylaştırmak maksadıyla 101 nci Hava Indirme Tümeni Çarrentan'a maruz müdahale ediyordu.

10 Haziran'da Denve Nehri ağılı ve 11 Haziran'da Çarrentan ele geçildi. Ertesi gün sabah 9 ncu Tümen birlikleri Çarrentan'a girdi. Hava indirme tümeninin bazı birlikleri güneydoğudaki hakim arazide 17 nci 88 Panzer Gravidier (Mekanda Pryadt Tümeni) tümeninin karşı saldırısını engellemek için mevzilendiler.

12 Haziran da 30 ncu Tümen Merderet köprübaşında mevzuluyordu. Çarrentan şehri ele geçirilince bu tümen de maruz haleldi. 4 ncu Tümen de Montebourg'dan Omerville'e maruz aldı bitti olan hedefine ulaştı.

15 Haziran'da Hitler, Fransa ya gelip Mareşal Rundstedt ve Rommel ile görüştü ve onların tüm idvettin Cese etrafında toplanması komandantları istatlerini reddetti. Hitler tekilmevi istemiyor, oinceye kadar savunma diyor. Bu görüşmelerden sonra Hitler ile konuşmadığı için Mareşal Rundstedt görevinden alınarak yerine Feld Mareşal Von Kluge atıldı.

27 Haziran'da 27 Müttefik tümeni, 30 Alman tümenine maruz ediyordu. 1 nci Koltordun Çarrentan'a ele geçirip 4 Alman tümenini ele geçirdi geriye 16 tümen kaldı. Bu kuvvetlerin gelişmeleri için zerkli Ormans-Paria geldi. Selme ve Laure Nehir kolları Garladaki köprüler de tahrip edildi.

6 Haziran - 1 Temmuz 1944 tarihleri arasında Overard Planında emredilen arazinin ancak beşte biri ele geçirilme olup 6 gün hedefi olan Cese hedefi ele geçirilememiştir.

Bugüne kadar yakışık olarak bir milyon insan, yarım milyon ton iletal maddesi 100.000 araç kıyır çıkarılmış, kıyırda kuvvetlendirilmiştir. Arzo edile ve pashanlar hava saldırıyla insy bölgeyi de ele geçirilememiştir.

Müttefikler arası yan ilişkileri zayıf, ara hatları arasında ha-
ritabatsızlık vardı. Bataklık Carentin Övası mekanik birlikleri co-
şullayan bir gukur manzaranı arz ediyordu. Carentin cennetinde
bir an önce çıkınadan kıybaşı emniyete alınmış sayılmazdı.

1-24 Temmuz arası harekât kıybaşının genişletilmesi olarak ka-
bul edildi. Bu harekât Cotentin ve Carentin düzlüğünden St. Lô yük-
sekliğine çıkmak ve burada tutunabilmek maksadıyla yapılan mutia-
rebeler şeklinde cereyan etti.

Bu mübarekeler neticesinde 1 nci Amerikan Ordusunun Cotentin
Yarımadasını tamamen temkileyerek Coutances-St. Lô-Caumont hat-
tını ikinci safhada ele geçirmesi öngörüldü. 1 nci Ordu, başlangıçla
matçı bir mukavemet ve bataklık arazi katkısında çekince döndüye-
de La Haye Dürlüsü 7 Temmuz'da ele geçiril 8 ve 9 Temmuz'da 1 nci
Amerikan Ordusunun 19 ncü Kolordusu Lessay-St. Lô güneyine ulaşı-
tı ve bu hatla durdu.

19 ncü Kolordu 13 Temmuz'da St. Lô istikametinde taarruza baş-
ladı ve ertesi gün St. Lô'ya elden yol kavşagına ulaşabildi. Böylece
1 nci Amerikan Ordusunun bütün kolorduları 18 Temmuz'da ara ha-
delerine ulaşmış bulunuyordu.

1 nci Amerikan St. Lô yarması için yeniden ıstıplannmasını kısa za-
manda tamamladıysa da çok kötü hava şartları bu taarruzun 25 Tem-
muz kadası tehir edilmesine neden oldu.

Bu dönemde Montgomery, büyük Alman Kuvvetlerini 2 nci İngiliz
Ordusu Birlikleriyle Caen'de tespit etmeyi başardı. 13-18 Temmuz arası
yoğun taarruzlar yapıldı ve sonunda Caen varoşlarına varılarak du-
ruldu.

24 Temmuz 1944 günü Müttefiklerin ulaştığı hat, D-45'de ulaşıl-
ması gereken hatın, Kötün Harekâtı yani St. Lô yarması başlamadan

24 Temmuz 1944'de 122.000 sayısal verilmesine rağmen 34 tuncelik
Müttefik seferi kuvveti kıybaşıdaydı. Almanların kendi hatlarına
göre sayısalı 117.000 idi. Lokurik destek müessesinci şekilde Müttefik-
ler tehlike altında ve birliklerin perennel kanadı da tamamlanma bul-
lunuyordu.

Yine bu aralarda birçok Fransız Dimerayla kiut noktalarını alında
bulunduran RHler, sonuna kadar savunmayı emrediyor ve kuvvet co-
şullagıyla Pas de Calais-La Havre Bölgesinde bulunmakta huzur edi-
yordu. Normandie (Overlord) Harekâtı resmen D-45'de yani 24 Tem-
muz 1944 günü sona erdi. Bu harekât, Almanların savunmalarını
Müttefiklerin vapabillerdini ve RHler'in nasosap vutubhacığını ge-
terdi. Yine Normandie Harekâtı; her türlü hat ve şartlarda Amalibi ha-
rekâtın geç de olsa başarıya ulaşabileceğini, bunun için herkeşin yer
ve zamanca kocasına ve uygulaması gerekliliğini çok iyi bir şekilde
gösteydi.

NORMANDİE ÇIKARILMASINDAN ALINAN DERSLER VE SONUÇLAR.

6 Haziran 1944 günü ben Avrupa'da (Kısmi Fransa) bir milyon güçlü Alman Savunma Ordusu vardı. Belki de bu çıkartmanın beklenildiği Pas de Calais Bölgesi çok iyi tahkim edilmiş ve savunmaya hazırlanmıştı.

Ayrıca 11 tuncun derinliğinde bulunuyorduk. Fakat çıkarma 120 kilometre daha batıda yapıldı ki, burada Cherbourg limanı, savunma kuvvetleri zayıf ve iliyatına vakit bulamıyordu.

Ünvanıyla Alimnası bir kuvveti bakımından çok zayıf. Bunun üzerine düşen Almanlar mevcut kuvvetleriyle, çıkan Müttefiklerle derin savaştan kaçıyorlardı.

Bu bir yılın altında yapılan Müttefik Çıkartma başarıyla gerçekleştirildi. İy bir planlama, imkânlar ve koordinasyon hiçbir şeyin tesadüfe bırakılmayış, tekniğe büyük ölçüde yer verilmesi, kuvvet ve silahlar arasında mükemmelen bir uyum, teatral bir moral üstünlüğü, uzun mesafe ve dâhil bir moral, bun bir safere Müttefikleri bilgilendirdi. Artık Almanlar taktik stratejilerden savunma stratejisine geçmeye zorlanmış oluyordu.

Normandiye Çıkartması Müttefiklerin altında değil üstünlüğünü sergilemek için Almanların güçlükleri mükaddeleyi kaybettiklerini kesin olarak gösterdi.

Çıkartma, mevcut iş ve işler altında Almanlar'a en yakın yerden yapılan bir saldırıdır. Aynı zamanda Normandiye Bölgesiyle aynı Alman savaşı arasındaki mesafe 100 kilometreydi. Bu mesafe büyük bir önemi taşıdığı için Almanlar da bu çok mükemmelen taktik bir şekilde başarılı.

Normandiye Çıkartması Almanlar için en büyük stratejik sonucu kesin olarak herp durumuna meydana getirdi.

Çıkartmanın başarısı Almanlar, bütün Fransa'da özerk, Belçika, Hollanda, Danimarka, Polonya ve Norveç gibi Alman işgali altında bulunan memleketlerle aynı bir birlikten ve aynı se bir memleketlerle Almanlara karşı çok mükemmelen bir şekilde en çok mükemmelen ve faydalı sonuçlar verdi.

Normandiye Çıkartması ve bundan sonra 16 Ağustos'ta yapılan Özerk Fransa Çıkartması, İtalya Barışları için plansız oldu.

Normandiye Çıkartması Almanların askeri zeminine çok büyük bir başarılar için tamamen oldu.

Normandiye Çıkartması Almanlar ile mükemmelen bir şekilde Müttefikleri birleştirdi ve böyle bir mükemmelen birleştirdi. Artık her şeyin birleştirdi, mükemmelen birleştirdi. Bu birleştirdi.

Normandie Çıkarmasının bu haydalarına karşılık çok büyük bir mahsuru vardı. Bu da başka milletleri istismar etmekle Almanya'dan çok daha hain ve insafsız olan Rusya'nın Balkanlara ve Doğu Avrupa'da geniş hatta sonsuz bir hareket serbestisine sahip olmasıydı. Yenilecek Almanya'nın yerini, yenilmesi çok güç olan Rusya alması bulmuyordu. Rusya o derece takvaya ahlîmişti ki, artık onun Béri Harekâtını siyasi tasvuklarla düldürmek kabili olmuyordu.

Normandie Çıkarmasının müddini her tarafı ile, Amerika Birleşik Devletlerinin artık Avrupa işlerine katılmaktan kendisini kurtarabilecek olmasıydı.

Rusya'dan tutulmuş nodenlikle yenilen Almanya'dan sonra Avrupa'da yenilen kurulumak isteyen çok çok ülkelerde olmaktadır.

Normandie Çıkarmasıyla tarih bir kere daha değişimden kurtulmuş yapıdan tasarrufları başarıldığı görülmüştür.

Normandie Harekâtından çıkarılacak diğer önemli dersler ise şunlardır:

Yakın bir yıkımın asu kulanmak: gerek büyük akis, gerekse hava kuvvetlerinin tekniği ve kullanılmasıyla kolaylık sağlanır.

Donanma ates desteği ile bir çıkarmalar için büyük bir başarı sağlanır.

Çıkarma gruplarının kendine yeterli ateş desteğine sahip olması özellikle birinci dalga için büyük önem arz eder. Bu çok önemli ve gereklidir.

Tankların birinci ve ikinci dalgalarda kompozisyonu hava ateş desteği ve hareket kabiliyeti sağlayarak başarıya ulaşmak için yardımcı olur.

Hava indirme birlikleri özellikle paraşüt birliklerinin önemli görevi ve güçlüğü ve kopruyu ele geçirmesi için H-1 ve H-2 birliklerinin katlanmaları zorunludur.

Bu tür harekâtta yakın faaliyet ve mukavemet grupları tedbir ve yoketme harekâtı yaparak çıkarmanın başarısına, hava kuvvetlerinin hedefler göstermeye mümkün olan azami ölçüde yardım olabilir. Bu tahrip ve yoketme harekâtı, dört hava kuvvetlerinin teçhizatı ile koordineli olarak, düşmanın çekilmesini ve takviyeleri önlemeye de tesirleyebilir.

Tali şartlar, esas şartlar dışında topuk ve diğer ateş desteğine sahip olmalı, büyük düşman kuvvetini bağlayabilmelidir.

Harekat Alanı Komutanlığı emrinde ve altında bulma, ayırma ve bölgeci, yeterli ihtiyaç bulunmalıdır.

DİNCİ QITBEC KONFERANSI:

1944 yılı başından beri gelişen durumları gözlemek ve harbin sonuna sonrakı sevk ve idare çalışmalarını tespit etmek maksadıyla, Başkan

Roosevelt ve W. Churchill, Eylül ayı başında İkinci defa olarak Quebec şehrinde buluştular. Bu toplantıya önemli kişiler de katıldı ve Octagon kararları alındı.

Bu sıralarda Avrupa'da, Rus karşı taarruz bütün cepheelerde geliyordu. Muharebe hattı Leningrad'dan Riga'ya, Varşova'ya ve Khar'kov uğrusuna uzanıyordu ve oradan Bükreş'i iline alarak şekilde güneye doğru sarıyordu. İtalya'da Pisa-Rimini hattına ulaşılmıştı.

Uzun zamanlı bir başarıdan sonra Kuzey gücü ve istila hareketi Loire Nehrine varmış ve Paris'i bir süre düşüşüne geçirmiş olup Metz'e yaklaşıyordu.

Güney Fransa'daki istila hareketi de beklendiğinden fazla başarılı olmuştu. Marsilya ve Toulon ele geçirilmiş ve hemen hemen Rhon-Neb-risni doğu kıyısı da alınmıştı.

Halkedilecek çok az mesele bulunduğundan bu konferansa oldukça kısa sürdü. Bugüne kadarki konferanslarda tartışılmasa olan stratejinin ve harekati çok iyi alınmıştı. Halkedilecek meseleler, repartimanti ve kaynakların ihtiyatlı bir şekilde alınmasına ve tahakkukta önceliklerin açıklanmasıyla ilgiliydi.

Quebec II Konferansında alınan Octagon kararları şöyleydi:

Barışın hızlı kurulması, Avrupa'daki yeni kavrakları zayıflatmak, Rhon Bölgesi ıgal edilerek, Almanya'nın tam içine yüklenilecek. Kuzey Batı Avrupa kırsakları, baltılar, Antwerp ve Rotterdam ele geçirilecek.

1944 YILINDA ALMAN DENİZALTI HAREKATI:

1944 Yılı Ocak ayında Stettin'de yapılan bir konferansta Başbakan Churchill, denizaltı harbinin başarısızlığa uğradığını kabul etmekle beraber bunun geçici bir kriz olduğunu ifade etti. Bu hususta şöyle dedi:

«Düşman avantaj elde etmeye muvaffak olmuştur. Gün gelecek Churchill'a ikinci sınıf bir denizaltı savaş strateji tasdin edeceğim. Denizaltı harbinin 1945 yılının aynı zamanıyla yıkılmış ve parçalanmış değildir. Bu daha da güçlü bir durumla karşılaşmıştır. 1944 yılı için ve başarılı bir devre olmaktadır. Yeni bir silah da İngilizlerin denizle ulaştırılması için süpürülecektir.»

Bu yeni silah Seltenghef den ve ana hedefi hızla değişti. Bunun başarılmasını beklenirken taktik ve stratejik bir başarı göstermek gerekiyordu.

1944 yılının Ocak ayında Alman Denizaltı Filosu 161 adet hareketli alarlarında, 158 adet denizaltı savaşında ve 90 adet de eğitimde olmak üzere toplam 412 denizaltıyı ürettiriyordu.

1944 yılının Ocak ayında fona hava şartlarından istifade eden denizaltılar, İrlanda sahillerine 350 mil mesafeye kadar yaklaştılar. Hal-

vekil. Arama bu tip denizaltılar, hücumdan sonra harekete geçme kabiliyetine sahip. Arama bu harekete devam edebileceklerdir.

Bu hareket 18 Hitler'e sundan raporda bu hususlara yer verilmeyiştir.

Bu hareket, bizim sualtı faaliyetine denemek hususunda gösterdiği bir başarıya değeri olmasına bir kere daha göstermiştir. Düşmanın hava ve denizaltı ve modern radar cihazları dolayısıyla bizim sonra sualtında bulma çok zayıf ve birsey yapamaz durumda bulundukları, bu hususların daima stratejiyle bu hususlardan kaçınılmazdır.

Düşmanın denizaltı savunma hareketindeki teknik ve teknik başarıları göze getiren derincede olmalıdır. Bütün bunlara rağmen bir denizaltı yine de kuvvete yaklaşılabılır. Bir denizaltı bir gemiye yaklaşılabilir. Bu halde, çok büyük hedefe yerleri derincede yaklaşılabilmektedir. Yeni denizaltılarla bizim su altından yapılacak misyonlarımız.

Yeni denizaltılar büyük başarıları elde etmişlerdir. Bu başarıları gözden geçiren bu işin ilerlemesi stratejilerimizdir. Bununla beraber denizaltılar tip XXIII'ün esasları bir ay ve tip XXIV'ün esasları bir ay içinde bulunmaktadırlar. Bunun başlıca nedeni, son hava saldırılarında denizaltı Schützelet faaliyetlerinde elektrik motorları yerine yerli olan motorlardır.

Mayıs 1944'de Almanlar Kuzey Atlantik'de denizaltı faaliyetlerine devam ettiler. Fakat bu faaliyetler önceki gibi etkili değildi. Aynı ay içinde Almanlar 143.000 ton tonajındaki 11 gemi yine bundan evvelki ay olduğu gibi Hint Okyanusunda batırıldılar.

Müttefikler deniz faaliyetlerinin sürdürülmesinde rahatlık uçak gemilerinden ve mürettebatından oluşan denizaltı ve gemileri ile başarı elde etmeye başladılar. Nisan 1944 ayında Müttefikler harbin başından beri en az bir rakam olarak 62.000 ton tutarında sadece 9 gemi kaybetti. Alman denizaltı faaliyetleri çoğunluğu ile Kuzey Atlantik'e kaydırıldı ve yine de bu çok az başarı oldu. Alman Hava Kuvvetleri, denizaltı filosuna çok yeterli yardımı bulundukları. Bu durumda Almanya, denizaltı hareketi yalnız teknolojik atılımlarla değil aynı zamanda mevcut kuvvetleri ve hava kuvvetleriyle desteklemek zorundaydı. Müttefiklerden faydalanmak istedi.

12-13 Nisan 1944 günü Berghof Karargahındaki toplantıda Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, Kuzey Atlantik'te Müttefik konvoylarına tereddüt denizaltı faaliyetlerinde uçak gemilerinin yardımına geldi denizaltıların ve uçak gemilerinin Norveç sahillerine kadar yaklaşıp okluklarını açarak Alman Hava Kuvvetlerinin bu uçak gemilerini hedef olarak kullanmasını talep etti.

Hava kuvvetlerimiz, mevcut arama cihazları ile uçak gemilerini bulabilir ve takip eder. Bu da başarıya ulaşır. Bu da bizim denizaltılarımıza konvoylara daha ziyade yaklaşmak fırsatını verir ve denizaltılarımıza Rusya'ya gitmekte olan konvoyları harp malzemelerinin teslimi için daha fazla fırsat sağlar.» Adolf Hitler Mareşal Goering tarafından ka-

bul edilmedi. O, uçak gemilerinde kullanılan uçakların yalnız başlarına, denizaltıların konvoylara yaklaşmasını önleyebildiklerinden şüphe ediliyordu ve düşman uçak gemilerinin kınıklı hava alanlarının etkili menzili dışında bulunabildiklerini düşünüyordu.

Hitler, her hususta Deniz Kuvvetleri Başkomutanının desteğindeki niyetleriyle, Kuzey Atlantik'teki konvoyların refakatinde bulunan uçak gemilerine hava hücumları tertiplenmesini hava kuvvetleri başkomutanına emretti.

Büyükamiral Donitz başta gelen Walter denizaltılarına göçer plan hakkında geniş kapsamlı bir rapor sundu ve torpido tüpümlerinin kullanılması güçlüğüyle ilgili olarak bazı fikirlerden yardım talebinde bulundu.

Schmachtenel 1940 yılı bir Hollanda buluşurunu bir tatbikatıydı. İşlemte edulmuş Almanya'da 1943 yılında başladı. Bu hususta çok yegon rakamlarında bulundu ve denemeler sırasında çok büyük kazalar oldu. Ancak 1944 ilkbaharında Alman denizaltılarında bu mihir Hollanda'ya bağlandı. Zamanla bütün Alman denizaltıları Schmachtenel ile tanıştı. Bu suretle düşman sahillerine daha çok yaklaşmak mümkün oldu.

1944 yılında Amerikan uçaklarına MAD deneti edildi. Aynı devre de Sema-Buraya da kullanılmaya başlandı.

4-6 Mayıs 1944 günlerinde Berghof'da Hitler ile Deniz Kuvvetleri Başkomutanı müted toplantılarından birini daha yaptılar. Bu toplantıda, yeni denizaltılar için önceden izni edilmiş harrılan aksamları ve burdakin birleştirilme tesvillerinin mütadecesi ve emniyetli aksaklıkları, alınması gerekli savunma tedbirleri ve denizaltı inşaatında kullanılan işçi mekânı problemleri görüşüldü.

Mayıs 1944 ayında Alman emniyetlerinin tedbirleri, sayıları, Almanların bütün vasatlarını, yukarı ulaştırma karnesi yetenekleri Avrupa çıkarmasına karşı koymak için emretilen süperden kütledikleri güçle geçiller bir hal aldı. Hattı konatları denizaltıların büyük bir kısmı Norveç ve Atlantik'deki, Flansa ile ve Gernin- toplandı. Denizaltı kruvazörlerinin bir kısmı Hint Okyanusuna gövde edildi. Yumruq yakın denizaltı da Akdeniz'de kalmı.

Mayıs 1944'de Müttefiklerin geniş kavgaları biraz daha azaldı. 24.000 ton tatarında 4 gemiyi düştü, İngiliz Sema Komutanlığı Bormandic Harekati dolayısıyla, Biskay'da, Kuzey Denizde ve Norveç sahilleriyle Furoet ve Islanda arasında çok akışıklı tatarları bir kavgayı gösterdi. Bu tatarlar 10 Mayıs 1944'te başladı, ve Sema Komutanlığına bağlı birlikler Kuzey Denizde aktif oldu. Alman denizaltıları batırıldı. Bütün Mayıs ayı içinde batırılan Alman denizaltı sayısı 22'ye yükseldi. Haziran 1944 ayında Alman denizaltılarının Müttefik Çıkarma Birliklerine ve lojistik destek nakliyatına karşı yaptıkları saldırılar hemen hemen başarısızla geçti. Vize ayı içinde denizaltıların Kuzey Atlantik'te deniz ulaştırmasına saldırıları başarıla geçileceği düşünülür. Almanların bu devrelerde denizaltı kavgaları 29'ye yükseldi.

12 Haziran - 1 Temmuz 1944 günleri Berghof'da Hitlerin raporu hakkında Fritz Meppel (Hindenburg), Rommel, Keitel ve general Jodi; Hermann Goebbels'in poligen durumu açıkladılar. Hava Kuvvetleri Başkomutanı Göring'den sonra söz alan Buyschmül :

"Buca Mürettebatı karasızla konuşarak için deniz kuvvetlerinin vaktinde beklemeler son derece önemlidir. Ancak, müzakere olan bütün uygular ilahlar kullanılmaktadır. Halihazırda karasız sahalarında çoklu denizcilik karasızla hazırdır. Yine çoklu geçişten mürettebat bir ilaitlemlerle ayrınmaktadır. Dört hafta sonra tamamen tamamlanacak olan altı gemilik bir ilaitlemler de karasızla gerçekleştirilecektir. Herne kadar büyük bir faaliyet beklenmektedir de çoktan bir başarı kullanılmaya geçmiştir."

Dünya yontan düşmanın deniz Körfezinden bazı kuvvetlerini geri çekerek karasızla hücumalarını arttırmaya mecbur etmek üzere yakın gelecekte Kuzey Atlantik'e büyük bir denizaltı kuvveti göndermek sözündedir. Bu suretle Belne Körfezinde durum tahvilayacaktır. Eğer bu yapılmaz Belne Körfezinde ilaitlemler kırıp savunma için ilaitlemlerle beklenmektedir. İhtiyacı belnen deniz ortasında bekleyecek ve Kuzey Denizi Denizaltı Hattı da on denizaltı kadar kullanılacaktır.

Her bu düşmanın de denizden çıkıyor anlamın. Biz şimdi Belne Körfezinde düşmanın hareketleri beklenmektedir. pek anlamıyoruz ve bir anlamdan beri Kuzey karasızlarına da rastlanmamaktadır" dedi.

Temmuz 1944 ayında Atlantik'e gönderilen 12 denizaltıdan altısı kayıptı. Keşifler çoklu denizaltı karasızla hareketi yaparı olarak kabul edildi.

1944 yılının ilk altı ayında 122 Alman denizaltısı tahrip edildi. Ağustos 1944 ayında Alman denizaltıları çok tehlikeli bir duruma geçtiler. Brest, Lorient, St-Nazaire hareketi ilaitlemlerle başladı. Bazı denizaltılar La Pallice ve Bordeaux ilaitlemlerine çıktılar. Schwarshel'lerin kullanılmak suretiyle Alman denizaltıları Oskanya Körfezini sudan çıkardılar. Zira Alman Hava Kuvvetleri'nden hiçbir korkunç olmasın. Mürettebat ay uçakları tarafından devamlı bir şekilde kontrol altında tutulmaktaydılar. Bu ay içinde 167 gemiden oluşan ve sadece 6 cılı olarak yapabilen bir Mürettebat karasızla, yalnız bir Kanada korvetini ile altı korvetin hücumunda hiçbir kayıpla uğramadan Atlantik'i geçti. İngilizler Adalarına bir milyon ton tutarında okları yaptırılmaması tahvil edildi. Havasın çok altı olmasına rağmen korvetlerin Atlantik'i geçti sayılarında hiçbir kayıp karasızla olmadı. Bu Mürettebat karasızların eğitim seviyeleri çok ve ilaitlemlerinin artık tam anlamıyla tut sayılara ulaştığını gösteriyordu. Yine bu sayılarla Mürettebat rahat gemilerine yeni bir denizaltı sayısına ulaştı. Bu sayı 1000'e çıktı.

Ağustos ayında Mürettebat 10.000 ton tutarında gemi kaybetmesine rağmen okulu Almanlar 20 denizaltı daha kaybettiler. Fransanın Atlantik kıyıları terk edilmesinde üzerine denizaltı ilaitlemleri hemden belnen yalnız İngilizler arasında ve Norveç'in kıyısına tercih edildi. Bazı denizaltılar Kanada ve Brezilya Amerika sahillerindeki karasızla gösterişine devam ettiler. Denizaltılarında çok sayıda neticeler son de-

rece kifayetsizdi. Eylül 1944 ayında Montefükler 58.000 ton tonajında 9 gemi, Ekim ayında 7000 ton tutarında sadece bir gemi kaybettiler. Bu dört ay içinde Almanların denizaltı kaybı 50'yi buldu.

TIRPITZ MUHAREBE GEMİSİNİN HAREKATI VE SONU

İngiliz cep denizaltılarının Source Harekâtından sonra süstünde kalması üzerine Tirpitz muharebe gemisi, Almanya'dan gönderilen 1000 kişilik bir unanin ekibi tarafından 1944 yılının Nisan ayında yeniden hareket etebilecek duruma getirildi.

Tirpitz'in durumundan Almanlar vasıtasıyla haberdar olan İngilizler bu kez uçak gemilerinden faydalanan uçaklarla bir hücum planladılar. HMS Victrolona ve HMS Furious uçak gemileriyle, iki muharebe gemisi, dört hafif kruvazör ve ondört muhripten oluşan özel görev kuvveti; 7 Nisan 1944 günü Norveç sularına çıkış yaptı ve saat 04.15'de yirmi bombardiman ve kırk adet av uçağı bayıldı. Bir saat sonra da ikinci hücum dalgaının oluşturan kırk av uçağını hümaye ettirip 19 bombardiman uçağı uçak gemisinden bayıltıyordu.

Saat 06.29'da ilk dalga Tirpitz'in üzerindeydi. Almanlar oldukça çabuk avlandı. Havada herhangi bir Alman uçağı yoktu. Uçakların bataryaları ise bombalar düşerken ancak ateş açmıştı.

İngiliz uçaklarının bu saldırısında Tirpitz onları tahmin edemedi. Ancak pilotlar çok sıkıktan büyüklerinden, zehirli gaz bombaları Tirpitz'in güverte etrafını dolaştırdılar. Sonunda beraber geminin üst güvertesinde patlayan bombalar 122 kişinin ölümüne ve 389'den fazla kişinin de yaralanmasına neden oldu. Bu durumda Tirpitz'in üç ay daha onarılması gerekli. İngilizlerci sayı ve dört uçaktan ibaretti.

12 ve 13 Nisan 1944 günleri Bergholm Karargâhında, Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, Hitler ile yaptığı toplantıda Tirpitz'e ait bilgiler sunuldu. Bu raporda konu ile ilgili paragraflar şöyleydi:

"Tirpitz yine tamir edilecek ve Kuzey Norveçteki mevkiinde kalacaktır. Daha fazla hasara uğramıyorsa bile yine bu tarzda hareket edilecektir. Ne kadar çok iş ve zaman kuvvetine ihtiyacı gösterdiği inansa kahımeden tamiri yapılmalıdır.

Tirpitz'in mevcudiyeti, herşeyden önce Alman kuvvetlerini bağlamaktadır. Gemi için artık muharebe yapmak fırsatı hemen hemen kalmamıştır. Şimdiden ne olacağını kestirmek zordur. Harbindedir. Bir saldırı vaktinde Tirpitz'in kullanılması ihtimallerden çok uzaktır. Hava saldırıları göstermektedir ki, hava hümayesinden mahrum bir gemi aciz bir vaziyettedir.

Kuzey Norveç'de bulunduğu takdirde Tirpitz'in Alman kuvvetlerini bağlayacağı bir hakikat olduğu gibi, Almanya'ya geri çağırılması da, Alman Almanlarına düşman hava kuvvetlerini artıracığından batabilir. Hitler; bu öneriyi bütün kalbiyle onayladığını ifade etti.

İngilizlerin Nisan ve Mayıs ayları içinde yapmışları planladıkları hücumlar, tenz hava şartları nedeniyle gürültüye uğradı. Temmuz ve

Ağustos aylarında yapılan hava hücumları ise Herford'un suvi silede önemli olmamasından dolayı olumsuz olmuştur.

Çok gembelenen havaalanın yaklaşan baharın olması üzerine; Tirpitz'in bu görevi İngiliz Hava Kuvvetlerinin dört motorlu Lancaster bombardıman uçaklarına verildi.

1944 yıl Ağustos ayında Tirpitz'e karşı kullanılmak maksadıyla yeni bir tip bomba ortaya çıkarılmıştı. İngiliz Hava Kuvvetleri tarafından, Okyanus'daki Alman denizaltı üslerine bir halde yapılan hücumlar 12000 litrelik bombaların kadretini göstermişti. Bu bombaların uçuşu yavaş ve sert çukurluk yapılmıştı. Alman V-2 roketleri gibi roketten daha hızlı gittiği ve en küçük hedeflere dahi atılabilirdi. Ancak Tirpitz'e bu bombalardan taarruften önce giderilmesi için çok büyük zorluk vardı.

Admiral Von Tirpitz, Norveç'in en kuzey noktasında bulunan Altenfjord'un (şimdi) Kaa fiordundaki deniz yerinde yatıyordu. Kaa fiordan duvarlar arasına gizlenmiş ve çok yüksek dağların yanında kışkırtıcı gibi duran Tirpitz, denizden gelen hücumlardan emin değildi. Uzakta yerleri yüksek tepelere taşıyılmış, tepelerde uçaklarıyla denizaltı mahliseleri strese atılmış ve fiordan bütün kıyılarına da cihazları yerleştirilmişti.

Hedef yalnız havaalanı hücumu değildi ve bu da muayyen şartlara bağlıydı. Neredeyse kıyılar, denizaltı olarak uçak müstahkemleri olduğu bu fiordun hava ancak her ay birkaç gün için müstahkem olarak bombardımana müsaitti.

Kaa fiordu, en yakın İngiliz hava bombardıman gemisine 1000 mil kadar uzakta idi. Yüksek bombardıman uçağı, sili küçük bir bombayı bu mesafeye atma tesiriyordu.

Fiord, hızlı Alman muhirciyle savunulmaktaydı. Düşman uçaklarının yaklaşıkları haber alınca 15 dakika içinde tekni Kaa fiord, kulağı bir adı tahakkümü altına alıyordu ve hersey bu örtü altına gizleniliyordu.

Bütün bu engeller inatçılığı, Archangel'e yakın bir Kaa fiordundaki, 12000 litrelik bu yeni bombaların Tirpitz'e hücum edilebileceği umuruna vardı. Mesafe tahribatı 600 mil kadar azalmış bulunarak ve böylece arazi üzerinden atıldan uçmak suretiyle ve çok yapılmış olan çok daha önce hedefe ulaşmak mümkün olacaktı.

Kırk adet Lancaster bombardıman, bir adet ilim çekici uçak, bir keşif uçağı ve yedek malzeme ile uçları taşıyan nakliye uçaklarından oluşan 100 İngiliz ve iki Amerikalı uçakla, bütün gece uçaklardan sonra fiorda Archangel'e vardı.

İngiliz Filanma Rus meteoroloji uzmanlarıyla bütün manzaranın hava raporları verilmeğe başlandı.

Tharroz günü sabahın gün ağarmadan Lancaster'ler hazır bir ve sızdırmaz keşif uçağının döndüğünü bekliyorlardı.

Keşi uçağı, hedef üzerindeki havanın açık olduğunu bildirince, bombardıman uçakları havalandı. Dört saat sonra Altenford'a vardı. Tekrari fiord, karla örtülüydü. Fılo hedefine doğru yaklaşıırken, bomba nişangahları içinde Tirpitz'in yalnız direkleri görünüyordu. Nişangahlar infiliğe yerlerini bir türlü göremediler.

Bu ilk deneme başarısız oldu. 12.000 librenlik bombaların Rusya'da temin edilememesi ve havanın çok çabuk bzuşulmasından dolayı fılo yeniden İngiltere'ye döndü. Bunu takip eden hafta içinde zihirleri iki şey kurtuladı. Birisi en son bombardımanında Tirpitz'in baş tarafından aldığı isabet nedeniyle hareketsiz kaldığı hakikatıydı, diğeri ise Altenford'un 200 mil güneyinde bulunan Tromsø'ye intikal ettirildiği bir rivayet miydi.

Bu arada uçakların daha fazla bomba taşımaları ve pilotların da daha fazla eğitilmesi gerektiği anlaşıldı.

Bombardıman fılosu yeniden hazırlandı. Bu defa, Kuzey İsveç'ten uçarak Tromsø'ye gidecekli.

Fılo, 15 gün bamsı bir halde uygun havayı bekledi. Güneş Kuzey Kutbundan uzaklaşıyor ve geride ilkbahara kadar devam edecek bir gece karanlığı bırakıyordu. Ekim ayının 26-ncı günü güneş, artık Tromsø uçuklarında görünmeyecekti. Bu ay içinde açık hava umidi, ancak beş gün kadardı. Başarılı olabilmek düşünceleri acı ve karambolünle umidi zayıflı. Planlar tamamlandı, hazırlıklar en ince detayına kadar yapıldı. Fılo, 11 Kasım 1944 günü hareket etti. İlk hava raporu, yol boyunca parça parça bulutlar bulunduğunu, dağların üzerinin buzlarla kaplı olduğunu bildirdi. Ayrıca gönderilen bir keşi uçağı, hedefin son durumunu tespit etti ve iyimser olmakla beraber cesaret verici bir rapor verdi. Yol boyunca parçalar halinde sıralı bulutları vardı. Havaya güvenilmezdi. Fılo belki oraya ulaşmadan önce hava değişebilirdi. Rota Unst'un üzerinden geçmekteydi. Fılo bu yerinin ağrısına yakın Norveç kıyısına paralel olarak kuzeyden güneye doğru ilerliyordu. Kuzeydoğu rotası üzerinde yol aldı. Sık sık aydınlığı, görmeye elverişli bir durum alınca alçaktan uçup manevra ederek tekrar kuzey rotasına dönülüp tepelerin üzerinden geçildi.

Randevu noktası Tromsø'den 100 mil kadar ötede bulunan ve derin bir çukur teşkil eden büyük bir göldü. Fılo Tromsø'ye 20 mil kala Tirpitz'i tespit etti. O, ağırları içine bürünmüş büyük bir buzun (gib) etrafına atılmış eğ menhalleri ortasında kocaman varlığıyla bir adanın yüzünde sessizce yatıyordu.

Fılo, Tirpitz'e birkaç dakikalık mesafedeydi ve yenisı kimseden hiçbir şey sezilmiyordu.

Ansızın Tirpitz'in topları ateşe başladı ve geniş başları kış kadar yuvarlanıp giden ve nehirlerle karışık damarlar arasında kayboldu. Fılo halen ateş mesafesinin dışındaydı. Fiordun kıyılarındaki topraklar, Tirpitz'in yanında demirli bulunan iki bara) geniş de ateşe başladı. Yapılan bara) ortusu fena değildi fakat boğum boğum uçaklar arasında

giren dumanlar pilotları şaşırtmadı. Boraba hücumu başarılı oldu. Bombaların ilk salvoları geminin üzerine ve dolaylarına düştü.

Siyah dumanlar içinde kaybolmuş gibi duran Tirpiz'in vasatında beyaz bir sim sütunu, anıllık andırıcısına görünüşler koparak tuantat biçiminde açılıp 200 ilâ 300 kadem kadar yükseldi ve geminin vasatında bir yangın başladı. Gemi süratle lakeyle yatmaya başladı. Kız cephaneliği de anıllık edince gemi alabora oldu ve battı.

1944 YILI BALTİK HAREKATI :

Leningrad ve Kronstad'daki harp gemilerinin topiarıya etkili bir destekleme yapılması neticesi Leningrad ve Oranienbahr'daki Kızıl Ordunun kuşatması yarılmayı başarması ve 31 Ocak 1944'de Narwa'ya karşı taarruza geçmesi, Kuzey Cephesindeki kara harbi sevk ve idaresinde yalnız yeni bir devre açmakla kalmadı, aynı zamanda Rus Baltik Filosunun kullanılması yolunda gittikçe gelişen etverişli bir durumu da yarattı.

Sovyet Deniz Kuvvetlerinin en faal silâhı, deniz-hava kuvveti oldu. Bununla beraber, harbin sonuna kadar, bu kuvvetin birlikleri arasında eğilim, muharele ve savaş ruhu bakımından büyük farklar mevcuttu. 1944 yılı baharında Rus deniz uçakları Narwa Körfezindeki Alman karakol botlarına taarruz etti. Baltik Denizindeki diğer gemiler, mayın ve ağ manias deklüveleri bu taarruzlar dışı kalmalarına mukabil, yeni tesis edilmiş olan mayın ve ağ manialarındaki karakol gemileri o derece şiddetli taarruzları hedef oldular ki, görevlerini terkedip kıyılara sığınmak zorunda kaldılar. Bu simalarda Birinci Alman Mayın Arama-Tarama Filotillas Komodoru, yirmi gün içindeki cephane sarfiyatı: 3.6 cm.lik topılar 2100 atım, 10.5'lik topılar 1100 atım, 3.7'lik topılar 1900 atım ve 20 mm.'lik topılar 96,000 atım olarak bildirir.

1944 yılı yazında Narwa'daki Alman karakol kuvvetlerine karşı günde 20 ilâ 40 hava hücumu tertiplendi. Bazen kırka yakın uçakla birlikte ve kısmen de küçük gruplar halinde hücumlar tertiplendi. Alman karakol gemilerinin cephane sarfiyatı pek yüksek oldu. Rus deniz uçakları tam isabet sağlanmada başarılı olamadılar da, mermi ve bomba sağınlarının etkisi çok büyük oldu. Hava taarruzlarının şiddetlenmesi sonucu Narwa'daki Alman karakol birlikleri geri çekildi ve Hochland Tüters'deki mania ve karakol tırmakları da batıya kaydırdı.

9 Temmuz 1944'de Woltschanze'deki Führer Karargâhındaki toplantıda Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Dönitz, Doğu Cephesinden Feld Mareşal Model, Korgeneral Priemner ve General V. Grein bulundu. Toplantının konusu, Doğu Cephesinin merkez kesimindeki ciddi durumun düzeltilmesiyle ilgiliydi.

Hitler'in talebi üzerine Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, Rusların Baltik Denizine çıkmasını ne gibi sonuçlar yaratacağını şöyle açıkladı :

«Baltık Denizi'nin kontrolünü biz altında bulundurulması son derece önemlidir. Harp ekonomimiz ve yeni deniz baskınlarımız için kesin bir önemi taşıyan buluruz. İsvet demir cevheri lıhalı hususunda bu deniz kontrolü son derece lazımdır. Finlandiya Körfezinin kapanması hali elverişli bulunan en batıdaki mevki, Reval'in doğusunda mevkidir, yani Noshorn mayın tarialarındır. Bundan ötürü de Baltık Adalarına sahip olmamız aynı şekilde ehemmiyetlidir.

Bununla beraber aynı düşman Litvanya veya Doğu Prusya'dan daha güneye doğru ablukayı yapıp Baltık Denizine çıkacak olursa o zaman Baltık Adaları da dahil olmak üzere Finlandiya Körfezindeki durumumuz çok sarıdacaktır. Pek yakında bulunan düşman denizleri, maden nakliyatımız ve denizaltı eğilim sahalarını tehdit, hatta tamamen imha edecektir. Bu nedenle Rusların ablukayı yapıp Baltık Denizine çıkımlarını önlemek birinci hedefimizdir.

Bir kere düşman ablukayı yapıp geçerse Letonya'daki Rus Hava Kuvvetleri nelerinden yararlanırsa karşı yapılacak tehdit, Kuzey Orta Grubunun deniz yoluyla Finlandiya'ya yapılacak ikinci hatlarını kılacaktır.

1944 yılı Temmuz ayı ortalarında Nisbe adlı Alman uçakbaskıcı kruvazörü Kotha'da yüze yakın Rus uçağının bombası, torpido ve makineli tüfek hücumuna uğrayarak battı. Aynı ay içinde Rusların komvoy ve muhbir gemilere karşı yaptıkları 18 hücumun neticesi bir geminin batırılmasından, dördü gideni.

1944 yılı Ağustos ve Eylül aylarında durum aynıydı. Sovyet Deniz uçakları, Alman refakat ve karakol gemilerine lastruzlarını devam ettirdiler. Buna mukabıl, Riga Körfezindeki Tuckum'daki Sovyet muhbirini bombardıman eden Prinz Eugen kruvazörüyle dört muhbir ve dört refakat gemisine Ruslar hiçbir müdahalede bulunmadı. Diğer taraftan Libau tahliyesine tahsis edilmiş olan taşıt gemilerine Rus lastruzları devam etti.

1944 yılı Ekim ayında, Sovyet Hava lastruzlarının ana noktası Baltık Adalarıyla Riga Körfezine kaydırıldı. 1944 Ekiminden 1945 yılı Mayısına kadar Sovyet Deniz uçakları 24 adet harp gemisi ve 162.500 ton tutarında 57 ticaret gemisi batırarak, bu sahada denizalti silahının önüne geçti.

Daha iyi bir taktik, daha iyi silah ve silahlar kullanmalarına rağmen Sovyet uçakları Almanların deniz hareketlerini ciddi şekilde marjinalamadı.

Ruslar, denizdeki durumlarının olumsuz değişim olmasına rağmen barbin sonuna kadar ne muharebe gemisi, ne kruvazör ve ne de muhbirlerle kullanmadılar. Buna mukabıl, hücumbotları, garibotlar, mayın gemileri ve diğer küçük gemilere her anlamda olan Sovyet ordularını desteklerine görevi verdiler.

1944 yılı yek aylarında Rus hücumbotlarının hareketi yoğun oluyorsa da başarıları yüksek olmadı. Sovyet hücumbotlarından da, her

birlikte eğitim derecesi vardı. Dış Alman hükümetlerinin, çoktan Sovyet hükümetleriyle yaptığı bir genel müharabesinde, Sovyet hükümeti kumandoru ile müttefikti.

Sovyet hükümetleri 1944 sonbaharında Bıça Körfezinde, 1945 yılının ilk aylarında Lüben bölgesinde ve Danang'in dışından sınırları ile bu körfezde faaliyetleri sürdürdüler.

1944 yılı sonbaharına kadar hiçbir Sovyet deniz filosu batıya doğru bir çıkış girişiminde bulunmadı. Ancak, Alman mayın ve ağ malzemeleri karadale. Sovyet kuvvetleri sonuna kadar testleri hale getirildikten sonra, Finlandiya yardımıyla Eylül ayı sonunda Hangö ve Uusikaupunki adlı 1944 Ekim ayında da Baltık Denizi'ne çıktılar.

Doğu Baltık'da, yani Danang Körfezinin kuzey ve doğusunda yoğun bir Alman deniz ulaştırması aracına rağmen, 1944 yılında 29.531 ton tutarında 11 Alman gemisi Sovyet deniz filosu tarafından batırıldı. Ocak-Mart 1945'te Sovyet deniz filosu, aralarında göçmen yüklemiş olan bazı gemilerinde bulunduğu 76.327 ton tutarında 18 Alman gemisini batırdılar.

Bu kayıplar, Baltık kıyılarındaki bazı yerler halkın başlatılan saldırısıyla çözümlenmiş olan Alman gemi seyirleri karşısında pek önemli bir yer tutmadı.

Düer taraftan Sovyetler, kıyı bombardımanlarıyla, kendi ordularını ve yanını desteklemekte olan Alman harp gemilerine saldırarak cıması emaretileri hiçbir zaman gösteremediler.

1945 YILI DENİZ HAREKÂTI

FRANSA KİVİLAHINDA VE RUZİY DENİZİNDE SON DAREKÂT -

Nəmişlərin (Aronmanların) bəsləndiyindən yığdılar və sonra bütün 2.000.000 insan, 400.000 arıq və 4 milyon ton maddəni qırxırlar. Bu insanların çoxu (Chetovoy Ləvən) yığıldı. Məmərlərin bəzi bir kiçik insanın qırxırların ödəyi Nəmişlərin Bölgəsinin Aronmanların Ləvən-şinin bir mərkəzində de kulanırlar. Məmərlərin bəzi bir kiçik insanın qırxırların ödəyi Nəmişlərin Bölgəsinin Aronmanların Ləvən-şinin bir mərkəzində de kulanırlar. Məmərlərin bəzi bir kiçik insanın qırxırların ödəyi Nəmişlərin Bölgəsinin Aronmanların Ləvən-şinin bir mərkəzində de kulanırlar.

Fransızlar Dieppe, Boulogne, Calais, Ostende ve Zeebrugge akladılar. Müttefik deniz cephanelerini açtılar. Ancak bu işmanların kapsamlı yetersiz kalımlarıydı. Gerek önemi ve gerekse derinliği için Anvers Limanı daha çok ilgi çekiyordu. Büyük bir şaka eser! Liman 4 Eylül 1944'te işgal edildi. Fakat giriş kısmı Walcheren ve Zuid Beveland'da inavillerken Alman sığınak binalarından istihlal alınıyordu. Eylül ve Ekim aylarında Müttefik Stratejik Hava Kuvvetleri Walcheren yarımadasına saldırılarını burada ayrı çıkıp bütün maharetlerinden sonra Ekim 291 sonlarına doğru Zuid Beveland'ı işgal ettiler.

3 Kasım 1944 günü HMS Warspite minarebe gemisi, 31 adet müttefik ve müttefiklerden, özellikle Kuvvetli ve deniz birliği desteğinde Flushing'a bir saldırıya girişti. Çok hızlı bir şekilde gemilerin arasında Müttefik Kuvvetler 9 Kasım 1944 günü Waikarara'ya ulaştı.

Abşer Kanalı'nın çayyolları temininden için 200 kadar milyon anadolukarada girildi bulunan 36 Kasım 1944 günü ilk şifreler bu Yık Baktın Uzmanına vererek başladı.

1945 yıl Nisan ayında; kumyeki Alman Hımanlarını ele geçiril-
mesinde mesalede 1 Mayıs 1945 günü Montgomery enfieldeki Brükler
Halkik Detim şahilindeki Lubek'e ulatı

Hamburg'ın 3 Mayıs günü teslim oldu, 5 Mayıs 1944 günü Frisland ve Halligland Adalarındaki garnizonlar dahil, Hollanda Denizi ve Kuzeybatı Almanya'daki bütün Alman birlikleri teslim oldular ve Müttefik deniz güçleri Alman kıyısındaki bütün üsleri ele geçirdi. Köprü, büyük Alman deniz gemileri batırılmış veya tahrip edilmiş olmasından rağmen 1945 yılının Ocak ayında Alman Denizi hala son bir girişimle Müttefiklerin denizden içi sızdı bir birlikler varışabilmek amacıyla birkaç gemiye sahip bulunuyordu.

10 Nisan 1945 günü İngiliz Hava Kuvvetleri denizleme bölgesinde Admiral Scheer'e taarruz ederek batırmayı başardı. O sıralarda havuzda bulunan Admiral Hipper üç bomba isabeti aldı ve denize garkaması hale getirildi. Eski muharebe gemilerinden Schlesien ve yangın çıkan Elbe kendi kendilerini batırmaya mecbur oldular.

İngiliz Hava Kuvvetleri; 16 Nisan 1945'de Swinemünde'de Lützow'ı batırdı. Norveç fiordlarında İngiliz Hava Kuvvetleri tarafından hasara uğratılan Köln kruvazörü, müfessikiben Amerikan uçakları tarafından batırıldı. Gayri esal durumdaki bulunan Gneisenau, Sovyet birimleri Gdypal Limanına alınmadan önce kendi kendine batmış.

Henz Königsberg'de inşaa halinde bulunan Seydlitz, Almanlar tarafından tahrip edildi.

Teslimi esnasında floda bulunan yalnız iki kruvazör, Prinz Eugen ve Nürnberg Müfessikilere teslim oldular.

YALTA KONFERANSI

Almanya'nın teslimi yaklaştığı sıralarda, harbin üç büyük galibi aynı yetkilerle ve aynı yüksek esle konuşmak amacıyla 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında Yalta'da buluştular.

Dışişleri Bakanlarıyla askeri sefflerin de katıldığı bu konferansta gelecekteki barışın esasları tespit edildi ve Argunus kararları alındı.

Bu sıralarda Avrupa'ın, Rus taarruzu Oder Nehrine ulaşmış, İtalya'da ve Belgrad'da cıkneyerek Viyana'ya yaklaşıyordu. İtalyan Frahm ve Belçika Müfessikilerin sızmasıydı. Almanların hiç karşı taarruzu dördürmüğü ve bu taarruzun onlara eğılediği menfaatler yok ediliyordu.

Konferansta askeri meseleler gibi birçok da politik konular konuşuldu ve karara bağlandı. Bu konferansta iştirak eden Başkan Roosevelt hastaydı ve W. Churchill de iki taraflı hareket ettiğinden konferans tamamıyla J. Stalin'in hâkimiyeti altında cereyan etti.

Bu konferansta alınan politik kararlar konuşma dışında bulundugundan burada sadece askeri stratejiyi ilgilendiren görüş ve kararlara değinilmiştir. Ancak bu konferansta öyle büyük hatalar işlendi ki, bütün dünya harp sonrası bu nedenle etkilerden bir duruma sürüldü.

Askari Stratejiyi ilgilendiren kararlar şöyledir:

Atlantik'de deniz ulaştırmasına karşı denizaltı tehdidinde bir tırmanma mümkün olabilir. Bu nedenle tehdidi karşılacak özel tedbirler alınacak denizaltı savunma harbi şiddetlendirilecek.

Kuzeybatı Avrupa'da, düşman Müselle'in kuzeyinde imba edilecek ve Rhein Nehri Dusseldorf'un kuzeyinde geçilecek. Rhine üzerindeki köprübaşları zaptedilecek, Ruhr zaptedilecek. Frankfurt ele geçirilecek ve Basel üzerine yürünecek. Son harric Rhein Nehrinin karşı yakasının kuzey kısmında yapılacak.

Yalta Konferansından Başkan Roosevelt memnundu. Ancak W. Churchill; Rusya'ya fazla iyai verildiği gerekçesiyle memnun değildi. Nitekim; Yalta Konferansı, Müttefikler arası işbirliğinin sınırlı olduğu, aralarındaki çıkar çatışmalarının önaya çıktığı toplantı oldu. Bundan sonra aralarında rekabet ve mücadele devri başladı.

1945 YILI DENİZALTI HAREKATI :

1945 yılı Ocak ayında Almanlar tabanda ve Kuzey Atlantik'te faaliyetlerine bulunduran 60 kadar denizaltı gemisini sahıptiler. Bu ay içinde 57.000 ton düşmana 31 gemi batırabildiler.

Şubat 1945'de bu gayret azaldı. Sahil Komutanlığı birlikleri denizaltıların vaziyette bulundukları için denizaltılara saldırı edemedi. Ancak, bunları Almanya sularında bulma maksadıyla Stralsund Hava Kuvvetleriyle birlikte saldırılara başladı. Batık Denizaltıdaki eğitim cihazlarını, liman ve diğer ve inşaat tesislerine çok sayıda saldırılar yapıldı.

Mart 1945'te Alman denizaltıları bütün gayret ve emelleriyle saldırılarına devam ediyor. Karadaki başarıları Büyükamiral Dönitz'in merakını üzerine geçirdi. Mart 1945'te 34 Alman denizaltısı denizaltıya. Nisan ayında Müttefikler Alman denizaltı filosunun 72'si denizde olmak üzere halen 200 denizaltıya sahip olduğunu bildirdi. Nisan ayında 73.000 ton düşmana 12 gemi batırabildiler. Nisan ayında 73.000 ton düşmana 12 gemi batırabildiler. Nisan ayında 73.000 ton düşmana 12 gemi batırabildiler.

ALMANYA'NIN TESLİMİ :

1 Mayıs 1945 günü Hamburg Radyosu; Hitler'in Almanya için emriyle öldüğünü ve ölümlerinden önce Büyükamiral Dönitz'in kendisine talimat olarak yayın ettiğini bildirdi. Hitler'in bu son emri Almanlar tarafından müzakere edilmedi.

Büyükamiral Dönitz, Flensburg'da Amiralier Hükümeti üni altında bir hükümet teşkil etti. Dananma Komutanlığına Büyükamiral Dönitz'in emriyle Almiral Friedeburg getirildi. Büyükamiral Dönitz'in Kurmay Başkanı olan Almiral Godt, Denizaltı Filosu Komutanlığına devrildi. Fakat artık mağlubiyetini kabullenmiş ümitsizydi. Bununla beraber Büyükamiral Dönitz, teslim olma keyfiyetini birkaç gün geciktirdi.

Dönitz, Keltel ve Jodl'ın doğrudan doğruya mümkün olduğu kadar fazla insan ve malzeme getirmeye büyük gayret sarfettiler. General Jodl, Ruzharden en az 800.000 asker kurtardığı için tebrik edildi.

4 Mayıs 1945 günü Büyükamiral Dönitz, bütün denizaltıları harp haline sokarak ve salarına avdetti. Gerekli olan genç bir mesaf verdi. 7 Mayıs'ta General Jodl ve Dananma Komutanı Büyükamiral Friedeburg, Müttefik ve Sovyet komutanlarıyla birlikte Avrupa Kültüründeki bütün Alman birliklerinin kayıtlarını teslim olmalarına ilişkin anlaşmayı imza ettiler.

Bu anlaşma 9 Mayıs akşamı, Mareşal Keitel, Büyükamiral Friedeburg ve Hava Kuvvetleri Komutanı General Stumpf tarafından onaylandı ve bütün Alman Silahlı Kuvvetlerine yayınlandı.

Berlin'deki Müttefikler arası bir komisyonun direktiflerine göre İngiliz Amirali Barrough, Amirali Rogé ve Amirali Godt, Alman Donanmasının teslimi ile ilgili detayları tamirladılar.

Bu aralarda birçok Alman denizaltısı henüz denizdeydi. Bunlara saldırıya çıkmaları ve teslim olma emrine gelen Siyahı Filama çekmeleri, mevkilerini bildirmeleri ve emredilen Müttefik limanlarına intikal etmeleri emredildi.

31 Mayıs'a kadar denizde 49 Alman denizaltısı teslim oldu. Eylül 1945 ayı ortasından önce 158 adet Alman denizaltısı Müttefiklerin eline geçmişti oldu. Diğer 122 denizaltı gemisi ya kendi kendini batırdı veya Müttefikler tarafından tahrip edildi. Yedi denizaltı gemisi Japonya tarafına geçti. İnşa halinde bulunan 109'den fazla cep denizaltısına Müttefikler tarafından el konuldu.

23 Mayıs 1945 günü Büyükamiral Dönitz ve Büyükamiral Friedeburg tevkif edildi. Büyükamiral Friedeburg intihar etti. Büyükamiral Raeder Rostok tarafından yakalanarak Japonya'ya gönderildi ve kendisine 10 yıl hapis haddi verildi.

Ekareti amacıyla, Sovyet Rusya'ya yaratılacak birleşik Hitler ile Alman Donanması arasında cereyan eden müzakerelere ait bir muhtıra hâlinde. Bu muhtıra hâlindeki çok kıymetli bilgiler ihtiva etmekte beraber, birçok general ve bilhassa Amirali Dönitz'i kötüler mahiyettedir.

Alman Deniz Kuvvetlerinin iki büyük komutanı Nürnberg Mahkemesinde karşıklı olarak birbirlerini ihtar ettiler.

Mahkeme tarafından Büyükamiral Raeder 30 ve Büyükamiral Dönitz, 10 yıl hapis mahkûm edildi.

Amiral Nimitz'in Pasifik'teki Amerikan denizaltılarının sevk ve idaresi hakkındaki çok bir beşarar. Büyükamiral Dönitz'i daha ağır bir cezadan koruması niyetinde.

KISIM — IX

ATLANTİK DENİZ HAREKÂTI İLE İLGİLİ DETAYLI
KAYNAK DOKÜMANLAR

İkinci Dünya Harbini Hazırlayan Olaylar :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1938-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi Cilt : 1 Dr. Kur. Alb Şevki KARAPINAR. Harp Akademisi Basımevi İstanbul 1952 Sayfa : 8-77
- Deniz Mahareteleri Cilt : 1 Amiral Zorun BERNOTTI. Çev : Dr. Kur. Alb Ali TUĞRUL. Deniz Basımevi İstanbul 1949 Sayfa : 9-15
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harakâtı Cilt : 1 Dr. Kur. Alb. Sermet OK-DENİZ. Deniz Basımevi İstanbul 1980 Sayfa : 2-31

İkinci Dünya Harbinde Alman Donanması ve Stratejisi :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları. (1939-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi. Cilt : I Dr. Kdr. Alb. Serez KARAPINAR Harp Akademileri Basımevi. İstanbul 1952 Sayfa : 162-173
- Birinci ve İkinci Dünya Harbinde Alman Deniz Stratejisi. Dr. Yzh. Selim ALBAYRAK. Deniz Mecmuası No. 374 Deniz Basımevi İstanbul Sayfa : 1-7
- Atlantik Hava-Deniz Harbî. 1939-1945. Amiral R. BELLOT. Hv. Yör. Bn. Aslı FİDAT. Hava Basımevi [Eskişehir] 1965 Sayfa : 1-13
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harekati. Cilt : I Dr. Kdr. Alb. Serez GÖRÜK-NİZ. Deniz Basımevi İstanbul 1960 Sayfa : 45-47

İkinci Dünya Harbinde İngiliz Deniz Stratejisi ve Dönüşümü :

- Yabancı Deniz Harp Tuzakı Deniz Notları (1918-19) İkinci Dünya Harbi Arşivi Cilti - 1 De Kim. Aile Dersi KASAPINAR, Harp Akademileri Baskısı, İstanbul 1982 Sayfa : 143-145 233-241
- Ailemiz Deniz Deniz Harbi, 1903-1945 Amiral R. BELLOT DE, Yen. Den. Aile VİLAT Hava Baskısı, Ankara 1982 Sayfa : 11-13
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harbi, Cilt : 1 De Kim. Aile Dersi GÖK DOKUZ, Deniz Baskısı, İstanbul 1980 Sayfa : 48-52

ALMANYA'nın Deniz Harbi Hazırlıkları :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1830-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi, Çit : 1 De Kur. Alt. Serisi KARAYINAR Harp Akademiklerî Basımevi, 1952. Sayfa : 132.
- La Bataille de l'Atlantique-1- 1939-1945, Louis FELLARD, Editions Robert Laffont, Paris, 1973. Sayfa : 53-30.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry HUGHES-John COSTELLO, Editions Albin Michel, Paris, 1980. Sayfa : 44-46.
- Almanik Hava Deniz Harbi 1939-1945, Armand H. BELOT, Yr. Yer. Harp Akad. FİDAT, Deniz Basımevi İstanbul, 1985. Sayfa : 5-11.
- Deniz Harikali Hakkında Fühner Kontrekarde, 1939 Admiralty Kayıtlı Çit. De Kur. Yrd. Fm. TALIY - De Kur. Yrd. Cava HENGİSTU, Deniz Basımevi İstanbul, 1949. Sayfa : 1-11.
- Birleşikmilli Kari Donitinin Macrahi: Çit - De Kur. Yr. Monastir ELALDI, Deniz Basımevi İstanbul 1976. Sayfa : 15-38.
- İkinci Dünya Harbinda Deniz Harikali: Çit : 1 De Kur. Alt. Serisi ÇİÇİK-DENİZ Deniz Basımevi İstanbul, 1980. Sayfa : 40-42.

POLONYA'nın Istilasında Deniz Harekâtı :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1944) [Kırmızı Donanma Harbî Akademi Cepheleri; Cilt : 1] Dr. Hkm. Alb. Şevki KARAPINAR, Harp Akademikleri Basmayv. 1952 Sayfa : 208.
- Atlasokh Baysa Deniz Harbi: 1939-1945, Amiral R. BELLOT, Hv. Yer. Baskı: Akıl FIRAT Baysa Nazmıyev. Etkiyetir, 1985 Sayfa : 24.

Alman Deniz Kuvvetlerinde Harp Basındaki Görüşler :

- Deniz Harekâtı Hakkında Bülcher Konferansı. 1922 Admiralty Yayını Cev.
Dr. Kur. Yzb. PAUL TALOW - Dr. Kur. Yzb. Cavit HENGİSLİ. Deniz Basını. 1949 Sayısı : 43-45, 48-53, 54-61.

Yolcu Gemisi ATHENIA'nın Baskınlması

- Yabancı Denizli Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbi) Avrupa Cephesi, Cilt: 1 Dr. Kur. Alb. Şerif KAHAPINAR Harp Akademileri Baskınevi, 1982, Sayfa: 210-211.
- La bataille de Valentinique: 1839-1942. Leedy PHILLARD. Editions Robert LAFONT, Paris, 1979. Sayfa: 41-45.
- La bataille de l'Albanique: Terry HUGHES-John COSTELLO. Editions Alain Michel, Paris, 1980. Sayfa: 15-19.
- Almanlara Gerek İkinci Dünya Harbinde: Denizaltı Haraketleri ve Baslangictan Harp Bahmetur, Dr. B. I. Ali Me. Haim FOSHBELLI Donatima, Dergisi No: 504, Deniz Basmevi, Istanbul, Sayfa: 41-44.
- Almanlar Gerek Deniz Harbi, 1939-1945. Amiral R. BELOY ve Yar. Dab. Ali FIRAT, Halk Basmevi, Eskişehir, 1955. Sayfa: 24-25.
- Deniz Harakati Hakkinda Fihrist Konferanslari, 1939. Admirety Yayini Çev. Dr. Kur. Yab. Faki TALUT - Dr. Kur. Yab. Cevri GENOISE, Deniz Basmevi, Istanbul, 1949. Sayfa: 17-18.
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harakati, Cilt: 1, Dr. Kur. Alb. Şerif KAHAPINAR, Deniz Basmevi, Istanbul, 1986. Sayfa: 52.

Alman Denizaltı Harekâtının Başlanması :

- Yabancı Deniz Harekâtı Tarihî Deney Neticeleri (1920-1938 Tarihî Olaylar Haritası) Avrups. Cephesi: Cilt : 1. Dr. Kâzım Ali Şenel KARAİNSAR, Harp Akademikleri Binası'nda İstanbul, 1932 Sayfa : 271-274.
- Deniz Muharebeleri, Cilt : 1. 1928-1941, Amiral Bonnet HERNOTTİ, Dr. Kâzım Ali Şenel TUNİCEL, Deniz Binası'nda İstanbul, 1942 Sayfa : 24-25.
- La Bataille de l'Atlantique : 1939-1942, Lucien FILLARD, Editions Robert Laffont, Paris, 1974, Sayfa : 45-46, 47-48.
- La Bataille de l'Atlantique, Percy HODGINS-John CUSTELLO, Editions Ailin Michel, Paris, 1980 Sayfa : 28-29.
- Almanlara Olay İhtimali Deniz Muharebeleri Başlatılması ve Hedeflerinin Geliştirilmesi, Dr. İ. M. M. Şenel KARAİNSAR, Denizaltı Harekâtı, No : 404, Deniz Binası'nda İstanbul, Sayfa : 19-20.
- Atlantik Hava Deniz Harbi, 1939-1945, Amiral R. HENLOT, Dr. Yâzır Ali Şenel Hava Binası'nda İstanbul, 1993 Sayfa : 25-27.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fikirler Karşılaşmaları, 1939, Admiralı Kaptan, Çev. Dr. Kâzım Ali Şenel TUNİCEL - Dr. Kâzım Ali Şenel KARAİNSAR, Deniz Binası'nda İstanbul, 1940.
- Atlantik Muharebesi, Admiralı Yargı, Çev. Dr. Kâzım Ali Şenel AYKUT, Deniz Binası'nda İstanbul, 1948 Sayfa : 1-12.
- Büyükamiral Kâzım Ali Şenel Harekâtı, Çev. Dr. Kâzım Ali Şenel TUNİCEL, Deniz Binası'nda İstanbul, 1976 Sayfa : 40-42.

SCAPA-FLOW Baskını (13/14 Kasım 1939) :

- Scapa-Flow Muhasası: Amiral Sir. Roger BISHOP, Çev. : Y. MİR, İst. : İ. İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI, Deneme Dergisi No. : 392, Deniz Basını, İstanbul Sayfa : 7-9.
- La Bataille de l'Atlantique-I 1939-1942 Leonce PHILLARD Editions Robert Laffont, Paris, 1974, Sayfa : 60.
- La Bataille de l'Atlantique: Terry HUGHES-John COSTELLO, Editions Albin Michel, Paris, 1980, Sayfa : 49-51.
- İngiliz Scapa-Flow'a Taarruzu, Dr. KUT. Ali ŞAHİN (İTAL), Deniz Kuvvetleri Dergisi, Ankara, No. : 881, Sayfa : 24-48.
- Almanlara Göre İkinci Dünya Harbini Değerlendirme ve Başlangıçları Bazı Bahaneler, Dr. T. S. M. M. Salm HENSHALL, Deneme Dergisi No. : 491, Deniz Basını, İstanbul Sayfa : 44-47.
- Atlantik Baza Deniz Harbi, 1939-1945 Amiral R. BELLOT, W. Ver, İst. Ali FİKAT, Hava Bakanlığı, Eskişehir, 1975, Sayfa : 77-79.
- Deniz Harbati Hakkında Fuhret Konferansları : 1949, Amiral Yavuz Çet. Dr. KUT. Yab. Ali TALIY, Dr. KUT. Yab. Çet. HENKİŞU, Deniz Basını, İstanbul, 1949, Sayfa : 23-34.
- Başbakanlık Kari Donanisi Hakkında, Çev. : Dr. KUT. Yab. Şükrü KALIN, Deniz Basını, İstanbul, 1974, Sayfa : 61-74.
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harbati: Cilt. : I Dr. KUT. Ali Şahin ÖZKÖRNEZ, Deniz Basını, İstanbul, 1980, Sayfa : 58.

Müttefiklerin Harekâtı :

- Deniz Harekâtı, İngiliz Kanalı ve Güney-Kuzey Denizinde 1929 Eylül - 1941 Nisan, Admiralty Muharebe Özetleri, No : 23, Deniz Basımevi, İstanbul, 1948
- Atlantik Muharebesi, Admiralty Yayın Çer. Dr. Kur. Kd. Yzb. Adnan AY-KUT, Deniz Basımevi, İstanbul, 1948, Sayfa : 11

GRAF SPEE ve DEUTSCHLAND'ın Harekâtı ve GRAF SPEE'nin Sonu;

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Deney Notları (1919-1945 İkinci Dünya Harbî/Avrupa Cephesi), Cilt : 1 Dr. Kâzım Ali Şenel KARAGÖNER, Harp Akademiklerî Bâncıvı, İstanbul, 1982, Sayfa : 227-242.
- Deniz Muharebeleri, Cilt : 1 1919-1945, Amiral Romeo BERNOTTİ, Dr. Kâzım Ali TUGRUL, Deniz Bâncıvı, İstanbul, 1945, Sayfa : 25-33.
- La Bataille de l'Atlantique-1, Lecture PELLERD, Edmond Robert LAFONT, Paris, 1971, Sayfa : 58-115.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry TUGHES-John COSTELLO, Edmond, Angus MITCHELL, Paris, 1981, Sayfa : 61-70.
- Battle for Graf Spee, Captain S CAMBARERI, U.S. Naval Institute Proceedings, June, 1983, Sayfa : 51-54.
- Grand Strategy in the River Plate Battle, Cecil A. HAMPSHIRE, U.S. Naval Institute Proceedings, December, 1982, Sayfa : 75-77.
- Atlantik Harp Deniz Harbî, 1939-1945, Amiral R. BELLOT, Dr. Yâzır Bâncıvı, YERLİ, Hava Bâncıvı, Sakıncı, 1985, Sayfa : 30-34.
- Graf Spee'nin Takin ve İnfazı, 1939, Admiralty Muharebe Özetleri No : 38, Deniz Bâncıvı, İstanbul, 1981.
- Deniz Harekâtı Hakkında Filizler Konferansı, 1993, Admiralty Yâncıvı, Dr. Kâzım Yâzır TALAT, Dr. Kâzım, Yâzır Çarlı BENGİSİ, Deniz Bâncıvı, İstanbul, 1988, Sayfa : 11-15, 23-24, 37-41.
- L'Expédition du Graf Spee, Histoire Magazine, L'Expédition, John Talbot, Paris, 1987.
- Spee Cep Zîncîvânı Harekâtı, Alb. Mihâl İSEN, Deniz Mâncıvı No : 281, Deniz Bâncıvı, İstanbul, Sayfa : 1-17.
- İkinci Dünya Harbînde Deniz Harekâtı, Cilt : 1 Dr. Kâzım Ali Şenel GÖKDEMİR, Deniz Mâncıvı, İstanbul, 1980, Sayfa : 58-67.

1939 Yılında Mayın Harekâtı :

- La Bataille de l'Atlantique-I 1939-1942 Leonce PELLERIN, Editions Robert Laffont, Paris, 1964. Sayfa : 58-59
- La Bataille de l'Atlantique: Terry HUGHES-John COSTELLO, Editions Arden Michel, Paris, 1980. Sayfa : 52-61
- Almanlara Göre İkinci Dünya Harbinin Denizaltı Hareketleri ve Başlangıçları Bazı Banneleer, Dr. H. T. Mİ. Mr. Rıza İRİŞİRELLİ, Dönüşüm Dergisi, No : 494, Deniz Basımevi, İstanbul, Sayfa : 51-52
- Atlantik Hava Deniz Harbi, 1939-1945, Amiral R. HELDT, Dr. Yek. Hrn. AKB. FİRAAT, Hava Basımevi, Eskişehir, 1985. Sayfa : 25-30
- Deniz Harekâtı: İngiliz Kanalı ve Güney Kırmızı Denizde 1939 Eylül-1940 Nisan Admiralty Muharebe Özetleri, No : 23, Deniz Basımevi, İstanbul, 1946
- Deniz Harekâtı Hakkında Fihrist Konferansları, 1939 Admiralty Yayını, Çev. : Dr. Rıf. Yzb. YAK. TALUV, Dr. Kuz. Yab. Cavit HENGİŞ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949
- Başkumamir Kapt. Dönüşüm Harekâtı, Çev. : Dr. Kuz. Yab. Muraliz ELALDI, Deniz Basımevi, İstanbul, 1978, Sayfa : 48-51
- İkinci Dünya Harbide Deniz Harekâtı, Cilt : 1, Dr. Kuz. Yab. Bernel GÖZ, DENİZ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1980, Sayfa : 87

1929 Yılında İngiliz Denizaltı Harekâtı :

- İkinci Dünya Harbінде İngiliz Denizaltı Harekâtı: Prof. Noel Jean OLLIVIER.
Çev. : Gv. Ed. Dğm. Edis AKMAN. Denismis Dergisi No. : 44, İstanbul, Say-
15 : 88-89.

1939 Yılı Sonlarında Haraket Tarehleri ve Deniz Harakati:

- La Base de l'Alliance I, 1939-1942 Leonie PRILLARD Edouard Robert Laffont Paris 1974 Sayfa : 113-116.
- Deniz Harakati: Ingiliz Kanal ve Gucer-Kizil Denizler: 1939 Eylul-1940 Nisan Admiralty Muharabe Osmeni No : 21 Deniz Basmesi London 1940
- Deniz Harakati Harekonda Fihri Konferansleri, 1942 Admiralty Yayin Çvr. Dr. Kur. Yrd. Falk TALCV - Dr. Kur. Yrd. Cevri BEKÇI (Dr. Deniz Basmesi) Istanbul, 1942 Sayfa : 44-51.

1940 Yılı Başlarında Millîyetçilik Hareketi :

- Dönüş Hareketi. İsmail Koca ve Ömer Koca Derneği, 1939 Eylül-1940 Nisan. Adımları Millîyetçi Gazetesi, N° 23 Dönüş Yürüyüşü. İstanbul, 1940.
- Millîyetçi Meclisistler. Adımları Yayıncı Şirk. Dr. Kur. Ed. Nispeti Adımları AY-KET. Dönüş Yürüyüşü. İstanbul, 1940. Sayfa 27.

1946 Yılı Başlarında Almanya'ın Harekâtı :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Denet Notları (1935-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi; Cilt : II Dr. Kur. Alb. Şeref KARAPINAR Harp Akademisi; Basımevi, İstanbul, 1982 Sayfa : 137-139.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fühler Konferansları; 1940. Admiralty Yayın. Çev. - Dr. Kur. Yzb. Paik TALİT - Dr. Kur. Yzb. Cavit BENGİBU Deniz Basımevi, İstanbul, 1949.
- Atlantik Muharebesi; Admiralty Yayın. Çev. - Dr. Kur. R. Dr. Yzb. Adnan AT-KUT Deniz Basımevi İstanbul, 1948 Sayfa - 17-19

1949 Yılı Alman Arması Şileplerinin Harekâtı :

- Yabancı Deniz Harp Tarehi Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbi) Avrupa Cephesi: Cilt : II. Dr. Kuz. Ali Şenel KAMAPINAR. Harep Akademikleri Basmenevi İstanbul, 1962 Sayfa : 147-149.
- La Stratégie de l'Armement-I 1979-1981 Lesnes PHILLARD. Editeur Robert Laffont Paris 1978 Sayfa : 109-110.
- Dışardan Gelen Gemilerde Yapılan Muayeneler, Admıralıy Muayene Geceleri No : 3 Deniz Basmenevi İstanbul 1942 Sayfa : 7-38
- Deniz Harekâtı İhtakında Fırtına Konferansı (1948) Admıralıy Yayınları Cilt : Dr. Kuz. Yel. Fuat TALUÇ - Dr. Kuz. Yel. Cevat BEŞKİŞİBU Deniz Basmenevi İstanbul 1969.

**NORVEÇ Harekâtı Sırasında Abının Sıvık ve Idare Makamında
Görüş ve Faaliyetler :**

- Deniz Harakatı Bakanlığı Vahret Konferansı: 1941. Admralite Yayını. Çev.
Dr. Kâzım Yr. FAKA TALUT - Dr. Kâzım Yr. Cevat BENGİSİ. Eski İstanbul
İstanbul, 1949

NURVİÇ ve DANIŞMARIKA'nın İlgahinde Deniz Harekâtı:

- Nabanco Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1935-1945 İkinci Dünya Harbî Avrupa Cephesi): ÇİN - I De. Kur. Alb. Şeref KARAPINAR Harp Akademisi'ni Okumayı İstanbul, 1982 Sayfa: 244-282
- Nivrikar İlgahinde Alman Deniz Kuvvetleri: (Nisan 1949) Dr. S. I. M. Mevlânî HESSELİ, Deniz Mecmuası No. : 378 İstanbul Sayfa: 65-82
- Deniz Muharebeleri: ÇİN - I 1938-1941 Amara Roman, BERNOTİ, Dr. Kur. Alb. Ali TUĞRUL, Deniz Basını, İstanbul, 1980 Sayfa: 39-57
- İkinci Dünya Harbünde Deniz Harekâtı: ÇİN - I Dr. Kur. Alb. Serhat GÖK HENTZ, Deniz Basını, İstanbul, 1980 Sayfa: 70-77
- La Bataille de l'Atlantique: TUFFY MICHES-John DOSTELLO, Editions Albin Michel Paris, 1980, Sayfa: 74-77
- Savaş ve Sınır Afrika -II Müsterek Harekâtı Hakkında Bazı Müslimler: Dr. Alb. Mithat ÇİİN, Deniz Mecmuası No. : 370 Sayfa: 33-35
- 8-11 Nisan 1940 Norveç Harekâtı ve Yarıc Muharebeleri: (Harp Aktivitesi) ÇİN - Alman AYKUT, Deniz Mecmuası No. : 363 Sayfa: 105-109
- Atlantikta Güre İhtisâsı Dünya Harbinin Denizaltı Hareketleri ve Başlangıçları San Taktikler: Dr. S. I. M. Mevlânî HESSELİ, Deniz Basını, İstanbul, 1980 Sayfa: 42-54
- Atlantik Hava Deniz Harbi, 1939-1945 Amiral R. DELOOT Dr. Yur. Prof. Ali VİHAT Hava Basını, İstanbul, 1980 Sayfa: 37-45
- Savaşın Yipiden Müsterek Seferler (Nisan-Haziran 1940): Admiralty Müsterek Ocakları No. : 10 Deniz Basını, İstanbul, 1948 Sayfa: 1-129
- Deniz Harekâtı Hakkında Fikirler Konferansları: 1940 Admiralty Yayını ÇİN - Dr. Kur. Yab. Fikr. TALUY - Dr. Kur. Yab. Cevri BENGİŞİ, Deniz Basını, İstanbul, 1949 Sayfa: 51-57
- Deniz Harekâtı Hakkında Fikirler Konferansları: 1940 Admiralty Yayını ÇİN - Dr. Kur. Yab. Fikr. TALUY - Dr. Kur. Yab. Cevri BENGİŞİ, Deniz Basını, İstanbul, 1949 Sayfa: 5-10, 13-31, 36-39
- İngilizlerin Keri Denizin Harekâtı: ÇİN - Dr. Kur. Yab. Mustafa ELALİ, Deniz Basını, İstanbul, 1972 Sayfa: 67-79
- Savaş Harekâtı ve Modern Çizimler: Kur. Prof. Ali TUĞRUL, Deniz Mecmuası No. : 361, Deniz Basını, İstanbul, Sayfa: 27-42

Batı Taarruzunda Deniz Harekâtı :

- Yalınca Deniz Harp Tarihî Ders Notları: (1939-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi; Cilt: I Dr. Kur. Alb. Seret KARAPINAR Harp Akademisi Basımevi İstanbul, 1952 Sayfa: 232-291
- Deniz Muharebeleri, Cilt: I 1939-1941 Amiral Romeo BERNOTTI Dr. Kur. Alb. ARU TUĞRUL, Deniz Basımevi İstanbul, 1949 Sayfa: 80-81.
- Atlantik Hava Deniz Harbî, 1939-1945 Amiral P. BELOYE, Dr. Yör. Enz. Akil FİHAZ, Hava Basımevi Eskişehir, 1955 Sayfa: 46-47.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fuhrey Konferansları: 1940 Admiralty Yayını Çev. Dr. Kur. Ysb. Faik TALUY - Dr. Kur. Ysb. Emre BENGİŞE, Deniz Basımevi İstanbul, 1949.
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harekâtı, Cilt: I Dr. Kur. Alb. Sermet DÖĞ-ÖZENTİ Deniz Basımevi İstanbul, 1980 Sayfa: 77-79

Dunkirkten Çekilmesi :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbî Avrupa Cephesi); Cilt : I De Kur. Alb. Şeref KARAPINAR, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1952, Sayfa : 291-297
- Deniz Muharebeleri; Cilt : I 1939-1941 Amiral Romeo WELDON, De Kur. Alb. AFR. TUGRUL, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949, Sayfa : 51-52
- Dunkirk Miracle or Blunder / Col. George C. HENSHARDT, U. S. Naval Institute Proceedings July 1961, Sayfa : 709-713
- The French Navy at Dunkirk, May-June, 1940, Jacques MORDAL, U.S. Naval Institute Proceedings, February 1960, Sayfa : 31-45
- Alman Hava Taarruzu ve Dunkirkten Taahhüsü, E. Kur. Alb. İbrahim ÇELİK, Sayfa : 93-108
- Atlantik Hava-Deniz Harbî; 1939-1945, Amiral R. BELLET, Hs. Yec. Em. Alb. FİHAZ Hava Basımevi, Eskişehir, 1950, Sayfa : 45-50
- Deniz Harekâtı Hakkında Fühver Konferansları, 1940, Admiralet Varun Çev. De Kur. Yab. Fak. TALİP, De Kur. Yab. Çevit BENLİSÜ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949, Sayfa : 48-50
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harekâtı; Cilt : I De Kur. Alb. Şerif GÖK-DENİZ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1989, Sayfa : 72-80

İngiltere'nin İstilasına Alın Planlar - Sea Lion Harekâtı :

- Deniz Müharabaları: Cilt 1 1939-1941, Amiral Roméo BERTHOUDT, Dr. Hacı Ali TÜRKMEN, Deniz Basını, İstanbul, 1949 Sayfa : 67-72.
- La Bataille de l'Atlantique I, 1939-1942, Lucien PELLERD, Editions Robert Laffont, Paris, 1974, Sayfa : 141-143.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry-HUGHES-John COSTELLO KIRILAN AĞIR, Michel, Paris 1986 Sayfa : 193-194.
- Akdeniz Tava Deniz Harekâtı 1939-1945, Amiral R. BLOTT, Dr. Yav. İsm. Ali FIRAT (Yav. Basını, İstanbul, 1986, Sayfa : 81-82.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fikirler Konuşmaları, 1946, Admiralty Yazarı Çay. İsm. Kur. Yav. YAK TALU, Dr. Kur. Yav. Çay. BERTHOUDT (Deniz Basını, İstanbul, 1949).
- İkinci Dünya Harbünde Deniz Harekâtı, Cilt 1 Dr. Kur. Ali BERTHOUDT GÖK-ÖZGÜZ, Deniz Basını, İstanbul, 1987 Sayfa : 81-82.

1940 Yılında Atlantik'de Alman Denizaltı Harekâtı :

- La Situation de l'Atlantique, 1939-1942, Lucien FELLARD, Editions Robert Laffont Paris, 1974, Sayfa : 118-141, 143-167.
- La Situation de l'Atlantique, Terry HUGHES-John COSTELLO, Editions Arden Michel Paris, 1990, Sayfa : 22-25, 106-107, 112-112.
- Silahsız Hava Deniz Harbi, 1939-1940, Amiral M. DELOT, Dr. Feri Hün MEH KIBAT, Hava Harimleri Vakfı, 1985, Sayfa : 24-30, 50-52, 67-70.
- Deniz Harbi ve Hükümetin Vahim Konferansları, 1940, Admirale Yavuz ÇETİ, Dr. Küt. Yal. Fak. TALUĞ, Dr. Küt. Yal. Cema HENKİŞ, Deniz Harimleri İstanbul 1989.
- Almanlar Müstahkem, Admirale Yavuz ÇETİ, Dr. Küt. Ed. Yal. Cema HENKİŞ, Dr. Küt. Yal. Fak. TALUĞ, İstanbul 1940, Sayfa : 17-21.
- İngilizlerin Karı Denizleri Harbi, Dr. Küt. Yal. Cema HENKİŞ, Deniz Harimleri İstanbul, 1976, Sayfa : 58-61, 101-106.

Admiral Schœer Cep Muharebesi Geminin Harekâtı
(Ekim 1940 - Nisan 1941) :

- Yabancı Deniz Harp Tarih Ders Notları (1938-1945 İkinci Dünya Harbi Avrupa Cephesi) Cilt II Dr. Kdr. Ali Şevki KARAPINAR Hrp Akademisi Basmacı İstanbul 1962 Sayfa : 119-141
- La Bataille de Cézembre. I. 1929-1931 Leonor PELLARD Editeur Robert Laffont Paris 1971 Sayfa : 189-190
- Atlantik Harp Deney Harbi. 1939-1945 Amiral R. BELLET. H. Ver. Dns AKU FIRAT Hava Basmacı Eskişehir. 1985 Sayfa : 41-44
- Deniz Harbları Hakkında Fikirler Konferansı. 1940 Admiralty Yayımlı Cev. Dr. Rkr. Yrb. Hrk. TALUY - Dr. Rkr. Yrb. Cev. HENGİST. Deniz Basmacı İstanbul 1940.

Minâ Kâmilinde Muhrip Muharebesi (29 Kasım 1840) :

- Yüceata Deniz Harp Tactihî Ders Notları (1929-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi: Cilt II Dr. Kur. Alb. Şerif KARAPINAR. Harp Akademisi İsmaili İstanbul, 1952, Sayfa : 34-36.

Admiral Hipper Ağır Krüvazörünün Harekâtı :

- Yabancı Deniz Harekâtı Deniz Notları (1939-1945 İkinci Dünya Savaşı Avrupa Cephesi) Cilt II Dr. Kar. Alb. Şevket KARAPINAR Deniz Akademisi Basımevi İstanbul 1992 Sayfa 142.
- La Bataille de l'Atlantique-1 1939-1942 Jacques PELLARD, Editions Robert Laffont Paris 1974 Sayfa 193-194, 245-246.
- Atlantik Hava Deniz Harbi, 1939-1945 Amiral R. BÉRIOT Dr. Yör. Süb. Akif FİDÂT Hava Basımevi Eskişehir 1993 Sayfa 91.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fuarer Konferansı; 1990 Admiralty Yayıncı Dr. D. Kar. Ysb. Fak. TAYAT Dr. Kar. Ysb. Deniz ZENGİSİZ Deniz Basımevi İstanbul 1999.

1941 Yılı Başında Almanya'nın Yeni Harekat Planları :

- Deniz Harekatı Bakımında Twaite Komutanlığı, 1940. Admiralty Yayımlı, Cevap: Kuş Yel Fısı TALLY - De Kuş Yel Cevabı HENGİSU Deniz Bakanlığı, İstanbul, 1941.
- Deniz Harekatı Bakımında Flieger Komutanlığı 1941, Admiralty Yayımlı Cevap: Kuş Yel Fısı TALLY - De Kuş Yel Cevabı HENGİSU Deniz Bakanlığı, İstanbul, 1941.

SCHARNHORST VE GNEISENAU Gemilerinin Harekâtı
(23 Ocak 1941-22 Mart 1941) :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbî Avrupa Cephesi) Cilt II, Dr. Kur. Alb. Şeref KARAPINAR, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1982. Sayfa : 145-147.
- La Bataille de l'Atlantique-I, 1939-1942, Leonce PELLARD, Editions Robert Laffont Paris, 1974 Sayfa : 248-253.
- Atlantik Hava Deniz Harbî, 1939-1945, Amiral R. SELOT, Hv. Yür. Bnî AKI FIRAT Hava Basımevi, Eskişehir, 1975 Sayfa : 84
- Deniz Harekâtı Hakkında Müjirer Konferansları: 1941 Admiralet Yayın, Çev. Dr. Kur. Yzb. Fikri TALAY - Dr. Kur. Yzb. Cahit BENGİSİ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949.

BISMARCK Muharebe Gemisinin Harekâtı :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Deri Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi, Cilt. II, Dr. Kür. Alb. Seret KARAPINAR, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1952, Sayfa : 147-182.
- Deniz Muharebeleri, Cilt - I, 1939-1941, Amiral Romeo BERNOTTI, Dr. Kür. Alb. Ali TUGRUL, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949, Sayfa : 200-204.
- La Bataille de l'Atlantique-I, Leonet PELLARD, Editions, Robert Laffont, Paris, 1974, Sayfa : 253-270.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry HUGHES-John COSTELLO, Editions Albin Michel, Paris, 1980, Sayfa : 153-162.
- Bismarck Harekâtının Alman vesikâlarının göre görüldüğü, Hrb. R. F. JESSEL, Çev. : Vehid ENGİN, Donanma Dergisi No : 407, Sayfa : 75-89.
- Atlantik Hava Deniz Harbî, 1939-1945, Amiral R. BELOT, Hrb. Yab. Bnd. Akü TIRAT, Hava Basımevi Eskişehir, 1955, Sayfa : 63-68.
- Bismarck'ın Takibi ve Bâlınlığı (23-27 Mayıs 1941) : Admiralty Muharebe Özetleri, No : 3, Deniz Basımevi, İstanbul, 1947, Sayfa : 1-33.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fünzer Konferansları, 1941 Admiralty Yayını, Çev. : Dr. Kür. Yab. Fâik TALUV - Dr. Kür. Yab. Cavit BENGİSU, Deniz Basımevi, İstanbul, 1949, Sayfa : 51-60.
- L'Aventure du Bismarck - Histoire Magazine, Librairie Jules Tallandier, Paris, 1968.
- Atlantik Muharebesi, Admiralty Yayını, Çev. : Dr. Kür. Kd. Yab. Adnan AYKUT, Deniz Basımevi, İstanbul, 1948, Sayfa : 25-27.
- Bismarck'ın Batırılması, Çev. : Fethi GÜREL, Deniz Mecmuaı No : 361, Sayfa : 53-55.
- İkinci Dünya Harbinde Deniz Harekâtı, Cilt - I, Dr. Kür. Alb. Sermet DOĞ-DENİZ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1980, Sayfa : 137-141.

1941 Yılında Atlantik'de Alman Denizaltı Harekâtı :

- La Bataille de l'Atlantique I, 1939-1942, Leonce PELLARD, Editions Robert Laffont, Paris, 1974 Sayfa : 196-234, 239-248.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry HUGHES-John COSTELLO Editions Albin Michel, Paris, 1980 Sayfa : 142-152.
- Atlantik Hava Deniz Harbî, 1939-1945, Annuaire R. BÉLOT, Hı Yür. Bot. ARI FIRAT Hava Basımevi Eskişehir, 1965 Sayfa : 71-73, 81-85.
- Deniz Harekâtı Hakkında Füzûrî Konuşmaları, 1941, Admıralty Yayın. Çev. : Dr. Kur. Yzb. Faik TALİP - Dr. Kur. Yzb. Cevat BENGİŞU, Deniz Basımevi İstanbul, 1949.
- Atlantik Muharebesi, Admıralty Yayın. Çev. : Dr. Rıd. Rd. Yzb. Adnan AY-KÜT, Deniz Basımevi İstanbul, 1948, Sayfa : 25-36.
- Büyükamiral Keri Dönüşün Hatıratı Çev. : Dr. Kur. Yzb. Muzaffer ELALDI, Deniz Basımevi İstanbul, 1978 Sayfa : 106-120.
- İkinci Dünya Harbінде Deniz Harekâtı, Cilt : 1, Dr. Kur. Alb. Sımet GÖK-DENİZ, Deniz Basımevi İstanbul 1969 Sayfa : 107-108.

Alman Akıncı Şileplerinin 1941 Yılı Harekâtı :

- Yabacı Deniz Harp Taktik Ders Notları (1939-1940 İkinci Dünya Harbi) Avrupa Cephesi; Cilt. II. Dr. Kuz. Alb. Şeref KARAPINAR. Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1952 Sayfa : 184-185
- Düşmanın Kapat. Gemileriyle Yapılan Muharebeler, Admiralty Muharebe Özetleri, No : 5 Deniz Basımevi, İstanbul, 1948 Sayfa : 1-26
- Deniz Harekâtı Hakkında Fuarı Konferansları: 1941 Admiralty Yargı. Çev. Dr. Kuz. Yab. Fikr. TALUĞ - Dr. Kuz. Yab. Cevat BENGİSU. Deniz Basımevi, İstanbul, 1949

Almanya - Rusya Harbinin Deniz Cephesi - Kutup Konvoyları :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbî Avrupa Cephesi, Cilt : II. Dr. Kur. Alb. Şeref KARAPINAR, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1952, Sayfa : 207-212.
- Deniz Muharebeleri, Cilt I, 1939-1941, Amiral Romeo BERNOTTİ Dr. Kur. Alb. AÖT TÖĞRÜL, Deniz Basımevi İstanbul, 1949, Sayfa : 203-221.
- La Bataille de l'Atlantique, Terry HUGHES-John COSTELLO Editions Albin Michel, Paris, 1986, Sayfa : 163-177, 196-194.
- Battle Report, The Atlantic War, Cdr. W. HARRIS-Lt. E. BURTON-Lt. S. L. FREELAND, Rinehart Comp, Inc, New-York, 1946, Sayfa : 87-85.
- Atlantik Hava Deniz Harbî; 1939-1945 Amiral R. SELOT Dr. Fer. Enn Akil FIRAT, Hava Basımevi, Eskişehir, 1955, Sayfa : 75-76, 77-78.

İngilizlerin VAAGSO Akını (27 Aralık 1941) :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Savaşı) Avrupa Cephesi; Cilt: II. Do. Kor Alb. Şeref KARAFINAR. Harp Akademileri Başmüdü İstanbul 1952 Sayfa : 229-233.
- Les Commandos Operations Amphibies. Peter YOUNG, Marabout. Paris, 1970. Sayfa : 19-42, 85-104.

1941 Yılı Mayın Harekâtı :

- Deniz Harekâtı Hakkında PRINCE KROTHAKHAR: 1941 Adhmiralty Yayımlı Çev.
De Kur Yılı Fık TALUY-De Kur Yılı Caro BANGSU, Deniz Harmanı.
İstanbul 1949.

1041 Vah Baltık Harekâtı :

- İkinci Dünya Harbinde Kırmızı Donanmanın Baltık Harekâtı, E. Dr. Abd. Sami KUTUKLU, Dönüşüm İncirisi No. 443 Sayfa / 11-18.
- Akdeniz Hava Deniz Harbi: 1939-1940 Amiral R. BELLOT III. Vah Deniz, Akil YILMAZ Hava Basınları Baskıdır, 1945 Sayfa / 76-77.
- İkinci Dünya Harbinde Kırmızı Donanma, Başkomutan I. B. İSAKOV, Çev.: Dr. Kar. İsm. N. TURYAKI İsmail Basınları Leningrad, 1956 Sayfa / 11-23.
- Deniz Harekâtı Hakkında Fikret Kızıldağ'ın 1941, Admiralty Yayını, Çev.: Dr. Kar. Yab. Fazl. TALUT - Dr. Kar. Yab. Garip HENGİŞLİ, Deniz Basınları İstanbul, 1999.

1942 Yılında Alman Akıncı Şöbelerinin Harekâtı :

— La Bataille de l'Atlantique, 1939-1942. Leonce PEILLARD. Editions Robert Laffont. Paris. 1974. Sayfa 311-320.

1942 Yılı Başında Müttefik Stratejisi :

BREST'deki Alman Gemilerinin Arayışına Devindi :

- Yabancı Densin Harp Tarihî Deni Hattarı (1929-1943 İsmi) Densin Harbi Aş-
rop. Cephesi. Cilt : II. De. Har. Ad. Genel KAPADIAK Harp Akademisi
Basmayı İstanbul 1942 Sayfa : 224-245
- Almanlar Hays Densin Harbi : 1929-1943. Alman H. HEDOT İy. Yarı Har. Ad.
FRET, Hays Basmayı İstanbul, 1943. Sayfa : 92-93
- Scherfner, Osmann ve Friza Kimsesi İsmi Kimsesinden Geçişin Ali
Basma (1942) : Admiralty Muharibe Densin Harbi : I Densin Basmayı İstanbul
1948 Sayfa : 6-7
- Fuhuz Kimsesi, Cilt : I Admiralty Yarı Har. Ad. De Har. Tarih KAPADIAK
LAFATKILIK Densin Basmayı İstanbul 1941
- Densin Densin Harbi Densin Harbi (1942) : I. De. Har. Ad. Basmayı GÖK-
DENSİN Densin Basmayı İstanbul 1946 Sayfa : 188-200

SAINT-NAZAIRE Baskını (28 Mart 1942) :

- Yabancı Deniz Harp Tarihü Derya Nolları (1939-1945 İkinci Dünya Harbii) Avrupa Cephesi Cilt : II Dr. Rüşd Ali Şerif KARAPINAR, Harp Akademikleri Basımevi, İstanbul, 1982, Sayfa : 247-270
- Atlantik Üzeri Deniz Harbi: 1939-1945, Amiral R. HELLÖT ile Fer. Bob AKIL FIRAT, Hava Basımevi, Eskişehir, 1955 Sayfa : 94-96
- S. Nazaire Tazuru (28 Mart 1942): Admıraliv Muharebe Geceleri No.7 Deniz Basımevi, İstanbul, 1948 Sayfa : 24-83
- Les Commandos Océaniques Amphibies, Peter YOUNG, Maresport, Jardi, 1979 Sayfa : 116-127
- Fuhur Kınferanı, Admıraliv Yayınevi Cilt : I 1942 Çev. : E. Dr. Dr. Tazuo KALAYTOKLU Deniz Basımevi, İstanbul, 1981
- İkinci Dünya Harbide Deniz Harketi: Cilt : I Dr. Rüşd Ali Şerif KARAPINAR, Hava Basımevi, İstanbul, 1989, Sayfa : 203-206

DIEPPE Baskını :

- Yabancı Deniz Harekâtı Ders Notları (1938-1942 İkinci Dünya Harbî) Akademi Yayınları, Cilt. II. Dr. Kur. Alb. Şerif KAHAPINAR Harp Akademisi, Basımevi, İstanbul, 1959 Sayfa : 290-322.
- Dieppe Baskını Dr. Kur. Yb. Sani ERTÜRK, Deniz Mecmuası No : 370 Sayfa : 47-52
- Dieppe Baskını Kur. Yb. Celal ERİKAN Denizme Lertist No : 389 Sayfa : 23-31
- Dieppe Baskını, Harokatin Cereyanı Kur. Yb. Celal ERİKAN Denizme Lertist No : 389 Sayfa : 5-14.
- ADRIK Hava Deniz Harbi, 1939-1945. André R. BRLOT Dr. Yb. Hân AKU FİHAT Hava Basımevi, Eskişehir, 1965 Sayfa : 86
- Les Commandos Operations Amphibies. Peter YOUNG. Mârahed, Paris, 1970 Sayfa : 144-175
- İkinci Dünya Harbînde Deniz Harekâtı, Cilt. I Dr. Kur. Alb. Şerif KÖK-DENİZ, Deniz Basımevi, İstanbul, 1980 Sayfa : 208-209

1942 Yılında Atlantik'de Alman Denizli Harekâtı :

- La Bataille de l'Atlantique-I. Lancer PELLERIN, Editions Robert LAFONT Paris, 1974, Sayfa : 273-305, 323-358.
- La Bataille de l'Atlantique Terry HUGHES John COSTELLO Editions Arden Michel Paris 1980, Sayfa : 204-209, 313-317.
- Battle Report: The Atlantic War Cdr. W. KARGILL E. GURTON-LL S.I. FETTERLAND (London, Long. Inc. New-York, 1946, Sayfa : 90-133.
- Atlantic Navy Days Harb. 1948-1942 Admiral R. GILBERT H. Var. Edm. Adm. PHILAT, Navy Museum, Karlsruhe, 1963, Sayfa : 98-102, 109.
- Atlantik Muharebesi: Akademi Yorumu, Çev. Dr. Kur. Kd. Yr. Adnan AY-KÜT, Deniz Basımevi, İstanbul 1948, Sayfa : 77-84.
- Fünfte Konferenz; Cilt. 1, 1942, Çev. : Z. Dr. İsm. Tahsin KALAFATÇIOĞLU, Deniz Basımevi, İstanbul, 1951.
- Sevdiklerimiz Kary Denizli Harekâtı, Çev. : Dr. Koz. Yr. Mustafa ELALDI, Deniz Basımevi, İstanbul, 1978, Sayfa : 107-119, 200-258.

1942 Yılında Kutup Konvoyları:

- La Bataille de l'Atlantique-I 1939-1942. Leonor PELLARD. Editions Robert Laffont. Paris. 1974. Sayfa : 333-356
- La Bataille de l'Atlantique-II 1942-1945. Leonor PELLARD. Editions Robert Laffont. Paris. 1974. Sayfa : 19-42
- La Bataille de l'Atlantique. Terry HUGHES-John COSTELLO. Editions Albin Michel. Paris. 1986. Sayfa : 226-236
- ATLANTİK Hava Deniz Harbi: 1939-1945. Amiral R. BELLET. Dr. Yav. Enk. ve H. VIRAT. Hava Bastırıcı Bakanlığı. 1955. Sayfa : 103
- 1942 Kuzey Konvoyları. Admiralty Muharebe Güçleri No 15. Deniz Bakanlığı. İstanbul. 1948. Sayfa : 1-76.
- Filizler Konferansı, Cilt 1. Amiralıy Yavuz Çav. : E. Dr. Hrb. Taha KALAFATOĞLU. Deniz Bakanlığı. İstanbul. 1951.
- Büyükamiral Kazi Dönüşüm Hakkında, Çav. Dr. Rm. Ya. Müb. Elallı. Deniz Bakanlığı. İstanbul. 1976. Sayfa : 178-211

1942 Yılında Baltık Harekâtı :

- İkinci Dünya Harbinde Kızıl Donanmanın Baltık Harekâtı; H. B. Ayo. Sazm. 889622.LI Donanma Dergisi No :451 Sayfa : 18-21.
- İkinci Dünya Harbinde Rus Donanması. Başkumirai I. S. ISAKOV Çev : G. İzzet Bab. N. TIRYAKI Deniz Basımevi. İstanbul, 1948. Sayfa : 28.
- Vahdet Konteransı, Cilt : I. 1942. Admirallik Yayıni Çev : E. D. İhs. Tuzuno. KALAFATOĞLU Deniz Basımevi. İstanbul, 1951.

1943 Yılı Başında Alman Deniz Kuvvetlerinde Bahran :

- Büyükkamiral Erich Raeder'in Halikatından: Çev. : Müh. Yzb. Çevik Suha ALPAYLI. Donanma Dergisi No. : 449. Sayfa : 59-59.
- La Bataille de l'Atlantique-II 1942-1943. Lucien PELLARD Editions Robert Laffont. Paris, 1974. Sayfa : 51-54.
- La Bataille de l'Atlantique. Terry HUGHES-John COSTELLO. Editions Albin Michel. Paris, 1980. Sayfa : 232-233.
- Atlaslık Hava Deniz Harbi, 1939-1945. Amiral R. BELOT Jr. Yör. Emg. Arsl. FİRAAT Hava Harekati. Rakıgahir, 1955. Sayfa : 115-116.
- Führer Konferansı, Cilt - II, 1942. Admiralty Yayını. Çev. : R. Dr. Hü. Tahan. KALAFATOĞLU Deniz Harekati. İstanbul, 1951.
- Büyükkamiral Karl Dönitz'in Hatıratı: Çev. : Dr. Kzt. Yb. Mustafa ELALDI. Deniz Harekati. İstanbul, 1976. Sayfa : 237-243.

1943 Yılı Başından Mayıs Ayı Sonuna Kadar Alman Denizaltı Harekâtı:

- La Bataille de l'Atlantique-II 1942-1943. Leonée PRILLARD. Editions Robert Laffont. Paris, 1974. Sayfa : 65-70 109-112.
- La Bataille de l'Atlantique. Terry HUGHES-John COSTELLO. Editions Albin Michel. Paris, 1980. Sayfa : 234-236.
- STAY Tough. Cpl. John M. WATERS. U.S. Naval Institute Proceedings. December, 1966. Sayfa : 95-105.
- İkinci Dünya Harflerinde Alman Donanısı Harbinden Bân Sayfalar: Dr. S. İ. Mî Me. SAİM BESİRELLİ. Donanma Dergisi No : 467. İstanbul. Sayfa : 28-29.
- Atlantisç Hava Deniz Harbi, 1919-1945. André R. BELOT. Hy. Ver. Ünh. AKU FIRAT. Hava Basınevi. Eskişehir, 1985. Sayfa : 109-112. 115.
- ATLANTİK MUHAREBESİ, Admirelty Yayını Çev. : Dr. Kur. Kâ. Yâ. Adnan AY-KUT. Deniz Basınevi. İstanbul. 1948. Sayfa : 35-36.
- Edöer Konferansı. CII. II. 1943. Admirelty Yayını. R. Dr. Emî. Tahsin KALAYCIÖLLÜ. Deniz Basınevi, İstanbul. 1981.
- Hıyokamral Karî Donatçısı Harvâ : Çev. : Dr. Kur. Yâ. Mustafa ELALDI. Deniz Basınevi. İstanbul. 1976. Sayfa : 249-259.

1943 Yılı Haziran Ayından İtibaren Alman Denizaltı Bârekânı :

- La Bataille de l'Atlantique-II 1941-1945 Lesore PRILLARD Édouard Robert
Laffont Paris 1973 Sayfa : 112.
- Almanik Hava Deniz Harbi; 1939-1945 Amiral R. BOULOT H/ Yür. Hrb. Akli
FIRAT, Hava Basınevi Eskişehir 1953 Sayfa : 115-115
- Almanik Muharebesi, Admiralty Yayı. Çev. : Dr. Kar. Md. Yab. Adnan AY
KUT, Deniz Basınevi İstanbul 1945 Sayfa : 57-57
- Fuhret Konferansı. Bül - II 1943 Admiralty Yayı. Çev. : Dr. Hrb. Taha KÂ
LAATOĞLU, Deniz Basınevi İstanbul 1951
- Büyükamiral Karl Dönitz'in Hatıratı, Çev. : Dr. Kar. Yö. Müsafer ELALDI
Deniz Basınevi İstanbul 1976 Sayfa : 276-281, 317-328

1943 Yılı Kutup Konvoyları :

- Le Désastre de Fallambyour-II 1942-1943 Léoncy PELLERIN Éditions Robert Laffont, Paris, 1971 Sayfa : 76-105, 102-107
- Le Désastre de l'Atlantique Percy HODGKINS-John COSTELLO Thomas Albin Armand, 1980, Sayfa : 236-239, 271-238
- Atlantik Bata Dava Hissi, 1942-1943 Amiral R. BELLET HV, Yer. Bob Ağu FIRAT, Hava Basınıcı İstanbul, 1988, Sayfa : 112
- Tuzak Konteyner; Cilt. II 1942. Anadoluy Yayıncı E. İ. Bn. Taban KALAPATÖRE Deniz Basınıcı İstanbul, 1981
- İngilizlerin Kar. Denizine Hattı, Çe. D. Bay Yü. Müfettiş HALİM Dava Basınıcı İstanbul, 1975 Sayfa : 242-252

1943 Yılı Suüstü Harekâtı-Scharnhorst'un Batırılışı :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders Notları (1939-1945 İkinci Dünya Harbî) Avrupa Cephesi. Cilt : II. Dr. Kır. Alb. Şeref KARAPINAR. Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1982. Sayfa : 430-442.
- Scharnhorst'un Batışı: Bnb. T. ERALP. Deniz Mecmuası No : 375. Sayfa : 63-95.
- Atlantik Hava Deniz Harbî: 1939-1945. Amiral R. BELOT. Hv. Yer. Bnb. Akad. FIBAT Hava Basımevi Edirneşhür, 1955. Sayfa : 122-128.
- Scharnhorst'un Batırılması (26 Aralık 1943): Admıralty. Müharebe Özetleri No : 17. Deniz Basımevi İstanbul, 1948. Sayfa : 1-27.
- Fühüer Konferansı, Cilt : II 1943 Admıralty Yavını Çev. : E. Dr. Bnb. Tahsin KALAFATOĞLU. Deniz Basımevi İstanbul, 1951.
- Büyükamiral Karl Dönitz'in Hatıratı; Çev. : Dr. Kır. Yb. Muammer ELALDI. Deniz Basımevi İstanbul, 1976. Sayfa : 291-303.
- İkinci Dünya Harbînde Deniz Harekâtı. Cilt : I. Dr. Kır. Alb. Sermet OOK-DENİZ. Deniz Basımevi İstanbul 1980. Sayfa : 291-301.

1943 Yılı Balık Harekâtı :

- İkinci Dünya Harbinde Kuv. Dominasyonun Balık Harekâtı: E. Dr. Alb. Salm
HESSELL, Deneme Dergisi No. 451, Sayfa: 18-21.
- Soğuk Konferans: CML: II. 1943, Admiralty Tayına Qev. E. Dr. Ede. Tah-
sin KALAFATOĞLU Deniz Bakanlığı, İstanbul 1961.

NORMANDIE Harakalı :

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Genel Yazarı 1936-1945 İkinci Dünya Harbî Akademi Çapında: ÇİT. II De Kur. Ali Şerif KARAYMAR Harp Akademileri Basımevi İstanbul 1952 Sayfa : 345-356
- BÜTÜK ALİMERİN Deniz Kuvvetleri Arayışları, Northampton Lillies Adm. Edward J KING Çev. : Dr. Yr. Müşavir KUTVALI, Dönüşüm Dergisi No. 117 Sayfa : 19-27.
- Le Statut de l'Armée de 1841-1842 Lessee FÉLIXARD, Editions Robert Laffont Paris, 1971 Sayfa : 280-285
- HİMS (Rusya) : The Atlantic War, Çev. W. HARRIS-Li E. BURTON-Li S. L. FREELAND, Harburi Camp Inc. New-York, 1945 Sayfa : 323-371
- Atlantik Hava Deniz Harbi : 1942-1945 Amiral R. BELLAY Ek. Yr. Don. ARU FİRAY Hava Basımevi İstanbul, 1953 Sayfa : 124-132
- NORMANDİA Qatarnalı Harakada Harekati, Gümüşkumru Matbaası, Ankara 1945 Sayfa : 1-18.
- 1944-1945 Kuruy Hava Arayış Başvurda 21 Genel Deniz Sırtı : 10 Gümüşkumru Basımevi, Ankara, 1948 Sayfa : 1-32
- Le Jour 1 & Jour 1944 Collection Les Documents Historiques
- Führer Konfirmasi, ÇİT. III -944, Amiralın Yazarı, Çev. : E. De Bek. Tahsin KALAFATÇILI, Deniz Basımevi, İstanbul, 1951
- Doymuşluk Kur. Denizli Harburi, Çev. : Dr. Kur. Yr. Müşavir BALDI Deniz Basımevi, İstanbul 1979 Sayfa : 287-318
- HİMS Föyü Harburi, Deniz Harburi, ÇİT. II De Kur. Ali Şerif KARAYMAR Deniz Basımevi, İstanbul 1950 Sayfa : 127-131
- Almanlar Normandiya Qatarnalı Arayışları, Kızıl Kuvvetler Dergisi
- Almanlar Normandiya Qatarnalı Çirlik Taktikası 7 - W. THOMSON
- NORMANDİA Harakada Kuray, Bu Konferans Taktikası A. H. HEAD

1944 Yılı Alman Denizaltı Harekâtı :

- La Bataille de l'Atlantique II, 1942-1945, Leonce PÉILLARD, Editions Robert Laffont Paris, 1974 Sayfa : 193-234, 245-264.
- Atlantik Hava Deniz Harbi : 1939-1945, Amiral R. BELOT, Hv. Yer. Enb. AŞH FURAT, Hava Basımevi, Sakızlıç, 1958, Sayfa : 112-120, 123-124.
- Atlantik Macarebesi; Admiralty Yayını, Çev. : Dr. Kur. Kd. Yab. Adnan AY-KUT, Deniz Basımevi, İstanbul, 1948, Sayfa : 83-101.
- Führer Konferansı; Cilt - III - 1941, Admiralty Yayını, Çev. : R. Dr. Enl. Tahsin KALAFATOĞLU, Deniz Basımevi, İstanbul, 1961.
- Brygadamir, Keri Dönüş'in Hauramı, Çev. : Dr. Kur. Vb. Muzaffer ELALDI, 1976, Sayfa : 329-332.

TIRPITZ Muharebe Gemisinin Sonu -

- Yabancı Deniz Harp Tarihî Ders NOTLARI (1939-1945 İkinci Dünya Harbî), Avrupa Cephesi; Cilt. II Dr. Kur. Alb. Şereî KARAPINAR Harp Akademileri Basmevi İstanbul, 1992, Sayfa : 411-420 442-447.
- Atlantik Hava Deniz Harbî, 1939-1945 Amiral R. BELOT Nv. Yr. Bnb. AKG FİRAT, Hava Basmevi Saklıgazi, 1959 Sayfa : 120-122
- Denizden Taarruzlarının Tirpitz'e Taarruzu «Tungsten» Harekati, 3 Nisan, 1944 Admiralty Muharebe Gazetesi No. 26 Deniz Basmevi İstanbul, 1948 Sayfa : 1-25
- Cep Denizaltı Gemilerinin Tirpitz'e Taarruzu «Sword» Harekati, 22 Eylül 1944 Admiralty Muharebe Gazetesi No. 22 Deniz Basmevi İstanbul, 1948 Sayfa : 1-27
- Führer Konferansı; Cilt. III 1944, Admiralty Yayını, Çev. : E. Dr. End. Fahri KALAFATOĞLU Deniz Basmevi İstanbul, 1951
- Tirpitz Muharebe Gemisinin Sonu. (Reynolds News'son)

1944 Yılı Balık Harekâtı :

- İkinci Dünya Harbinde Kızıl Dominanenin Balık Harekâtı, H. Dr. Ali Sami DİŞRELLİ Denanma Defteri No : 451. Sayfa : 21-24.
- Fuhre Konferansı, Cilt. III 1944, Admiralty Yayını. Çev : E. Dr. İsm. Tahsin KALAFATOĞLU Deniz Basınevi, İstanbul, 1951.

1945 Yılı Fransa Kıyılarında ve Kuzey Denizinde Son Harekât :

- ALANUS D'ARV DENE: HARBİ (1942-1944) ALFRED R. BELLET, DE YER. ÖNE ALI
FRANZ, MARY D'ARV, D'ARV, 1953. D'ARV : 146-147.

1945 Yılı Alman Denizleri Harekâtı]

- La Tentative de l'Atlantique-II 1942-1945. Lemerc PELLARD Editions Robert Laffont Paris 1974. Sayfa : 204-207.
- Almanlar Denizi'ni Harbini Neden Kaybetti? Dr. R. Y. M. M. M. ELAL. DI Donanma Dergisi No. : 428-429. Sayfa : 132-134
- Atlantik'te Alman Denizleri, 1939-1945. Amiral R. BELOT. Hv. Y. Bn. A. E. STRAT. Hava Basını. Edisyon. 1985. Sayfa : 134-135.
- Almanlar Muharebesi. Admiralty Yayın. Cev. : Dr. Kur. R. Y. M. M. M. AY. M. U. T. Deniz Basını. Edisyon. 1948. Sayfa : 101-111.
- Kurumların Kari Dönemi. Hava. Cev. : Dr. Kur. Y. M. M. M. M. ELAL. DI. Deniz Basını. Edisyon. 1978. Sayfa : 132-134.

ALMANYA'nın Teslimi :

- Atlantik Hava Deniz Harbi, 1939-1945, Amiral R. GELLOT, Hy. Yur. Huk. Aka. YIRAT Hava Basımevi. Eskişehir, 1955 Sayfa : 137-141.
- Başkomutan Karl Dönitz'in Hakkında, Çev. Dr. Kuz. Yü. Müstefer ELALDI Deniz Basımevi. İstanbul, 1976 Sayfa : 336-362.